





auarus qui pro modica stam ipale  
 qua iuste lucrari pnt precepti di mis  
 grediunt. **Sicut** et prauidi qui ex puo  
 motu et pro inuiriā eis illata iurat  
 et blasphemāt creatorē suū. et maledi  
 cūt proximo qd in pro toto mūdo nō  
 eet faciendū p. **tristano** et sic  
 de alijs inuictorib⁹ pceptoꝝ. **Et**  
 causa q nos mouet det ad obseruandū  
 precepta ē. q deus uult habē māsione  
 delēbile cū illis qui obseruāt ei⁹ pre  
 cept ab eo qd data. **lies 10.** Si quis di  
 diligit me. et post. ad eū ueniam⁹. et  
 māsiōne apud eū faciem⁹. **Quā** dā a  
 liquis pcept seruat. in diu deū seculi habi  
 ymo isepo. nō p amittē deū dū ea ser  
 uat. **Deo** qlibet cū tān sollicitudine det  
 dina pcepta seruare. si deū in se uult  
 retinē. et uita grē i pnti et glorie i fu  
 turo nō amittē. **Un** pūbroꝝ vii. **Ser**  
 ua mādata mea et uiues. suple uita  
 grē i pnti et glorie i futuro. Ergo qd ipm  
 deū et qd uita et salutē nra custodie  
 debent pcept dei. **Quia** causa ē q  
 obseruatio mādatoꝝ gntissimū ē factia  
 ū deo. **Et 21.** Salutare sacrificiū ē ante  
 de mādans dei. discedē ab iugite. salu  
 tare uōtur hoc sacrificiū. quia ē causa  
 salutis etne. nō abis sacrificiis p hō  
 dāpnari cum hoc noui. **Un pmo regū**  
**17.** Dixit samuel ad saul. **Nūq** uult de  
 min⁹ holocausta et uitimas. et non  
 pot⁹ ut obediat uoni dñi. **Serta**  
 causa ē. quia scūt q hō ipetrat a deo  
 qd uoluerit. **Uma iohis 11.** Rmū si cor  
 utim nō. rephenderit nos de aliqo  
 fidutiā habem⁹ ad deū. ut quidq pe  
 tierim⁹ ab eo accipiem⁹. qm māda  
 eius custodim⁹. **Deo** qm dñs nō uult  
 hoēm exaudire i orōe. qm homo nō  
 uult eū audire i mādatoꝝ obseruati  
 one. **Proūbroꝝ viii.** **Et** declinat  
 aure sua ne audiat legē. orō eius  
 erit excreabil. Ergo nō torqri debēt  
 inuictores mādatoꝝ si deus eos  
 nō exaudiat. t. cū aliqd postulant ab  
 eo. **Un augustinus** Quia fronte pos  
 tulas quod pmisit deus. si nō facis  
 ad iussit de⁹. primū audi. amoniti  
 ones. et sic erige promissiones.

**Septimū** ē q custodiūt obf  
 uatores suos. ne aliqd malū in  
 gnt. **Et iiii.** Qui custodit pceptū  
 nō exper qd mali. hoc intelligit  
 sic nō i uita pnti nec in morte ut  
 post mortē. **Hoc** probat quia legi  
 accidat uiris sanctis i uita pnti qd  
 eet alijs malū. eis nō ē bonū cū sit  
 materia cōne etne. **bernard⁹** **Joā**  
 dū ē dei iudiciū. qm ille supb⁹ mal  
 leator hūilū nesciēs fabricat eis  
 cōnas ppetuas. **De** sup dorsū meū  
 fabricauerit pettores. **Augustinus** **Ed**  
 times hoēm. hō i sinu dei positus  
 tu de illius sinu nōi cādere. quid  
 qd ibi paueris ad salutē tuā erit  
 non ad pdiōne. nec i morte qua  
 a mala morte custodiūt eos. **Augustinus**  
**Mala** morte nō p mori. q bona mō  
 duxerit pnti. ergo si uis hū mori. ser  
 ua māda. **Nec** post mortē. q custodi  
 ut a morte etna suos obseruatores.  
**Ihs uo.** **Si** sermone meū serua  
 uerit qd. morte nō gustabit tēternū  
**Sapientie** uo. **Iustus** aie i manu dei  
 sūt. et nō tanger illos tormentū mor  
 tis. sp. etne. **Dū** eadā **damastr⁹** libro  
**10.** **Apōs** scōꝝ sopn⁹ magis est q  
 mors. laborauerit eū i pnti scō un  
 uerit i scō. **Un** pē piosa i aspnti  
 dñi mors scōꝝ. **Q** **Octaua** causa est.  
 q nos debet mouere ad obseruatiōe  
 mādatoꝝ. quia māda dei sūt leuia  
 suauia sm. **Leuia** pater i **iohis 10.** **Ier**  
 est caritas dei. ut māda faciam⁹ et  
 mādata eius quia nō sūt. **Un** **augustin⁹**  
**Mādata** dei alleuiāt suos opatores  
 et faciūt eos agiles sicut pēne nūc  
 pēnati. hō at sit pnti caritate dei qua  
 habet ad deū. **Un** **Amān** nichil ē dif  
 ficile. **Ite** sūt suauia p. **Et** diliora su  
 p mel et sanū. **Mathei 11.** **Iusti** eū  
 meū suauē est et omnis meū leuē. **Ist**  
 sūt sancta quia nichil iniquū. **Un**  
 nichil repudiari dignū. **De** uo. **Ier**  
 quidē scō et mādatū scō et bonum  
**Et** hys pater q nulli melius ē i hac  
 uita q homi. qui deo seruit et uino  
 sū uita dicit. **Un** **aristoteles** q **et**  
**Uti** osiens bñissima est uita. **Un** **et**



... bndre rliqre tue 4. bō volūtas 7 imanz p' opa tua

gregoriū in moralib⁹ Absit q' delēctio  
 tanta sit i uisib⁹ quāta i uirtutibus  
**Quā** arlostima sup mathēu Sicut mali  
 etiā au gehēnā eos q' hēa p'cipat' cui  
 care p'seunt. ita etiā uirtus an regnū  
 eos q' eā h'c opant'. p'parat voluptatē  
 nī spē optā et delēctatione p'petua in  
 uere faciens. **Non**a causa ē q' obser  
 uatoribus suis multiplices b'ndōnes  
 aserunt. q' deus eis p'misit. **De h'c**  
**deuteronomij ruii** Si audieris uocem  
 dñi dei tui ut facias s'q' ope atq' custodi  
 as salū mēre oīa mādāta eius. facit  
 te dñs deus tuus excellētiore cunctis  
 gentib⁹ q' usant' infra. ueniet q' sup  
 te uisite b'ndōnes iste. et app'het  
 te. et cūdabit te undiq'. salūq' ai pre  
 rep' ei⁹ audieris. b'ndāis ai i ciuitate  
 i etiā p'na. b'ndāis i agro id ē ex'nao la  
 boris. b'nedōs frūis uentris tui. cogi  
 tationes. et frūis t're tue. et ex'naum  
 corporis. et fructus uimētoz tuoz id ē  
 quūq' sensuū. b'nedōta horrea tua id ē  
 uirtū custodia. b'nedictio eris i grediē  
 i etiam p'nte p' fidem. et egrediens  
 de p'na uirtū dabit de⁹ inimicos tuos  
 id ē demones q' asurgūt adūsū te cor  
 ruentes i sp'itū tuo habundare te fa  
 cer dñs oīib⁹ bonus. Si tñ audieris  
 mādā dñi dei tui et custodieris ea  
 et feceris ac nō declinaueris ab eis nec  
 ad dextrā nec ad sinistrā nec secuto  
 fueris deos alienos. **De**rina causa  
 ē q' obseruatores suos a multiplicib⁹  
 maledōnib⁹ p'seruat. que deus tūsgre  
 dieutib⁹ minat'. **Quā** deuteronomij ruii  
 Et si nolueris audire uocē dñi dei  
 tui ut custodias et facias oīa mādāta  
 ei⁹ q' ego p'cipio ueniet sup te oīs  
 maledōnes iste et app'het et te. **Ma**  
 ledāis eris in ciuitate id ē i etiā p'na  
 maledictus i agro. i. i ex'nao laboris.  
 maledōs frūis uentris tui id ē cogita  
 tiones. et frūis t're tue. i. ex'naū corporis  
 maledāis erit iugrediens in hāc vi  
 tā. et egrediens suple de hac uirtū.  
 mitter dñs sup famē et esuriē. p'p'  
 aduēctationes tuas pessimas. i. q'bus re  
 liquis deū. p'ruet te dñs egestate  
 febrū ardore. et frigore. i. det te dñs  
 conuenit' ai hostes. sit q' cadāi tui

in esam auctis uolantib⁹ reli et bes  
 tyis terre. i. demonib⁹. et nō sit qui  
 abigat. et ueniet sup te oīs male  
 dōnes iste et p'seqres app'het et te.  
 donec quia nō audisti uocē dei tui ut  
 seruasti mādā ei⁹. **Hor** idē probat p's  
 tū dicit aialedā q' declinat a mādānt  
 tuis. **De** at obliuiscamur dei p'cep id  
 scripta sunt i t'plia p're corporis. unde  
 tet in māib⁹. p'p' d'ere digitos manu  
 um. In pedib⁹. p'p' d'ere articulos pedū  
 et i ipsis sensibus. p'p' quūq' sensus et  
 teriores et quūq' sensus interiores.  
 Ideo at scrip' sunt in dictis tribus  
 p'tib⁹ ad designādū q' p'cep diuina  
 dnt regulare i nobis opationū ma  
 nus. ne in opibus nris. et diuina p'  
 cepta faciam⁹. dirigē gressus affecto  
 nis ne p'cep dina tūsgrediam'. et mo  
 derare sensus et motus iustacionis.  
 ut i oīū iustacione nū et m' sātias  
 p'tendam⁹. **Nō** q' d'ere p'cep fuerit  
 data moysi i duab⁹ tabulis scriptū  
 digito dei. et in prima tabula fuerit  
 p'p' tū p'cepū scriptū. p' hō ordinatur  
 homo ad deum. **Et** omia ista p're  
 rep' et eoz i pleto salutifera ougealū  
 emanat a radice caritatis tāq' a suo  
 fontali p'ncipio et ipā uirtate ordinat'  
 tāq' i finem et t'minū completū. **In**  
 s'dā alia septe p'cepta p' hoc homo  
 ordinatur ad proximū. **Quā** ap'us  
 rōnis ruii plenitudo legis ē dilectio  
 quod sic patet. **Nā** p'cep p'me tabule  
 emanat a dilectōne dei. et ostendūt  
 bis quō nos habē debeam⁹ ad deum  
 p'mo corde. quia credē i unū deū de  
 bem⁹. et hō tangit' i p'mo p'cepto.  
 Nō adorab deos alienos. **Sed** quō ore  
 et h'c i 2º p'cepto. Nō assumes nomē  
 dei r' **Tertio** quō i ope et hoc i t'no  
 p'cepto. **Sabbā** s'ctifices. **Sed** alia un  
 emanat a dilectōne proximi et p' illa  
 septe p'cep s'dē tabule homo ordinat'  
 ad proximū i hoc duobus modis. **Pri**  
 mo q'dē i b'nficiēna. ut bona q' homo  
 p't proxio faciat vel i pendat. et sic  
 p'ceptū est. **Honora** p'rem et m'rem.  
**In** quo p'cepto s'dm augustinū impli  
 cat' omis actus b'niuolēcie p'xiō  
 i pendendus. **Sed** i mōrtēna ut nichil

uicab

Ami







ordinacione eam dei i ieiunijs et festi  
 uenab. sic de alijs. tales no sunt fo  
 uendi. quia ipi cum fauoribz suis sut  
 omis extomunicati ut patet et de he  
 nas **Erromunim** **T**ercia q dubi  
 tant de fide. tales solent dice su sic est  
 ut scriptura dicit et fides catholica  
 tenet. tunc magni quid e. no eni d  
 dicit scripture simpliat et fidei sed  
 ni firmit no credit. et tales si sic de  
 cedunt dapnabunt. qd fides trishana  
 debz ee fortis i hoie. ut si eam angel  
 de celo descendet et alia fide pdicaret  
 sibi credendu no eet ut patet p apm  
 gmlans pmo Sed h no e itelligendu  
 de hys q reptant ai amaritudine cor  
 dis de fide. tales resiste dnt quia se  
 aidu gregoriu i pastoralu. Quaru  
 e i corde reptacione ppeti. demoiat  
 vero e in reptacione certamine supai.  
**S**ciendu q facinora i firmacionis  
 datur in fronte. ut qlibz cristian libe  
 audeat nome x i fiteri. eoa si ppta  
 mordeberet maxie illa q sunt de ne  
 cessite fidei **Un ronus** **I** Corde cre  
 ditur ad iusticia. ore at fit i fessio ad  
 salute Ergo q fide solu seruare uolur  
 i corde loq ore no audent i fitei. qui  
 sine dubio p hanc occultacione fidei  
 dapnat **Q**uarti sunt qui arant  
 los fidei addisce negligit ai pnt et  
 debeat eos fare **Quilibet** eni trisha  
 na ai ad anos discrecionis puenerit  
 tenet sae et addisce symbolu aplox  
 nisi eet impossibilitas ingeniu sic q ni  
 lo mo addisce possit Ergo qui arti  
 culos fidei fruole et ex creptu ad  
 disce nollet ni addisce possit pcaret  
 morlie. et tali no est ministrado sacra  
 menti eucharistie donet addiscat **Un**  
 ad remouedu ipedimetu pdam sta  
 tuetur iura q patiu tenent dotere  
 suos filios spuales sybolu et oroem  
 dnica. si pntes i hoc negligentes sut  
 ut patet p decretu **Augusti** quod p  
 de aseroe d e **Q**uinti sunt q fide  
 psupniose struati uolur. et nichil cre  
 de qd possit eis inaoe ligda demrari.  
 q pleniq ierrore labut. et tale mo  
 lit peccat et meitu fidei pdu. qua

sdm gregoriu fides no habz mentu  
 ubi huana inao pbet expimentu.  
**Un** hac psupniofa pscruacione phi  
 bet sapiens **Et 2o** **Maora** te ne qstie  
 ris. et fortiora te ne struati fueris.  
 qa q struatoz est maestans oppuet  
 a gloria. et is dicit **bnard** fide p stru  
 tari psupniose temerans qrede piens  
 e. noste uero uita etna e. **Impossibi**  
 le e eni fide p ratione pscruari.  
**Un gregori** i omelia qda fides est  
 eam reu a appare no pnt. fide non  
 hnt sed agruacione **S**erti sunt qui  
 i pscruacione. facit et dinacionibz itedut  
**Dr** at appeat qn actus diuinaois sic  
 moile uel ueniale pcan. **Tuc** no sdm  
 henricu de firmam. q actus diuinaois  
 et sortilegy pf qb replur exerceere.  
**Primo** credes p illa actu realit asseq  
 quod uicedit. puta aliam amorem  
 uel furti reuelacione uel funeri euem  
 pmaione. sicut qb ai q xhe debeat.  
 sic peccat moilie et e giustissimu pmi  
**Sed**o licet no credat p actu illu rahr  
 asseq quod itendit tu uult curiose expi  
 uru aliquid efficacie sic i tli actu an  
 no et hoc iteru e moile licet no ita  
 gne sit pmi **Et** rano e qua tliis est  
 dubius et fluctuas i fide p qd uer  
 tate et firmitate fidei. **Non**it expur in  
 lia q sat uel fare det p fide catholiam  
 ee reprobam **Tercio** si ex sola lenita  
 te uel simplicitate ho. exiteat nichil re  
 dit in hoc esse uirtutis et efficacie.  
 net eam expur intendit an i hoc ali  
 qua efficacia sit existat. sed solu ex le  
 uitate et simplicitate hoc frit. hoc so  
 lu uot ueniale pcan maxie ad laycos  
 quatu et ydeoms. sed qnt ad clericos  
 q tenet fare hoc iure ee prohibitu  
 semp e pcan moile. ai p hoc uim  
 detminet eos p qnu de coione pri  
 uandos. qd solu idiat pro mortali  
 pao **S**eptimi sut q tpe et dies egypt  
 iacos obseruat **S**ciendu tu q si certu  
 tempus obseruet in his actibus q  
 dependit a causa nali puta ab iflu  
 encia celesti. sicut poacionis supao et  
 i mediuab. a gri seminao. arbor  
 plamao sic de alijs. hoc no e ydolatri

port  
legat

q etei apparit











quibus illa qd dicitis vel timetis  
ego no moriar an duos anos  
quia audiu huc tunc i die maii qu  
dixit michi et tande illa i illa p  
tuala obmunit. et tunc nusi filia  
sua pro sacerdote qui venit et ar  
tulit quod debuit et ad ea venies  
querit si velit aliqd offerri. illa solu  
dicebat huc tunc. Itē sacerdos offert  
ei corpus xpi. et qrit iterū si cre  
dit ee saluatore. et illa huc tunc. et  
reuerente pbro post paululu obyt.

**¶** Ipsi sunt qui nigromacia exer  
cet. q fit p mortuos suscitatos sed  
illa nigromacia no est vulgares  
hoes usita ergo de ea pro pni no  
loquunt. **¶** Sciendū tñ q plures ho  
mines plures vaitates circa moi  
entes attendit. primo enī dicit  
p qm agonisans sudore emittit q  
fit baptisim q sicut ingressu hap  
tizati est sic i egressu exfudit eude  
baptisimū. quod est erroriu Item  
aliq dicit q aia recedens a corpe  
no habebit requie donet pulsanti  
fuerit ei. Itē aliq dicit q uerū q  
pulsus fit tūc aia ofitetur. Itē ali  
qui dicit q qm aia egressa ē a cor  
pore. tūc prima nocte pnotabit  
tūc bñ gertrude. scdā nocte aī ar  
thagele michaele. tñ nocte sicut

diffinitū ē de ea quod ē erroriu  
**¶** Un de pccatib; dicit iob. Durū i  
bono dies suos et i pūctū i infernū  
dndū. **¶** Nilimō dicendū ē de boib;  
et pfris et inocentib; q imediate  
euolat ad celū. Sed qui sūt me  
dioant boni imediate deduant  
ad purgatoriu. Itē aliqui  
dicit q sabbato de sero aie de pur  
gatorio erent. et sic regem habeat  
vsq; ad scdām feriā. tūc pnt but aī  
primo aliq quis cepit laborare.  
et ex hoc volūt iferre q scdā feriā  
nimis mae surgere et laborare sit  
pccm. Sed q sabbato de nocte du  
laborat hoc pro nullo pccō repu  
tāt. nūq; oppositū ē verū. **¶** Et  
nā aie no creat de purgatorio  
nū plenaria purgatione oñditur

**mathei 17o** No eribis in. donec  
rd nūmū qdrate. Itē aliq eritent  
supstancitate aī actu quo mdauct  
mortuū ofuū ē. **¶** Ipsi sūt qui  
arta sortes et arta variā isper  
taone psalmoz euāgelioz aliamū  
q scripturamū futura pnotatate  
volūt. Itē qui ponūt tumulum  
salis et sedulas scriptas vel no  
scriptas. et ioculto reposuis dum  
ofiderat q qfina accipiat. vel ex  
tarilloz protectione i libris q noiat  
libet foratū. vel etiā ofiderando i  
tarillis quis plura pūctā pnotat.  
vel etiā dū ofiderat qd apiente  
libro occurrat et sic de alijs. **¶**  
Ipsi sunt q in puerperio vel in  
mulierib; pregnatibus et pnatib;  
eritent supstanciones. vbi gñt. Sicut  
que mltis difficultatē hūc ipndo.  
arcuāngit q angulo vni ut eo  
leuius pnt. Itē dicit q mulieres  
q i pūtu vel in puerperio moriuntur.  
no pnt vide clarā faae dei sed  
p velame et dicit q mulie  
rib; nocet q piculanti i pūtu. quod  
ē flm nisi essent culpabiles q ab  
orsu patiūt. puero sic i utero mo  
rienti nocet qua nūq; videbit  
faciem dei. Itē qui mulieres fa  
ciūt steriles. qui tot hominū orū  
rei videt ee qd acceptus conat  
ipedit. Itē qui occidit pueros i  
utero mris faent. sicut ille mem  
ces q genit se pro vgnib; sunt  
et sic fetus i utero occidit. uell  
et antiquis vetulis q talibus dicit  
ofiliū ad occidendū tres pueros  
i utero mris. quod ē maximum  
pccm qd exsupat hoīndū autūq;  
proxi baptizati. et ratio ē quod  
puero isto occidit aia aī corpe.  
sed i hoīe baptō occidit solūmō  
torpus. **¶** Un mathei 10. Nolite time  
eos q occidit corpus v. et ma  
nā pnotior est q centū milia cor  
pora. Itē ve illi maris maledicis  
qui vrozēs suos ipregnas pūctat  
verbis vel factis pūctando tride  
do. et sic effiaūt hoīade. pprox filioz



Et etiam mulieres non dicit se super  
 dimitte q sunt in pregnate et ppea  
 viros suos ad iracundia prouere sed  
 viros suos dicit honorare et eis spo  
 re obedire. **Un** dicit de ad eua ge  
 nes **iii** Sub pte uiri eris. quia  
 mulier exns pinnat obediens  
 viro suo i latis et stepnes pre  
 cepti eius i hys in quibus sibi set  
 obedire peccat mortu et offendit  
 deu gunt. ergo dnt sil pacifice ui  
 uere te deus morat ai eis un ps  
 In pace frus e locus ei. **Sic** exiso  
 ai sil ligat tuc dyabolu morat  
 ai eis. Item q gladio euaginato  
 bndicit mulieres ipuerperio. et  
 exsufflant candidela accensa i fac  
 ei qd e supsticiosu. sed si thus ibi  
 adoleat siue accendat et lumen  
 ofertur. vel aqua bndicta ibi affgat  
 vel signu crucis ibi habet talia li  
 centet filia. **Sa**ndu q omis hoies  
 libent seruire mlis ipregnans  
 dnt et honorare. exeplo uginis  
 marie q ascendit i motana ai fest  
 tinaone et ierit domu zacharie.  
 et seruiuit elyabeth cognate sue t  
 bus mensib. **Q**uoniam snt q carmi  
 nat hoies et peiora senes et iuue  
 nes. et hoc fit tpiat. **Primo** caput  
 angut et mesurat ai angulo pyrio  
 et tuc ponit angulu sub pedib  
 ei. et ipse dicit melius te q talco  
 q te porro. **It**e oculos bndicit et ai  
 maui pta tangit. et sic ai tali ma  
 nu oculos sibi stingit. **It**e aliqui la  
 uat oculos ex locone pedu. qd e  
 ocul magis nociuu. **It**e aliquos po  
 nit ad tra ad modu crucis et sic ai  
 filo eos mesurat. et tuc tale filu  
 oburit. et sibi aneres dat ad po  
 tandu ai aqua q tatendo ablata  
 e. **It**e aliquos ducit p aqua flui  
 dam. **It**e uertit se se orni solis  
**It**e ducit eos ad arbore qnz. et fa  
 ciat eos quassare. **It**e quida carmi  
 nat equos et cetera aialia ai ver  
 mes habet. **It**e ai de mane peto  
 ra expellit. vel ai alias pdua sut  
 ea bndicit. ne lupi ea rapiat. **Un**

exemplu legit. **Et** quida deuota  
 homo pgens ad silua uidit dy  
 bolu i spe huana custodire por  
 ros et fuit i antipno cu porci pel  
 lunt ad silua ad amedendu gla  
 des. et reqsiuit deuotus hemita  
 a dyabolo quid ibi facit. et ille res  
 pondit custodio illos porros ne a  
 lupis et a feris ledantur. qa car  
 niuatrices carniuauerit eos. ut ergo  
 ill carmib fides adhibeat et ut ibi  
 hoies i isto errore pseuerat. ideo ego  
 illos ai diligetia custodio. **It**e qdam  
 sapentes sicut i cantatores serpe  
 tu. **It**e qda gladios ne ledere pnt  
**It**e quida uulnera ai homo uolue  
 ratus e. **It**e quida sanguine ai ho  
 tructat. **It**e qda et canes et lupos  
 ai uulnerib xpi se carminat. **It**e  
 alia dicit q uigo maria iohes bap  
 tista carniuauit ai sel caput doluit  
 qd ai flui est. et quo uoluit i fer  
 re q liatu sit carniuare. et sic co  
 nat se in pta suis ai fluitate ex  
 cussare et sic de alijs uariantibus  
 // **Sa**ndu q omis ista q carminat vel q se facit  
 ul' pueros suos portant ad carniuat  
 ces gunt peccat. marie qn de hoc  
 an amonita sut. nec in desistere  
 uoluit. // **Ro** q talia no hnt effica  
 na sanadi. quia sanadi hoem sine  
 mediana e nuaculu. et uenit deo et  
 fas q ex dina opacone hoc hoim  
 ipetrat q sine medicinalib sanat  
**T**unc queritur quae talia qnz  
 in uident. **U**ltare. **R**espondeo  
 q ppt tria. **Primo** ppt pta hoim  
 deus hoc qnz pmittit. q dyabo  
 lo qnz puat hoem usu aliquoru  
 mebroz et sensui sit visu uel au  
 ditu uel gressu et de alijs. **Et** qnz  
 homo hnt r' cursu ad dyabolu. ide  
 ad illas carniuatrices. tuc cessat a  
 lesione mebei uel sensus. et sic cre  
 dit q homo q uiuat. ai nulla effm  
 naturalit hnt talia carniua. **Quo**  
 sile legitur in legenda sancti bartho  
 lomei de dyabolo et idolo astoroth  
 qui ex pmessione diuina qnz fecit  
 aliquos ad tempus surdos. aliqu

Itē quidā cō inimicōs

vel q se facit carminat



aliquos cecos et sic de alijs. et qm  
hocẽs iuobat eũ et eũ colebat. p  
dea. ut sanitate eis daret. tunc ces  
savit torqre eos. et sic credebant ei  
eos sanasset. Sedo pmutat deus  
hoc. ut probet fides in hoĩbus. ut  
qm vident vel audiunt hoc fieri.  
probenur i quali fide sint apud  
deũ Augustinus dicit. Et quisq fide  
lus nõ debet eis crede. eia si aliqui  
veniat que p dicit. a sanare inde  
tur aliquos laquidos vel ledẽ sanos.  
qz hoc ex pmissione diua fit. qz ipi  
qui hõ audiunt vel vident probet  
ut apat i hõ fide et deuotione  
apud deũ sint. Ergo cũ aplo firmo  
et integro corde dicam. Quis nõ  
sepabit a caritate xpi. an tribu  
lacio. an angustia. an psecutio. an  
fames. an nuditas. an gladius. an  
mors. Bonu cristiani nec tormentis  
a ro. tepidi vero et negligentes i  
terdu ociosis fabul sepant. et si  
vel leue dapnu pulerunt struo  
scandalizantur. et ad deũ murmu  
rant et ad detestanda auguria re  
deunt. sed fidelis homo respues ista  
pnna beatificatur. Iux illud ps  
Beatus vir cui nõmẽ dñi e spes  
ei. et nõ respexit ad vanitates et  
ifanias flas. Et oppositi dicit vanis  
obseruacionib. i alio ps qz sint i  
odio dei. Vñ ps. Odisti omis obser  
uantes vanitates supuacue. i. vultu  
¶ Tertio apt pua fiducia qua hõ  
habet ad deũ et firmã fide quam  
hõ ad illa carnia et carniatres.  
qz si nõ adhiberent fide et fiduaã  
ad talia tũ nichil uiuaret. et ergo  
q in tibus ofidut et a deo recedut  
cũ fiducia sua. sut q maleda. Unde  
ihenuẽ. i. Maledais homo qui ofi  
dit i hoie et ponit carne brachii  
sui. glosa. id e fragili. Et illa ver  
ba nulla efficiant hnt. hoc pro  
bat primo quia nõ hnt a natura  
alias semp uiuaret. nũq oppositi  
sepe attingit. quia quidã i e a na  
aliqu rei q e iteri semp i est. sicut  
caliditas ignis duras lapidi et

fit de alijs. Sedo quia nõ hnt  
a dignitate quia tũ p nõst. ad e  
oõ dñm dignior e quod a xpo  
dñm est et istantũ q illa uba vana  
q antiqua iuenit vetula. cui dya  
bolus hoc inspirauit. ergo si adig  
nitate inesset hys vbis efficiant.  
tunc ponus i eet p nũ quod est  
dignius. Tertio nõ hnt ex istantia  
one quia a deo nõ sunt illa verba  
istantia ad illũ effm. Isepdu. sicut  
verba oficionis hnt tũ missian  
panẽ i corpus xpi. Et sine fide nõ  
lũ effm hnt talia uba et qz solu ex  
infirmitate fidei videntur uiuare.  
hoc patet p exemplum quia fuit  
qda ciuissa q doluit oculos. et iuit  
ad scholas et requisuit si aliquis  
scholarũ sciret scribe pro oculis.  
qa si eã uiuaret tali scholai noua  
tũ ernẽ vellet. tũ vnus expo  
suit se scire talia scribe. et scripsit  
ei redula et iuoluit eã i pãculo  
quoda. et dedit ei ut poret cam  
arta se et nullo mõ apiret. sed  
firma fide adhiberet. tũ indubitatẽ  
eã uiuaret. qd et fecit et sic sanam  
e in oculis. Tunc alia ciuissa filr do  
luit oculos requisuit quõ eet sanã.  
et illa idicauit ei quõ p lram eet  
sanata. tũ illa istant petuit ut  
sibi eã dcedet lram. quã illa vix  
et cũ mag difficultate dcessit sic m  
q nullo mõ apiret sed sibi eã tũ mõ  
restituet sicut ei dcedet. q filr sanã  
e et ei lram restituit sicut ei pmissit.  
Tunc tãa mulier que filr doluit  
oculos. cui eã sub fili ditione ob  
ligacione dcessit et sic eã sanam  
fuit. et illa lram ei restituit. sed scho  
laris q ei lram scripsit accep noua  
tunica ab ea caritate recessit. tunc  
mtr pma tũq littera et ar. oĩno vo  
lens vidẽ materia lre apuit eã et  
nichil ibi repperit i scriptis. nisi illa  
struphã. dyabolus tibi eruat oculos  
et lucũ tibi prouat i foramina. q  
stnã opucta fuit et iuit ad plebanũ  
et omia narrauit et ei lram oĩdit.  
dicens quõ omis tres mulieres.



apte fidem qua habuissent ad lu  
 rerā essent sanate Tunc pleba  
 nus vir prudens huic insidias dy  
 aboli publice pditavit et sic sibi  
 amplius de talibus caueret et sic  
 de alijs // Sed dicit quib nī talia  
 verba sunt bona quare tūc est  
 pīm respondet primo q illa sut  
 fla vba mixta nī bonus verbis  
 quia raro vel nūq est aliqd car  
 me quū ibi aliquid fluitas. Sedo  
 in casu q illa vba sunt bō et vera.  
 tunc gestus i hūmōi falsificat.  
 q terrā tangē. et solis ortū se vīc  
 p aquā fluidā calcare. ar borem  
 quassare et sic de alijs gestib⁹ qui  
 bus credur. q si dēs gestus omit  
 tent tūc talia vba nihil iuuaret.  
 et sic eribetur creaturis reuētia  
 creatoris et sic dēpēt peccat Ter  
 no si illa p dā nō eēt salū q  
 vba nō eēt falsa sed vera et ta  
 les gestus et falsificantes talia  
 memā nō fierent. adhuc esset  
 pīm quia prohibū ē ab ecclesia  
 ut patet idēreus 20 q d **¶** Hmū  
 qui luna adorat sicut hodie plūes  
 ueniūt hoēs. qui nī nouūmū  
 viderint illud flexis genibus ad  
 orāt. et deposito caputo aut pilio  
 aut itinato capite honorant al  
 loquedo et suscipiendo sīmo etiā  
 plures ipō die nouūmū siue fit  
 dies dnīca. Inq scdm ordinatione  
 eā nō est ieiunadū. ppter resurre  
 ctionis r leticiā siue etiā quūq alia  
 die. etiā si dies esset resurre  
 ctionis vel natiuitatis xpī. que oīa  
 hnt spēm ydolatrie ab ydolatrijs  
 relūte. de quibus dicit thēmie **¶**  
 Et fecerit placens regine reli  
 salūct lune offendō eas ei. et vo  
 lentes hoc palliare dicit q non  
 honorat lunā ieiunando sed omīs  
 scōs quoz festū et ieiunia iūdunt  
 i mēse lunacionis lune. Et eū qual  
 ē ista exasatio quia ieiunāt qū  
 nō ē ieiunadū scilicet die dnīca Itē  
 si seques dies eēt dies ieiunij sub  
 pcepto eā et ambo dies nō possēt

Amode ieiunare tūc potius iei  
 nū eā ad quod obligat sub p  
 cepto eā q ieiunū lūe soluent  
Cont quos dicit theod Ingratū ē  
 spū sancto qdqd obtuleris neglet  
 to eo ad qd tenens Itē venerant  
 solē. Exēplū de vna vetula q  
 credidit solē eē deā votans eā  
 scām dnām et alloquedo solē bñ  
 dixit p eū nī certis verbis tū ob  
 seruāta qdā supstāosa q dixit se  
 plus q xl anis credidisse hoc. et  
 multas infirmitates curasse p hoc.  
 sed postea fuit xpūta i qdā sermōe  
 et cognoscens errorem suū. et sic a  
 plius illū deseruit errorem et peru  
 tuit Itē rephendūt hoēs q multa  
 vō pmutūt et eis fidē adhibent.  
 ut illi qui caninos nō amedūt ppter  
 oculos et credūt q oculi manent  
 i tli sanitate sicut tūc fuerit qñ hoc votū  
 promiserit Itē abstinetes a capū  
 bus malū et volucru et pisciū ne  
 capua infirment Itē qui quita scia i  
 agaria nō amedūt carnes et cre  
 dūt q pestilētia nō possēt eos i  
 uade Itē q 3a feria nō intrat balne  
 y hntes fidē q valeat et febres  
 Itē mesurnao lūis blasij dēcrati  
 vel etiā stola dēcrata vel qui ame  
 dūt palmā glutendo et sic de alijs.  
 quia scdm mōm nīcolai de iaur  
 face thēlogie professore i tradūde  
 supstāonibus dicit q tales abūnt  
 talibus. qā nō sunt ad hūc finē dē  
 crā. nec etiā ex dēcrāone aliqua  
 et hūc vīrū sanātiā. sed solum  
 ordināt et deputant ad vsū hoīm  
 ut reuētiā et deuotio hoīm magi  
 excreetur. vñ sicut nec crās dē  
 crās vel vestes sacras. sicut ad vsū  
 hoīm ita et i pposito Itē supstāo  
 oblatoz cerei panis vel alterius  
 rei oblā sup crūafixū i magna  
 sexta feria. Sicut aliqui recipiunt  
 donarios qui sunt oblati sup crua  
 fixū eadē sēc feria. et inde faciūt feci  
 anulū quod debet valē et caduū  
 morbu Itē qui sabbato die non iūb  
 p sandūt. nec caput lauant. nec

ieiunat

Metā

Amū



balneū intrat. et etiā mulierē  
illa die nō filant vel fīmū de  
stabula nō exportant et sic de  
alijs. Cū m̄ scdm̄ hoſuef̄ ſabbatis  
diebus debem⁹ plus laborare.  
ne nos criſtiani videam⁹ iudaifa-  
re. Itē q̄ in natiuitate x̄ et paſ-  
che vel penthecoſtes abſtinent  
a carnibus. Itē quia talia vota ſūt  
p̄t̄ frequē ſtulta et ſuſticioſa et  
q̄ p̄pone debent tales hoēs cō-  
feſſoribus ſuis vel alijs ſac̄dotib⁹  
diſcretis et l̄tatis int̄tiones et fi-  
de et cauſas quare t̄ta uouerūt  
eorū iudicio r̄linq̄do. id ē utrum  
debeant ea ſeruare vel i alia me-  
liora vota mutare. ¶ Iſmi ſunt  
qui dicunt aliq̄ hoēs i nocte apput  
eis et ponūt ſe ſup̄ eos et p̄mut  
eos. ſed ſim̄ ē q̄ p̄p̄rius ē ſanguis  
i hoie hor̄ patet et eo quia iungit  
hoi. q̄n̄ dure iaret et uidiſſo et q̄n̄  
ſe uat tunc nichil ē amplius. Et q̄o  
quis clauſis ianuis poſſet ad te i-  
gredi. cū hoc ſolū ſpectat ad corp⁹  
gloſificatū. ut patet i xp̄o q̄ poſt  
reſurrexione ſua uenit ad diſcipu-  
los ſuos. ianuis clauſis di-  
cens eis par uobis. Itē aliq̄ dicit  
q̄ ſonū ſenſit i finit̄ aure q̄  
ſit ſignū oblotuacionis. ſed ſi ſena-  
ūt i dext̄ aure tūc credūt aliqui  
q̄ b̄n̄ loq̄tur de eis. Itē q̄n̄ q̄ ſe-  
cūt puſtula ſup̄ lingua ſit dicit  
q̄ aliq̄ m̄nendo detraxit eis.  
¶ Iſmi ſūt qui ſortilegia ſua cū  
ſac̄m̄tis eritent. ut q̄n̄q̄ cū bap-  
tiſmo q̄n̄q̄ cū ſac̄m̄to eucharistię  
Exemplū fuit quedā ml̄r que ſa-  
c̄m̄tū euka<sup>e</sup> accepit. et de ore  
ad p̄nūcū tādē p̄miſit uolēs  
dinationes ſuas cū eo eritere.  
uoluit enī unū uirū cū hor̄ di-  
nare q̄ ſua uxorē relinq̄ret et ſe  
diliget. et tū quatuor ebdomēdas  
arca ſe portaffet et i int̄tione ſua  
nichil proficer. omota fecit ignē  
i domo et clauſit ianua. et accepit  
ſac̄m̄tū de burſa. tūc xp̄i loq̄bat̄  
ad eā. filia q̄d̄ me uis facere

et illa uolo te ad ignē p̄tere  
et xp̄i cur me filia uis aburere.  
et illa. q̄ iā p̄ m̄ſe te poſui.  
et uirt̄tione mea nichil perfe-  
et proiecit eucharistiā de ſini ſuo  
ad ignē. tūc xp̄i ſaltauit edūſo  
de ignē i ſini mulieris dicens.  
ſi uis nō uis me habē tūc ego uo-  
lo te quere et teā eſſe. q̄ ſtatim  
xp̄iata. dicitur flexit genua ſua  
et petiuit uenia. et locuit ſac̄ra-  
m̄tū i diſcū. et ſtatim currit  
ad plebanū et retulit ei om̄ia.  
et ſic ſac̄dos uenēs ſac̄m̄tū  
ad eam̄ rep̄oſuit et mulier p̄-  
uirt̄tū uirt̄tū. q̄ am̄o uſq̄ ad mo-  
te xp̄o fidelit̄ ſeruiuit. Itē aliq̄  
ſimplices i ſimpliſſitate adorant  
calicē. i eleuacionē i miſſa t̄q̄ ibi  
ſit ſepulchrū xp̄i et nō ſac̄m̄tū  
i calice. Et tū ſc̄dm̄ ſan̄ thoma.  
ſup̄ e. d. 10 p̄bi. dicit q̄ licet ex utro  
ſac̄m̄tū ſub ſp̄e panis ſit tūc ce-  
pus et ſub uini tūc ſanguis. tū  
p̄t̄ n̄alē cōm̄tū ſub utraq̄  
ſp̄e ſcilicet panis et uini ē totū  
xp̄i ſc̄dm̄ corpus. aiam et dei-  
tate. et ergo ſic adorandus ē xp̄i  
ſub ſp̄e uini i calice ſicut ado-  
tat̄ ſub ſp̄e panis. quia ſicut dicit  
tū ē ſub utraq̄ ſp̄e ē totū xp̄i  
ſicut natus eſt de uirgine et p̄p̄-  
dit i cruce et ſicut ſedet ad dex-  
tera p̄ris et i uenturū iudicā-  
re uiuos et mortuos. q̄ q̄ cito  
ſac̄dos profert uerba ſup̄ hoſtam  
t̄ panis miſſat̄ i corpus xp̄i.  
et ibi deſinit eſſe panis. ergo ibi  
nō ē panis ſed ſp̄es panis. Et  
dicendū ſilit̄ ē de uerbis q̄ dicit̄  
ſup̄ cōſec̄tionē calicis. q̄ am̄o ibi  
nō eſt uinū ſed uer⁹ ſanguis e-  
tū corpe et aiam et deitate. ſicut  
ſub ſp̄e panis. ¶ Iſmi ſunt  
qui ſc̄dm̄ aromānā. et ſūt q̄ ma-  
nū hois ab int̄t̄ reſp̄icit. et ibi  
p̄ quadā cruce i manu exiſtente  
cognoſce uolūt utrū tuo mori  
debeat. Itē iſp̄icit uigues hois  
et ſic cognoſcere uolūt utrum







sunt fuita ergo ibi nulla potest esse  
portio Ubi aristoteles viii plin<sup>2</sup>  
finito ad infinitum nulla est propor-  
tio. ergo cuiusque portio nullo modo  
despicienda est de verba Ubi aug<sup>9</sup>  
sup iher De nemine despicienda est  
dum est in hac vita. solum enim despa-  
tionis fine est quod mederi non potest  
Ubi yfidorus dicit de summo bono  
Perpetrare aliqd flagitium mors  
est. sed despicere est infernum unde.  
ergo secundum eundem Despicio est peior  
omni portione Tercia spes est quod nos  
vult eraudire in omni penatione salu-  
bit Ubi ioh<sup>9</sup> Quidam orantes pe-  
nerunt ad eum. quia accipiens et fi-  
et vobis Sed quod dubio cordis sui  
peut nichil impetrat Camida  
oro celum non impetrat Saendum est  
deus vult quod bono fiducia eum inuore  
m<sup>9</sup> in misericordia misericorditer et patris est  
nobis subuenire in omni necessita-  
te tribulationis. ps Cum ipse sit in  
tribulatione eripiam eum et glorifi-  
cabo eum Sic fecit deus ut patet in ps<sup>9</sup> ubi dicit  
Ad dominum cum tribularet clamavi et  
eradiuit me In signum huius in tunc  
pendens habet caput inclinatum ad  
nos eradiendos. sic quod quilibet nos-  
trum potest dicere illud ps Inclinauit  
deus aurem suam in et in diebus meis  
in uobis Quarta est spes glorie.  
quam de deo sperare debemus math<sup>9</sup>  
Nolite timere pusillam gratiam. complacuit  
enim patri nostro dare vobis regnum.  
Ubi hebreis dicit ap<sup>9</sup> Nolite  
anxietate fiduciam vestram quam mag-  
nam habet remunerationem Et con-  
1to Glorietur in spe filiorum dei.  
Hanc fiduciam non habemus ex nostris  
meritis. sed ex meritis ihu christi  
et per christum qui est redemptor noster. qui  
propter dedit nobis 1to Quo non  
omnia nobis tamen eo donauit. In sig-  
num huius habuit latus apertum in tunc  
quod per eum in regnum celorum. quia  
ipse pro passionem suam ianuam vite  
referauit omnibus intrare uolentibus.  
Ubi luce venit filius hominis querere  
et saluum facere 22<sup>ti</sup> sunt qui aliquid

equant deo vel super deum diligunt  
et hoc uide erit eorum deus Ubi  
augustinus hoc ab colitur homine quod  
per ceteris diligit Sed est sciendum  
quod sicut pagani diuisos colebant  
deos. sic iam christianam diuisos sibi  
deos faciunt sup<sup>9</sup> colitur pro deo  
uana gloria sicut quicquid plus  
diligit et maiore implacenta habet  
in ortu corporis sui quam in deo. et  
semper sollicitudine sua ordinat  
ad hunc finem quod exaltari et ho-  
norari possit in hoc mundo et  
quod ei placere possit in uerbis et mo-  
ribus et gestibus Cont<sup>9</sup> quod dicit  
ap<sup>9</sup> Si ad hunc mundo placere  
seruus et non eum hoc etiam patet  
per dominum christum qui dicit ut habeatur  
iohis Nolite diligere mundum neque  
ea que in mundo sunt Deo qui hoc  
preceptum receperunt diligens mundum  
et ei placere appetit. uinum dei  
instaurat Ubi iacobus Amaram hu-  
iust mundi uinum est deo. ergo eam  
de quolibet sup<sup>9</sup> dicit augustinus  
1<sup>o</sup> Repla Quae uideris sup<sup>9</sup> filium  
dyaboli non dubites Ubi etiam trif  
sup iher Supbia in nobis exiit omnia  
miseria nostra in uindicta fit etiam si sobrie  
tate si uirginitate si ieiunium si o-  
rationes et elemosina et quicquid  
alia profecerim<sup>9</sup>. hoc etiam probat  
augustinus Supbia etiam bonis opib<sup>9</sup>  
insidiatur ut peccat Ite cupidus pe-  
cunia siue nummos pro deo colit  
Ubi innoc<sup>9</sup> de ut ligare idionis  
huane Amara secundum ap<sup>9</sup> est  
ydoloz seruatus. quod sit ydolat ser-  
uit simulachro. sic auar<sup>9</sup> deseruit  
thezauro. Nam ille cultum ydolatrie  
libent<sup>9</sup> ampliat. et iste nimel<sup>9</sup> li-  
ber<sup>9</sup> petiue augmentat Ite tamen  
omni diligentia colit simulachrum. et  
ille tamen omni cura custodit thezaurum  
Ille spem suam ponit in ydolatria.  
et ille spem statuit in petiua. Ille ti-  
met mutulare simulachrum. et ille ti-  
met minuire thezaurum. Ubi ille.  
Hoc etiam patet ex eo quod auarus  
potius delat<sup>9</sup> auidue de temporalibus







**Un** est 23<sup>o</sup> **Un** multū iurans  
replebitur iniquitate et nō vere-  
dat adomo eius plaga. ergo illi q̄  
freq̄t solent iurare pessimi hoēs  
efficiūt. et replebūt nō solū  
q̄ una iustate sed om̄i iūquitate.  
**Sed** ille q̄ iuramētū facit.  
ip̄e q̄ laqueū ad collū suū ponit.  
**Iuxta** illud proūbioz vi<sup>o</sup> Ille q̄m  
es verbis oris tui et captus p̄p̄is  
sermonibus tuis. **Un** vero iuramē-  
tū iūstredūt ip̄e laq̄o illo  
q̄ p̄p̄is manib⁹ se strīgulat. Ergo  
q̄ iuramēta etiā iura q̄s facit.  
tot laq̄os spūalit̄ ad collū sibi  
ponit. et q̄ cito unū de hys facit  
iūsgress⁹ fuerit tū cito spūalit̄ se  
ip̄m occidit. **Tertio** q̄ p̄uat ille fur  
et sacrilegus eē videt. **Contra**  
enī rē alienā iūto dno et hoc ai-  
rem sacrā qua nomē dei san̄ iua-  
nū assuit. et prohibitaōne illā sibi  
et aulibet hōi factā i 2<sup>o</sup> p̄cepto v-  
bi dicit. **Nō** assumes nomē dei  
tū iuanū. ergo et illud p̄ceptū  
sunt rebelles deo et iobedientes  
quī sic iurant. **Quarto** q̄a videt t̄lis  
esse falsitas. hoc patet ex eo q̄a  
sicut quis de sigillo aliqui dno  
sibi iussa ad affirmandā aliquā  
veritate vteret̄ ad aliud affirmā-  
dū ip̄e falsit̄ iudicaret. **Sic** cū  
deus p̄miserat hōib⁹ vt assumat  
nomen suū ad affirmatiōne ve-  
ritatis. si vtrūq̄ ad affirmatiōem  
falsitatis ip̄i falsit̄ et exortati et  
iūcitate illa q̄ hēt̄ corūm 10<sup>o</sup>  
**Si** quis nō amat dnm̄ ih̄m̄ xpm̄  
anathema sit. **Quinto** q̄a ille q̄  
piurat facit ip̄e p̄t̄ moze alioz  
petentiū v̄t̄ deū iuolue in p̄t̄o  
suo. **Cū** enī iurare scdm̄ augusti-  
nū sit deū i teste adducē. cū ip̄e  
iurat ip̄e deū v̄t̄ adducere ad  
testificandū sibi. et scdm̄ hoc t̄lis  
i se ē p̄t̄ū v̄t̄ maus malū face-  
re q̄ trāsfiores ei⁹. **Ipi** enī iū-  
leit̄ xpo t̄m̄ malū pene. ip̄e enī  
v̄t̄ enī iuolue malū culpe quod  
deterius ē. **Sexto**. **Deterior** m-

detur eē talis q̄ qui sūt i infer-  
no. hoc patet quia ai i noie ih̄u  
oē genui flectat̄ celestū prestū  
et infernoz vt legit̄ phil<sup>o</sup> 2<sup>o</sup> Ille  
vero q̄ perierat videtur deterior  
eē illis qui sūt i inferno. quia nō  
mē nō v̄t̄ur sed facit et p̄t̄a  
tatur p̄ ip̄m̄ san̄ nomē iurat̄ p̄mo  
aliquiter eē peior videt̄ demoni-  
bus. quia demones trahit̄ a noie  
ih̄u. **Septimo** quia sūt scriptura de  
suadet iuramētū p̄t̄ magnū pi-  
culū piuri. **Un** mathei 10<sup>o</sup> Ego  
ait̄ dico vobis nolite iurare neq̄  
p̄ celū neq̄ p̄ terrā. **Un** est 23<sup>o</sup>  
iuramētū nos assuestat os tū  
**Multi** enī sūt casus i illo. **Un** augustin⁹  
i libro de medano. dico  
vobis nō iurare oīno ne. sicut  
rando ad flitāte pueniatur et ex  
facilitate i s̄uetudine et ex s̄ue-  
tudine i piuriū dēndatur. quia  
scdm̄ cris̄ sup̄ mathei. **Nemo** ē  
qui frequenter iurat q̄ nō aliq̄  
pariat. ergo dñs prohibet nob̄  
signat̄ i scdo p̄cepto dicit. **Nō**  
assumes v̄t̄. **Sciendū** q̄ et hoc  
p̄ceptū facit̄ quāq̄ q̄ia hōim̄.  
**Primo** sūt nominates deū vane  
et sine causa et sine noie et ex  
s̄uetudine. quib⁹ h̄ sit verū et iū-  
tū quod iurat̄ tū peccat̄ q̄ sic no-  
mē dei sine causa et rōe nominat̄  
dicendo p̄ deū tras̄ ibo ad emm̄  
vel ad sermone. vel p̄ deū tras̄  
i medā vel ieiunabo vel eq̄tibo  
vel hoc vel illud factū et sic de  
alijs vt̄ sit̄ i cotidianis iura-  
mentis ex mala s̄uetudine et ex  
q̄dā leuitate vel cursu v̄boz vel  
s̄uetudie. t̄m̄ talia iuramēta q̄ sic  
leuit̄ sūt et ex leuitate nō sūt  
semp̄ p̄t̄a mōzlia. **Ita** sicut dicit̄  
raymudus **Si** iurat̄ i coti-  
locione et aliq̄o iuramētū sit iuramētū  
cotidianis que sūt sine solēnitare  
et cursu v̄boz ex quadā leuitate  
et mala s̄uetudine re t̄m̄ iura. vt̄  
p̄ deū tras̄. **ibo** ad emm̄ vel to-  
medā hoc ē veniale. **Concordante**







in manu assumē. vñ nob tō salū  
effluxit Ideo si talia iuramenta  
et deliberatioe fiant sunt. mōe  
lia pān. apt quod in aliqō tris  
tia iuramētū sunt iſtricta q̄ q̄  
tūq̄ i talibus offendit aūrē vel  
linguā vel digitiū pōit. Si autē  
talīa iuramētū fiant ex nūſu lin  
gue vel in deliberate tūc ſcōm  
hūmīū de ſmāia sunt pān veni  
alia ſit pūm motus infidelitatis  
**S**ed ſcīendū ſcōm thomā  
2<sup>o</sup> q̄ 13 Et blasphemia ſine de  
liberatioe ex ſubreptione p̄  
dange duplicat. mōmō q̄ aliq̄  
nō adūit hoc q̄ dicit eē blas  
phemias. ut cū aliquis ſubito  
ex aliq̄ paſſione i v̄ba ymagi  
ria p̄rūpt. quoz ſermōez nō  
cōſiderat nec adūit et tūc eſt  
pān veniale. Aliomō q̄ adū  
it hoc eſſe blaſphemā cōſiderat  
ſignā v̄boz et tūc nō excuſat  
a pān mōrli. ſicut nec ille qui  
ſubito aliq̄ omīdit. Et iſto poſ  
ſim<sup>o</sup> elūe q̄ p̄uiloſe iurāt iſtā  
et blaſphemāt q̄ ex cōſuetudine  
mala ſit iurāt nō habentes iū  
tione ſe emēdādi vel dimitte  
di. Et q̄m tales a deo puniuntur  
i eīſdē mēbus p̄ q̄ deū ſit blaſ  
phemauerūt creatore et redēp  
toze ſuū. et tales blaſphemato  
res peiores ſunt iudeis q̄ xp̄m  
aliq̄lū ignorānt vlnerauerūt  
et crucifixerūt. Vñ ap̄lū Si cog  
nouiffent nūq̄ dūm glorie au  
tiffiffet. licet illa ignorāna non  
eos excuſauit. quia noluerūt eū  
cognoſtē eē filiū dei. Sed tales  
blaſphematores ſcīūt et credūt  
hūc eē creatore ſuū p̄ aūq̄ mēb  
et vlnera ſit excēbilū iurāt.  
ergo ipe xp̄c nō p̄t pro eis roga  
re p̄em ſicut pro crucifixoibz  
ſuis ſeāt pendens in cruce dicit  
p̄t ignoſtē illis et. Sed blaſphe  
matores ſcīūt et cognoſcūt q̄ d̄  
deū faciūt. q̄a ei<sup>9</sup> filiū q̄m i ei<sup>9</sup>  
ē iōm crucifigūt. Vñ ap̄lū hūc

ſum crucifigentes filiū di. Itē pe  
iores ſunt tanibus. q̄ nō mor  
det dnm ſuū ſed applaudit ei  
Sed blaſphemus eodē ore quo  
vinū bibit et bñficia dei p̄cipit  
deū blaſphemat. Vñ ps Ret  
buebat in mala pro bonis. Et  
alibi ſcriptū ē. paſtet et pōbit  
igratos et adhuc amara audiet.  
Nūcū ē q̄ deus vniq̄ p̄mittit  
habūdaciā creſcē. cū tot blaſphe  
mie ſibi inferunt a potatibz  
ip̄i<sup>9</sup> vini. Itē tales peiores ſūt  
omī creatura. quia omīs creatura  
laudat ſuū creatore ymo omīs cre  
atura iurāt ad laudandū deū  
Sicut aqua laudat deū ſuū iſti  
nūo iurſu ſuo. Arbores et herbe  
ſe erigenda et creſcendo ſup ſe  
ergo deū. Aues i cantando. ſol  
i luendo et ſic de alijs. Sed blaſ  
phem<sup>9</sup> i illo mēbro deū i hono  
rat i quo deus cū p̄ ceteris cre  
aturis honorat ſaluet i lingua.  
Vñ arif<sup>9</sup> poliatōz. Nullū q̄lū  
habet ſermōne niſi homo et. Et  
hūc linguā hō accepit ut deum  
laudaret p̄ ceteris creaturis ut  
bilibus. Itē blaſphemā ē p̄m d̄  
abolitū quia ē loquela infernal  
Vñ blaſphemauerūt deū rebz pre  
doloribz. ergo tales hūc dicit de  
ū blaſphemare q̄d ē opus dāpna  
toz ut inferno melius ſaḡ. Itē  
blaſphem<sup>9</sup> habet linguā dyabo  
lica quia dyabol<sup>9</sup> loquit<sup>9</sup> p̄ blaſ  
phematores ſicut ſpūs ſanctus p̄  
bonos. Vñ mathei Nō enī vos  
eſtis qui loqm̄ ſed ſpūs p̄is v̄i  
q̄ loqm̄ i vobis. Scīendū q̄ aliq̄  
dicit ſi nō iurāt tūc nullus me  
timet nec aliquis reputat me  
aliq̄d eē. ut ergo timent<sup>9</sup> q̄ mag  
nū reputant iurāt et deū blaſ  
phemāt. Et homo ubi q̄ris hono  
rē ibi iuenies etiā cōſuſionem.  
Itē aliq̄ licet nō p̄ſonant blaſphe  
mat in ſanguinem et mortem  
xp̄i ſc̄p̄t et ſine cauſa noīnant  
ut dūcēdo i vulgari. Relige bloct



id geit on also ouel. vel sic heli  
 ge martilie uine is dyr geschiet.  
 et sic de alijs Itē aliq uirat et nō  
 noinat creatorē sed creaturas.  
 Cont quod dicit augustinus de u  
 bis apli sermone 23 Ecce dico mā  
 tā uirē q qui fle uirat p lapide  
 puur9 est. quāuis nō audiuit sed  
 cū creatorem i testem accipit Itē  
 ut eosde dicit xpc i euā<sup>o</sup> ut hēt  
 math. Nolite uirare neq p telū  
 neq p trā. sit sermo v̄ est ē. nō  
 nō Et hoc patet ex v̄bis r̄ q re  
 phensibiles sūt ista. qui totiens  
 uirat q̄uis p̄uariat nō blasphe  
 mat sed noīando ubihera vel mor  
 tē xpi q̄ sit uirat p deū viuū  
 per deū uerū p deū san. vel p  
 om̄s sc̄os sine om̄i causa et nāte  
 et mala s̄uendine. tales meri  
 to cogitare deberēt dcm̄ r̄ q̄ dicit  
 math. de om̄i ybo otioso r̄ Multo  
 fortius eriget a nobis ratio de  
 talibus Si autē pponis te emen  
 dare amō et d̄ba tua simpliat  
 sc̄dm̄ dcm̄ euāgelij explanare s̄q̄  
 duendo ē ē non nō. et si p̄modū  
 expulsi lingue uiras. nūc imēdit  
 de hoc atēi debes et dic vnum  
 Ave mā b̄re uirgini. tunc ip̄er̄bit  
 ip̄a r̄ grām a suo filio ut amplius  
 eo melius te cauens ne readiues  
 Itē q̄tāms hui9 p̄m̄ patet ex p̄cā  
 q̄ legit̄ punitū eē hoc p̄m̄ tā  
 i nouo q̄ i petri testamento.  
 Dñ legit̄ leuita 24o Ecce igres  
 sus fili9 mulieris israhelitis q̄  
 pepit de viro egiptio uirgatus est  
 cū viro israhelita tūq̄ blasphe  
 masset et maledixisset no<sup>m</sup> dei. ad  
 ductus ē ad moysen et aarō qui  
 miserūt eū in carcerē donec nos  
 cent quid dñs iubet fieri. q̄ locut9  
 ē ad moysen dicens. educ blasphe  
 mū ex cast̄ et ponat illi q̄ audie  
 rūt man9 sup caput ei9. et lapi  
 det eū plus vniuersus qd̄ fm̄ est.  
 Deū prouulgauit dñs legē de  
 pena blasphemoz dicens loque  
 ad filios isrl̄ homo qui blasphemā

uerit nomē dñi morte moriat  
 lapidibus opprimer eū multitu  
 do ppli. **S**i iam om̄s blasphema  
 tores lapidari deberēt q̄ plures  
 iā essent i mūdo Itē puniunt  
 etiā quāq̄ adeo i p̄nā vita et hō  
 subitanea morte Dñ refert gre  
 gorij i dialogo Cy quida ciuis  
 rome dilexit tenere puerū quāq̄  
 ānoz q̄ s̄uenus erat blasphemac  
 nomē dñi. Itaq̄ qm̄ aīo ei9 aliqd  
 obstuisset q̄da die cū p̄ ei9 te  
 nēt eū in brachijs clamauit puer  
 mali et nigri hoēs p̄uenit. **h** cū illi me tolle  
 hoc dixisset nomen dei blasphe voluit  
 mauit et aīam reddedit. et dya  
 boli corpus i frust̄ disperperūt  
**Si** de i puero quāq̄ ānoz  
 sic vindicauit patm̄ istud nūq̄ p̄cēt  
 adulas **B**erti sunt q̄ plena vo  
 luntate disponit solent et mā  
 feste uirare et ān9 puiret vide  
 tur puur9 censend9. quia deus  
 nō iudicat ex opib9 sed ex cogita  
 tionibus ut patet 2 q 2 Ergo si  
 unq̄ ad iudiciū accessisti i illa i  
 uicēione q̄ puirac̄e voluisti pei  
 tē. et s̄fici quia corā deo puir9  
 es **E**xemplū de duob9 ciuib9  
 quoz vn9 accessit alteri sumam  
 pecunie. sed postq̄ finis solutio  
 nis aduenit. tūc ille simpliat pe  
 tuniā q̄ p̄ductus ad iudiciū s̄stāt  
 negauit. et ei pro pecunia vn9  
 uirare voluit. tūq̄ flectit genua  
 ad iurandū obmutuit. sic ma  
 nifeste om̄ibus inotuit q̄ puira  
 re uoluit **S**eptimi sunt cum  
 quis uirat se aliqd̄ futurū quod ē  
 illianū. sicut uiberare proximū  
 vel vindicare se de isto q̄tūq̄ mā  
 p̄t vel etiā bonū qd̄ faciendum  
 eet pro deo et pp̄ria salute nō  
 uellet facē ut elemosinā dare  
 nec aliq̄ hospitare et sic de alijs  
**Si** ex certa malitia sic uirat. puir  
 rat et peccat sic iurando mortu  
 r̄ nō peccat sic oriens do Dñ  
ysidorus de sumo bono In mal  
 promiss̄ resande fidē et i turpi

p

+

+

et nichil loq̄ potuit sed erect9 cō loq̄la  
 r̄cepit. q̄ un̄ secundario genua flect̄ 2 p  
 uirare uoluit tūc ip̄i obmutuit.



voto muta deatē Si autē et  
subreptione sic iurauerit venia  
lit peccat et in utroq; tū fran  
gendū ē iuramentū tale. quia nō  
peccat frangendo sed peccat iu  
rando. quod sciteri teneatur. max  
ime cū ex apposito et scient' sic iu  
rauerit sed nō det solue **In vñ  
dora de sumo bono** Nō ē obser  
uandū iuramentū quo malū iuu  
tū promittitur ut fornicari vel oc  
cidē. tollerabil' ē nō imple uia  
mentū tale q' stabili' i flagras p  
manē **¶** Quidam sunt qui credi  
tori iurasset solue. ad eum tū.  
et hoc ei infringet utū talis re  
spondus sit pur' **Respondeo scdm  
hostiensem** Si qñ iurabat crede  
bat se nō posse solue. vel nō habe  
bat probabile causam credēda  
se posse solue. tū peccabat Si  
vero ab initio credebat proba  
bit' solue se posse nō peccā  
bat et si postea fecerit posse suū  
nō ē pur'. sed si postea lapsus nō  
posset et nō p'soluet pur' est  
**Et de deo tōrdāre thō 2<sup>o</sup> q<sup>o</sup>**  
**2<sup>o</sup>** **¶** q' grauit' et multoacens  
illi mēdaces delinquit. q' prioris  
suis sup certū tū promittunt.  
quod in nō intendit. vel si itē  
dūt in postea posse suū nō  
faciūt. et sic promissum i'fringunt  
et de die in die solutioē p'ducūt  
cō volū' creditor' **Sed** in nōndū q' si  
aliquis paup' alicui creditori p  
mittet se solutū sup eū tūmū  
et posse suū facit. et si i'pedimē  
tū intueniret q' solue sup tūmū  
nō posset. tū talis i' p'rogatio  
p'p' deū credenda ē. et creditor  
cū tali caritate et spassioē possi  
sibi tūmū p'rogare. q' de' i'extre  
mus suis sibi temp' vite p'rolo  
garet. ut sic possit penite et glo  
riā dei promēti. Ergo multum  
rephensibiles sunt q' debitores  
suos angustant nō adueniente  
et cū dapno ip'oz solutionē ab  
eis extorquent cū in aliis libet

eis soluent si possent **¶** Et talib' q'  
imisericordibus remēsurabit eadē  
mensura **In gregoriū de iuramē**  
nō p't p'meri q' mores prioris  
nō fuerit **Heda** sup eplām iacobī.  
Sine mīa iudicabit ille q' cū scie  
posset nō fecit mīam. et quāta  
maiorē quis mīam a dno scieu  
tus ē eo iustus ē indigere p'or  
imo mīam negat **¶** Noni sūt  
de eo qui p'pulsus p' mēu iur  
uit se aliqd daturū et hui' mo' nō  
soluit **¶** Quia talis scdm thomā  
**2<sup>o</sup> q<sup>o</sup>** **2<sup>o</sup>** **¶** Non excusat a p'or  
mōri nō implens qd coacte  
iurauit **Et raymūdi** dicit q' tal  
quāuisq; mēus fuerit nichilō  
obligatur. dūmō de re licet sit  
scius ē de re illicita. Sed talis sol  
uens quod coacte promissit p't il  
lid r'petē. et alius corā deo sep  
tener' restituē quiddā extorserit  
x' deū. si saltē indulgētia p'or  
sciq' uoluerit **Item** q' si aliquis  
ex ipem iurasset id quod delibe  
rate nō iurasset **Respondeo scdm  
wilhelmū** seruare tenet' si est  
licitū **¶** Decimū sūt q' maledicō  
vba proferunt sicut iustifices faci  
ūt maledicentes deo cū nō p'  
perat' in iudo tarilloz. q' culpa  
dyabolica retorquet' diuinam  
inocenciā. et iō deo maledicūt  
et sanctis qd etiā horribile est  
audire **¶** Hor' enī tōmāoz p'ncipē  
sunt. q' talibus iuuantib' hospita  
credūt vel q' vestimēta eoz de  
lusa diuidūt. vel cū ipis famili  
arē bibūt vel ab eis sorte luis  
recipiunt. **¶** Omīs enī tales sic ma  
ledicentes deo. vel mat' eius.  
vel fas nō pnt absolui nisi ab  
epo vel ab eis p'ncipio et. max  
ima p'niā debet eis iponi. p'nt  
dicit' **err' maledictis** **¶** Scdm vñ ob  
plura iuenies de hoc iterni et  
iglosa **¶** **Exemplū** legit' i mara  
li magno. q' p'uer quidā edoctus  
a mīre sua brām v'guē semper  
deuote saluatur p'ncipue i necē

psolue

co volū'

creditor'



sitatibus quod faciendo raptus  
 a fluvio cu cerens pueris luden  
 bus et maledicentib<sup>9</sup> tandem sub  
 mergis omnib<sup>9</sup> alijs pueris ppter  
 maledictiones suas ipm solum  
 beata uirgo ei appendo saluauit  
 sinu suo eu suscipiendo et for  
 tando ite aliqui maledicunt crea  
 turis irrobilibus cu ab eis offen  
 dunt et in hoc ostendunt mag  
 stulticia homi qui brutis animalib<sup>9</sup>  
 maledicunt cum no intelligunt  
Item sanctus thomas 2<sup>o</sup> 2<sup>a</sup> q<sup>o</sup> 40  
dicit Et maledicunt irrobilib<sup>9</sup>  
rebus inq<sup>u</sup> sunt creature  
dei e p<sup>o</sup>ch blasphemie. sed ma  
ledicunt eis s<sup>o</sup>m se considerans ho  
e onosu et vanu et p<sup>o</sup> ans illi  
atq<sup>ue</sup> ite aliq maledicunt proxi  
mus suis ut frequ<sup>er</sup> talis male  
dicio qua quis facit vel dicit  
proxi<sup>o</sup> sup caput ip<sup>o</sup> maledicunt  
us In genesis 27 dicit ysaac  
ad iacob. filiu suu Qui ma  
ledixerit t<sup>u</sup> sic ille maledictus  
sic deus iam loquitur de quoli  
bet hono hoie au iuste male  
dicit. Quia q<sup>o</sup> maledicendo pr  
imo hoc optaueris tu res eris  
s<sup>o</sup>m dei iusticia. et deus iusto  
homi dicit maledic<sup>o</sup>ne i b<sup>o</sup>ndi  
ne in ps maledicet illi et tu  
b<sup>o</sup>ndices et mathei 1<sup>o</sup> Beati  
estas cu maledixerit vobis hoc  
in augustin<sup>o</sup> Et iustus et ma  
ledicatur ei p<sup>o</sup>mu pro maledi  
ne redditur. ite maledic<sup>o</sup>ne ad  
e illiam q<sup>o</sup> no e h<sup>o</sup>u maledi  
re dyabolo in ecc 20 Cu ma  
lediat ip<sup>o</sup> dyabolu malediat  
et ip<sup>o</sup> ai<sup>o</sup>m sua Cu eni dyabo  
la sit creatura dei et s<sup>o</sup>m esse  
sui bon<sup>o</sup>. licet sit i uoluntate ma  
lu<sup>o</sup> p<sup>o</sup>am e ei malu optae b<sup>o</sup>n  
legitur q<sup>o</sup> cu michael archangely  
cu dyabolo disputas alacrimet  
de corpe moysi no e ausus u  
cu i ferre blasphemie. sed dicit  
ipret ubi d<sup>o</sup>s. q<sup>o</sup> si michael

archangelus dyabolo adu<sup>o</sup>sa  
 blasphemiam dicit noluit. sed  
 modesto sermone eu coertuit  
 q<sup>o</sup> magis homib<sup>9</sup> om<sup>o</sup>s blas  
 phemia e cauenda ite aliqui  
 maledicunt vxoribus In refert  
cesarius in dyalogo Et q<sup>o</sup>da dicit  
vxori sue vade in noie dyaboli.  
et stat<sup>o</sup> dyabol<sup>o</sup> i ea itur et ea  
g<sup>o</sup>it uerauit. de hoc vir multu  
disputatus fuit et ampl<sup>o</sup> se nuq<sup>o</sup>  
vel aliau ho<sup>o</sup> vel aliau creature  
maledic<sup>o</sup>ne promisit. ite aliq ma  
ledicunt p<sup>o</sup>ris filijs q<sup>o</sup> genier<sup>o</sup>.  
In d<sup>o</sup> cesari<sup>o</sup> i dyalogo suo nar  
rat de quibusda p<sup>o</sup>rib<sup>9</sup> q<sup>o</sup> habue  
rat pueru sepi<sup>o</sup> flente. au ex ia  
una vice maledicentes dixerunt ad  
pueru. taceas q<sup>o</sup> dyabol<sup>o</sup> te habe  
at. et dyabolus mor arripies pu  
eru cu corpe et aia ab oculis eor<sup>o</sup>  
abstulit. Item aliq sibi p<sup>o</sup>is male  
dicit apt<sup>o</sup> infirmitate corpis vel  
apt<sup>o</sup> amissione reru ipal<sup>o</sup> vel apt<sup>o</sup>  
alia quacumq<sup>ue</sup> t<sup>u</sup>bulacoem et a n  
gustia. Exemplu de clerico quor  
anus infirmato qui dicit deus tu  
accepisti in corpus et ego acci  
pia t<sup>u</sup> ai<sup>o</sup>m et dabo dyabolo. et  
dicit. dyabole accipias in ai<sup>o</sup>m.  
ad diuino iudicio stat<sup>o</sup> e factum.  
ite aliq maledicunt diue uolunt<sup>o</sup>.  
ut faciut isti q<sup>o</sup> maledicunt aure  
pluuiali. Exemplu legit<sup>o</sup> i dya  
logo cesari<sup>o</sup> Et mules q<sup>o</sup>da t<sup>u</sup>e  
messis sicut et ceteri iurciani sui  
cu apt<sup>o</sup> aeris intepere icolligen  
dis frugib<sup>9</sup> t<sup>u</sup>pedientur. uidens a  
p<sup>o</sup>te occidentali aere obscurare  
nubes q<sup>o</sup> ceur. dicit ecce un<sup>o</sup> dra  
bolus ibi ascendit. vir sermone  
finierat et ecce orta tonitrua fi  
liu e<sup>o</sup> i sinu nutis paufferunt  
ip<sup>o</sup> icolumi p<sup>o</sup>manete sed i alijs  
edificijs segetib<sup>9</sup> et iumentis il  
le blasphem<sup>o</sup> flagellatus e ut dis  
ceret de cetero no blasphemare  
In stultu e valde ut homo mor  
lis auis et uinis p<sup>o</sup>it icelu os



suū mur merādo et creatorē  
suū et reprehēdo eum i factis suis  
**¶** Querit vnu maledictio sit pan  
mōle **¶** Respondeo scdm thoma  
**2<sup>e</sup> 2<sup>e</sup> q<sup>o</sup> 100** maledictio de q<sup>o</sup> nūc loq<sup>r</sup>  
mur est p<sup>r</sup> qua<sup>m</sup> nūciat malū et  
aliquē vel impitādo vel optādo  
ad quidem scdm se repugnat tā  
tā p<sup>r</sup>imū est pan mōle **¶** Vn  
**1<sup>o</sup> cor 10** **¶** De q<sup>o</sup> maledictio neq<sup>o</sup> ra  
pares regnū dei possidebūt. et  
tāto q<sup>o</sup> q<sup>o</sup> p<sup>r</sup>sonā cui maledictio  
in magis reuerē et amare tene  
mur **¶** Vn letitia **3<sup>o</sup>** **¶** maledictio  
p<sup>r</sup> vel mē morte moriat<sup>r</sup> Con  
tigit tū eē veniale vel p<sup>r</sup> p<sup>r</sup>uita  
tē mali quod quis alī impitāt.  
vel p<sup>r</sup> affm ei<sup>9</sup> q<sup>o</sup> profert. dum  
ex leui motu vel ex ludo vel ex  
subreptōe aliq<sup>o</sup> talia ūba profert  
qua pan vborū marie ex affm pē  
santur **¶** Querit q<sup>o</sup> sit pena pro  
fentis maledictōe et deū vel aliq<sup>o</sup>  
scdm marie et b<sup>r</sup>am v<sup>r</sup>gine talia  
p<sup>r</sup>sūpserit. det septe diebus d<sup>r</sup>nas  
p<sup>r</sup> foribus eate i manifesto eē dum  
mussa dicitur ita q<sup>o</sup> vltimo die n<sup>r</sup>  
pallū nec calciamēta sed corri  
g<sup>r</sup>a arca collū habeat et q<sup>o</sup> p<sup>r</sup>ce  
dentibus seruis feruis ieiunet i pa  
ne et aqua. nec ingrediat<sup>r</sup> eam  
et i quolibet d<sup>r</sup>ox d<sup>r</sup>erū tres refra  
at paupes. et si nō p<sup>r</sup> tres saltē  
duos vel vnu et si nō p<sup>r</sup> fatere  
illud i penā aliā imutetur. et si p<sup>r</sup>  
d<sup>r</sup>ā rēnuerit det ei iudicia i gres  
sus eate et i obitu det tate carlesias  
tam sepultura. sed hec omia scdm  
gof pro t<sup>r</sup>bnali fuit **¶** Cetrū i iudi  
cio aie discretus fardos molliat  
hūc rigore **¶** Vnu sunt q<sup>o</sup> urāt  
p<sup>r</sup> deū vel p<sup>r</sup> sanctos et tū obligāt  
se ad aliquā penā d<sup>r</sup>cedo p<sup>r</sup> deū  
si hoc nō fecero vel si hoc nō est  
sic sicut dico tū accidat nū vel si  
lijs meis. **¶** Del sit d<sup>r</sup>endo nūq<sup>o</sup> p<sup>r</sup>  
diem vnā vnā vel adhuc moriat  
hodie si nō ē sic. vel sic nūq<sup>o</sup> ab o  
nū tuus viues d<sup>r</sup>ceda si mēmor.  
vel deus nūq<sup>o</sup> misereat aie mee

si nō fecero. vel deus plaget  
me tū igne vel lepra si nō fecero  
qd<sup>o</sup> dico et sic de alijs **¶** Et scdm  
augustinū **¶** Illa p<sup>r</sup> que sic urāt  
obligat<sup>r</sup> deo ut hoc sibi vel illis  
eueniat si secus ē q<sup>o</sup> dicit **¶** Et factis  
horribile ē se vel suos mēdant<sup>r</sup>  
sic obligare. nec eadē facit hōse  
det obligare eadē in causa vera  
qua stultū ē se sic obligare tū  
nulla causa subsit ut vrges nūtas  
**¶** Exemplū legitur q<sup>o</sup> quidā vsuran<sup>9</sup>  
i morte xp<sup>r</sup>istū rogauit duos  
ānos ut pecuniā vsurariam qua  
eis ē d<sup>r</sup>idit r<sup>r</sup>staurat. et p<sup>r</sup>imū se  
obligat<sup>r</sup> hoc factū sub sp<sup>r</sup>atioe  
ignis sacri scdm obligat. se i p<sup>r</sup>ta  
tione lepre. qui post ihū obitū  
vsurarij negligentēs i hoc nego  
cio fuerit volentes p<sup>r</sup>mitus tū ista  
pecunia aliq<sup>o</sup> lūcū et postmodū re  
statur eā. et mor i illis infirmitatib<sup>9</sup>  
bus ambo vsup<sup>r</sup>ti sunt p<sup>r</sup>ur sepe  
obligauerunt **¶** Vnu sunt tū quis  
urāt q<sup>o</sup> velit ludē pro ponēnt  
eā estulenti. et sic scdm hēro  
de firmaria semp<sup>r</sup> peccat mōlt  
q<sup>o</sup>estūq<sup>o</sup> ludit **¶** Itē qui uratur non  
corizare vel nō tabnā mēte et sic  
de alijs. q<sup>o</sup> homo licet p<sup>r</sup> urare.  
et talia teneat seruare et q<sup>o</sup>estūq<sup>o</sup>  
oppōitū fecerit sicut mōlt<sup>r</sup> peccat.  
**¶** Vnu sunt q<sup>o</sup> tū solēntate p<sup>r</sup>  
urū solēntatū et deliberatū  
omittit. et hoc ē mōltissimū p<sup>r</sup>m  
vū p<sup>r</sup> tres d<sup>r</sup>itas quos pōit sup<sup>r</sup>  
sanctos signat q<sup>o</sup> corp<sup>9</sup> et mām et  
res siue fāmā dat i p<sup>r</sup>ate dyaboli.  
Vno scdm wilhelmū ludē i sūma  
vicioz **¶** Saenē p<sup>r</sup>urat i ipō p<sup>r</sup>  
urto manū dyabolo dat<sup>r</sup> qua tangit  
euāgelhū vel reliq<sup>o</sup> scōz. et donec  
ille peniteat de p<sup>r</sup>urio manū illa  
dyaboli ē et nō p<sup>r</sup> absolui nisi r<sup>r</sup>  
statur illi dāpnā tū uratur  
**¶** Saenū q<sup>o</sup> g<sup>r</sup>uatis vel magnitudo  
ill<sup>9</sup> p<sup>r</sup>ā s<sup>r</sup> p<sup>r</sup>urij p<sup>r</sup>endi potest  
ex eo q<sup>o</sup> tū p<sup>r</sup>ā p<sup>r</sup>ā ē alijs p<sup>r</sup>ā  
q<sup>o</sup> tū alijs p<sup>r</sup>ā fugiat et q<sup>o</sup> timent  
res sacras. sed p<sup>r</sup>ā p<sup>r</sup>urij non  
et p<sup>r</sup>ā manu i se signat ipe se  
signat manu dyaboli



timet eas sed illis appropinquat  
 In aliquis vult fornicari si est in  
 eam vel amiteris elongat se ab  
 eis. ille vero qui vult piurare  
 intrat eam si e est accedit ad  
 altare et mittit pacem piuri qui  
 sup altare quia sup euangelium qui  
 sup corpus xpi quod horrendum e  
 miru quo terra no absorbeat ip  
 sum. vel quo angeli qui circa cor  
 pus x sui no puniunt ite ipse vide  
 tur peior ee dyabolo quia dyabo  
 lus timet res sacras et qd reuert  
 qd ille no facit qui piurat Item  
 talis i quatu in se e vlt manus fore  
 malu xpo qd crucifixoies eius.  
 ite ipi intulerut x am malu pe  
 ne. piur vlt eu iuolue i malu  
 culpe ad detent e i hoc q sumit  
 deu et omis scos inteshonu sue  
 malae et iustiae Quia scdm tho  
ma 2 2e q 89 Jurare e deu i teste ide <sup>aug</sup>  
 bore Ido grauitas pendi pt  
 er austeritate pnie quia scdm ca  
 nones pro puuro manifesto et so  
 lenizato debet iponi septennus  
 pnia Cu ray dicit q inspecto mo  
 puuri vel qualitate psonae et ce  
 teris arctis vel maior vel  
 mior pnia e iponeda Coedare  
hostes Tertio patet et eo qa scdm  
 hostesem hoc crime i peitena  
 opatur hoitadio voluntario Cito  
 patet quia puur ifamit effiat  
 n postea quatuatq peniteat i  
 resthoni receptur Et dete  
tibus Quarto ex pena q inflat  
 e eam i pna a deo sup puuros.  
 On legitur q quida detanus et  
 clesie colon quiaq maris auri de  
 pecunia sue eate suo fratri carna  
 li misit mutuo. qo derno mor  
 tuo canonica debui repetit. et q  
 sup hoc no habebat testes. ille  
 pnnat debui negauit ad cum  
 uameto firmavit. q redies domu  
 i media via rmasit Imobil ita q  
 nec ante nec retro se mouere po  
 terat et sili factus fuerat mutus  
 io i corde suo vouit q ad locum

puuri rediret et suam malia  
 am manifestaret resthuet eate  
 pecunia detenta iuste et sic pe  
 nitena deductus liberatus est  
 ite aliud exemplū Et quidam  
sup sepulchru sancti panti  
nis piurauit et manu ref he  
no potuit. et sic omibus mali  
tia sua et iniustia innotuit  
Quertur quare sup euangelium  
et sup reliquias scos iuramus.  
Respondeo scdm thoma 2 2e q  
89 Omne iuramentu refertur ad ip  
 sum deu pncipalit auo testimoniu  
 iudicatur. vt at assumit aliq res no  
 scdm se sed ingru diuia veritas  
 i eis manifestatur. Sic iuramus p  
 euangelium i p deu auo veritas in  
 euao manifestat. et p sanctos qui  
 hac veritate crediderit et serua  
 uerit 1e nsgreditur illud p  
 reptu qui recipit vel cogit aliq  
 fle iurare. qn eni sat eum <sup>verac</sup>  
 iurare et sic recipit frivole iurame  
 tu ab illo petat mortu ho e qua  
 q spellit aliu ad iuradu et sat eu  
 fle iurane vincat hoitida et omittit  
 duplex hoitidu. qa ille occidit cor  
 p ille aiaz ymo duas aiaz. illu  
 q iurat fin et illus q recipit vt  
 patet 22 q 7 ille et ca Cum exigit  
color herico de firmaia i ep  
erpo  
scdi prepa Sciendu q si aliq  
 dicit et ishs se qrenit q nullus  
 possit aliu cogere ad soluendu sibi  
 si nullus daret accipe aliqd iura  
 mentu Respondeo q ad iudiciu pt  
 eu citare et iustia ab eo erige  
 et si tibi negauerit quod pt ipse  
 scie utru iceptu es iuramentu  
 ab eo vel no. qa scdm arist p p  
 meiaz De futuris iugentibus  
 no e detiam veritas En autē  
 sideras q alie ee no pt et nihil  
 tibi amplius pt fieri nisi iurame  
 tu. quid ergo iurat te illud iura  
 mentu quod sit frivole ab eo recipi.  
 none vna mesura vini plus va  
 let q tale puuru. ergo qn oino  
 vlt iurare tuc incrogat creditur



ut dicitur solet fieri. utrum velit eum  
supporre de iuramento. et etiam a  
bonus hominibus quibus fit petas  
ut eum suppositum habeat. tunc off  
hoc in paciencia cordis tui quod  
tibi solue tenetur et ex fraterna  
caritate ora deum pro eo et erit  
tibi meritorium. Sed dices ex quo  
segratur mea iniusticia qua cre  
dent hoies me iustum habere cum  
ab eo iuramentum nolle accipere.  
Rondeo quod propter malos hoies qui ut  
fregit malum iudicat non des deum  
offendere et animam tuam perdere. sic  
recipiendo solum iuramentum ab eo.  
qua secundum trif sup matheum Omnis  
homo secundum se estimat aliam. for  
nicarius neco putat castum. castus  
de fornicatione non facile suspicatur.  
Supbus neminem humile putat.  
humilis neminem putat superbum.  
propter tales ergo non des deum offe  
dere. Sciendum quod si unus malus  
propterea quod non recipis iuramentum  
de te malum suspicatur. tunc ser vel  
otto ecclesio de te bonum iudicat.  
et te <sup>procedat</sup> mediat apud deum et hoies  
quod deum et animam tuam in hoc honoras  
et eum a iuramento flos supportas  
tu qua sicut mali ex omnibus ma  
lum iudicat bonum bonum. Omni trif.  
sup matheum dicitur difficile aliquid  
suspiciat malum quod bonus est. sic dif  
ficile aliquid bonum suspiciat quod malum  
est. in secundum gregorium in moralibus  
Quanti vos in bono proficiatis  
tamen etiam bona de aliis sentitis.  
Sciendum quod erigens iuramentum  
si est persona publica ut puta iudex  
2. talis non peccat. quia tenetur de  
ordine iuris recipere iuramentum si  
ue sit verum siue falsum. Item quia ipsa  
persona publica non videtur eri  
ge iuramentum sed ille ob cuius instan  
tiam erigit. et aut deo displiciat  
recipere iuramentum sciens falsum patet  
in exemplo. Legitur quod quidam bonus  
homo citatur quidam ad iudicium  
propter aliquam summam pecunie et ille

instant negavit et se ad iura  
mentum eribuit quod alius ab eo  
acceperat licet sciret eum falsum iura  
re. mox septima nocte iustus ad  
iudicium dei vidit christum sedere in  
sede maiestatis sue erigens ab  
eo rationem de anima illius qui iura  
uit ei et de anima sua propter quod cog  
novit ambas esse damnandas.  
tunc iudex quasi ait tunc iuramen  
tum ab eo recepisset. et ille qua  
si quod meum erat negavit. et iu  
der non debuisti potius tunc solum  
quod ipse manum et tuam propter quod anima me  
horum est quod omnis temporalis substantia.  
tunc iudex fecit eum flagellari. qui  
evigilans omnia que sibi acciderent  
enarravit. et insignium huius pla  
gis in torpe et indorso ostendit. <sup>suo</sup>  
quod nullo modo potuit sanari donec  
petiit et deus sibi indulget.  
Non in quibus casibus potest quis  
iurare et etiam iuramentum accipe  
ab alio sine peccato. Rondeo tu volu  
mus aliquid suade aliquid bonum quod  
est utile et non creditur verbo simpliciter  
creditur nobis iurare 22 q. 1 non  
est in unum ysidori libro 20 et 21  
plerumque sine iuramento loqui dispo  
numus. sed incredulitati eorum quod non cre  
dit quod dicimus iurare appellatur.  
Sed potest etiam quis inortem suam  
purgare iuramento. tunc mediat a  
malis infamatus est et iuste. et hoc  
causam dicit credi sibi nisi iurum per  
testes idoneos possit convinci.  
Terno ad confirmationem debitor  
ut cum quis non habet fiduciosos  
ponere et alias noluit sibi credere.  
tunc potest iurare in christum non se velle  
solue. et si sic intendit et sui pos  
se facit non peccat iurans nec ca  
am recipiens iuramentum. In augu  
de verbis apostoli sermone 23 Qui  
erigit iuramentum si nescit alium  
falsum iuraturum et id dicit iura mi  
ut ei fides fiat non audeo dicere  
peccatum tamen humana reprobatio est. Quarto  
ad distributionem remotionem ut quod











ferro ad hoem venit. sed qa nua  
 lum ubi semiauit. noli ergo noce  
 reputare hoicida qm prorimo  
 tuo mala psuades. **¶** Sed qa psona  
 illa maro pualo exponit cu scdm  
 caraoze opinione nuq pt pete  
 debim sine pto. vn licet pete  
 no debeat redde m tenentur **¶**  
 no qua sponsum xpm grauter  
 offendit qui dat calu vel aur  
 illu talib' de he matrimonio. hor  
 pater qua tles virgines p' vo  
 ni conuete spm xpm q' p'mio  
 p' omibus viris sibi eligerunt.  
 ad no e modum irreuenciam p'o  
 xpo q' pro eo elegit vnu aliu  
 sponsum. q' e min' pulch. mi' bo  
 nus. minus dulcis. min' diues  
 et sic de alijs. **¶** Itē q' p' volup  
 tatem breue sue misē carnis.  
 delinquit dulcedine celestis gra  
 di et ipm deū qui e deus tota  
 solacionis et omis dulcedinis.  
 In sup' p' societate talis mori  
 sponsi p'uat se societate beate  
 marie virginis omi scoz et omi  
 angeloz et vniuersali' omi elcoz  
 i celo ex'caū. In sup' p' talem  
 sponsum dapnat se cum corpe  
 et aia et assocat se ad societate  
 omi dapnatoz et demonu qui  
 i inferno p' sic morit'. Et ex p'mis  
 sione dina qm talis vgo iuei et  
 amaritudine vbi q'suit carnis de  
 lacione. quia forte habebit vnu  
 iracudu qui ea p'auet et multas  
 afflictionib' eu affliget. **¶** Itē non  
 du q' nuq talis sciet d'ere sibi  
 tles desponsare. quia qui recipit  
 sponsum alteru de voluntate ei' ta  
 le p' hoc g'uit offendit sic et ille  
 xpm offendit qui ei' sponsum  
 sibi assuit. et io qm sequit hor  
 malu q' nuq bene viuut nec bn  
 habebit nec i corpe nec i aima  
 nec etā i rebus temporalib' quia  
 sibi mutuo discordat et dyabolice  
 sibi viuut. **¶** Quarto nondum  
 et uerit' vnu vquens teneatur

stati votu adimple. **¶** Indeo scdm  
wilhelmū. Si est absolutu votu  
 tenet statū cu pt adimple nisi  
 vouendo habuerit aliud i mēte  
 s' q' voluerit sup illu die vel il  
 lu m' voluerit adimple. et tūc  
 poterit ad illu t'minu p'firu licet  
 exspectare sed no vlt'. **¶** Vn dicitur  
 deuto 23°. Cū votu voueris dno  
 deo tuo no tardabis redde. quia  
 reqret illud dñs deus tuus et si  
 innocens fueris reputabitur tibi  
 i p'ccm. hoc heu no aditunt illi  
 q' votu suum ad deo vel beate u  
 qui vel sanctis ei' vouerit vsq'  
 ad decē vel viginā ānos pro  
 hū et sup illos ira dei qm eā  
 i p'nti vna defecit. **¶** Vn legitur  
 q' fuit homo quidā l'ranus multo  
 tū vicioz seruus. qui tū a quoda  
 priore monitus fuisse freq' ut  
 slo renūciaret et vitam suam  
 emedaret. qui tū freq' hoc se  
 face p'mississet et p'missu no ad  
 impleret. t'repit graut i'firmari.  
 qui tū misisset pro priore et ve  
 nies ad eū et admonet eū ut  
 promissum adimplet subito cla  
 mare cepit o p' ora pro me q'  
 duo vrsi veniut ad deuorandum  
 me. qui orōnibus ei' liberatus  
 no curauit promissu adimplere.  
 Monitus itū a priore et mori  
 terū clamare cepit. ecce ignis  
 occupat me ad deuorandu. et sic  
 iterum peccit orare pro se et ig  
 nis p' oroē euauit prioris et  
 sic itū liberatus fuit. et ad huc  
 adimple d'reprensus q' exspiran  
 do ad dei iudiciū raptus audiuit  
 proferre smā de se de malis su  
 is. et a raptu itū subito rediens  
 retulit coram omibus vna et  
 audim et q' ab eo eet p'safa ois  
 spes salutis. et addidit ecce i'as  
 sunt duo demones portantes  
 vna marinā sarthaginē ut fru  
 gar ea ietiu. et clamare cepit ve  
 ve m' quia votu meū no adm



de  
pleui et deo et salute anime  
mee nichil curavi. ideo sententia  
deus prolata est de me qui cum  
hoc dixisset una gutta de sarta  
gine cecidit sup manu eius que  
vixit dicitur eum omnibus videntibus  
deuoravit. et tunc ipse ait tunc cre  
ditur esse me demones in sartagine  
prociuit. et hec dicens infelicit  
expiravit. **¶** Quinto queritur de  
votis que fiunt in angustiis an  
obliget respondeo scdm wilhelm  
Mulieres in partu vouentes vel qui  
cum alij in angustiis constituti ha  
beant deliberata intentione ob  
ligandi se obligati sunt. secus si  
subitus et in deliberata. **¶** Sexto  
videndum est qui possunt vouere  
et qui non. Circa quod queritur  
vtrum possunt vouere. **¶** Respondeo scdm  
thoma 2<sup>o</sup> 2<sup>e</sup> q<sup>o</sup> 88 pueri ante annos  
pubertatis duplici ratione vouere  
non possunt. Primo propter imbecillitatem  
rationis defectum. hoc tamen in aliquibus  
anteclerari. Secundo quia sunt in partu  
te partu vel tutorum qui sunt eis lo  
co partu. et eorum vota non habent  
effectum. Ille autem filius qui venit ad an  
nos pubertatis est ipse sue potes  
tatis partu ad eo qui pertinet ad personam  
sua partu quod per votum obliget in se  
religione vel quod matrimonium contrahat.  
et idem est de filia que est in domo patris.  
**¶** Queritur vtrum religiosus potest  
vouere. **¶** Respondeo scdm thoma ubi su  
per. Cum nullum tempus sit in quo non  
plenus non possit subditum tamen aliquid sit  
occupare. Ideo nullum votum religiosi  
firmum est sine consensu prelati. quia  
non est sue potestatis. **¶** In eadem scdm  
rammudu. Si vouerit non debet  
erogare sine licentia prelati. ne for  
te super eum alij scandalizent. si eorum  
consuetudines voluerint excedere. vel  
ne detur occasio euagandi etc. **¶** Item que  
ritur vtrum plenus possit absolue  
religiosos a votis factis aut ingres  
sum. **¶** Respondeo scdm thoma et rami. Ipsa  
religio in ipso primo ingressu soluit

p. pueri

huiusmodi vota. **¶** Addidit in thoma  
in quolibet. **¶** Et cum obedientia sit  
maxime votorum pro diuino voto suf  
ficienassie recondensat. **¶** Et ingre  
diens religionem nichil potest ibi re  
tinere proprie voluntatis. nullum vo  
tum proprie voluntate suam retinere  
oportet. sed statim illud debet of  
tendere patri monasterij et se in hoc  
eius subire voluntatem. **¶** Septimo  
queritur vtrum alium iugitorem  
possit se obligare voto ingredi  
religionem sine alio. **¶** Respondeo. Si non  
interuenierit copula carnalis potest  
aliter vouere et ingredi religionem  
eandem alio iure. **¶** Sed postquam interuenit  
copula carnalis nunc unus sine  
consensu non potest. **¶** Item queritur vtrum  
vires vouere potest. respondeo quod non  
sine consensu viri marie illius que  
sine scandalo viri proficiat non potest.  
tamen si vires emiserunt votum ab  
stinencie peregrinationis vel stin  
encie vel eandem de mane surgendo  
vel quodammodo aliud non det sua au  
toritate obtinere. sed viri possunt  
urritare talia vota etiam si ante manum  
mouerint tractum emiserunt potest ab  
stinencie peregrinationis. talia saltem  
ieiunando peregrinando mane sur  
gendo et mulier tenet in hoc secus  
virum et eius consensu. **¶** Scendum tamen quod  
vir solus non potest illa reuocare potest  
quod ipse imple non potest sine scandalo  
ipsum viri. sicut ieiunare peregrinari  
surgere et hinc ad matutinas et  
huiusmodi. alia vero potest non ut si vo  
uerit quod daret aliquid de proprio vel  
est consuetudo quod mulier potest habere bona  
pastoralia. vel si vouerit orationem  
aliquam et huiusmodi. **¶** Item queritur vtrum  
in votis consensibus vel diuidentibus  
vir et vires ad paria iudicentur.  
**¶** Respondeo scdm rammudu. **¶** Quam  
ad votum stinencie scdm omnes docto  
res ad paria iudicentur. in voto autem  
abstinencie dicunt quidam quod cum vir  
sit caput mulieris potest tale votum  
facere iure vires. **¶** Et in intelligenda

vi. mlr



e sedm huiusmodi nisi p tale vo  
 tu fieret preiudiciu vroz de de  
 bito reddendo qd p uita videtur  
 satis probabile In uoto at pgrina  
 tionis dicendū q neit iugum  
 p altero iuro face. fallit in hoc  
 i uoto iheo solonutano qn i fno  
 rem tte sancte et fidei trishane  
 p vir sine vrozis consensu facere  
 hoc uoti et imple. vroz tu ut  
 sennat e attena moneda Innocen  
 diat q p uoti ult marini neu  
 e iugum pgrinari p sine consensu  
 alteri. pmo si aliqui consenserit p  
 uore licet peccet. **Uec uiuoretus**  
 do exemplū terribile de illis q  
 qui nō soluūt uota sua sed susa  
 puit sic dispensatione et sine m  
 legatur q i dyocesi tiectensi erat  
 qda rusticus vsurari q tpe pre  
 dimaonis tuas crucem accepit  
 et postea crucem et uoti rededit  
 quāq libas et arcauenit dolo dis  
 pensatione. tu posset dedisse e  
 libas. iste sedebat quada die in  
 taberna dicens alijs q uota sua  
 pfoluerit. uos stolidi in silibus mac  
 sub pualo uite me et expeditis  
 vram vram. ego at redemi pro  
 quāq libas uoti meū et ai domi  
 manea uos silem mercedā ha  
 beo et sic iactabat se de dolo et  
 fraude sua. nocte aut quada ai  
 uacet vroz sua audiuit i mole  
 dno suo qd erat donuū stigmū  
 motū q i molentis rote. et dixit  
 puero suo uade et uide qd sit i  
 mole dno. puer iuit et redit hor  
 rore paffus. au dno qd e tibi.  
 at ille tantis horroz i uasit me i  
 ostio mole dno q spelloz redie.  
 at ille ean si dyabola ibi sit ego  
 uandā et uidebo uecta q togn fra  
 pulis uenit ad molendinū erat  
 enū ostiū apuit et introsperit. et  
 uidit duos equos nigrinos et  
 uirū nigrū stantē uix equos ni  
 gros. qui dicebat rustico festina  
 ascende equū istū q ppt te adduc  
 tus e. ille expauit. at ille quid

tardas proire veste nūa et uel  
 erat enī ueshmēto crux affixa.  
 ille despatus et uirtute uotis  
 abolire reiecta veste equū ascen  
 dit et uir ascendit alterū equū.  
 et statū deductus ē ad diuisa loca  
 penarū ubi ille miser uidit pa  
 trem et mrem tozari ppt res ui  
 uistas qd ppsedert et sibi here  
 ditario iure reliqūt. isuper et  
 alios qd plūmos ibi uidit quos  
 cognouit. et uidit et quēdā mili  
 te isedente uate q huc illucq dis  
 curtebat. et trebis ictibus. dor  
 milis cruciabat. et ai qret rusa  
 tus quare illā penā sustinet. rudi  
 vata istā rapui sine miā audā  
 uidue. et iō oportet me sine miā  
 hāc penā tollerare. ostensa est ei  
 ibi sedes ignea et dcm ē ei mō r  
 uerte ad domū tuā et post tres di  
 es ad locū reueris et mercedē  
 recipias i ista sede. mox a demone  
 reductus scū uiuus iuentus ē ab  
 vrozē i molendino et familia. et  
 suōs cognatis et amias dixit oia  
 q ei acciderant et que uiderat. qsi  
 sub despacione uotus ē sacerdos.  
 qui ai amonet eū de stricione et  
 confessione. respondit quid profunt  
 uba ista nō possū supflui uideo  
 asfici et uideo qd i me dispositū  
 ē uam nple. sicq miser sine sacra  
 mentis eate defunctus ē et

sub  
 stei







i eo faciendo qd possit impedire  
 qere mens i deo. Pro quo no  
 q hoc preceptu stingit octo mois  
 tngredi. **Primo** manuali opa  
 do qd prohibitu e adeo. **Un** dia  
 tur exodi 20. **No** facies i oe opus  
 servile. Et quo patet q quicunq  
 sabbatu violat peccat mortali  
 Erantur tu quis a pccō mortali  
 i qmior casibus. **Primo** ppt laboris  
 vel opis modumate. puta si labor  
 tan modicus q quiete mens i  
 pedire no possit i deo. qd sol ille  
 labor q turbat quiete ai et ppt  
 libertate causat morte pccm.  
**Secdo** ppt laboris nature q tanta  
 det ee ut labor opis sine rei pi  
 culo puenire vel differre non  
 possit sicut stingit i messibus ppt  
 iursum hostiu. **Un** scdm eam  
 wilhelmū. **Si** iactib⁹ segetibus  
 i agro aut fenu in praas et imi  
 neat tepestas pnt inde remoue  
 iō videtur peccare mortali car  
 nifices et pincie qui pparant  
 victualia vt sequenti die ven  
 dat si pri⁹ no poterat o mode  
 parare aut parā servare. Itē  
 sicut stingit i vindemijs ppt ter  
 frigus et in captura alleai. que  
 solu fit tpe denario i talibus enī  
 excusat nccas. q legē no habet  
 vt ppt ex de consuetudine. **Tercio**  
 ppt cordis puritate qua bn liz  
 arare ppt deū et agrū paup⁹  
 semiare vel ducē religiosi lig  
 na et alyis miserabilib⁹ psonis.  
**Quarto** ppt publicā utilitate  
 puto laborare pro ponte vel p  
 ma sue etā repanda. Sciendū  
 tū q wilhelmus dicit. **Q** non  
 credit q diebus dnais aut ma  
 ioribus festiuitatib⁹ liceat tales  
 labores fieri. de minoribus. **At**  
 festis sit infra octauū pasche et  
 penthecostes et silibus. credo  
 q no liceat sequi consuetudine re  
 gionis. **Ad** hoc aut q tales labo  
 res licite fiant oportet q no fiat

ad vltiam fatigationē. vel ne  
 ppt hoc dimittat missa et hui⁹  
 moi dina eo q talia no faciūt  
 ppt affectione carnale et spe re  
 mureationis sed ppt deū. et q  
 paup⁹tas eoz hoc erige videat.  
**Secdo** tngredit hoc preceptu  
 frequentando placata secularia  
 et exercendo actū iudicariū.  
 Est enī iure statutū vt illo die  
 strepitus iudicari⁹ qescat. posset  
 tū illo die vt dicit wilhelmus. *glosa*  
 pro pace tractari et pro pace  
 firmanda iuramentū licite pres  
 tari. Itē qm eet causa debilium  
 vel miserabilū psonarū qui alio  
 die no possent expedere tū qm  
 licite posset fieri. **Itē** q isti nul  
 tū reprehensibiles sunt qui klaffa  
 tiones suas i loco sacro vel am  
 terio vel abitu expediūt vt pa  
 tet ex eo quia scdm ray. et oth.  
**Amiteuū** qm gaudet eade  
 emunitate qua habet ecclā. ergo  
 sicut illiatū ē i ecclā talia placata  
 et tales collocaones exte sic et i  
 amiterio illiatū ē talia fieri. **T**  
**Tercio** mercatib⁹ itendendo. **Un**  
 qritur quid de eūtib⁹ ad merca  
 que sūt i festis. **Respondeo** scdm  
 wilhelmū. **Si** aliquis faciat no  
 consuetudinaria sed pro sua nccate  
 et ante dina audiuit non credo q  
 peccet mortali. **Secus** si consuetudi  
 narie seu lucrandi cupiditate et mar  
 une se subthendo adinus a ecclā  
 si hui⁹ moi mercata prohibita sūt  
 a prelatis illis loca sive forsa ex  
 comunitate exercita tū que sūt  
 ex quadā nccate de victualibus. *fuit*  
 et nccas ad diem aliquē no cre  
 do illiatū ee dū tū ppt hoc se  
 no subthūt a diuino officio.  
**Neu** hoc non attendit ista insti  
 tores qd edictaomb⁹ vel i alyis  
 festiuitatib⁹ sumo mane sua ven  
 lia exponūt. et totū diuū offi  
 ciū negligūt. nec illa die sermo  
 nē vel missa audiūt et in hoc  
 grauer de linquūt. **In** signū hui⁹



tunc in tempore pasche p[ro]hi-  
bentur a s[er]uone omibus tal-  
ibus qui mercata sua diebus fes-  
tiuis exercerent. et s[er]uio no[n]  
prohibentur nisi pro p[ar]te mo[r]i-  
guntur. **Quarta** sunt qui uer-  
tura i[n] diebus exercet festiuis.

In signu[m] huius queritur quod  
debentes diuis uertura blado  
rum afferunt i[n] diebus festiuis.

**Respondeo** s[ecundu]m **Willelmum** no[n]  
excusant nisi alia n[er]tas ad hoc  
eos appellat. et insup[er] tales diu  
qui eis dant occasione[m] et iubet  
eos talis diebus exercere uer-  
tura p[ri]ncipes s[un]t illo[rum] p[ar]t[is]

+ **Heu** hoc ista rustici no[n] attendunt  
qui qu[ia] ad quatuor uel quinq[ue] milia  
uehunt et nunq[ua]m missa uel  
sermone[m] audiunt illo die. et sic  
credunt se celebrare et eis hoc  
licet. quod t[ame]n no[n] e[st] uerum. **Quia**  
sunt mercantia sicut ferratores eor[um]  
hocsmode. minutores ho[m]i[n]u[m]. cur-  
rifices. id e[st] q[ui] faciunt currus et sic  
de alijs. **De quibus dicit Willelmus**

**Si** in festis hoc faciunt p[ri]ncipaliter  
p[ro]pter necessitate[m] eor[um] quib[us] seruiunt  
credo q[uod] possunt excusari. Deius si  
p[ro]pter cupiditate[m] lucri hoc faciunt.  
sed et illi q[ui] de talib[us] requirunt eos  
excusantur. **Deu** sunt qui faciunt  
festa de floribus i[n] dieb[us] festiuis  
bitu[m] peccat mo[r]tali[ter]. **Inde** non  
credo tales e[ss]e excusabiles p[ro]pter p[er]iculu[m]  
q[uod] ex facili p[otes]t attingi ex abusu huius  
q[ui] sunt itatame[n]t uanitas et las-  
cuiue uolunt obseruata[m] dia[m] sate  
i[n] opando t[er]tia t[er]ta. licet possit  
labor e[ss]e t[ame]n modicus et sine p[er]io-  
nec ad lasciuia[m] ~~non lasciuia~~ iten-  
tione[m] sed moderata[m] recreationem  
q[uod] no[n] e[ss]et p[er]iculu[m] aut no[n] mo[r]tali-  
te[r] fina[m] e[st] **Willelmi**. **Septimi** s[un]t  
q[ui] i[n] uigilijs festiuitatu[m] et sabbatis  
de nocte nimis diu laborat. **De**  
queit[ur] q[ui] debeant i[n] t[em]p[or]e. **Respo**  
deo quantu[m] ad feruore[m] a uesp[er]a  
i[n] uesp[er]am et itellige uesp[er]a[m] i[n] t[er]to  
ru[m] festo[rum] i[n]t[er]u[m] et finis uir eor[um]

festu[m]

+ **Ed** uectores m[er]itu[m] et al[m] m[er]ito[rum] aut p[ro]p[ter] ad loca s[er]uio cu[m] alias no[n] p[otes]t sine q[ui]  
tamodo **Crede** excusari et ple[na] de uia[tor]ib[us] et cur[ator]ib[us]. t[ame]n bonu[m] e[st] t[ame]n uir antea  
missa audiant. maxie[m] mo[r]tali[ter] dieb[us] festiuis **Heu** h[oc] ista

si alias no[n] poterat sibi  
imode p[ro]uocari alioquin  
excusant

qualitate[m] et regionu[m] s[er]uendi-  
nes seruari de[be]t sicut eor[um] mag-  
nitude[m] erigit p[ri]mo i[n] t[em]p[or]e et t[er]tia  
t[er]tia. **et e[st] q[ui]** **Ergo** h[oc] r[ati]o[n]e  
dicit quoru[m]da[m] sultana ho[m]i[n]u[m] s[er]u-  
tu[m]. q[ui] no[n] reputat p[er]iculu[m] e[ss]e sab-  
batis diebus de nocte diu laborare  
et s[ecundu]m feria[m] de mane laborare  
p[er]iculu[m] reputat q[uod] t[ame]n no[n] uerum.  
**Sciend[u]m** e[st] q[uod] illi q[ui] laborat i[n] die-  
bus festiuis et no[n] curat p[re]p[ar]ari  
e[ss]e. tales t[er]p[er]it a deo p[un]iunt[ur]  
q[ui]q[ue] **Primo** i[n] t[em]p[or]alib[us] quia  
tales ex hoc no[n] dampnari quia  
q[uod] quid luant i[n] t[em]p[or]alib[us] hoc p[otes]t  
d[omi]n[u]s i[n] s[er]uialib[us] que s[un]t b[on]e s[er]u-  
i. **Insup[er]** q[ui]q[ue] i[n] fortuna ex p[ro]missio-  
ne diuina h[ab]ent i[n] t[em]p[or]alib[us]. sicut  
q[ui] captiua[n]t uel a raptorib[us] s[er]u-  
liantur. uel e[ss]e ledunt uel mor-  
untur uel domi[n]i eor[um] igne abunt  
uel alia i[n] fortuna talib[us] amittit  
et sic de paup[er]antur. **Secu[n]do** p[un]iunt[ur]  
ut ut s[un]t tales q[ui]q[ue] infirmantur  
p[er] mense[m] uel p[er] duos uel q[ui]q[ue] a-  
dunt et frangit curra uel brachia  
et sic de alijs. et t[ame]n oportet eos  
festiuare cu[m] merito deberet labo-  
rare. quia antea laborauerunt  
q[ui] festiuare debuere. quia s[ecundu]m  
salomone[m] et p[er] q[ui] homo peccat  
p[er] et p[er] uentur. **Tercio** p[un]iuntur  
i[n] a[n]i[m]a quod maxime e[st]. quia quo-  
ties festi soluit toties mo[r]tali[ter]  
peccat et a[n]i[m]a[m] p[er]it occidunt.  
**Exodi** **Et** polluit sabbatu[m] morte  
moriat. **Bed** illis q[ui] festiuat. illis  
dat de[us] p[ro]sp[er]itate[m] corporis et a[n]i-  
me. **Exemplu[m] de duob[us] sutorib[us]** quor[um]  
un[us] habuit multos pueros cu[m]  
grote sua. et no[n] neglexit qui om[n]i  
die libent[er] missa audiuit et i[n] o[mn]i-  
bus sibi p[ro]sp[er]e successit. et alius nullu[m]  
pueru[m] habuit sed sola[m] mulierem  
et cotidie laborauit t[ame]n i[n] dieb[us] festi-  
uius q[ui] i[n] s[er]uicis noctib[us] et raro  
missa audiuit. et t[ame]n semp[er] i[n]  
paup[er]tate uixit. qui quesituit s[er]u-  
i ab alio sutore u[el] sibi ista b[on]e p[ro]-  
ueniret. q[ui] t[ame]n filius et uxor s[er]u-



satis habet et ipse plus labo-  
 raret et semp eget. qui rñdit  
 tras ibis meam et tibi onda  
 ubi talia bona repio. mane scō  
 dixit eū seqū ad eam et finit  
 nussa dixit vadās mō ad labo-  
 rē tuū. septi die itū uenit de  
 mane ad domū eū et dixit  
 eum ad eam itū scā et finit  
 ta nussa iussit eū redire ad do-  
 mū et laborare artificū suū. 3<sup>a</sup>  
 die de mane uenit iterū ad domū  
 eus uolens eū scā dūre ad et  
 decaā. tunc ille dixit hñe si uellā  
 ire ad eam p me bñ scāe uā.  
 ego desiderabā ate ut me dūtes  
 ad locū ubi thesaurū iuenisti ut  
 et ego etiā possi sic dūari. Tunc  
 ille dixit aliū locū nō habeo ubi  
 thesaurū corporis et pñmū uite  
 etne reqro nisi eam. Nōne au-  
 diuisti dāū r i euāgelio. pñmū  
 grue regnū de et h omia adi-  
 et uobis. saluet ā ad nātem  
 corpis et aīe pñnet. tūc ille cō-  
 pūctus et amō xpō sñs deuotō  
 postmōm nussa libentē audiuit.  
 et tūc sibi prospē i oibus sūctes  
 sit sic tu fac sllit et erit p gloria.  
**¶** Saendū q ista q molat diei  
 dūre festiuitate peccat i pñm i  
 filii et in spm sanctū In pñm  
 au<sup>9</sup> potēca mūdū creauit In fi-  
 lū au<sup>9</sup> sapiēcia mūdū redemit  
 In spm sanctū q tli die i mūdū  
 nussus est. et pōns des ingra-  
 a sunt suo creatori redēptōri  
 solatorū. ergo tales tñsgressores  
 grauit<sup>9</sup> puniūt. **¶** Ex<sup>m</sup> legitur  
 nui 11<sup>o</sup> Factū ē at cum eēt fi-  
 lū isrl i solitudine et iuenisset hōz  
 colligentē ligna i die sabbati op-  
 tulerūt eū moyse et aaron et  
 mūse multitudini. qui reduse-  
 rūt eū i carcēm nestiātes qd  
 sup eo face debent. dixit q dñs  
 ad moyse et aarō morte mori-  
 at hō iste. obruat eū eū lapidi-  
 b<sup>9</sup> omīs multatudo ext<sup>9</sup> castra.  
 tūq eduxissent eū foras obrue-

runt lapidib<sup>9</sup> et mortuus est  
 sicut pcepit et dñs **¶** Octauū  
 sunt qui in diebus festiuis pec-  
 cat **¶** Cont<sup>9</sup> quos dicitur exodi 20  
**¶** Memēto ut die sabbati sifices.  
 id ē sumō studio papua mōzlia pñm  
 caueas nichil i eo opando faci-  
 ris nichil omittēdo. quia multo  
 mai<sup>9</sup> ē pñm delinquē tli scō  
 die q i alio **¶** Dñ narrat grego-  
 ri<sup>9</sup> in libro dya. **¶** Quēda legi-  
 tia a suo uiro i sabbato de nocte  
 cognita cū i die dūta se pcessiō  
 dūgēt. a dyabolo arripiebatur  
 et multū ab eo uerabat. et sibi  
 sit i legitis psonis quāta pena  
 dabitus illegiam<sup>9</sup> plectendus ē  
**¶** Nōndū q ista sunt ualde  
 factu et pūsi q i tpe sancto nō  
 sancte uolūt uiue. quia loco scō  
 defend<sup>9</sup> ē honor sic et tpe factō.  
**¶** Dñ si i oib<sup>9</sup> festis araret et fo-  
 det tpe ualde pñm. quō mala  
 ergo nō multū apū peccat qui  
 i dieb<sup>9</sup> dñtas fornicat. nā enī  
 posset occidi q aliquis i omib<sup>9</sup>  
 festis araret uel fodēt q q sel  
 i die dūta fornicaret. **¶** Saen-  
 dū q duo sunt pñm q marie  
 sequētannur dieb<sup>9</sup> dñtas et festi-  
 uis fz ebrietas et chorea **¶** Et  
 iō pñm dūendū ē de chorea qd  
 ē ualde graue pñm. quod pa-  
 tet primo ex mōdū. ut habet  
 exod 32 **¶** Ubi legitur q cū descē-  
 disset moyses de monte synai  
 et appropiquasset castra filioz  
 isrl uidit uicū et choreas. iāto  
 q ualde proicit de māū tabu-  
 las et confregit eas ad raduē  
 monas. deinde assumptas senū filii  
 leui iterfecit 23 milia hoim.  
**¶** Et hoc q moyses erat māsuētis  
 sim<sup>9</sup> hoim qui erat mtra. adeo  
 irabis fuit et tantū uindictā sup  
 sit de hoc q dei honorē ualio  
 ipendēt et choreas dūerunt.  
**¶** Saas pñm ē māfestū q magnū  
 pñm sit choreas dūre. app<sup>9</sup> quod  
 pñm de<sup>9</sup> pñm sit tāta plagam i



iplin suū Item i nouo testamēto  
legitur ut habetur mathei xix  
Et saltatū fecit amputatū caput  
ioh̄is baptiste. quē xpc̄ per se cō  
mēdabat dicens. mat. Int̄ natos  
mulierū nō surrexit maior ioh̄e  
baptista In hoc enī p̄figuratiū ē  
quantiā p̄tate habuitur erat sal  
tatrices ad sepandū eos i quib̄  
ē gr̄a dei. qui p̄ ioh̄anē designat̄  
a capite suo s̄a r̄o. Sedm̄ p̄ quod  
p̄t̄ ondi q̄ malū fit choreas du  
cē ē multitudo p̄ccōr̄ q̄ amittit  
p̄sone que choreas ducit. quia  
quasi om̄ia p̄cc̄a mōelia ibi ducit  
tunt Primo amittitur ibi super  
bia q̄ est inuicū onus p̄cc̄i On  
ps̄dora dē sumo bono Supbia ē  
origo om̄i c̄inū. On augo i epla  
Quē supbū uideris filii dyabo  
li nō dubites. ex isto patet quā  
filii sunt qui ex supbia choreas  
ducit. Itē amittit̄ ibi luxuria.  
q̄ t̄les chorizantes plurimorum  
corda uidentū ad luxuriā accen  
dūt Itē amittitur ibi iuidia q̄ a  
alijs qui h̄nt meliora ornamen  
ta iuidēt Itē auaritia quia t̄lia  
ornamēta nō h̄ntes sepe tra  
deū affectat̄ Item amittunt̄ ibi  
uidicia et suspiciones d̄t̄ d̄m̄ x̄  
qui d̄t̄ luce  Nolite iudicare ut  
nō iudicabim̄ ¶ Tertio quia du  
centes choreas faciūt q̄ d̄t̄ oīa  
sac̄mēta eē. Primo d̄t̄ bap̄tis  
mū q̄a frangit̄ pactū. q̄d̄ ierūt  
cū x̄ i bap̄tismo pactū eoz d̄t̄  
Abrenūa. dyabolo et om̄ib̄ eoz  
pompis. Pōp̄a enī siue p̄cessio  
nē intrat̄ cū intrat̄ choreas.  
On pactū eoz p̄nt̄ timē nede  
p̄fessione eoz rei iueniant̄ ap̄  
deū. si nō amonuerit̄ eos dilagēt  
ne choreas intrat̄. processio dya  
boli ē chorea. Signū aut̄ huius  
hoc q̄ tendit̄ ad sinistra On le  
gitur. proūbioz eoz bas q̄ adex  
tris sunt nouit̄ d̄ns. puerse enī  
sunt q̄fūt a sinistra Item faciūt  
d̄tra sac̄mētiū firmationis i ap̄

in fronte signū cruce suscepe  
runt t̄m̄q̄ ep̄a passione xpi  
In choreis uero signū x̄ abiecto  
signū dyaboli pro eo i capite  
ponūt quod ē supbia. q̄d̄ nō  
p̄t̄ fieri absq̄ magna st̄uelia  
xpi Tercio faciūt d̄t̄ sac̄mēti  
penitencie p̄ quā deo recōsh  
ati erant i quadagesia. dū pa  
cem illā frangūt et i exacū  
dyaboli uadūt ¶ Tertio faciūt  
d̄t̄ sac̄mētiū n̄ionū. q̄a sepi  
d̄cipisat̄ q̄s legitimā uxorem  
alteri⁹ et sic eoz mulieres q̄s  
d̄cipisat̄ matros aliarū mu  
lierū q̄d̄ ē d̄t̄ p̄ceptū nonā  
ubi dicit̄  Nō d̄cipisces uxore  
primi tui ¶ Tertio ē q̄ nulli s̄c̄o  
uel sancte defert̄ honorem.  
quia choreas ducit̄ p̄mo om̄ib̄  
st̄ueliam faciūt Sicut enī d̄u  
meliam facit̄ alicui sancto qui  
peccat̄ loco ei dedit̄o sic qui  
peccat̄ ei t̄pe dedit̄o On t̄m̄  
i nullo festo timeat̄ choreas du  
cē. nulli s̄c̄o timeat̄ st̄uelia faci  
ergo nec h̄nt̄ aliquē s̄c̄m̄ q̄  
pro eis irēdat̄. qui om̄ib̄ s̄c̄is  
tam b̄t̄e ūgim̄ t̄a aplis et ceteris  
sanctis st̄uelia et irruentia  
fecerūt i eoz festiuitatib̄ chori  
zando Itē cum prohibitis sit  
labor manūal̄ i dieb̄ d̄n̄as et  
festiuitatib̄ s̄c̄oz enī ille labor  
q̄ eēt ad honore d̄i et ad utilita  
tem pp̄riā uel pp̄rii. nūq̄ d̄t̄  
sus est chorizantibus talis labor  
q̄ sit in st̄uelia dei et s̄c̄oz et d̄ap  
riū pp̄riū. irritū uidetur eē  
q̄ p̄nt̄ regem et̄nā producent̄  
b̄ choreas q̄ absq̄ p̄m̄a d̄ces  
fert̄ cū labore chorizandi i ma  
sua quicū mēt̄is et corporis p̄e  
legat̄ et nec i festiuis diebus  
quiescē uoluerit. ergo i q̄nd̄m̄  
et̄nā et labore sibi in chorizan  
do acq̄sierūt On p̄s̄ laborauerit  
i et̄nū et uiuet̄ ad huc in finem.  
On vs̄que seruie d̄t̄ d̄ns alic̄is  
suple i p̄nti q̄ nō dabit̄. reque  
uobis



spe in fumo Non legitur in libro  
de donis Et quida iuuenis bo-  
nus et deuotus raptus et ab  
 angelo ductus e ad videndu  
 penas maloz. qui int ceteras  
 penas vidit arculu ferreū asti  
 pati. i. beslagen acutissimis cla  
 uis. in quibus chorizabat plu  
 res hoēs vrisq. ferē calcando  
 de vno clauo ad aliu. Et de  
 sup vidit plue sup eos ignē  
 cum sulphure martu sup qb  
 requiuit. respondit angelus  
 tales sunt chorizantes et ipudi  
 ce saltantes et pedes suos ad  
 hoc calcamētis ornantes. et  
 go nūc habebūt istū arculū  
 cū clauis acutissimis astipati  
 itē q. ornāmētum corporis  
 plures ad malas scupiscenāq  
 scruauerūt. ergo nō scdm dāu q  
 phete dauid plu et super eos  
 ignis et sulphur. Cruciatū q. dles  
 chorizantes rursū crucifigunt  
 flū dei qm in eis e. ut at hoc  
 plens possis intelligē qm ma  
 lu sit chorizāe choreā volo vob  
 declarare et exponē. Nota ergo  
 bene diligentē artē bñ chorizādi  
 primo si vultis bene chorizare  
 et hophizare rē et dyabolo ml  
 tū placere et piculū nīe et salu  
 tis iurē. tunc debent primo  
 alte saltare. hoc e q. debent pe  
 des alte leuare de tra. hoc iō  
 nobis scdm glosam dico ut es  
 profundū ad infernū saltare et  
 tūc possis. quia scdm Augm.  
Quilibet saltus qui fit i chorea  
 e saltus ad profundū infernū.  
 id quāto alaq i chorea saltatis  
 tūc profundū infernū cadēt.  
 ergo saltate et alto saltate ut  
 i chorea infernū super ignitos car  
 bones possis etiā saltare et  
 chorizare. Et e mag stulticia  
 saltare sicut hircus. vel etiā si tu  
 deres al bestiale sicut equū ul  
 vacā sic saltare tunc dices q. cēt  
 al fatiū. et tu es animal rōle

et assilas te hircō vel aiālū glo  
 irrōli. et dāu pphete q. dicit No  
 lue fieri sicut equus et mulzē.  
 ergo si nō vultis ad profundū  
 infernū cadē sed ad celū sursum  
 ascende. tunc fugite chorea et  
 caueatis vobis ab illa. et hoc e  
 meū salū q. multo meliū cū e  
 deo et cum omib⁹ in celo regna  
 re q. in inferno cū demonib⁹ et  
 dāpnatis esse. Scdm qd sit in  
 chorea e q. brachia late expan  
 dit ut choreā magnā faciāt.  
 et hoc iō scdm glosam. ut ihu rō magna  
 irruentia possint face et irru  
 onē seu eā dēptū. quia talis  
 expansio b. chor. sigt. expāsiōne  
 r. intruce qui sic fuit tractus et  
 expansus q. omia ossa sua diu  
 merai poterat. Non pā diuina  
 uert omia ossa mea. Itē omib⁹ ve  
 ne eā i suo salsū. corpe fuerit  
 extense. Non legit q. extensis mā  
 bus et extensis venis peperidit  
 cruce. et ista extensione et expan  
 sionē magnā dñelū et irruōq  
 dles chorizantes faciūt. q. sic i va  
 na leticia se extendit ai xpc i  
 magna tristitia et maro dolore ex  
 tensus fuit. Item q. se sic p mo  
 dū crucis expandunt miam dei  
 deridet et ase repellunt. q. i sig  
 nū mīe xpc i cruce man⁹ et b  
 thia expandit. ut patris eēt ad  
 amplexandū nos et mōrdiuer  
 pccōres suscipiendo. cū ergo sic  
 chorizantes miam dei derident  
 iusticiā suā et se exatit ut ead  
 iusticiā dāpnet. ergo si nō vultis  
 ex iusticiā dāpnari. eā mīz nolite  
 sic ampli⁹ deridē. Igit. caueat cho  
 rea et hec e expō scdm membra.  
 Itē quāq. deuoti hoēs orāt et  
 man⁹ suas puras i orōe eleuat  
 coāes deo sacrificiū suarū ma  
 nuū offert. Non pā Eleuatio ma  
 nuū mearū sacrificiū vepertinū  
 Sic ergo chorizantes quāq. man⁹  
 suas extendunt dyabolo eā  
 offerunt et seipos consumūt.



**U**n bernardus Ego te acris  
manibus crucifiris. et tu te  
meis manibus dyabolo deditans

**T**ertium quod fit in chorea  
e alia voce cantare. hoc signifi-  
cat clamore et i auge pendentis.  
**U**n dicit mathei Clamas voce  
magna emisit spm. **S**icut glorie  
tra mota est petre scasse fut sol  
obscurata e. et tali clamore ro  
fit magna irererea p tale cantu  
et sonitu fistulaz qui fit i chore  
is. et tales qui fit delciant in  
cantu et i fistulara sonitu mise-  
rabilis et terribilis clamabit  
et lugebit in inferno dicentes  
illud. Apo. ve. ve. ve. ve. qd vq  
natus sub qua meli illi erat q  
natus homo no eet. maledictus  
fit vent q me ptoze pozuit et  
vbera q suri. **I**te scdm ve clama-  
but se et sup appia membra corp  
dicentes. ve vobis pedes mei  
maledi q in misero iputastis.  
q malu gressum et illicitos sal-  
tus celi ianua michi serastis. **D**e  
vobis manus cur p malu tac-  
tu et illicita extensione cona glo-  
rie me priuastis. iam p vos du-  
cor ad igne de q nuq egrediat  
**D**e t o maledi lingua quanta  
mala in fecisti. q tot turpia u-  
ba protulisti et tam frequer illi-  
citos cantus cantasti. **O** maledi  
ocli q me p illicitu visum vst  
one dei priuastis. et nuq vna  
lacrima pro peccis meis flidisti.  
**I**a incipit tollerabilis cora omib  
demonib et dapnatis. **D**e tibi cor  
q in iputasti q aus cogitacoib  
malis et gaudiis illicitis me et  
nis gaudiis priuasti et sic de aliis  
**T**ertium ve clamabit pre ama-  
ritudine p multitudinem et etnita-  
te penaru. **Q**uartum quod fit  
i chorea e q am manib se fir-  
mit tenet et ai manibus et b-  
chis seivite opliant ne finale  
chorea rumpat. et hoc significat  
qd hoc io fieri debent ut dy-

bolus vos firmius teneat in  
manu et pte sua. na omis  
i chorea sunt i pte dyaboli  
quia sunt i seruas ei. et ille  
dyabolus vulgarit vocat schycket  
den dans. **I**deo vocat dyabolus  
schynchedans. per nypit dich hat  
i s nre gewalt gant so du fcei  
ges anden dans. **B**ed si dicit  
quis si chorizas est i pte dy-  
boli. cur tuc dyabolus i talem  
hoem sua pte no exerceat.  
**R**espondeo q hoc libent facer  
si deus omps pmittat. **U**n le-  
gitur erm. **Q**uod fuit quedam pu-  
ella que fuit i cecitatis et in cho-  
reis assidua. qua cantante et pulchre  
ornatam ofesti turbo rapuit et  
i altu defensis illa sp maligna  
trudelit verberabat et diversis  
flagellis hac diuisimoe flagella-  
bat. utis quide audierit pluri-  
mi sed vide no poterunt. **F**en-  
te. et muliere audiebat i aera  
clamante et post moditu inter-  
uallu cecidit mortua nimis hor-  
ribilis ad videndu. **Q**uoniam  
qd fit i chorea q se pulchre ornar  
caput ai coronis et lapuay et  
peplis corpus cum indumentis  
varis ventre ai angulis arge-  
teis. et hoc sigt qd io fieri de-  
beat a chorizanabus ut eo de-  
formiores et nigiores et dyabo-  
lo filiores in inferno fieri pnt.  
na quanto plus se ornar variis  
ozmentis et diuisis vestib et co-  
loribus. tanto oportet eos habe-  
i inferno diuersas et varias pe-  
nas et multiplicata tormenta.  
**Q**uia quelibet tuta supflua  
et quelibet color variis spenale  
pena habebit. qa alia penam  
habebit color rubens alia color  
blauus et sic de aliis. et sic scdm  
diuisitate coloru i vestibus aug-  
mentabitur pena dapnatorum.  
**I**te io diuisimode chorizantes se  
ornat. ut ro maiore otueliam  
inferat. na sicut xpc coronatus



ē corona spinea. sic insigni hui⁹  
 derisorie chorizantes capita sua  
 cum certis de floribus cū mi-  
 tris et peplis ornāt. ergo dolo-  
 rem x̄ que habuit ī capite suo  
 cū coronato fuit cum corona spi-  
 nea mēozare dēs cū caput tuū s̄  
 super. sic ornas. Itē vestes nimis  
 longas habentes et caudas  
 in terra post se trahentes signi-  
 ficat alba vestem et fatua qua  
 herodes xpm̄ vidit et eū cum  
 erant suo spreuit. et eū ecōūso  
 ad p̄latū misit. que vestis fuit  
 longior ī p̄sona q̄ x̄. et qm̄ sic  
 procedere debebat sup̄ eandē ves-  
 tē calcabat et sic ad trā cade-  
 bat. q̄a man⁹ fuerit sibi ad dor-  
 sum ligate q̄ nō poterat longi-  
 tudine vestis ante se tollere.  
 talia mēozare debet q̄ longas  
 vestes habet. Itē angul⁹ argen-  
 teus significat funē cū q̄ xpc̄  
 erat ligatus et sic ad patibulū  
 trusus ductus. talia mēozanda  
 eēt chorizantib⁹ cū se ad chorea  
 ornant

**E**brietas ē scdm̄ p̄m̄ ad  
 marie excetur diebus  
 festis. Dñ̄ nōndū q̄ ebrietas  
 ē m̄ om̄ m̄oz sicut sobrie-  
 tas ē m̄ om̄ virtutū. ut dicit  
greḡ omel 31 Dñ̄ abrosius in  
 libro de p̄ma Ebrosi⁹ s̄fundit  
 nām. amittit grām. p̄dit gloriā.  
 incurrit dāpnacōnē. Itē ebrietas  
 facit de hōe bestia. de robusto  
 infirmū. et de prudente ifanū.  
 hoc patet p̄ exm̄. legit̄ de quo  
 dā ebroso q̄ cū venisset de ta-  
 berna ebri⁹ occurrit ei p̄ suis  
 argues eū. q̄ cum credet aduer-  
 sariū suū cecido gladio occidit  
 eū. et cū de nocte occurret ei  
 cū clamore m̄ sua p̄a et eū  
 it̄ reparet idem de ea feat. et  
 captus et tenuis et ī carcerem  
 positus obstupuit de mane se  
 talia feasse

**H**esta qualiter celebranda sint

Pro quo sciendū q̄ quatuor sūt  
 que p̄tinet ad observatiā solē  
 nitatum. Primo ē vacare a ter-  
 renis opibus. Dñ̄ exodi 20 Sex  
 dies opaberis et facies oīa opa  
 septimā at die sabbati. dea tuē. dñ̄  
 nō facies ī eo om̄e opus. Dñ̄  
dicit̄ genesi Requieuit dñs die  
 septis ab om̄i ope qd̄ patieat  
 Et merito cū sex dies corpi tuo  
 servisti. dignū et iustū est ut  
 septimū diem deo et ī salute  
 aie expendas tue et te ad ser-  
 uandū deo exhibeas. scdm̄ p̄p̄m  
 ē qd̄ debem⁹ servare ī festiva-  
 tib⁹ q̄ dem⁹ p̄tōz onus depo-  
 nē. Dñ̄ ihē s̄ nolite pondera  
 pōre die sabb̄. In vigilia solē  
 nitatis debet quilibet cogitare  
 utrū aliqd̄ p̄m̄ habet ī se. et si  
 habet p̄ veram stricōnē et cō-  
 fessionem dēret remouē illud.

Dñ̄ bernardus ad hoc nobis in-  
 gile nobis p̄ponit̄ ut vigile⁹  
 si ī aliqd̄ p̄m̄ vel negligētia  
 dormim⁹ et p̄ortupe⁹ scōz facie  
 ī confessione. sed illi q̄ pondera  
 p̄tōz in festis volūt portare val-  
 de p̄uersi sunt. pot⁹ volūt pō-  
 re onus dyaboli graue q̄ onus  
 x̄ leue. q̄ onus xpī est leue ut  
 habetur mathei 9 Iugū cū meū  
 surue ē et onus meū leue. Et  
 onus dyaboli saluet p̄m̄ sit q̄  
 ue habetur ex illo p̄bōp̄. Dicit  
 onus graue grauate sunt super  
 me. Item tales volūt potius pō-  
 re quod demerget eos ī profun-  
 dū infernū q̄ onus pro qd̄ dētur  
 eis honor paradisi. Itē nō sufficēt  
 onera p̄tōz deponē nisi homo  
 trahet eā p̄m̄ futura omittē ī

die festivo. et hoc inuit̄. Exodi 20. p̄tō abstricō nō p̄nt̄  
 memēt̄ diem sabbati sc̄ifices. hō  
 est san̄ s̄erues diligent̄ in eo  
 a p̄tō abstricō. Teraiū ē q̄  
 opera bona et salutaria excen-  
 da sunt ī diebus festis saluet  
 audiendo missam. Dñ̄ quilibet  
 scdm̄ ostēf̄ tenet̄ die dñico au-

scdm̄ p̄m̄ oī tpe hō dēat a  
 p̄tō abstricō nō p̄nt̄  
 maḡe ī die festivo



dicere missam totam ex precepto  
ita qd accipiat benedictione sacerdo  
tis. ut de offe. di. 1 missas 2c omis  
fideles nisi exauesentur i magna mite  
ad notur in dco capto missas. Sed  
si dices remote habes ire ad ec  
clesiam. Andes qm ai deuotione  
accedis ad eam tunc angelus te  
cu vadit et omis gressus tuos di  
muerat et singuli remunerabunt  
tibi in retribuaone iustoz qa nul  
lu bonu irremuneratu. ergo in  
ua eudo et redeundo ad eam  
no e blaffandu sed deuore oradu.  
Itē ubi dei audiendu e i die fes  
tuo. quia ab aie e. Un mathei  
Non in solo pane uiuit homo &  
ergo qlibet ho si amode fieri pt  
libent det ho audire i die festuo  
sermonē ut aiām pascat. Un  
gregori Cibus mentis e ubi di.  
Et xpc dicit i euā ut habetur  
iohis viii. Qui ex deo e ubi  
dei audit. propterea vos no audi  
tis quia ex deo no estis. Ergo  
malum signū e qd aliq fugiunt  
sermones. qa e signū qd no a deo  
sed a dyabolo sunt sedm dcm x.  
ho fles non curat qui i amiteis  
vel in foro stant et sic sermonē  
negligunt. Itē eleosina e danda  
i die festuo de hys que a labore  
tuo acquisisti. Un augo de vita  
rana Illam eleosina deus approbat  
q de iustis laboribz ministratur.  
sicut scriptū e honora dnm de  
tua sba vel de tuis iustis laboribz.  
Et dicitur sepi qd pnu bonū  
a paupe dant qui plz apdm rnuē  
qua magnū donū aduute. Not  
patet i euāgelio de paupe vidua.  
plus optulit qd omis diuites. qa  
deus respicit intēaone et affm  
plus qd censum. Un vsidorus  
de sumo bono. Quasi eni itē  
aone ab unoq largiatur taliter  
et apud deū recipit. Itē oraa  
oni istendū e diebus festuis.  
Un augo Oro tua locuta e ad  
deū qui legis deus tibi loquitur.

q duo era obtulit de qd dicit ad dyablos. Ista  
paupe vidua plus

Quā orans cū deo loqueris. et  
go deuote et multū orandū e  
die festuo. Un augo Oratio est  
sancte aie psidū. angelo bono  
solamē. dyabolo supplicū. deo  
gratu obsequiū. Itē in dieb<sup>9</sup> fes  
tuis deum debem<sup>9</sup> laudare  
quia obseruatio solēpntium  
quasi quedā ichoatio e bte in  
te qua exspiam<sup>9</sup>. Un ubi ait opal  
cio assidua dei laudatio. sic in  
festis attendē debem<sup>9</sup> laudi  
diuine. bernard<sup>9</sup> Nichil a deo  
rpnit in tris qdā celestia  
bitationis h statum sicut alacri  
tas laudatū deū. Un augo  
libro confessionū Ne felix esset  
qui posset diuine laudi semper  
insistē. Quarta e qd debet  
deus hēre cordis nri offerri cū  
meditationibus bonis ut possim<sup>9</sup>  
dicē ai ps Meditatio cordis mei  
i osptū tuo semper. et debet fi  
eri cum meditatione bnficiorū  
dei. Un tris sup matheū Op  
tū bnficiorū custos e ipā meo  
ria bnficiorū et ppetua confessio  
gratū. Un bernardus Dignū e  
deus semp gras agē qui nunq  
cessat nobis nobis bnficē. et meo  
rare debem<sup>9</sup> si bñ vsi fuerimus  
bnficijs dei tunc deus nob mul  
ta meliora et maiora dabit i vi  
ta futura quia dabit seipm. Un  
augo sup iohes Deus e totū est.  
si esuris panis tibi est. si sitis  
aqua tibi est. si inibris es lume  
tibi est. si nudus es imōditas  
tibi vestis e. I libro 2e de ciu  
tate dei Quod deus pparauit  
diligentibz se fide no capitur. spe  
non attingitur. caritate no appre  
hendit. desideria et vota tūgre  
dit. estari no pt. accipi potest.  
**F**esta scōz quare eia insti  
tuit ad celebrandū. Respo  
detur qd apte quiqz causas pmo  
deū in sanctis. qui eos sanctificauit  
et sibi debitas gratū ationes



reperimus de donis et gracijs  
 quas illis voluit in hoc quod eos  
 suos filios et heredes fecit. olim  
 deus solūmō i seipō honorabatur  
 nō honoratur i seipō et i sās suis  
**S**edō apt' auxiliū nostre infirmitatis. quia p nos salutem hāc  
 nō possum' cum i pccis sumus  
 q' deus pccōres non exaudit. pō.  
 Iniquitate si asperi i corde nō erā  
 diet dñs. ergo ut pro nob mēte  
 dnt eos honora. **Q**ueritur utnū  
 sancti orent pro nobis **R**espon  
 des scdm bonā venturā sup **Q**  
 q' sancti orent pro nobis duplia  
 rāone. Primo apt' nrām nātē  
 quia indigemus per alios ruelai  
 Sedō apt' di voluntatē qā vol ut  
 mēbra spūalia mutuo se uiuent.  
 xpi enī scūt dei voluntatē et i oī  
 bō eam implent. et nos eoz sum'  
 mēbra et iō solliciti sunt nos ad  
 uāc **T**ercia rāo pōt addi. apt'  
 caritatē et affmū magnū q' hnt  
 ad salutē nostrā **I**te queritur  
 p'riū orōes scōz semp exaudiat.  
 Respondeat q' sic. quia nō orāt  
 nisi p' hīs in q'bus agnoscaunt  
 deum eos velle exaudire. quia vo  
 luntas eoz ē uniformis volūta  
 ti dñe sic q' nūq' petunt vel adq'  
 faciūt qd sit oī voluntatē dei **S**  
 go orāt isti q' hoc firmū credunt  
 et diffinitē tenēt. q' qui hoc ser  
 uiaū vel illud fecerit isti scō vel  
 hnt q' hoc sibi fiat vel q' ab ista  
 infirmitate libent. qā pōt esse q'  
 deus vol q' illā infirmitate debet  
 pati. vel q' hoc tibi nō fiat quod  
 pens. quia forte nō eēt ad salutē  
 tuā. tunc sancti nullo' orāt pro te  
 i tū casu. sed spes est hōda ad  
 suffragia scōz q' tibi hoc qd pos  
 tulas ab eis r' iperant a deo et  
 tibi bñ bñ iperare pnt si saluti  
 tue prodeit et diuine voluntati  
 placuerit **T**ercio ut spes nost'  
 augmētetur. si enī hōes mōles  
 quondā siles nobis sic sunt subli  
 man et nō solū a deo sed eā

sanctis in celo honorant' sed e  
 tiam in teris ab hominibus venerā  
 tur. tunc nos dēmus habē spē  
 q' mete nūc' dei possū' eā mēn  
 quilibet i suo statu q' honoram'  
 a deo i celo et ab omīb' sās et  
 angelis di. ubiq'ra. **S**i es i statu  
 m'imoniali respice beatā annam  
 et bñm conegundā et bñm hen  
 ricū. si i viduitate tūc respice bñm  
 elyabet et brigittā et sic de alijs.  
 si es i statu uiginitatis tūc respice  
 beatā barbarā beatā katherineam  
 et sic de alijs. **Q**ui omīs passibile  
 siles et mōles nobis fuerit et m  
 tantā gloriā apud deum i celis  
 et apud hōes in terris meruerit  
**S**ic et quilibet nrm scdm suū sta  
 tū pōt promēri mē' grā dei et sic  
 multa bona ofert fidelib' scōz  
 cultus. nā iustos laetificat cu audi  
 unt q' deus pro terrenis celestia  
 pro spūalibus etia hys r' b'uit q'  
 sibi seruiūt. **S**ic ecōis cultus scōz  
 pccōres ofundit qm ad scōs spūa  
 appent quō bestijs siles facti sūt  
 et illi angelis et quanta bō' obta  
 nuissent si ut xpi deo seruissent.  
**Q**uarto apt' debim' vniuersitatis  
 qā gaudent de uisione et salute  
 nostra i celis. **S**ic et nos de glā  
 ipoz i teris. qā magna i g'ntudo  
 uideatur eē angelis **et alijs** et a  
 lys beatis que tanta bona fecerit  
 et faciūt viatoribus ab eis sibi  
 nullā reuēciā exiberi q' merito  
 a nob mōlib' venerandi sunt.  
**Q**uinto apt' eoz dignitatē. qā sūt  
 reges et regine regni celestis. un  
 de q'libet scō dicit **I**ps' **P**osuiisti  
 dñe sup caput eū **et** **S**ed si reges  
 terreni venerādi sunt h'c i t'ris  
 multo amplius reges celestes  
 qui iam possidet regnū celi cū  
 aiā p' r' firetioneū cū corpe et  
 aiā **xp' dicit eis ut hētur mathei**  
**et Venite bñdā p'ris mei et**



**H**onora prem et  
 In quo precepto scdm  
 augustinu' omnis ac  
 tus beniuolentie pr  
 imo ipendend' siue  
 ex debito naturalis obligatiois  
 sicut honor qui debetur patri na  
 tu. Siue ex debito caritatis sit  
 alij actus pietatis qui ex caritate  
 proximo ipenduntur. **S**acra  
 du q' hoc preceptu' transgreditur  
 ser gna homi' Primi qui uere  
 cundant' de suis paup' pa  
 rentibus et eis seruire stepnit  
 qd e' d' preceptu' quia tenemur  
 humil' et reuere' seruire pntib'  
 nris tota uirtute corpis nostri  
 ut si debiles sunt ipos corporali'  
 portem' et eis manualit' serui  
 am' Itē si cea sunt eis ducant'  
 p'beam' et eoz quafcuq' infirmi  
 tas leuit' tractando. **Un' est 1<sup>o</sup>**  
**h**onora prem tuu' et genui nris  
 tue ne obliuiscaris memento qui  
 nisi per ipos no' fuisses. **T**ria eni  
 nobilissima apntib' nris recipi'  
 saluet. eē. nutrimentu'. et doctna'.  
 quoz nullu' sufficiat eis recon  
 pensare possum'. **Un' aristotele' 9<sup>o</sup>**  
**ethi'** Magistris. dijs. et pntibus.  
 no' p't reddi equolens. Ergo deo  
 qui nos creauit. magistris qui no'  
 docuerit. parentibus qui nos ge  
 nuert. no' possum' adigna' reco  
 pensacione' face'. Ergo quilibet  
 turm' ipende' d'eret cum quanto  
 labore educatu' e' et cu' q'to solli  
 citudine et ingenidine et dolore  
 genitus genitus et nactus sit. **Un'**  
**tobie** Honore habebis in rem  
 tua' omilibus diebus uite tue.  
 memento q'ta sit pessa i' utero suo  
 apt' te. **D**ic quilibet p't deberet  
 ad hoc tene' pueru' suu' et eum  
 iformare ut in rem honoraret  
 sicut thobias feat filiu' suum.  
 et fili' mo' q'libet d'eret in pueru'  
 ad tene' ut prem' ireuencas te  
 net. **S**cdi sunt q' i' corde suo  
 odiu' portat d' pntes. cum in

quilibet ex corde dilige' tenet  
 pntes. **Q**uod e' d' illos q' mor  
 tem suoz pntu' optant ut eoz  
 hereditate' papiat. aut sine rep  
 hensione scdm motu' iprie uolu  
 tatis uiuat. qd e' valde rep'hesi  
 bile et grande peccatu' qd sic pro  
 batur. **S**i eni' scdm iohes q' dicit  
 ety ille q' odit frēm suu' ho'ndae  
 Itē alibi. **Q**ui no' diligit frēm  
 manet i' morte. hoc intelligitur  
 de quolibet proximo. quid tunc  
 de illo dicendū e' qui pntes su  
 os odit quos plus dilige' tenet.  
**Q**ue' utrū filij naturalit' plu'  
 diligit pntes vel e' uiso' d'ndet  
 q' pntes plus diligit filios.  
**Un' arisl' 11<sup>o</sup> ethi'** Parentes  
 plus amat q' e' uiso'. eo q' ma  
 gis sciunt pntes q' filij q' ex eis  
 genui sunt. hoc in intelligendū  
 est naturalit' et dicitur licet q'q'  
 fallit. ergo pntes merito diligen  
 di sunt. **U**icēsa. **T**ercij sunt q'  
 duris et asperis uerbis cum pau  
 tibus stendūt. quod e' d' p'cep  
 tum q'a q'libet blandis uerbis r'ndē  
 det pntibus suis. et rep'hesioēs eoz  
 et correccionēs pacient' et hu  
 mil' sustine'. **Q**uod e' d' illo' qui  
 parentibus maledicit et ex hoc  
 dina' maledicōne' iaurrit. **Un' 2<sup>o</sup>**  
**2<sup>o</sup>** **Q**' maledireit patri vel mar  
 morte moriatur. **Q**u' tales qui sic  
 dure et stepnabil' cum paren  
 tibus loquūt i' h' d' d'eu' delm' qui  
 quit. pnt' aditē et d'co' xpi in  
 eu'agelio ut habetur mathai 23  
**Q**' dicit frat' suo fatue' red' eit  
 gehenne ignis. hoc intelligitur  
 ofundendo et dehonestando et de  
 ridendo et p'pendendo frēm  
 suu' i' hoc. **Q**uid tūc e' reus q'  
 prem' suu' antiquū noiat fatua'.  
 vel ei maledicā u'ba ipperat. **Un'**  
**3<sup>o</sup>** **Q**uā male fame e' qui  
 relinq' ut prem'. et maledicōne'  
 a deo q' exasperat in rem'. **Q**'  
 ti sunt qui pntib' suis i' p'ncis no'  
 subueniunt. cum tū quilibet

a filij

4







**De iob** Quare me persequimini  
 et carnibus meis saturamini. Et  
 merito nōne ille qui multa bo-  
 na a p̄re suo accepisset scilicet  
 ducetos vel quingentos floze-  
 nos. et videt eum i angustia et i  
 paupertate esurentē et sicientem  
 midū et sibi i nullo subueniret  
 ai tñ bñ posset merito i fidelis  
 filij eēt. censend⁹. Sic et filij i  
 apposito. Ita sexta iam dca tenet  
 filij parentib⁹ suis

**H**uoz cor p̄foratur quāpl  
 a hasta diuine vltionis q̄  
 suos p̄ntes p̄turbat vel eozū i  
 digenciaas nō subleuat aut eoz  
 mandans p̄tinaat recalcant.  
**P**rima ē rerū temporalū sub-  
 traxio. nā dino iudicio digne ta-  
 libus i fortuna rerū euēiūt qui  
 p̄ntib⁹ et dīnū p̄ceptū i suis i  
 digenciais nō succurrūt. **E**xamples  
 mali filij p̄tunt sepe et frēgr  
 i ~~parentibus~~ et hoc meruet  
 a parentib⁹. q̄a dles filij q̄q̄ cap-  
 tiuat⁹ vel eā q̄q̄ spoliantur a  
 raptoribus vel eā q̄q̄ bō ipoz  
 igne aburūt et sic de alijs i for-  
 tunijs. **S**edō p̄uunt i filijs  
 p̄p̄is et hoc dicit p̄mo q̄ ipsi  
 filij sepe moriūt p̄r i honora-  
 onē parentū. **E**xemplū i cesario  
 de illo q̄ mrem suā i honoraui  
 et filij ei⁹ i breui deficiunt.  
**S**edō si filij supuerint aut q̄q̄  
 attingit ut talis i senectute sua  
 filios suos sibi diros iueniant i  
 hoc multonēs iusto dei iudicio p̄-  
 mittit. **U**n refertur q̄ quidam  
 p̄filius senex totā heditatem  
 dimisit i filio suo. filius enī ille  
 p̄mo se benigne habuit erga p̄rē  
 sed p̄r expulit eum a thalamo suo  
 volens thalamū sibi hēre et vroz  
 sue et ad vltimū fecit lam fieri  
 p̄r ostiū. et ai hrens eēt et senex  
 p̄r frigōe ḡuaretur q̄a filij abstu-  
 leat sibi bona cooptoria. ipē ro-  
 gavit filij ut ipē rogaret  
 pro eo ut daret ei aliqd ad regē

deparentant 2 dicit sui  
 puat 2 semp hebent i for-  
 tuna i palib⁹ p̄b⁹ et hō  
 me iur a parentib⁹

du se. puer at vir obtinuit  
 p̄re duas vnas burelli a p̄re suo  
 ad opus am sui. et cum  
 alie due remanent puer flendo  
 rogauit eū ut sibi eas daret. q̄  
 fleibus illij victus dedit ei q̄res  
 q̄ inde faceret. q̄ r̄ndit seruabo  
 illas quousq̄ talis sis q̄lis ē p̄-  
 tuus nec dabo t̄ amplij sicut  
 tu nō vis mō dāe p̄r tuq̄. **T**ercio  
 puniūt i corpe p̄p̄o q̄a dles q̄q̄  
 filij inarrūt ceatitē. **U**n i hō  
 super illo vbo honora p̄rem et  
 mrem. **N**etur ceatitē p̄re sub-  
 ire supplicū. q̄ p̄ntū vltus cur-  
 uo visu despert et elatis oculis  
 lesent pietate. **I**tem q̄q̄ iur-  
 runt claudimone ariditate  
 et i firmitates diuisas q̄a nō ser-  
 uert p̄ntibus suis ai corpe q̄  
 ab ipis receperit. **Q**uarto pu-  
 niūt q̄q̄ p̄ abbaemacoem  
 p̄ntis vite ipalis. nā sicut p̄  
 mū parentes honoraui ē vite  
 longeuas. ut pater eā. **Q**u-  
 honorat p̄rem suū vita vnet  
 longior. **S**ic a sensu strio ipos  
 dehonoraui ē vite breuitas.  
 quia plim dles filij p̄tū ipulsi  
 et subitanea morte moriūt.  
**U**n p̄s. **S**ubito defecit penit  
 p̄r i iustitē suā. **Q**uinto  
 puniūt etna morte hōr mali  
 ē sup omē malū. **U**n glofa sup  
 illud exodi 20. **E**t maledixit p̄r  
 vel mat̄ morte morat dicit q̄  
 morietur morte etne dāpnatioib⁹.  
**N**ec mirū si tales repuntur  
 idigni hac vita penali i iusticia  
 q̄ eis dino iudicio repentē sub-  
 hit ai tñ alijs p̄tōrib⁹ vita ad  
 p̄tēnaā dcedatur. **E**t hoc p̄r  
 hoc patet rōbilū colligi q̄q̄  
 sit ceatus i iusticia illij p̄p̄-  
 ti. quia et p̄ceptū p̄tāntes  
 erimūt a finā pietatis ipius  
 dei qua dicit. **V**eteris p̄tōrib⁹  
**I**dolo morte p̄p̄is sed ut  
 De istis at p̄r repentina mor-  
 tē q̄ plectunt p̄ diuinā senten-  
 tiam dicit poterit econtrario  
 indigni vita etna q̄ eā r̄putat



Nolo vitā p̄coris saluet hoc p̄  
repnā m̄sgr̄edientis sed ut repē  
te moiat et et̄nalit̄ p̄uatur.

**S**ciendū q̄ sales mali filij non  
solū punient̄ i futuro sed eā i  
p̄nā. ut patet p̄ exm̄. Cuidam  
dices fuit q̄ cū vxore sua ces  
sit oibus bonis vnus ei filio ut  
ille sponsam duceret dicitur. filius  
n̄t̄ promisit p̄ri et m̄ri fideliter  
q̄ habundant̄ q̄ diu diu uiuent̄  
eis p̄uidet̄. sep̄at̄ p̄ri et m̄ri ha  
bitant̄. p̄mo satis habundanter filij  
prouidit̄ ip̄is. t̄ndē d̄clusit̄ viscera  
pietatis n̄s eos tenuit̄ p̄uauit.  
quodā igitur die d̄n̄ico videt̄ n̄r  
carnes feri i domū filij. et dixit  
mauro dui ē q̄ carnes d̄meditas  
ut hodie ad domū filij n̄r et ibi  
iucens bonā assaturā. t̄pe igitur  
p̄radij p̄r̄ uer̄ pulsans ad ostiū.  
st̄nā filius ip̄issij assaturā abs̄c̄  
dit̄ ad d̄medendū i pres̄ diuiseat̄  
iussit̄ abscondi. it̄ante n̄t̄ patre  
interrogauit̄ filij quid uellet. res  
pondit uolebā hic p̄rande putas  
hic aliqd̄ boni p̄ari eē. uides aut̄  
filius quod habē accipe d̄uo da  
narios et eme t̄ et m̄ri mee qd̄  
d̄medas. exente p̄r̄ ostiū clausū  
ē et assaturā rep̄ort̄. cui frustum  
n̄ ad d̄medendū oia applicaret̄ u  
sū ē i bufonē et insiliens faciei ei  
sic ei adhesit ut pedes supores  
cū duabus maxillis vna taro fiet  
et reliquū corpus ori ei d̄p̄c̄  
det. st̄nā q̄ uōto p̄sbro p̄ntatus ē  
archep̄o p̄m̄ suū d̄fices et rem  
gesta p̄ ordinē narrās. archep̄s  
n̄t̄ ei pro p̄mā i iur̄ ut iret ad  
om̄s maiores villas et ciuitates  
fr̄ae. et d̄uās iuueib̄ et puens  
f̄m̄ ne q̄s nā audet̄ de cetero  
p̄ntes d̄p̄c̄nē. sed sicut p̄cipit̄  
d̄ns honozae. n̄ i recessu saluet̄  
a facie sua et collo suo et cū d̄me  
d̄te d̄medebat̄. et quociens ei s̄  
habat̄ abaria uel adhibebant̄  
strumētā q̄b̄ depoi posset collū

ei stringebat. et intumescere  
facie eius oculi ei de sedibus  
suis mouebant̄. q̄ aut̄ ams  
aut̄ ams sic uixit nec liberare  
potuit. Et t̄pe iohes de magno fr̄  
ponte ordiuis p̄dicatoz̄ uidit  
illū parsius cum alijs multis  
hoib̄ et p̄uers

**S**equit̄ uide q̄ p̄ntes  
tenent̄ filijs pro quo  
sciendū q̄ parentes ser̄ tenent̄  
filijs p̄mo d̄nt̄ eos ad hoc in  
d̄uce ut offerant̄ deo inocētā  
et p̄uitate suā cū puens inocē  
tibus qui sanguinē suū p̄ r̄m  
fudit. et hoc fit q̄n̄ filij i pu  
erica inapuit̄ deo seruire. **Gen**  
**20** Bonū est uro cum p̄uueit̄  
iugū d̄ni ab adoleſcentia sua.  
Et hoc iō quia bonitas iſiḡit̄  
tor p̄uē q̄a t̄enerū s̄m̄. **D̄n̄**  
**diat̄ p̄r̄** **Ex** aia p̄uē est  
tamq̄ tabula rasa in qua  
p̄ritum nec scriptū. t̄n̄ apta de  
pingi. Et ergo quid qd̄ p̄mit̄  
in se recepit̄ p̄uē ad hoc semp̄  
postmōm̄ iudiat̄ siue sit bonū  
siue malū. exm̄ reale de testa  
bel typho. Inq̄ si p̄mitus iſu  
ditur liquor p̄tiosus saluet̄  
balsam̄ sapore illi semp̄  
tenebit̄. Itē p̄uē est tamq̄ cera  
mollis. in q̄ spēs sigilli facili  
iſp̄imitur. Itē ē sicut uigula  
recens q̄ facili p̄ctur̄ ad  
quācūq̄ p̄tem. Itē informae  
d̄nt̄ ebs̄ in bonis salutaribus  
sicut p̄r̄ n̄r et s̄bolū et p̄e  
cepta dei. quō ea seruaē ope  
reat̄ unūq̄q̄ q̄ salua i m̄r.  
**D̄n̄ mathei 19.** Si uis ad uitā  
ingredi. serua mandā. Sed  
heu sepius d̄ingit̄ q̄ p̄ntes  
p̄ se ignorat̄ p̄cepta. Et er  
go insignū hui⁹ tamq̄ p̄cepta  
sunt̄ scripta i maib̄ et in pe  
dibus n̄ris. saluet̄ p̄ decem  
digitos et p̄ decē pedibas.  
ne obliuiscam̄ p̄cepta dei.  
Itē informadi sūt ut deum

quoniam

quoniam

nichil



timeant. q̄a scdm̄ ps̄ h̄m̄ sapiē  
 tior dñi. **On p̄sidoz** Timor dñi  
 expellit p̄m̄. timor r̄p̄m̄t̄ uicū.  
 timor c̄m̄tū facit h̄m̄ et sollicitū.  
**On etiā b̄nard** i tr̄ctū de st̄e do  
 nus **Contra** sunt q̄dā timor et  
 religio. nec manē p̄t̄ q̄l̄m̄ sine  
 altero. q̄z sine timore dī h̄ō non  
 p̄seueabit in bono n̄ saluatur **in**  
**scriptū ē** Si nō istant i timore dei  
 tenueris te ato subūter domus  
 tua **Ergo scdm̄ augm̄ de uerbis dñi**  
**fmoē** **Deus** timendū ē i pup̄  
 timendus ē in secretis cū p̄cedis in  
 deis. et cū intras cubiculū uideris  
 ab eo. q̄z q̄cūq̄ deū semp̄ p̄ oculis  
 habet nūq̄ uel raro peccaret.  
**On salomon** dicit beatus homo q̄  
 semp̄ ē pauid⁹ **Itē** informandi sūt  
 ut deū amet et sibi regnent de  
 b̄nificis suis et p̄ncipalit̄ de pas̄s̄e  
 suis **On anselm⁹** fateor dñe et  
 gr̄as ago q̄a me creasti ad ymagi  
 nē tuā. ut tu meor̄ sum te cogitē  
 te diligā te intelligā **On etiā gr̄**  
**Quidq̄d** potes debes creāā redi  
 mēti et uocāti te. quia ē h̄ōi ual  
 de fructuosū et deo acceptū p̄re  
 alus op̄eb⁹ et seruicijs q̄ exhibēt  
 deo m̄d̄rai passioem̄ **On alio**  
**ningm̄** ordis p̄dicator **Simplex**  
 recordatio seu m̄dicatio passiois  
 r̄ plus m̄c̄at q̄ si homo integrū  
 ānū ieiunāet in pane et pane. uel  
 si cotidie uigis uel flagellis cedēt  
 usq̄ ad effusionē sanguis. uel si  
 cotidie leget unū integrū ps̄al̄cū.  
**Itē** informandi sūt ut etiā libēt̄  
 uisitet̄ exo p̄uēri r̄. q̄ cū eēt 12 ānoz  
 ascendit cū p̄ntibus suis a nazareth  
 i iher̄s̄m̄ **Itē** dicit̄ audire missam  
 et p̄cipue uerū dī. q̄a uim̄ dei ē abus  
 aie **On dicit̄ matthei** nō i solo p̄ae  
 truit homo r̄ **On gr̄** **Ab⁹** m̄c̄s ē  
 uerū dei **On p̄at̄** de b̄tō nicolao  
 ad huc p̄uēriolo. **Quēruq̄** de sacris  
 scriptis audire poterat armario  
 p̄toris recondēbat **Donū** ē enī  
 p̄uēris cum adhuc p̄uēri sūt au  
 dire uerū dei q̄a sine factū nō cedēt.

bn

no

q̄ atab cita ē i galilea  
 et multū distat a iher̄s̄m̄

**On ap̄t̄a** **Uerū** meū nō reuertē  
 ad me uacū **Ex** isto seq̄t̄ q̄ uir uel  
 nūq̄ ita p̄uēri erunt q̄ audiret au  
 uenture uerū dei. sicut illi q̄ s̄c̄du  
 tunc ut nec de deo audiat uel q̄d̄  
 saluas addiscat. q̄a t̄les nichil p̄c̄m̄  
 opant nisi q̄ abis fieri uider̄ **Sed**  
 heu plura mala uident q̄ bona. et  
 go heu ip̄eū afficiūt **Et** itē q̄  
 p̄uēri talis libēt̄ audire uerū dī sig  
 nū ē q̄ deus in e et ad deū p̄e  
 tinet **On ioh̄s** **Et** ex deo ē uerū dī  
 audire **Itē** erōis q̄ nō p̄t̄ de deo  
 audire loq̄ signūcōp̄ deū expulit a  
 se **Itē** seruiciū talū inoētū ē do  
 multū acceptū. quia illi q̄ deo ino  
 cētā offerūt unū p̄uēri et bonū  
 et optimū deo offerūt. s̄c̄ i uerū  
 a die r̄ feces deo offerūt r̄ p̄c̄m̄  
 iuuenū. sed t̄i deus hoc nō sper  
 nit ex sua b̄nitate et m̄a itē r̄  
 inoētū sūt filij a p̄ncipibus quō  
 se h̄re debeat ad proximos. qui  
 bus tā tenēt̄ **Primo** q̄ eos dili  
 gant et fidelitatē fr̄nā eis exhib  
 beat. et si sūt paupes q̄ eis sūt  
 misericordes et eis op̄adantur i  
 miseris suis. ut cū tales filij se  
 nuerūt dice possint cū iob̄ **Itē**  
**Ab** infama creuit meā mis̄c̄  
**Et** nō despicit dñe n̄ deridere  
 paupes. q̄a q̄q̄ sūt x̄p̄t̄ se r̄p̄m̄t̄  
 eē s̄c̄ **On matthei** **Et** unū ex  
 m̄m̄is meis fecistis in se. **Itē** **Itē** at  
 quāe paupes nō sūt deriden  
 di ē. q̄a q̄libet cogitare debet q̄  
 talis fieri p̄t̄ si deus sup̄ eum  
 miser̄ saluet̄ reus claud⁹ uel  
 leprosus et sic de alijs **Et** illi qui  
 a iuuetute sūt misericordes sūt  
 b̄n̄ **On matthei** **B̄n̄** misericordes q̄m̄  
 ip̄i m̄am̄ oseq̄t̄. et tales h̄ebūt  
 bonū finē uite **On ioh̄s** **i epl̄a**  
**ad nepocianū** **Nō** memi me le  
 gisse morte mala morū q̄ libēt̄  
 opa p̄c̄t̄s̄ extant. habet enī m̄  
 tos inuētores et ip̄ossibile ē mal  
 toz p̄c̄s nō exaudi **Sed** tenēt̄  
 p̄uēris ut eis dapna nō inferat  
 neq̄ in rebus neq̄ in fama q̄a



quod infert proxiō suo dāpnū i  
 rebu tenet ad restitutiōem suē se  
 rando suē ludeido ex auaritia suē  
 alio mō iuste lucrādo **in augustino**  
 nō dimittit pān nisi res abla res  
 tatur **Et nō hoc solū de reb i mag icelli**  
 qd de pūis reb vbiq. Si iust  
 ses ad pūi pūi au et recipies ei  
 de volūte suā vni pānū plenū  
 ai gūibus. tūc si ve peitreas tūc  
 tenens satisfācē scdm dñi dñi dñi  
 Ergo pntes informācē debet filios  
 ne dāpnā inferat pūis suē i pūis  
 suē i segenbus suē i peccab. 2. mō  
 ite i forā sunt ne dectat pūis  
 denigrando famā pūis. quia ca  
 les tenet ad restitutiōem sicut ista  
 qui hnt res iniustas Ergo ista dno  
 pān saluet rerū iustarū ablaas  
 detraho magis difficult dimittit.  
 qnō suffiat dñs i dñs nisi fiat  
 restitutiō scdm possibilitatē hōis.  
**in iho** nō factus vena pūa  
 drisse de rās **tertio tenet** pri  
 mis idulge offensas ut eis deus  
 idulgeat pān suā **in luce dicit**  
 et dimittemi. Et ac nō dimittit  
 pūis ex corde. sed rancore tenent  
 i corde tles nō pnt saluari i oia  
 opa bona eoz q̄ i mēti faciūt nō  
 sunt deo accēp **in iohis** Cau  
 dit frēm suū hōiada ē. supple su  
 pūi. **cas** informācē sunt quō se ha  
 be debeat quō ad seipos saluet  
 ut corpus suū mūdū teneant et  
 caste uiuāt **in dicit thomas**  
 filio suo Attende fili mi ab omī  
 fornicatiōe **Et ratio huius ē** quia  
 omīs fornicatiō pterq̄ i mōnō  
 semp ē pān mōre **in aplos**  
 Omīs fornicator ā imūdus non  
 habet pte i regno dei **Ergo pūi**  
 dnt seruaē suā vgnitatē vsq̄ ad  
 mōnū. ut in vgnitate simul  
 uiuāt **In signū huius adā et eua**  
 qn mōnū i mōnū uhoabat vgnēs  
 fuerūt i tles sic caste uiuēt du  
 cūt angelicā vitā **Et non nubūt**  
 neq̄ vroz ducūt sicut angeli  
 ita sunt her ambrosius **Et**

pntes tenent filij dare bonū et  
 et hoc ē valde vtile **in grego**  
 rō **in dicit** pūis ad lamētū pū  
 teae r dret si nulla bonoz eēt  
 exempla q̄ eoz mētē tērent.  
 ergo sūt loq̄do qn pntes bon  
 erm pber filijs tūc filij tales ef  
 fiāt magis vpiosi et p hoc  
 tles pntes multū merentur.  
**in cesari** **Quāris** exemplū vē  
 hūilitatis et pfrē citatis osten  
 deis ai vniū et pro tantis etna  
 pūia possidebis. sed heu aliq̄ pū  
 tes informat filios suos ad malū  
 vbo i ex. iquo deū gūt offen  
 dūt. vbiq̄ chorizare. supbe dēdē.  
 et deū blasphemē. et tales rei erūt  
 omī pūis illorū q̄ chorizādo i alio  
 supbe mēdendo pūis et sic de  
 alus pūis **Itē** de illis pūis qui  
 vestes pūis filijs emūt dē  
 wilhelmū ludmū **Et** filias suas or  
 nāt ut eas ad choreā ducāt vel  
 mittāt q̄ festuca iungūt ut eo me  
 li9 ardeat **Itē** aliq̄ faciūt pūis  
 suos ebriosos potandq̄ eos ai vno  
**in quod dicit aris** nō poli9  
**Iuuenes** marie ab ebetate custodie  
 oportet **Dem** **Iuuenes** ē sine vno  
 bonū ē. quia pūi efficiūt hī et tles  
 buli postnom et lufores i male  
 hōes. quibus pntes sunt occasio  
 p suā malā i forāoem et exēplū  
**in greg i mō** **Tot** mortibus  
 q̄ dign9 ē q̄ exā pūis i postros  
 rliq̄ **Et** quot mortes meruerūt  
 tles q̄ tot mala exā i postros rliq̄  
 rūt **Quāto** parentes tenet filio  
 corrigē. qn nō suffiat q̄ i format  
 eos i bono. sed q̄ etiā corronē ha  
 be ad filios si erredūt. qn omīa pē  
 tū q̄ filij pūis sub obdientia  
 pūi de hys parētes ipi rnde  
 bnt i die nouissimo **in aplos**  
 rō 20 **Nō** solū digni sunt morte  
 q̄ faciūt sed q̄ ofensūt **faciūt**  
 ergo h̄ adūate pntes q̄ etiā si  
 sūt vite estis tū pūi filios vros  
 potestis dāpnari. vbiq̄ **Et** pū  
 et mī nūq̄ pūis et pūi

q̄ ex mala i forā p malo q̄  
 filij p addidit Ergo q̄ t  
 supbia pūis dicit  
 tūc pūi et omī illoz pūi



rent filium vel filiam peccare non  
ut et eos non corrigunt sed ex  
tacerendo ascendant. et si sic sine  
pena moriuntur etiam cum filij  
vel filabus talibus dampnabuntur.  
sicut innocenti. greg. arillus yf  
dicit illi omnes dicitur dicitur  
de heu sacerdote ut habet p<sup>o</sup>  
regu. Cui auctor qd filij sui i  
honeste se habent i templo.  
quia ibi dormiebant cum uxore  
suis. legit qd tepide arguebat  
eos. Si dampnatus e non e alia  
causa nisi qd non corripit filios  
suos. **S**ciendum qd boni filij  
cum mansuetudine uerborum cor  
rigendi sunt ex<sup>o</sup> marie ut her  
luce. Que dicit ad filium suum  
ihm filij quid fecisti nobis sic ut  
mali at filij cum aspa uirga  
corrigendi sunt. **D**ni salamo pu  
Noli disciplinari here a puero  
si enim percussis eu uirga non morie  
tur et animam ei de inferno li  
berabis. **an ea 6<sup>o</sup>** Melius est  
unus times deum qd mille impij filij  
ergo qm audis pueru tuu uirne  
et deum blasphemare. accipe des  
uigam et eundem pueru in di  
sciplinae. i hoc letificabis deum  
et beatam matrem et omnes sanctos  
et meritis tui cona uite etne.  
cu hoc ea intentione feceris ut  
puer ille creatori suu non offen  
dat est blasphemando vel etiam  
talit peccando. Ergo pntes nuq  
dnt maledice filijs suis uerbis ma  
ledas. qa maledicendo pueris diu  
offendunt et pueri ex hoc nichil  
pfiunt et plus eis obest qd pdest  
Exm i cesario de puero que opa  
bolus ai corpe et aia abstulit  
ppt maledicene parentum. 2<sup>a</sup>  
pntes apli nuq illu puerum  
vident. et hoc deus pmisit iro  
re alioy pntu ne filijs suis ma  
ledicat fit. sed pota cu aspa uirga  
corrigant. ymo maledice aliau  
irrobili creatie i qtu creatura e  
dei qa ois creatura dei bona e.

ut patet genef. **V**idit de  
cuncta q fecerat et erant valde  
bona. ex isto patet. no licet  
equo vel asino vel cano male  
dicere multo minus hoib<sup>9</sup> maledice  
ergo nuq alijs alioy hoī debet  
maledicere. **C**ont<sup>o</sup> qd faciunt  
aliqui pntes q maledicunt suis  
pntis filijs. et etia pnti uiri  
qui sepi<sup>9</sup> ex ira et uindicta  
maledicunt pntis uxorib<sup>9</sup> suis.  
**D**e illis maledicentib<sup>9</sup> dicit ap<sup>l</sup>  
q<sup>o</sup> maledicia neq neq raptos  
regnu dei possidebunt. **S**ag  
du q des pntes qui no ardent  
sup pnti filioy et eos no cor  
rigunt nullu flebit i futuro qn  
filios ad infernale pena uidebunt  
bunt. et tunc poterit eis r<sup>o</sup> dicere  
illud luce 2<sup>o</sup> Filie ihlm nolite  
fle sup me sed flete sup uos  
et super filios uros. **F**lebat  
ada sup xpm ut ducit eu ad  
passione. flebit super seipos  
quia no habuerit erga filios  
suos debita corone. et flebit  
sup filios suos qa uidebunt  
eos t<sup>o</sup> ad etna dampnatione.  
**S**ed a pmo rethit eos dnt sed  
alijs duobus flebitus sentit.  
scilicet qd plorat sup se et sup  
filios suos ac si dicat nolite  
fle sup me quia nuq me ad  
miam india bitis. sed flete sup  
uos et sup filios uros no cor  
ripistis. et sup filios uros qd  
i pntu tormentae uidebitis.  
**S**ciendum qd pntes q educat  
filios suos tali intentione ut  
efficiat bonu xpiani et fauli  
dei. qd qd erga filios suos facit  
totu erit eis meitoru cum i  
gra sint et sine pccō mortali.  
ergo m<sup>o</sup> quocens lactat pueru  
quocens iqetate a puero quocens  
poit vel balneat vel qcuq pueo  
mustrat semp metur. **D**ni apli  
tam<sup>9</sup> qm diligentibus deū oia  
cooperantur i bonu. **E**x qbus pa  
tet qd pntes pnt mereri in fi



lysis suis etna gloria vel etna  
 damnacione. ergo pueri i fcedi  
 et corrigendi sunt a pntibus  
 ut iam dcm e. Quod si fieret  
 pcul dubio no cent tot mali  
 hoies et pccores i nudo. hoc q libz  
 pt cognosce i seipo qa si a pue  
 ricia fuses debite mforatus et  
 iudice dei nictus utiqz melior  
 es q ia sis. Sed heu i pueicia  
 nictus es i supbia luxuria et gu  
 la sic de alyb mays. ergo ta pnt  
 es i ma tua. Saendū tñ q pa  
 rentes papue dnt corrigē filios  
 ne urant et blasphemant qd  
 heu ia a pluibz pueris fit. sed  
 q gnt deū i hoc offendūt et q  
 lit deus puat tles pueros pater  
 p exm 2. **B**erto dnt pntes  
 filijs suis hedūne res iustas. qa  
 meli e modiat iusto sup diuicias  
 paiz multas. **S**nt hoc faunt  
 aliq qui tam iordinati amorem  
 ad filios suos hnt. q bn agnoscat  
 q possident res iustas tñ nolūt  
 eas statuē ne filij depauperentur  
 et sic seipos et filios dapnant.  
 Itē vñ pntū manet i viduitate  
 aliqñ nō pnt deū nec amōe casti  
 sed ne filios exhereditet et tñ nō  
 itendit caste viuē. et talis mar  
 vel pz plus diligit iordinato  
 amore filios q deū et pntā salu  
 tē. et poa vñ dapnai cū lux  
 uria sua q i statu viduitatis cō  
 mittit q pueos suos exhereditare  
 Ergo asulendū e talibus vel mu  
 liebus q nolūt caste viuē q ut  
 rato ducat vxores vel viros ne  
 tot pccā mōzlia ext mrdmum  
 amittat. qa omīs fornicatio ext  
 matmōū e pccā mōzle. **I**nsup  
 nōndū q filij vel cognati i tali  
 pnt dant filij ne matmōūm  
 dheret et alios filios gnet. pccā  
 ut bona pntis ipi solis maneat  
 et aut veat q pz nō absta  
 neat nec caste viuat tales pec  
 cant mōzlie. q plus diligunt  
 illa spalia q aiām patris et

et poa volunt premā pccā mōz  
 lia amittē cū alyb mulieibz  
 q puai illis bonis paternis  
 Et ergo infideles filij in hoc ag  
 nosca pnt cū indignat tali pnt  
 q alias caste nō viuēt cū iteato  
 matmōū dheret. **I**te pntes q  
 iustas res possidet pccare dnt  
 ne lites et umicias it hēdes  
 p q obitū eoz fiant. quia meli  
 eet modiat vel nihil hēdibz  
 post se rlinque q lites et odia  
 ex hys gnate. **Q**uā gnt ista pnt  
 tes peccat q iustas res suis hē  
 dibz rlinquit et quō filij q  
 rūt de talibus pntibus pater  
 p exm 1. **S**eptimū sunt  
 qui dnt pceptū faciūt q in ho  
 norat prem spuale puto sac  
 dotē et pfessorem qui te de fca  
 te. baptisnatis regnauit. **D**n  
 iohis 3o. Nisi quis renatus fuerit  
 ex aq et spū scō nō pt intrare  
 regnū celoꝝ. Itē qui t p sacra  
 mentū dinū alimētū nūstrat  
**D**n iohis nō. Caro mea vere  
 ē abus. Itē qui fas pdicatioibz  
 et exemplis te instruit et ifct  
**D**n gregl i omel. Plus ē vbi pa  
 bulo mcturā i ppetuū mētem  
 r hē q ventre mōzūre carnis  
 tbo terreno saciare. **I**te gregl  
 i dialogo. Nūmū dstat q mai  
 e mīaculū pdicatiois vbo atq  
 orōis solacio pccōꝝ dnt q car  
 ne mōzūā r suscitāe. **Q**uā  
 prem spuale t plicat honorare  
 debem. **P**rimo hūlit ei obe  
 diendo i hys potissime q de u  
 re tenentis plebano puta. cū tibi  
 pcpit celebrāe. celebres. q int  
 dca serues. qñ ieiunādū ieiunā  
 q extortatos. strictissime vites.  
 et pccānaā t iūctam i pfessioē  
 adimpleas. **D**im enū pdicōūm  
 tūsgressio maxē si fiat et delibe  
 racōē q dceptū inducat pccāūm  
 mortale.

**Q**uia pccā tria sunt nobi  
 lū aduertenda. **P**rimū e



quatu ad excoicationis sententia  
 qua qlibet xpianus merito debet  
 phorre. Que e duplex maior  
 et minor. Minor sepat a sacra  
 mentis eccle. qa nullu sacramentu  
 respiciendu e i minori excomunica  
 aone n. ead osalu paas. qua  
 minore excoicatioe quis iurru  
 q ato saent et de phibitioe  
 Smuicat cu excomunicato loq  
 do amedendo emendo vededo  
 et sic de alijs. Et ab ista minore  
 excomunicatioe pt absolue qlibz  
 sacdos q tlem piate habet sup  
 tlem. q possit eum absolue a  
 pao moru. Et ista absolutio  
 fit solo vbo dicendo. Absolutio te  
 a sma excoicis qua incurristi  
 muicando cu tali excomunicato  
 i loqdo siue amedendo re. **Et**  
 excomunicatio vero maior sepat  
 ab ingressu eccle et a coione fi  
 deliu et a sacramentis. et talis  
 excomunicatio timenda e ppt quaz  
 rationes. Primo quia p ipsam  
 excoicatioe talis excludit a sfo  
 ao omi fidelu i tra viuenciu  
 ite a sfoao dno et btoz i et  
 na felicitate cristenau. Ergo  
 spatur leproso. qui habet mor  
 bu infectiuu q a sfoao homi  
 eiat. et id lepra corpal ab ho  
 bus multu tictur eo q e mor  
 bus contagiosus. Et multa sunt  
 hoēs q alias infirmitates poas  
 sustinent q lepra eo q ab hoibz  
 sepat. Sed multo foras timenda  
 e excoicatio quia e ictus gladii  
 spualis q magis timenda e q  
 gladii corpalis. **On augu dicit**  
 de illo q excoicatur. **Cy gnu** est  
 hoc illi q si feiret gladio. si a  
 feris deuoraret. et inflamis ex  
 uretur. **Secda** causa est quae  
 timenda e excomunicatio qa est  
 valde dapnosa. aufert eni pte sua  
 hoī de omibus missis. et deo fi. **oibz**  
 nis et alijs bonis. que sunt in  
 eccle dei qd no e pui dapnu.  
 Quis eni digne sufficet exsta  
 mare valorem vnijs misse.

**Et** ista absolui pt fieri sic  
 facime. i sessione p qd  
 exhibet 2 fatet se coi  
 rasse cu excomu. lo  
 quendo p amedendo 2  
 sic de alijs

quid tuc de omibus missis  
 que celebrantur p totu mudi  
 et de omibus q fuit i eccle  
 saluet de omibus boīs hoibz  
 quoz picipaoe ex toto care  
 bit et puatus e q diu i tali  
 excomunicatioe perdurat. **Tercia**  
 causa est. quare timenda  
 e excoicatio. quia q excoicatur. sacra  
 ne tditur. et p ipam ead sctm  
 henrici de fina a piate dei ut  
 sic loq liceat et de defensione  
 angeloz et scoz eripit. et ta in  
 aia q i corpe pta dyaboli tditur.  
**Quarta** causa e quare ti  
 menda e excomunicatio. quia excoi  
 catus e velud membru abscisu  
 a corpe qd amplu nullu valo  
 ris e. **Quid** eni valet man  
 abscisa a corpe. vel pes vel au  
 rib et sic de alijs. Sic excoicatio  
 cora deo et sanctis eius nullu  
 valoris. Et sup omia timenda e  
 absciao membru a corpe hominis.  
 Sic nichil magis det time trisa  
 an q separari a corpe p mistico  
 qd e ead. **On augu sup iohane.**  
 Nichil debet formidare debet  
 trishan q seperari a corpe xpianu  
 quia e caput omi fidelu et oēs  
 fideles i gra cristenas sunt sibi  
 tuice meb. sed qd excoicatur  
 tunc a corpe id est et a me  
 bris i fidelibus abscidit. et nul  
 la ifluencia dnoe gre amo ha  
 bet q diu sic abscisus e sed cre  
 dit. **Quinta** causa e quare ti  
 menda e excoicatio e. qa excoicatio  
 ad nichilu valet vlt nisi ad ig  
 ne etnu. hoc pbatu ex euage  
 lio iohis vbi xpc dicit. Ego su  
 vitis vera et vos palmites.  
 sed hō e filis palmiti excoicatio  
 abscisus a vite. qa sic abscisus  
 ad aliud no valet nisi ad ig  
 ne ponat. ex alijs ramis ml  
 ta. vtilia pnt fieri sed no sic  
 ex palmiti. **On ezechelis 11o**  
**Quid** fiet de ligno vitis fili hoīs  
 ex omibus lignis nemoz que  
 sunt int ligna siluaru nuq



colletur de ligna ut fiat op<sup>9</sup>  
aut fabricatur de eo parillus  
ut dependet i ea qdcaqz nas.  
eae igni datu i escam Et ab illa  
extoicacoē maiore neō absolue  
p<sup>r</sup> nisi epus vel papa vel ali<sup>9</sup>  
de auctore ipoz et t<sup>r</sup>is absol  
d<sup>9</sup> e cu mis<sup>9</sup> et v<sup>r</sup>ga

**E**t p<sup>r</sup>as eae p<sup>r</sup>atoz ligandi et  
soluendi a x<sup>o</sup> eis edura habet  
magna efficaā. hoc possumus  
cognosce p tale erm fuit quida  
comes tholozan<sup>9</sup> fautor et r<sup>r</sup>cep  
tor heretoz. et omis tal ipso  
f<sup>r</sup>o est extoicaco ma cu heret<sup>9</sup>.  
et un<sup>9</sup> scis abbas fuit ad eu  
missus ad amonendu. q du mo  
f<sup>r</sup>o nollet arcesce nec extoica  
cione timet. sciens vir scis q<sup>r</sup>oz  
p<sup>r</sup>su no erudit v<sup>r</sup>bis. dixit ab  
bas ut tu et tui videat factis  
q infecta sit aia q extoicacois  
vinculo e d<sup>r</sup>odatu. volo michi  
asp<sup>r</sup>ari albu pane q sibi allato  
dixit. q panis licet tu no me  
ruens in ut in te ondat veit<sup>9</sup>  
fidei nre et maledco aie extoi  
cacione no seruans. excomunito  
re. quo dco panis q in<sup>r</sup> man<sup>9</sup> e<sup>9</sup>  
candidus erat mor nig<sup>9</sup> scis e.  
q p<sup>r</sup>epit in duas p<sup>r</sup>es diuidi  
et intus silit appuit niger mus  
sidos et corruptus. tuc subuixit  
ut eaa scans p<sup>r</sup>tem absoluciois  
atcepto pane absoluit eu. q i p<sup>r</sup>oz  
speae et candore reusus est.

**S**equitur de p<sup>r</sup>o eoz q step  
nit miora extoicacionem.  
et io no timet comuicare cu ex  
toicatis licet dicando miora extoi  
cacione incurrat **M**onduum q  
ille q sicut cu extoicaco p<sup>r</sup>imo  
peccat infero qua no cauet se  
ab alio qui h<sup>r</sup> morbu stagosum.  
inq videt min<sup>9</sup> amare aiam  
sua q corpus. qa si sciret se inar  
re lepra corpis p<sup>r</sup> amestione  
ma vel locutioem 2 sic de alyz  
q ato atcedet extoicatu caueret  
sibi a p<sup>r</sup>hapaoe extoicatorum.

sed lepra aie qua incurrit  
no timet q in p<sup>r</sup>iculosior e q  
corpis Itē ipalia p<sup>r</sup>onit talis  
aie sue. qa si p<sup>r</sup>hibitu sibi eet  
sub pena un<sup>9</sup> floreni ne loquer<sup>9</sup>  
illi extoicaco cauet sibi a d<sup>r</sup>apno  
tpali inq<sup>r</sup>tu possibile esset.  
sed gra de r<sup>r</sup> et tua sua no auat

**S**ed<sup>9</sup> peccat i eu cu sicut  
quia tui ipse sit infm<sup>9</sup> vsq ad  
mortē p<sup>r</sup>aufert ei remediū vel  
salte min<sup>9</sup> effica reddit dum  
fessionē minuit ip<sup>9</sup> p qua cor  
rugi debuit **E**t<sup>9</sup> est ofusio  
adoues gloriā **Q**u<sup>o</sup> Imple faas  
eoz ignomia et qrent nomen  
tui dne **T**ercio peccat eaa in  
eu pro au<sup>9</sup> iuria extoicaco  
lata e qa aufert ei rem suam.

peccat

**Q**uarto eaa i p<sup>r</sup>em sp<sup>r</sup>italem  
au<sup>9</sup> sentiaā stepnit. i emenda  
et satisfacione. qua talis extoi  
catus debet cogi p talem rubo  
re et v<sup>r</sup>curdia ad satisfacione  
primo les<sup>9</sup>. qua satisfacionem  
ille spedit q ei sic p<sup>r</sup>icipat.

**Q**uinto peccat eaa in deū q  
i m<sup>r</sup>stro suo stepnit. ipse eni  
p<sup>r</sup>oat p<sup>r</sup>uai amat mensa dei  
facimeto altaris q mensa ex  
toicati. et p<sup>r</sup>oat amat societate  
extoiti q filioz dei. io merito  
i inferno eit soc<sup>9</sup> dyali. quasi  
aliquis p<sup>r</sup>iat extoicatis p<sup>r</sup>ici  
pat mortu peccat **Q**ueritur  
in quibus casibus qd licet extoi  
p<sup>r</sup>icipat **V**ndeo i quib<sup>9</sup> casibus  
primo qn quis loq<sup>r</sup> ei in hys  
que p<sup>r</sup>inet ad absolucione vel  
alias ad salute aie licet alia v<sup>r</sup>ba  
icident inponat ut magis pro  
ficiat **S**ed<sup>9</sup> at q<sup>r</sup>up orator id e  
causa orois. uadens aut p<sup>r</sup>egi  
n<sup>9</sup> aut viator in tram extoicaco  
ru deueit vbi no possit eme  
vel no habet vbi emat. tali da  
tur licenaa ab extoicatis ac  
cipiendi p<sup>r</sup> n<sup>r</sup>itate **T**ertio  
v<sup>r</sup>oz extoicati excusat a p<sup>r</sup>ia  
p<sup>r</sup>aoe cu v<sup>r</sup>o suo extoicatis.



vel eam bn facit si ad rubore moucedu  
xroto r'mittit

Quarto filij exuasant a pti  
apagone pns excoicati. et ho  
intelligitur sedm wilhelmū de  
filijs qui sunt i pte patris  
et amensales pns illij vero filij  
ex domū pns existentes nō ex  
cusantur. Sicut serui et anille  
qui an excoicationē fuerit i ser  
uicio illiq dñi excoicati. Quis  
p ignozacā cum quis ignozat  
illū eē excoicātū. Quid aut si  
sca habitū aliquē eē excoicātū  
sed actu nō adūto et oīo a. Res  
pondeo sedm wilhelmū. Si subito  
hoc facis et nō adūto credo q nō  
peccō nō excoicationē incedo. Que  
ritur utrū si excoicatus intrat  
eccliam an aliq teneantur exire.  
Rñdeo sedm raymūdū. Si māitū  
ē eē excoicātū eam aliq exire  
tenet. vel pargē q ille exeat  
xi. q. 3. sicut apli. Quid si excoi  
catus intrat eccliam sacerdos iā ince  
pit missam. rñdeo sedm ray.  
Si ē occultū nō det dimittere  
officiū. si vero ē māitū moneat  
eum pulua ut exeat. et si qdem  
nō nō et sacerdos nō ichoauit ra  
nonē debet dimitte. Si vero p  
q ille intraret eccliam vel prius  
q sacerdos eū videt iā canone icho  
auit det sacerdos procedē i officio.  
ita tū q finita canone vel sup  
facto anq dicat post coione mo  
neat illū ut exeat. q si nō mlr p  
sacerdos eū eicit. et si p eū nō  
eicit i sacristiā redeat dicit cano  
nē pel oione et p canone que  
restabat. Quis si aliq assurgat  
vel ruerēcā exhibeat aliau ex  
coicato vel i dicit ei salutanti se  
q moueat labia q resalutans eū  
cū tū nichil dicat. Rñdeo sedm  
wilhelmū. Nō incurrit excoica  
tione. pene sunt extendende sed  
restringende. Dñi et q pbo ab ex  
coicato saluatur nō det eū resal  
lutare. sed p dicit deus nos emē  
det et quimoi. Sciendū q qui  
facit munus ab excoicato caput

inducendū ē q vel ipios vsus  
dicat. Itē utrū excoicatus h  
posset aliq dān. Rñdeo sedm  
wilhelmū. Pē causa hūanitatē  
et iustitacionē saluet quādo  
indigentes sunt. et hoc intellige  
sola quo ad nāā vix vel aliū  
ta vel vestes et hospitiā. sicut  
q p hōc dimittat laborāe pro  
absoluacione. Secus si peccat alia  
vencilia ut securi vel fossorū  
et huiusmodi q eis nō sunt crede  
da. xi. q. 3. qm multas. Sed quid  
si vir vocat excoicātū ad mensā  
v. nūq potest ad ipam mensā sine  
de. rñdeo sedm wilhelmū. Credit  
q non tū potest ad aliā mensā  
ita remote q merito possit. dicit  
q nō omedat simul. Quid si hos  
pitatus sum i aliq domo ad me  
sam et supueniat et ingerat se  
excoicātū nūq teneor surgere.  
Respondeo sedm wilhelmū. Si ē  
publicus excoicātū teneor surgere  
nō obstante cuiuscūq scandalo.  
si vō ē occultus et nō possum  
sine ei nota dimitte nō teneor  
surgere. Sed an supueniente publico  
excoicātū ego teneor exire de domo.  
Rñdeo sedm wilh. Nō ymo licet  
eam scā publicā excoicātū esse  
i aliq domo possū ibi hospitari  
si tante capax sit q possum  
coione mē. Nā et licet tū ex  
coicato i eadē camera omedē  
sed nō in eadē mensa. sicut nec  
i eodē loco iace. Quid si veniā  
iuitatus ad aliq festū vel au  
uū et ibi iuenio publicū excoi  
cātū. teneor rēde nec debes ibi  
epulā licet sedeat ad aliā mē  
sam q omis talē quētes ad festū  
vel diuini fil tūcē amicitia  
dicendi sunt. Quid sententia p  
latox valde horrenda sit et step  
nenti valde piculosa quia ostit  
tuit eū inimiciā dei. Dñi legu  
q gregoi. p non diuice quēdā  
excoicauit. qui ostepsent excoica  
tionem pape. tunc iur aculo d



tyronie q̄ n̄dificauerat super  
 domū ei⁹ a domo ei⁹ recesserunt  
 et nudū insulēt ad domū alteri⁹.  
 quod videns dāis stunax et amōito acog  
 natis suis q̄ hoc idē s̄fidera  
 uerit i tyronis postea hūliant  
 cor suū petens absoluāonem.  
 et q̄ cito absolutus fuit a sentē  
 illa tunc tyronie redierit et ni  
 dū suū sup̄ domū suā reponerit  
**¶** Itē aliud exm legatur **¶**  
 Itē sc̄a vincēcy m̄is mul  
 ti passeres solebat uicere et  
 etiam fedare et diuū offiū  
 s̄pedire. cum at nō possent  
 excludi ep̄t illi⁹ loca eos excoi  
 tauerit mortē aminas si eam  
 deinceps iraret. q̄ ab eam re  
 redentes nūq̄ amō eam it  
 uerit. p̄mo si aliquis aliquē  
 capiat q̄ uolēt terra portat  
 stāi morit **¶** Itē sacerdotū cū  
 quāto conatu et diligentia pei  
 tenāā t̄ i s̄fessione p̄tā de  
 beas adiplē. quia negligētia  
 s̄ceptus peitētia. f̄nat s̄fessi  
 onem p̄cedente nō ualē **¶** In  
 hoc casu sit i alijs q̄tuor casib⁹  
 infra scriptis s̄fessio ē ritēda.  
**¶** Pro quo nondū q̄ sūt q̄tuor  
 casus oēs et usitā i q̄bus doc  
 tores dicūt s̄fessionē eē ritēda  
 dā **¶** Prim⁹ ē p̄t̄ enormitate  
 scelēri ob qua oꝝ p̄dōrē ad s̄igo  
 rē remitti q̄ s̄fessioē audire det  
 et absolue nisi uelut aliei s̄mit  
 tē tunc talis p̄tōr tenet̄ rei  
 terare dīa p̄tā pro q̄b⁹ missa  
 ē ad sup̄iore pro absoluāone  
 sed p̄m̄ s̄fessor det eū absol  
 ue ab illis a quib⁹ p̄t nisi cō  
 fess⁹ extor̄ sit maiore extor̄maoē.  
 quia tunc a p̄tō nullo potest  
 absolui talis s̄fites nisi an sit  
 absolut⁹ ab extor̄caōne. quia  
 absolut⁹ ab extor̄caōne debet  
 p̄cedē absoluāonē p̄tōrū **¶**  
 p̄dus casus ē p̄t̄ ignoraciā  
 sacerdotis ut puti qm̄ sacerdot̄

ignarus sit tunc querendus ē  
 sacerdos qui sciat ligare et sol  
 ue et cū discē dīam p̄tōrū.  
 et itē s̄fiteudū ē uel licētia  
 p̄p̄ri sacerdotis uel auctoritate sup̄  
 oris. ex q̄ patet q̄ illi s̄p̄sōs  
 decipiūt qui ignaros et illra  
 tōs sacerdotes q̄rūt **¶** Tertius  
 casus ē si s̄fessio nō fuit inte  
 gr̄. ut quia obtinuit scienter a  
 hūc mōrle p̄tā. aut etiā si  
 n̄cessit cū uolūtate amō ultra  
 peccandi **¶** Quartus casus ē  
 si s̄repsit uel neglexit s̄fissa  
 cō et oblit⁹ ē satisfactōem s̄bi  
 im̄tā. nā si sciret et eam ad  
 plē uellet et cū uera itāse  
 et cū bono p̄posito s̄fess⁹ eēt  
 nō oportet reiterare s̄fessioē  
 Et isti intelligūt̄ duo ultimi  
 casus qm̄ mutat sacerdotem.  
 si aut ad eundē sacerdotē uen  
 it̄ tunc distinguendū. q̄a t̄cēt̄  
 aut nouit s̄fessio ē aut iā de  
 meōria elapsa sūt ab ip̄o sac  
 dote p̄t̄ diuturnitate reponis.  
 In p̄mo casū saluet qm̄ p̄tā cō  
 fessā ad huc sūt i meōria sacerdotis  
 tūc nō tenet̄ oīa reiterare sed  
 solū illud p̄tā qd̄ obtinuit sa  
 ent uel etiā illa s̄fessionē q̄ cū  
 uolūtate ap̄li⁹ peccandi ad cō  
 fessionē accessit. Sed i s̄do casū  
 saluet qm̄ p̄tā sūt elapsa a  
 meōria sacerdotis. tūc tenetur  
 oīa reiterare etiā si decies eēt  
 s̄fessus et semp̄ aliqd̄ p̄tā ob  
 t̄caisset tūc oēs iste s̄fessioēs  
 sunt reiterade. q̄a s̄fiteuti unū  
 p̄tā mōrle nō dimittit̄ sine  
 alio adeo. usq̄. Larga dei pie  
 tas ueniā non dimidiabit.  
Aut totū a nichil te lacimante  
dabit. Itē hūliū obediendū ē  
 plebano p̄tā cū p̄cipit tibi  
 ieiunare sub p̄cepto. q̄a quāq̄  
 t̄s̄gressus fueris ieiunū qd̄ ē  
 sub p̄cepto etiā sc̄nt̄ et sine  
 causa et ex s̄ceptu peccas mōr  
 lū. Secus ē si ex causa nobili

h<sup>o</sup>

uide

missi

sc̄nt̄

dotoc



soluatur ieiunium. **U**n̄ q̄ritur de  
paup̄ib⁹ et medicantib⁹ utrū  
obligant̄ ad ieiunium eccl̄e. **R**ndeo  
scdm̄ thomā 2<sup>o</sup> q̄ 1. **S**i pos  
sit h̄c in se q̄ p̄nt sufficere  
ad unā amestione nō exasiant̄  
si nō p̄nt t̄n̄ habere q̄ eis b̄n̄ suf  
ficiat pro unā refectioe excu  
santur. s̄lt̄ et q̄n̄ p̄t̄ p̄cedente  
tediā ieiunium ferre nō possent  
**E**t isto possum⁹ eluc̄ q̄ illi po  
tius ad obligant̄ ieiunandū qui  
habēt sufficiētiā. **A**medere  
et bibere et etate et vires  
corpis ad hoc. **Q**uid de p̄gru  
nātib⁹ aut multū laborantib⁹.  
**R**ndeo scdm̄ thomā ubi supra.  
**I**n p̄grinatioe aut labor amode  
p̄nt differe et diminiui absq̄  
detrimēto nō sunt ieiunia eccl̄e  
dimittenda. **S**i at̄ imineat ne  
cessitas multū laborandi vel  
diētis magnas fasti et sil̄ cū  
hoc ieiunia nō p̄nt seruari nō  
obligatur homo ad ieiunandū.  
videt̄ t̄n̄ in talibus recurren  
dū eē ad sup̄onis dispensatioē.  
nisi forte nō ē osueat̄ quia p̄  
lati dissillantes vident̄ anue.  
**Q**uid de mulierib⁹ siue lactantib⁹.  
**R**ndeo si n̄citas debilitans cor  
poralis impedit eas nō tenē  
tur ad ieiunium. **V**mo si p̄habilit̄  
timeat̄ de p̄iculo eap̄ nō so  
lū p̄nt ieiunium solue sed tenet̄  
sicut m̄l̄i p̄nt. **C**ruent̄ v̄  
vxoies p̄t̄ p̄hibitoē v̄roꝝ  
debeat̄ dimittē ieiunia. **R**ndeo  
licet debeat̄ dimittē vota t̄n̄  
nō ieiunia ab eccl̄a instituta. q̄a  
deo et eccl̄e plus obediendū est  
q̄ hōib⁹. sed ieiunia q̄ v̄oꝝ  
sēt sponte illa dimittē possent  
p̄t̄ prohibitionē v̄roꝝ.  
**S**ciendū q̄ q̄libet ad p̄mpte obe  
diendū suis sup̄iorib⁹ merito det̄  
indua p̄t̄ tres p̄rogatiōes v̄p̄  
obediētie. **P**ma ē q̄a obediētia  
ē via certa salutis eterne. q̄a  
sicut p̄ inobediētiā homo fuit ex  
puls⁹ a gaudijs paradisi. ita per

A p̄grinātib⁹

obediētiā illic terribitalit̄  
redit. **U**n̄ legitur ī figura hui⁹  
de t̄bus magis q̄ p̄ alia mā  
reissi sunt ad alia r̄gionē suā  
ut exponit gregorius. **S**eda q̄a  
obediētia ē scala celestis et et  
ne felicitatis. insup̄ etiā ē cla  
uis eterne iocunditatis. quia si  
cur nobis p̄aditus eterne iocun  
ditatis claudit̄. ita eccl̄e r̄o p̄  
obiam ap̄t̄. **T**ercia ē quia  
platus est in loco dei. ergo sub  
det̄ habere platu q̄ vitā  
dei. quia tantū mercedē obe  
diētie accipiet q̄ plato obedit  
ī bono quod iubet ac si deo  
ī hoc obediisset. **U**n̄ et d̄ns  
eis dicit luce 10. **E**t vos au  
dit me audit q̄ vos spernit et  
**U**n̄ etiā platos d̄ns noiat  
deos. **E**xodi. **D**is nō det̄ hes  
**U**n̄ subditis munitatib⁹ moy  
ses dixit exodi. **N**ō et nos est  
murmur v̄m̄ sed et d̄m̄  
**E**rgo et platos nō ē murmu  
randū sed eis h̄uilit̄ obediē  
dū sicut d̄no. **I**n bernard⁹  
**Q**uidā p̄cipit vice dei homo  
q̄ nō sit certū displicē deo h̄  
oīno ē accipiendū q̄ p̄cipiat  
de⁹. **S**ecudo p̄m̄ sp̄uale hono  
rare debem⁹ sibi debitū iusticie  
integrit̄ p̄soluendo. ut videlicet  
sacrifices q̄n̄ fuerit sacrificandū  
et decimā prestes de om̄ibus  
bonis tuis et etiā ut ofiteam⁹ s̄lt̄  
q̄n̄ ē ofitendū. **C**ruent̄ quo  
decime et filia sunt soluenda  
**R**ndeo scdm̄ m̄l̄i h̄gō q̄ de  
melioribus et nō de deteriori  
bus sunt soluenda. **U**n̄ eccl̄ 21  
Nō enī offerre munitē p̄ua  
nō enī accipiet. **I**tē nūi oīa  
q̄ offit̄ de deis optiā et elā  
erunt. **I**tē det̄ etiā solui absq̄  
mora. **U**n̄ exodi 22. **D**ecimas  
et p̄mitias nō tardas offerre  
**I**tē integre sunt etiā soluenda  
talia. **U**n̄ eccl̄ 21. **B**ono animo  
gloriā reddē deo et nō minu  
as p̄mitias manū tuar







duente **H**ūditā dnm̄ i omī tpe.  
 ad hoc te etiā monet creatūā tō  
**V**idem⁹ enī q̄ amīcūle statim  
 cantat et creatorē suū laudat  
 cū i auroza lucas et diei bñfī  
 cū suū sentiūt. valde at est  
 absurdū q̄ ibi obmutescat crea  
 tura rōlis ubi deo plaudit  
 et iubilat creatura irōlis ¶  
**A**d hoc te etiā eratat ppna na  
 tura. nā i corpe tuo geneāuit hūm  
 natura tot mēbra ut dicit  
 phisica q̄ sunt dies i āno. ut ex  
 hoc rōli instantu i formēris ne  
 vlla dies inseat sine laude di  
 na et grāū actione ¶ **S**edō  
 ipm̄ prem̄ supnālē honorāe  
 debem⁹ omīs tuas actiones co  
 gnationes et affrōnes i sui  
 laudē et gloriā referēdo **A**d hō  
 hortatur ap̄tus cū dicit **O**mnia  
 quecūq̄ faciās i vbo vel i ope  
 omnia in noīe ihu x̄ dñi nri  
 facite **O**mnia salicet vba dca  
 vel frā vel cogitā i ei⁹ gloriā  
 et honorē referēdo. et ex hoc  
 tue actiones nō censent hūā  
 ne sed potius celice et diuine.  
 quia celicā form̄ ipis impm̄is  
 qm̄ i eis solū diuinū honorē  
 itendit. ecōnt̄ deo maximā iu  
 riā irrogat q̄ in suis actib⁹ iute  
 tendit ostentationē ppnā vel  
 oplacemā hūanā **E**xemplū de  
 illo q̄ arbore fructiferā plātam  
 i orto alci⁹ sibi p̄ molenaam  
 surripit et i orto ppōrponit.  
**N**ā arbor fructifera ē bō vo  
 lūtas p̄ diuinā grām irrigata  
 et fecundata q̄ tot fructus bo  
 nos pduat q̄ actus bonos et  
 meitorios eliat. quā tunc de  
 orto dei euellim⁹. et ortū i dyā  
 boli inplātam⁹ qm̄ de actibus  
 vtuosis et de alijs donis nob̄  
 celitus accessis sup̄bim⁹ et no  
 bismetipis asscribim⁹ vel per  
 ipōz rōgnationē deo laudes  
 debitas nō referam⁹ ¶ **T**ertio  
 ipm̄ honorare debe⁹ eū pre  
 omī bus et super omni a dñi

ligendo **A**d quod potissime mo  
 uei dēs ex eo q̄ tantis amoris  
 bñficijs te diligendo dormueit  
 vel puenit frā cū nō esses  
 de nichilo te creauit. cum p̄  
 ditus eēs te ppno sanguine re  
 deat et ut bñs eēs seipm̄ in  
 laboris tui p̄mū repm̄sit.  
**Genes 11<sup>o</sup>** **E**go ero merces tua  
 magna nimis **I**deo scdm̄ aug⁹  
**T**e tā multiplū dilcōe puenit  
 ut oēs i ḡtitudine et tepidita  
 tē suo amore nō pigeat reā  
 re **A** corde tuo excludet ut si  
 bi qm̄ piguisset amare nō  
 pigeat reamare. **E**t at deo  
 multū acceptū sit eū dilige  
 et laudē ei⁹ in omībus q̄rere  
 et ei i omībus tā i p̄p̄eris  
 quā in adūsis semp̄ grāū referē  
 actiones et insup̄ ipi hōi mul  
 tū vtile et salubre patet illd  
 per exemplū. legiatur q̄ quidā  
 mōchus adūsis r̄stien⁹ fuit.  
 cui⁹ vitue mula sanabantur  
 infirmi maxime ex tactu ves  
 timentoz ei⁹ q̄ cū irrogaretur  
 ab abbate q̄ eēt virtus mira  
 culoz. r̄dit nō pre ceteris la  
 boro ieiunio vel oro sed hoc u  
 nū fac q̄ extolle me non p̄  
 prosperitas nec frange i turbāe  
 aduersitas. cui abbas nō te tur  
 bauit q̄ miles quidā nup̄ grā  
 giā nrām icōdit. respondit nō  
 totū enī misi deo si modicum  
 habeo cū grāū adūpio actione.  
 si multū itā grās. et cognouit. **g**  
 abbas q̄ vitus tantoz miraa  
 loz eēt amor dei et acceptus  
 rerū tēnarū ¶ **P**atrem te  
 lestē sedō honorāe debem⁹ in  
 filio eius bñdō m̄ito dno nro  
 ihu xpō. et hoc r̄phatē primo  
 saltē semel i āno ipm̄ ad hos  
 piciū tuū iuitando **S**ciās at q̄  
 quocies deuote omūtas totiens  
 ipm̄ ad hospiciū tuū iuitas **S**a  
 endū q̄ quilibet fidelis postq̄ ad  
 ānos discrecionis puenit i hō  
 ti tenetur omīa peccata sua



161  
fiteri et amutare saltē fel  
in anno saluet in pascha  
nisi de asilio sacerdotis sui et  
pater aliqua rōlem causam  
ad aliqd temp<sup>9</sup> abstineat ut  
pater ex de p<sup>ma</sup> capto dms  
Et quāq salta i ano semel nō  
olando statutu eae p<sup>ma</sup>at  
violauit p<sup>am</sup> mozte iaurit  
Sdo ut ei<sup>9</sup> bndam filiu i sac<sup>to</sup>  
altaris qlibet cristian<sup>9</sup> ad nu<sup>9</sup>  
semel in die libent<sup>9</sup> videat et  
missam audiat Et ex illa vi  
sione pler hoi solacu puenit  
Prinu e de p<sup>ca</sup> opunctio  
erit de petro qui stat<sup>9</sup> viso  
ro post negationē spuctus fu  
it et seipm hūlit r<sup>9</sup> cognouit.  
sic filit quāq atingit ex deuo  
replacōne facinēti q p<sup>ca</sup>  
sic apūgt et p<sup>ca</sup> ei sic dimit  
ant. **Exemplū de puplico**  
q i oratione vera dices de<sup>9</sup> api  
ad esto mi p<sup>ca</sup> d<sup>9</sup> d<sup>9</sup> e q  
tu eodē hōe angeli solent s  
tant<sup>9</sup> habitare. et talis homo p  
fiat tam i donis spūalibus  
saluet v<sup>ca</sup>ib<sup>9</sup> q i corporali  
bus saluet n<sup>ca</sup>is corporis.  
**Tertium est q talis homini**  
iudicio corā omib<sup>9</sup> grātum  
auro maior<sup>9</sup> a dno r feretur  
et corā omib<sup>9</sup> i celo accepta  
or fatiatur et dilator erit.  
**¶ Tertio quēq i eam coep<sup>9</sup> videb**  
i i missa eleuai seu i ma poi  
ti vel audis missam vel cā  
panā ad eleuacionē pulsare  
temp<sup>9</sup> flexis genibus hūlies  
et eū reuerent<sup>9</sup> et deuote ad  
ores r<sup>9</sup> qd hortat<sup>9</sup> ap<sup>9</sup> phil  
p<sup>9</sup> In noie d<sup>9</sup> omē genui flet  
ent<sup>9</sup> celestiu r<sup>9</sup> Ideo qlibet homo  
nō solū qn videt corpus xpi  
eleuai in missa sed eam qn nō  
p<sup>9</sup> ee i eam p laboribus suis  
et audit pulsū q fit inf ele  
uacionē corporis r debet ge  
nua sua flectē et deu hūlit<sup>9</sup>  
i uocare. **¶ Dn de hoc exemplū**  
legitur q queda mulier a

Dyabolo temptata laqueū ad sus  
pendendū sibi pparauit. q dum  
cepta conaet p<sup>9</sup>ite pro eleua  
tione corporis r iuxta moze cū  
panellā audiuit. tunc illa m<sup>9</sup> deuote  
flexis genib<sup>9</sup> dixit. d<sup>9</sup> ihu x  
fili dei viui mise ma. et ecce  
mor trab<sup>9</sup> et funis suspēdi  
fracta sunt demonibus fugētib<sup>9</sup>  
et d<sup>9</sup>enab<sup>9</sup>. quia d<sup>9</sup>us p<sup>9</sup>ae co  
poris xpi te liberauit a p<sup>9</sup>ali  
et etna moze. **¶ Drem celeste**  
ro honoraē debem<sup>9</sup> i m<sup>9</sup> filij  
sui b<sup>9</sup>da. q m<sup>9</sup> merito ab oib<sup>9</sup>  
hoib<sup>9</sup> veneranda ē q<sup>9</sup> adeo dōm  
ē i m<sup>9</sup> oib<sup>9</sup> hoib<sup>9</sup> ut ipis tom<sup>9</sup>  
n<sup>9</sup>ab<sup>9</sup> subueniat. **¶ Circa cui<sup>9</sup>**  
adiutorium quor<sup>9</sup> s<sup>9</sup>deranda sūt  
**¶ Pmo saluet q efficit<sup>9</sup> adiuuat**  
**¶ Sdo vñ hoc habet q tā potes**  
**¶ Tertio qlit<sup>9</sup> adiuuat** **¶ Quarto**  
**¶ p<sup>9</sup> qd adiuuat** **¶ Circa p<sup>9</sup> nō**  
**¶ dū q efficit<sup>9</sup> nos adiuuat et ho**  
**¶ io quia p<sup>9</sup> fat et vlt<sup>9</sup> ipā e**  
**¶ habet adiuuandi posse quia ē**  
**¶ m<sup>9</sup> oipotentie** **¶ Dñ bernardus**  
**¶ Data ē t<sup>9</sup> omis p<sup>9</sup>as i celo i t<sup>9</sup>ra**  
**¶ ut q<sup>9</sup>q<sup>9</sup> volueris valeas im**  
**¶ petrare** **¶ Itē habet adiuuandi**  
**¶ sapienciā quia cognoscat defus**  
**¶ nros et necessitates nras ergo**  
**¶ dicit<sup>9</sup> m<sup>9</sup> sapiēte et agnitiois**  
**¶ Dñ ec<sup>9</sup> 2<sup>9</sup> ¶ Dñ oliua specio**  
**¶ sa i capis** **¶ Ego m<sup>9</sup> pulare d<sup>9</sup>o**  
**¶ tus n<sup>9</sup>is r<sup>9</sup> Itē habet adiuuā**  
**¶ di velle quia ē m<sup>9</sup> m<sup>9</sup> et boi**  
**¶ tatis** **¶ Sciendū q magnitudo**  
**¶ m<sup>9</sup> v<sup>9</sup>g<sup>9</sup>is marie ostendit<sup>9</sup> in**  
**¶ h<sup>9</sup>. q<sup>9</sup> ea<sup>9</sup> m<sup>9</sup> excellit et p<sup>9</sup>cel**  
**¶ lit oim<sup>9</sup> sc<sup>9</sup>z m<sup>9</sup>as i celo muen**  
**¶ tū** **¶ Dñ affilat<sup>9</sup> campi oliue q**  
**¶ ē omib<sup>9</sup> pates et omis** **¶ Dñ ec<sup>9</sup>**  
**¶ 2<sup>9</sup> ¶ Dñ oliua speciosa i capis**  
**¶ Na omibus miseret nobilibus**  
**¶ ignobilibus. sanis infirmis. diuiti**  
**¶ b<sup>9</sup> paup<sup>9</sup>. iustis et iniustis. iu**  
**¶ ueib<sup>9</sup> et antiquis** **¶ Itē omib<sup>9</sup> mor**  
**¶ bis et infirmitatib<sup>9</sup> subuenit. si pro**  
**¶ honore dei ē ut homo liber<sup>9</sup> ab**  
**¶ illis** **¶ Dñ nōndū q sancti non**  
**¶ uiuant hoem nisi q<sup>9</sup> d<sup>9</sup> placet.**



et salua sus expediens est  
**E**rgo ista homines q̄ diffinitie  
 credunt vt qui honorat illū  
 san. vel q̄ hoc facit vel q̄ hoc  
 dimittit ad honore illius vel  
 istius sancti q̄ iō sibi stingat h̄  
 vel hoc euemat. hoc sic crede  
 ē erroneū. quia forte volūta  
 dei ē vt nō libēris atq̄ infirmi  
 te vel t̄bulacōne vel nate  
 et sancti nō orāt pro nobis ni  
 si inq̄tū agnoscat deū velle  
 eos exaudire. quia t̄lis infir  
 mitas vel paup̄tas ē t̄ causa forte  
 salutis et preseruat te a p̄cis  
 aut de<sup>o</sup> ex m̄a sua n̄ sic puniē  
 v̄p̄na **Q**n̄ hugo 20 libro de aīa  
**Q**uosdā p̄saens deus multa  
 peccare posse flagellat eos i inf  
 mitate corpis ne peccent. vt  
 eis melius et vtili<sup>9</sup> sit frangi lā  
 guoribus ad salutem q̄ eos t̄  
 manē i volumēs ad dāpnacōne  
**Q**n̄ etiā aug<sup>9</sup> i libro de ciuita  
 te dei Deus cū adūsis v̄bus ex  
 agitat aut merita exāinat ā  
 p̄cā castigat aut mercedem  
 m̄ etiā pro tolleatū malis  
 t̄p̄alibus seruat **E**t ergo cū pa  
 er tuus infimat<sup>9</sup> vel aliq̄ de  
 san̄ habet et tu iplorās vel i  
 uocas auxiliū aliau<sup>9</sup> sancti. cō  
 mitte dēs hoc deo et illi scō v̄  
 trū expediāt et nō diffinitue  
 tenē vel credē si hoc vel hoc  
 feceris q̄ puer tuus p̄pterea  
 liberabit. qz forte tu cū tuus  
 p̄cis demeristi q̄ de<sup>o</sup> te punit  
 i puero tuo. vt p̄ has t̄bula  
 cōnes et occupacōnes quas  
 habes cū puero tuo p̄cā tua  
 agnoscas et sic cū ditione deū  
 tuocas et mēans remissionem  
 p̄ccōrū **E**t cū nichilomin<sup>9</sup> s̄cti  
 honorandi et iuocandi sunt cū  
 magna fiducia quia meruerūt  
 hoc apud deū q̄ p̄nt nos sub  
 uenie i necessitatibus nostris  
**I**te magnitudo ip̄i m̄e marie  
 p̄ alijs sanctis ostendit i hoc  
 q̄ iuuat i om̄ibus locis i ma

in terra in domo i campo i  
 lecto in mēsa **I**te i om̄ib<sup>9</sup> tēpo  
 ribus die noctu q̄ de mane  
 de sero i iuuentute i senectute  
 et sic de alijs **Q**n̄ bernard<sup>9</sup>  
**B**eata maria om̄ibus penia  
 petentib<sup>9</sup> m̄e sinū apit. res  
 obtinet penia. egris medela  
 pusillanis cordis robur. ac  
 fluctis solacōne. p̄clitanti<sup>9</sup>  
 adiutoriū et liberaacōne **Q**n̄  
 tris **N**on ē fas te illū posse  
 dese qui spem suā fiducialit  
 ponit iute. ex hys patet mag  
 nitudo m̄e marie **Q**urca se  
 cundū nōndū v̄n̄ maria habe<sup>9</sup>  
 at q̄ ē tam potens i celo et i  
 tra. r̄ndet<sup>9</sup> q̄ hoc habet t̄p̄  
 a r̄aacōne. et hoc patet ex eo  
 q̄ quis p̄t apud aliquē r̄gē  
 t̄renū habē magnū posse.  
**A**ut vōe p̄ntele aut r̄aacōne  
 grē iuente arca illū regē **A**ut  
 vōe b̄nficij quod exhibuit illi  
 regi **I**ta t̄p̄lia r̄ōe v̄go maria  
 apud regem celestē obtinuit  
 magnū posse **P**rimo r̄aacōe  
 p̄ntele quia ē mar̄ regis etiā.  
 hoc figuratū ē 20 r̄m̄ et v̄bi  
 dicit salamō betsabēe m̄i sue  
**P**ete mar̄ mea neq̄ etiā fas ē  
 vt autā faciē meā ate **S**edō  
 habet magnū r̄ōe grē iuente  
**Q**n̄ dicit ei angelus i auūa  
 aone **I**nuēisti enī grām apud  
 deū. et nō tm̄ iuēit apud d̄m  
 grām sed apud totū mūdum  
**Q**n̄ bernardus **B**ene maia dicit  
 grā plena. quia deo angelis  
 et hoibus ē grā. deo p̄ hūilitē.  
 angelis p̄ v̄ginitatē. hoibus  
 p̄ fecunditatē. **T**antā grām  
 apud deū iuat q̄ eā ab et̄no  
 sibi i m̄em̄ elegit **I**te tantā  
 grā iuēit q̄ om̄s petacō  
 nes exaudir **Q**n̄ r̄gū 19 **O**m̄e  
 q̄ pecceris a me imperabis.  
**I**ta v̄ba dicit salamō mar̄ sue  
 sic et xp̄o dicit matri sue **Q**u  
 tio habet magnū posse r̄aacōe  
 mēti q̄a ip̄a sup̄ oēs creatias



merita cumulavit Pro q<sup>o</sup> non  
 dum q<sup>o</sup> eius merita sunt nobilia  
 magna et multa Primo dico  
 nobilia p<sup>o</sup> i<sup>o</sup> mediacone nā opa  
 mie que nos ubemur paupib<sup>9</sup>  
 exhibere ipā i<sup>o</sup> me<sup>o</sup> in ipm de  
 um exiebat ipā enī eū lacte suo  
 pōuit et pavit. hospicio utri  
 sui hospitiavit. vestivit eū hūā  
 nitate saluet corpe quid de pu  
 rissimo sanguine factum ē in  
 opacone spūs sancti. iaces i  
 tuis pendēs in cruce tamq<sup>o</sup> i  
 darrere eū visitavit. quia iux  
 tate scit et sepulture eius  
 scit. sic de omnibus operibus  
 que nos paupib<sup>9</sup> exhibem<sup>9</sup> ipā  
 i<sup>o</sup> mediate in ipm deum exiebat  
 ergo ei<sup>9</sup> merita sunt nobiliora  
 meritis nostris Sedō fuerit ei<sup>9</sup>  
 merita magna p<sup>o</sup> duplatam  
 opaconē. qā simul et sel<sup>o</sup> x<sup>o</sup>pla  
 tionē et actionē exiebat hā  
 meo q<sup>o</sup> nutritiū ihm nāc<sup>o</sup> opib<sup>9</sup>  
 mūstrando. i<sup>o</sup> hoc ipā intendit dō  
 ei<sup>9</sup> deitate sublimat<sup>o</sup> x<sup>o</sup>plando.  
 Tercio ei<sup>9</sup> merita fuerit multa  
 p<sup>o</sup> i<sup>o</sup> continuationē. quia sine cessa  
 tione meruit et cumulavit Sed  
 dicit<sup>o</sup> quō semp meruit nōne  
 q<sup>o</sup> nō comedit bibit et dormiuit  
 Unde quia oīa illa nāc<sup>o</sup> corpis  
 ita districte ordiavit q<sup>o</sup> eāa ces  
 sando. ab opibus et q<sup>o</sup>stedo sep  
 meruit et hoc ex ferventi ex  
 tuitate. et hoc nō ē mirū quia  
 nob ē possibile semp meri tōib<sup>9</sup>  
 q<sup>o</sup> facim<sup>9</sup> vel dita<sup>9</sup> cū i<sup>o</sup> grā dei  
 sum<sup>9</sup> et omīa ad deū referam<sup>9</sup>.  
 Un<sup>o</sup> aplū<sup>9</sup> Beum<sup>9</sup> qm<sup>9</sup> diligen  
 tib<sup>9</sup> deū oīa coopant<sup>o</sup> i<sup>o</sup> bonum.  
 In hoc enī p<sup>o</sup>cellim<sup>9</sup> sanctos in  
 celo existentes q<sup>o</sup> nichil āplius  
 meri pnt. sed nos i<sup>o</sup> pnta vita  
 possum<sup>9</sup> semp meri. v<sup>o</sup> b<sup>9</sup> Sed  
 medis p<sup>o</sup> i<sup>o</sup> foraconē nature  
 et cum grāz amone abus tuus  
 laudat deū et sic omedendo me  
 ritis coronā vite etne. Sidor  
 nis ea intentione ut forior

fiat ad surgendū et seruien  
 dū deo et sic dormiendo mēris  
 Un<sup>o</sup> gregorius Bopn<sup>9</sup> scōz non  
 parat a merito: si laboras ma  
 nualit<sup>o</sup> ea intentione ut habe  
 as vñ te et uxore tuā et filios  
 tuos de iustis nutrire valeas  
 ut nō indigeas furā nec qd<sup>o</sup>  
 iuste lucrī. vel si laboras ea i  
 tentioē ut de laboribus tuis  
 paupibus subuenias q<sup>o</sup> p se la  
 borare nequiunt. vel si laboras  
 ut pēitentā ade et hūāno grū  
 iuictā p<sup>o</sup>fiat. et q<sup>o</sup>ncūq<sup>o</sup> h<sup>o</sup>arū  
 trenaonū mīā habes et sic in  
 grā laboras semp mereris i  
 quolibet ope cōnā vite eterne  
 Ergo pistor nō p<sup>o</sup> p<sup>o</sup>inse<sup>o</sup> quia  
 semp meruit cōnā. sicut faber  
 furor sartor rusticus exercens ag  
 culturā et sic de alijs laborib<sup>9</sup>  
 et pro i<sup>o</sup> una die inq<sup>o</sup> fidelit<sup>o</sup> labo  
 rasti habebis mar<sup>9</sup> p<sup>o</sup>mu<sup>9</sup> q<sup>o</sup> toto  
 mundus vale p<sup>o</sup> vñ p<sup>o</sup> labo  
 res manū tuarū qā mādura  
 bis i<sup>o</sup> Un<sup>o</sup> bernard<sup>9</sup> In labor t<sup>o</sup>ret  
 merces inuiter vnusquisq<sup>o</sup> scdm  
 enī suū laborē mercedem acci  
 piat Un<sup>o</sup> ambrosi<sup>9</sup> Breuis hūū  
 laboris ē meta sed cōnā p<sup>o</sup>petua.  
 Tercio sciendū q<sup>o</sup> beata vgo  
 adiuuat. ipsa quide<sup>o</sup> adiuuet ho  
 minē saluet i<sup>o</sup> oī statu saluet i  
 vita i<sup>o</sup> morte et post mortem  
 Un<sup>o</sup> canit<sup>o</sup> de ea Maria m<sup>o</sup>  
 grē mat<sup>o</sup> mie tu nos q<sup>o</sup> hoste p<sup>o</sup>  
 regin<sup>o</sup> hora moras susape adiuuat  
 q<sup>o</sup>de i<sup>o</sup> pnta vita tā bonos q<sup>o</sup> ma  
 los. bonos saluet i<sup>o</sup> grā oseruan  
 do et eis grām augmētando.  
 iō dicit<sup>o</sup> maria mat<sup>o</sup> grē. malos  
 vero ad miām et ad pēitentā  
 reducendo. iō dicitur mat<sup>o</sup> mie.  
 Altra q<sup>o</sup> querit<sup>o</sup> vtrū ipā vel  
 fili<sup>9</sup> eius sit magis mōis videt<sup>o</sup>  
 q<sup>o</sup> filius eius. qā sit ē infinite po  
 tētie ita infinite mie Un<sup>o</sup> p<sup>o</sup>  
 Misericordias ei<sup>9</sup> sup omīa opa  
 ei<sup>9</sup> Sed ipā dicit<sup>o</sup> mat<sup>o</sup> mie qā  
 ipā semp misericorditer agit.



sed filius est iustus et iudicium in  
omnibus operibus **Un** **ps** Uni  
uerse vie dñi nra et veritas  
sed maria tñ exhibet nuam et  
nō iusticiā cū hoib⁹ iō dicit **nr**  
mie Adiuuat etiā i morte ab  
insidijs dyaboli ptegeudo. iō  
subdit tu nos ab hoste ptege  
Adiuuat etiā p⁹ mortē aīas i  
suis suscipiendo mās⁹ et eas i  
celū deducendo. iō subditur et  
i hora moras suscipe **Q** **Arto**  
dicendū ē apt quōd nos adiu  
uat **Pro** quo sciendū q̄ rigo glo  
riosa iureiurādo tenet et obli  
gat nobis p̄cōrib⁹ nuam et ḡ  
ciā exhibe ut nullo mō valeat  
a nobis sine nuā⁹ etiā si vel  
let sed iusto dei iudicio dicit  
oportet nobis grām dare **Et** hō  
distingit tripla rōe **Primo** quia  
rō nobis grām exhibe apt ip̄⁹  
grē iuentionē. quānū enī ge  
nuit i lapsu **Primo** p̄cōri grā  
p̄didit qua angelo testante  
ip̄ā iuenit. sic enī ait angelus  
ut habet **luc** **primo** Inuenisti  
grām apud deū **Iusti** ē at tñ  
iudicio ecclesiastico q̄ civili ut  
q̄ rem alteris iuenit ei r̄statuat  
cui⁹ erat. et sic p̄ iustā sententiā  
cogit maria nobis p̄cōrib⁹  
qui grāā p̄didim⁹ restituerē  
sue velit sue nolit **Secūdo** co  
git nobis misericō. apt mat̄nū  
affm̄. nā ex eo q̄ ei⁹ filij dicit  
dici et esse fr̄ nost̄ **nr** **ps** **Mag**  
rabo nomē tuū fr̄trib⁹ mei⁹  
**Itē** i euāgelio dicit x̄p̄ magda  
lene **Vade** dic ad fr̄es meos **As**  
cendo ad prem̄ meū et pat̄rē  
nr̄m. et ex hoc cogit iusta rōe  
ēē nr̄ nostra **Sam⁹** at q̄ om̄s  
nr̄ diligit suos filios **Un** sicut  
ihesus x̄p̄ scdm̄ deitātē naturalē  
ē filius dei p̄ris et om̄s etiā filij  
adoptiui **Sic** a fili ihesus x̄p̄  
scdm̄ huānitātē ē naturalis filij  
viginis marie et nos ei⁹ filij  
ex mat̄na affectione **Hinc** est  
q̄ **luc** **primo** dicit peperit filij  
sui primogeniti **Qui** **primo**

genit⁹ ei⁹ filius iusto ordine  
dicitur resp̄ci nr̄i q̄ post illū  
filij ei⁹ sum⁹. ex hac nūt mar  
na affectione cogit habē curam  
nr̄i **Sam⁹** q̄ om̄s nr̄ malū  
volūtū serpentū etiā quātā  
cūq̄ habeat ferocitatē venēs  
sam diligit tñ **Primo** cogitur di  
ligē fetum suū. q̄ si tam fortis  
ē nā ut om̄s creatura ex u  
tute mat̄na cogat velle boni  
filij suis multo magis diuin⁹  
affm̄ i nr̄e dei cogitur nos  
amare **Quia** filij dei q̄ i nra  
dei venit i vterū **Primo** nra qui  
dicitur et ē ip̄e fecit ei⁹ iusticiā  
ieter nū misericōrdia redole.  
**Hinc** **knard⁹** **Et** pomū i mānū  
habuit p̄ dimidiū diem per  
reliquā p̄tē diei manū redo  
let odore. sic a fili nra q̄ ē  
deus i ei⁹ vsterā nouē men  
sibus regerit iō ei⁹ vsterā  
redolent metū **Tertio** co  
gitur nobis misericō ex filij  
cōmēdacone. **Ad** hoc enī ele  
git deus filius marie tempo  
et locū aptissimū quo nos  
recomēdaet nr̄i. hoc ē t̄p̄  
passionis quo dicit mulier et  
ce filius tuus. **Et** ex hō loco et  
t̄p̄e ip̄am recomēdacone ei  
profundū iculcarat **Si** noīe  
ioh̄is qui interpretatur grāa  
om̄s p̄cōres d̄si ad dām in  
telligunt quos i illo loco et  
t̄p̄e nr̄i recomēdare voluit ut  
cum ira dei iusto dei iudicio  
egredetur ad puniendum et  
dāpnandū p̄cōres ip̄ā meō  
loa et temporis passiois pro  
nobis affectuosā impellaret.  
at si i illa recomēdacone fi  
lius dicit d̄ **ysaie** **10** **Ab**scō  
de fugientes et vagos. **p̄de** **ne**  
**Et** si dicit. vnde nr̄ oculis cor  
dis et corporis q̄ quātū ālia  
pro p̄cōrib⁹ p̄cōri et eos  
t̄ habeas recomēdatos. q̄  
licet hec nra iuris multa et  
magna sit valde sup̄ p̄cōres  
tñ maior est nra filij ut pote



q ipse e mia ipsa hns nuaz  
 essenaalr i infinitum affec  
 tuosius cupies nos saluai  
 q dagnari. et io mrem sue  
 passioni intee voluit ut p sua  
 intercessione cui no aliqd fra  
 denegai occasione habeat mi  
 serandi. q aut maria sollici  
 ta sit reconfiliari ptozes  
 patet per tale exm. **¶** Qui  
 da ptoz volens ire ad per  
 tandu ad altare vginis stas  
 saluauit ea angelita salu  
 tione. quia modus ei9 erat  
 quicq ptiuit altare vel yma  
 gine marie eam saluauit. qd  
 cum faceret vidit ymagine v  
 ginis marie q sup altare eat  
 viuificari cu puero que tebat.  
 vidit q sanguine flue de pue  
 ro i gremio ei9 sicut fluxerat  
 de vulnerib9 x i cruce. qd cu  
 cnet obstupis dices. o dna qe  
 feat hoc. **¶** vidit vgo tu et pteci  
 ptozes q crucifigis aplius  
 me et filiu meu q fecerat  
 uidei. holebat q sanguine puei vgo  
 terge et restringe sed no po  
 teat. et ptoz ille dñsus ad  
 vginē dixit o mr nūc intee  
 de pro me. et mr ad filium  
 o pissime amore mei misere  
 huc ptoz. et filius no mr  
 net guari des q te no au  
 dio quia ego rogau preim  
 meu primo ut possibile foet  
 alio mo gen9 huāni saluai  
 tñfferet a me talite passi  
 onis et noluit audire me.  
 et mr o fili memeto q mrno  
 amore te foui et alui vberib9  
 et ptoze meo et dona tui  
 ic ptozi. et filius o mr ex ius  
 ticia tibi ostendo q te ex au  
 dire no teneor. et mr non  
 scdm iustiaā causemus sed ad  
 miā fugim9 et pte tua q  
 miā miseri huc ptozi. et  
 filu9 rogau ego preim meu  
 ut si possibile fozet alio mo  
 genus huāni saluari. tñffer

ret a me talite passionis et  
 no audiuit me. et mat o  
 fili memeto laboru et doloru  
 quos sustinui teai et dona  
 mi istum ptoze. et filius o  
 mat nolo grauai q te no au  
 dio sed memeto q 3o rogau  
 preim meu ut tñfferet talite  
 passionis et no exaudiuit me.  
 et mr deposuit filiu et voluit  
 proade ad pedes ei9. quod  
 videns filius dixit ea. **¶** Quid e  
 mr qd vis face. **¶** illa tam  
 diu ad pedes tuos tu ptoze  
 iacebo quousq ei venia ac  
 das. **¶** filius ab hoc mr sangui  
 e in lege diuina q filius det  
 honoraē mrem. et iustiaā to  
 cludit q ille det lege iplere  
 q lege dedit. cu at ego sum  
 filu tuus et tu mr mea te  
 honoraē volo i isto ptoze. et  
 pte te omia pta indulgeo  
 et sit pax me et eu. et in sig  
 nu pax osulet vulnera mea.  
 et sic ptoz osculando sanat  
 omia vulnera xpi.

Quintu pceptu sequitur

**N**on occides In quo pre  
 cepto prohibetur ho  
 micidiu. a quo pto  
 primo debet hoēs hoc q ip  
 su e ot natura Docuit eni  
 aialia q debent ea q sunt  
 eiusde specei cum ipsis **¶** Un  
 de 13o Omne animal diligit  
 suu file Ideo nimiru e quo v  
 homo p occide suu file s9  
 aliu hoem tu natura doceat  
 vnu lupu amare aliu Sic  
 file intelligendu e de hoie



q̄ naturalit̄ et ex instructu na-  
ture debet diligere aliu homi-  
sibi filiu Dñi arist 9º ethi.  
Om̄is homo oī hōi nālit̄ ē aut̄  
ergo t̄les peccat̄ et nāi hūā  
nā eis iudicā Insuper peccat̄  
et racionē hūānam. dicitur enī  
rō hōi q̄ nō debet̄ alio q̄ sibi face-  
odit fieri ut patet thōe 2º  
Ideo tum ip̄e hō sup om̄ia nā-  
lit̄ abhorret mortē. iō ip̄e sup  
om̄ia cauē dēret ne mortem  
alio inferret Dñi amētator 2º  
de aīa Om̄e naturale desiderat  
p̄manentiā et esse Sed dēret  
hōes cohibē ab hoc peccō hoc q̄  
p̄m̄ istud dyabolū ē et dya-  
bolo assilat̄ Dñi ioh̄is 8º Ille  
hōiada erat ab iūao dyabolo  
ab iūao fuit hōiada suūp̄ius  
et sūt̄ adē et eue et totius  
gr̄is hūāni Dñi auḡ Dyabo-  
lus ē hūāni gr̄is inimicus iūe-  
tor mortis Tertio dēret cohibē  
quia ē unū de quor̄ p̄cis q̄  
dicit̄ ad dñm̄ clamare. et p̄m̄  
hōy quatuor p̄cōy ē oppressio  
inocentū Dñi exod̄ 2º Ascen-  
dit vox filioy ad dñm̄. ergo su-  
me cauendū ē cuiuslibet ne pu-  
pillos et orphanos et viduas  
inocent̄ opprimat vel eis aliq̄  
iūriā faciat Sedm̄ ē p̄m̄ 3º  
domitorū m̄ gen̄ Clamor 3º do-  
mor et gomozoy multiplicat̄  
ē Tertiu ē detentio mercēdy  
mercenarioy Dñi ia. pl̄o Ecce  
merces oparioy mōy q̄ fraudā  
ē a vobis clamat. et clamor eis  
int̄ruit i aures dñi sabaoth  
Quartū ē hōiadiū proximi.  
Dñi gen̄es dixit dñs ad cam  
Ecce sanguis fr̄is tui abel cla-  
mat ad me de t̄ra. Dix̄ iā p̄ d̄s  
dix̄ ad quēlibet hōiada. ecce  
sanguis inocent̄ a te effusus  
clamat ad me de t̄ra requi-  
res vindicām sup te Itē patet  
ex hoc q̄ sit unū de maximis  
p̄cis occidē proximi inocent̄

1151

1152

q̄ maledixit t̄re que aperuit  
os suū et recepit frat̄is sui  
abel sanguinē. Si autē t̄ra ē  
maledicā ad nō q̄ sanguinē ino-  
centē accepit. quid tunc de  
illo erit q̄ sanguinē inocentē  
effudit. ergo merito dicit̄ et  
afozib⁹ i iudicio extremo  
Itē maledā i ignē et̄nū ē  
**S**ciendū at̄ q̄ homicidiū ē  
duplex. s̄ corpale et sp̄i-  
le Corpale dicitur manu  
vel facto et hoc quor̄ modis  
Primo iusticia dicitur idē  
ante. ut cum uidet̄ reum ius-  
te dāpnat vel m̄st̄ dāpnatū dicit̄  
occidit Dñi querit̄ vtrū liceat  
at iudicā occidē malefōrem  
Andeo sedm̄ thomā 2º 2º q̄ 6º  
Dicit̄ pro salute idē s̄citate  
totius corpis. p̄sedit̄ men-  
brū putridū. sic malefōr̄  
corruptiūm̄ laudabiliter aliorū  
occiditur ut bonū sē i suo et̄  
seruetur. Si tñ hec occasio fiet  
a iudice vel m̄stro iūore vidē  
vel delatione fundendi hūā-  
nū sanguinē. licet iste iuste oc-  
cidatur nichilo⁹ iudex. p̄t̄ mor-  
tat silit̄ et m̄st̄. Si hoc facit̄ p̄  
aliquo questu que exm̄ o se q̄ se  
sperat̄. silit̄ eā tam iudex  
q̄ m̄st̄ peccat̄ mortē si reū  
occidunt iuris ordine nō ser-  
uato. hoc ē si occidat̄ nō sentē-  
aliū dēpnatū. et h̄ p̄bantur  
2º 2º q̄ 6º penult̄ 2º q̄ 1º miles 2º  
co m̄st̄ Queit̄ vtrū liceat  
puate p̄sone occidē malefō-  
rē. r̄ndetur sedm̄ thomā ubi  
sup̄ nō licet sed illi tñ au s̄  
tatis cura omissa ē sicut̄ h̄nt̄ p̄m̄  
publictā auctoritatē nō at̄ p̄-  
uato ē Sed fit hōiadiū nā-  
te insagūte Sed tūc d̄nsanguē  
dū ē aut̄ illa nāitas euita-  
bilis ē puta tū quis potest  
euadē insequētē se hostem t̄-  
reus ē hōiadiū et tamquā pro  
morti p̄cō dēt̄ agē p̄tentiā.



Aut est natus inevitabilis pu-  
 ta si quis occidat insequente no-  
 ex odio fomite sed ex dolore ai-  
 mi quia alii no potuit pici-  
 lu occasionis evadere et talis  
 no peccat nec restringit ad  
 penitenciam nisi ad cautelam ppter  
 abigui dubietatis quia p-  
 time ne illu occidit motus ex  
 indignatione vel iracundia vel  
 libidine vindicte et no ex sola  
 nate defendendi se. interiore  
 in semp debet agere penitenciam  
 et quasi suis peccis ascribere  
 quia invenit necessitatem in-  
 tem et in hoc accidat quifredus  
 et ostep Sciendum in q licet pro  
 servatione anime psona liceat  
 nate inevitabilis aliu occide-  
 re ab ipso occidat hoc in nul-  
 latens est licitum pro serva-  
 one reru spaliu qm vita pri-  
 orenda e rebus fortune Tertio  
 homicidii fit corpale casu sed ibi  
 distingue q aut dabat operam rei  
 licite vel illicite Si illicite puta  
 si proiebat lapidem vel iaculu  
 sine i iudo sine pro corpis exa-  
 no visus ubi osuevit in istis homin ee  
 reus e homicidii ut patet 1 q 1  
 meo et irregularis efficitur ut  
 patet p inocentio sup o tributa  
 Si vero dabat opera rei licite puta  
 si pulsavit et baculus cadens it-  
 fecit aliq vel occidit no iputatur  
 ei vel si quis secans arborem  
 et arbor cadens fortuitu aliq  
 occidat no e culpabilis quod  
 veru e si fiat i privato loco  
 Si aut fiat i publico loco et no  
 adhibeat plena vel debita dili-  
 gencia salvet circospicendo se  
 vel alte clamando q sibi caveat  
 sibi iputabitur ut patet d i  
hij qui arbore Quid de pnti  
bo in quoz lectis pnti filij in-  
 veniunt mortui Sciendum scdm rom  
 Si mors invenit s in eoz cul-  
 pa precedente atq negligentia gra-  
 vis est eis penitencia iungenda

Si aut nulla pcessit negligē-  
 tia vel culpa de iure no sut  
 puniendi in ad tutelam ppter  
 abigui e eis aliq penitencia  
 iungenda contra osa et addit q  
 monendi sunt pntes ne pueros  
 teneros scilicet i uno lecto collocet  
 ne forte opprimat 2 q 2 consulista  
Quid de custodib9 infirmoz  
 qui ad eoz petitione voverunt  
 minutores ut minuet eis san-  
 guine vel dederit eis vini vel  
 no bn custodierit eos ita q mor-  
 tui sunt ipi pondeo scdm vulgi  
 In omib9 talib9 qm bona fide fut  
 no det aliq habe scrupulosa  
 osiam nisi sit evidens culpa Si aut lata culpa  
 aut negligentia dissoluta et cer-  
 tu fit qm in mors provenient  
 irregularitas strata e Quarto  
 homicidii corpale fit voluntate  
 anime iugitate ipellente puta si  
 aliq ex luore vel odio vindice  
 aliquem occidat et tuc sine omi  
 discretoe ducedu e q tale hoi-  
 cidii voluntariu e peccatu mortale semp  
 et enorme Quertur verum  
 magis peccat q occidit iusti  
 q qui occidit patrem pondeo  
scdm thoma 2 2e q 8e sic et  
 quadrupla ragione Primo qa  
 nocet ei que plus det dilige-  
 et ita magis agit ut caritate  
Secundo quia iniuria infert ei qui  
 e dignu et ita magis ut iusti-  
 tia agit Tertio qa pnat sitate  
 maiori bono Quarto qa step-  
 nit deu i iusto hoie luc 10 Qui  
vos spernit me spernit Ita qa  
 fideles sunt filij dei 1 ioh 2o  
Videte qualem caritate nobis  
 dedit deus ut filij ei9 noie-  
 mur et sim9 Igit q aliq fidele  
 occidit filiu dei occidit qd ostat  
 nimie severitatis ee quo an-  
 spiam di stare audebit q filiu  
 dei occidit Quertur utru occi-  
 de animalia sit peccatu respondeo  
 scdm thoma ubi sup No quia  
 nulla peccat utendo re sua

Si aut lata culpa fuerit







qui homicidium petrat. **Nā** scdm  
 scdm henciu de firmata si  
 quis vadit ad interficiendum  
 aliu et tempm scient associas  
 nō m ipm iuitas ad hoia  
 diu petrandū nec sup hoc cū  
 eo aliq ūba habuisti nec ipe  
 terū. **Smo** tu sibi hoc ex animo  
 dissuasisti licet tibi acquiesce no  
 luerit. **et nichilo** tu de ipso ti  
 mēs ipm associas ipso animo  
 dō ē intentione ut si forte infē  
 quētur eū tu eū defendes et  
 sic occidit aliu associata p te in  
 hoc cau dit ostēd q talis est  
 homuada nec vniq̄ poreit ad  
 ordines promouei et sic intel  
 lige q sola defensione amittit  
 homicidū. **Octauo** amittitur  
 edendo proximu i morte sicut  
 uidas xpm. **De quo** dicitur ma  
 thex. **Quēbat** oportunitate  
 ut eū fder. et tales traditōes  
 cū iuda dāpnabunt et rei est  
 i sanguine i noxio sicut uidas i  
 xpo. **Nono** amittit iudicādo  
 iuste aliquē ad mortē. sic  
 pylatus occidit xpm. **de quo**  
 habetur luc 23. **Q** ad iudicā  
 fieri petitione iudeor. **De ill**  
 iudicib⁹ qui ppe munera vel  
 fauorē iudicā et iusticiā pū  
 tunt. quia enormit petrant  
 i xpm q ē veims et iusticiā. **Un**  
 ysar. **Non** ē psona i iudicādo  
 cōsideranda sed causa. q ē san  
 guinitatis vel amicitie fauorū  
 sue iuniciarij occasione iudi  
 cā pūat sine i xpm q ē veitā  
 et iusticiā petrat. **Un** cris fa  
 cile demat a iustia. qui i cau  
 sis nō deū sed uē hoēm for  
 midat. hoc patet i pylato qui  
 xpm i multis mois et vijs ni  
 rebat liberare. sed postmoim  
 ex tiorē hūano finalit iuste ad  
 mortē sententiait ad iudicāuit  
 Daendū q iudicā nō licet ven  
 de iustū iudicā. **Un** aug hō  
 debet iudex iudicā iustū vde

non testas verū testimoniu licet  
 vendet aduocato iustū pōcānu  
 et iurispitū rectū sfilu. **Ergo**  
 graue petrat qui iusticiā exeq  
 nolūt nisi acceptis antea mu  
 nerib⁹ et tales. **fundit** hic et in  
 futuro. **Un** legit exēplū. **Q** quidam  
 iniqu⁹ iudex nulli voluit face iudicū  
 nisi antea acceptis aliquib⁹ mūne  
 ribus et tū quedā vidua quan  
 dā causam habuit. quā iudex ei  
 otinue prolongauit. tūc fūeat sques  
 ta caudā bono viro q dixit ei ipse  
 nō faat t iudicā nisi ei man⁹  
 iungas. tūc illa mtr recepit pin  
 guedine butiri et corā omī pto  
 pñā ibi i iudicādo ad iudicē accessit  
 et ei man⁹ iunxit. q indignat⁹ dix  
 it quid m man⁹ maculas. q rīdit  
 quia m dān ē q nō habes finale  
 expediāone cause mee quā m tū  
 diu protraxistis nisi iungere vo  
 bis man⁹. et sic ille s fusus corā  
 omī pto stent et q verecundia huana  
 iudicā fecit. **Itē** nōndū q iudex  
 iuste iudicans puniend⁹ est a  
 suo supiori. ut exo ei⁹ alij time  
 at tale facin⁹ ā plus amittē.  
**Un** legit q quidā rex psarum cū  
 dephendisset quendā iudicē iust  
 re iudicasse. ipm fecit excoia  
 et sella id ē sedem iudicis cum  
 tali cute coopire. ut iudex fu  
 tur⁹ otinue meor fiet supplicij et  
 timet iniuste iudicare. **Daendū**  
 q nō faatit homo iudicandus ē  
 ad mortē. q ē nobilissima creatū  
**Un** arist de regimie pūcipū  
 Nobilissimū aialū ē homo. ca  
 ue effundē sanguinē huānum  
**Un** aug etiā de spū et aia. **Ca**  
 te dignitatis ē huāna. **Dico**  
 ut nullū bonū pter sumū bo  
 nū unū ei sufficē possit. **Un**  
 etiā bernard⁹ i sermone. **Fecit** dō  
 etiā hocē scdm formā. id est  
 scdm corpus egregiā creaturā  
 sed scdm aiam magis utpote  
 ymaginē creatoris insignem  
 rationis pūcipē beatitudinis



etne capite. Ergo talis creatura nō  
leuit ē delenda. hoc isti deberent  
attendē qui pullū hoēs q̄ galline oc  
adunt et modiciū estimat effunde  
sanguinē hūanū et occide hoēm. nū  
tū dñs loquit̄ p̄ ezechielē. **Nūq̄**  
voluntatis mee ē mors ip̄y dicit  
dñs et nō magis ut aūtāt a viis  
suis et uiuat. ergo q̄n eēt spes pro  
babilis de emēda tunc meli⁹ eēt  
hoēm uiuē et se emēdā et p̄cā sua  
p̄ satisfactionē dele q̄ eū sic leuit  
et facit occide. **Insignū** hui⁹ dicit  
dñs p̄ ezechielē. **Nolo** mortē p̄cō  
ris sed ut magis r̄. Ergo illi q̄ in  
atroat hoēs truaāt et puniāt et  
ita imiscicordit̄ sententiāt et iudi  
cāt timē deberent illud dān iaco  
bi. **Iudiciū** fiet ei sine mīa. q̄ hic nō  
facit mīa. et illud dān **ap̄t̄**. **Quo**  
iudicio alii iudicis teipm̄ ademp  
nas. **Et** sup̄ om̄ia debet timē dān  
xp̄i ut habet̄ **lucē**. **Eadē** mēsurā  
quā mēsi fueris r̄. **De** amū  
tatur homiadiū nō liberando prox  
imū a morte. **Querit̄** utrū quī  
tenetur liberare primū a morte  
**Respondet̄** q̄ sic quia quilibet ex  
debito caritatis tenet̄ repellē in  
iuriā a proxio et liberare eum a  
morte vel defendē cū p̄t. alias e  
rit reus homiadiy. **Et** istā veritatē  
docet euidēt̄ istinctū nālis in  
brutis animalib⁹ ut patet̄ i **Alphimū**  
hū pro ut docet̄ **p̄hē xi de aiab⁹**  
Sicut̄ patet̄ i poras qui sibi mutuo  
subueniūt ut in nūc̄ liberare alii  
nō t̄n q̄libet tenetur pro liberacone  
alteius piculo mortis se exponege  
sed solus **tenet̄** ad hoc etiā manu  
armata. q̄ aut̄ ex carit̄e facit opus h̄  
p̄fectionis exctet̄. **De** persona p̄uā  
dicit̄ magni doctores q̄ si credat̄ q̄  
hoēm v̄bo possit liberare a morte  
iusta. q̄ tenet̄ v̄bo impedire p̄mo v̄  
facto tenet̄ impedire si possit effire  
sine piculo r̄

**H**omiadiū spūale quo q̄s iter  
p̄tanē dicit̄ hoīada. et amū  
tatur octo modis. **Primo** quidem

amittitur i corde proximi odiendo  
vel sibi iudendo. **de quo i iohis 30.**  
**Om̄is** q̄ frēm suū odit hoīada ē. **Et** sa  
tis q̄m om̄is hoīada nō habet vitā  
i se manere. **glosa** ibidē. **Et** si uiuens  
vit̄ scōs uiuē cernit̄ ipectuū cū cap̄  
dāpnabit. **Et** istud homiadiū tanto  
ē grauius corporali. **Homidiū** q̄to r̄  
aīa q̄ p̄ iudiciā occidit̄ ē prestanaor  
corpe. **Ad** etiā scōs patet̄ homiadiū  
dū carle ē quo homo it̄ fiat alium  
p̄ iudiciā aut̄ hō p̄mit̄ semetipsū  
**Et** iō quāto nephadiū ē hoēm ut  
fice seipm̄ q̄ alii. tanto detestabilis  
ē hoīadiū spūale corporali. **Et**  
isto mō tā pueri q̄ mulieres iude  
oz xp̄m crucifigentiū facte sunt  
hoīade odientes dñm ih̄m xp̄m.  
**Et** sicut̄ hodierni iudei fuerit̄ hoīa  
de xp̄i. hoc mō inuidia q̄n sit p̄cā  
mōle vel veniale quē de peccat̄  
**Ad** dō amittitur i voluntate feti  
salutē spūale et bone voluntatis p̄o  
siti suffocando. **Nā** quociens ite bo  
nū creptū t̄ dinitus ispiratū per  
negligēciā et creptū extinguit. to  
ciens diuinū fetū māū dine gr̄e  
plantatū i te volūtate iugulas et  
pinus. **Quia** aīa cuiuslibet hoīus  
est sponsa x̄. q̄ tunc ab ip̄o ip̄reg  
bitur q̄n bona volūtas et bonum  
p̄positū creptū. tunc idem creptus  
occidit̄ q̄n illa volūtas p̄ negligē  
ciā et creptū nō p̄fuit nō p̄duat̄  
**Ad** tertio amittitur v̄bis et ore sus  
gendo proximo mala q̄ sūt et dñm  
et salute. **Deo** xp̄e dicit̄ de dyabolo  
ut habet̄ **ioh̄s viij**. **Ille** erat hoīa  
da ab initio. **Un̄** auḡ sup̄ **ioh̄s**. **Ho**  
miada dyabola dicit̄ nō quia gla  
dio armata vel ferro amictus ad  
hoēm veniat. sed q̄a malū v̄bū serua  
uit. idē uispirauit primis p̄ntibus  
dices. **Comedite** de frū uento neq̄  
moriemū. noli ergo putare non esse  
homiada q̄n frū tuo v̄q̄ mala per  
suades. **Un̄** ap̄t̄s i **cor̄**. **Corrūpūt**  
bonos mores colloq̄a p̄ua. ergo q̄n  
tūq̄ v̄bis tuis occasione aliau das  
ad peccandū si hoc ex p̄posito et fact̄



fecerit hominū spūale amittit  
 Nō amittit qm homo subicit fra  
 ternā correptionē atq; amonitionem  
 Dñi gregorij i mōlib⁹. Tot psonas oc  
 cidit. qd ad mortē repidi ire cotidie  
 et tacentes vide⁹. Circa quod qrit  
 utrū fratna correccio sit in pcepto  
 iudeo scdm thomā 2<sup>o</sup> q 33 In pcepto  
 ē. Sed quia pceptū ē affirmatiū nō  
 obligat ad semp sed pto loco et tpe.  
 Dñi et omiffio ei⁹ vno mō fit merito  
 re. ut qñ quis oportunū tempus i  
 qrit vel q de ipis meruit ne deterio  
 res fiant vel ad bonā vitā alios ipe  
 dicit et hui⁹. Sed obmittit cū pto  
 veniali salū qñ timor et cupiditas  
 fiat tardiorē ad corrigendū delictū  
 fr̄is. nō m̄ ita q si ostaret ei q fr̄em  
 posset a pto recte dimitteret ppter  
 timorem et cupiditatē q i aū pponit ca  
 ritatē ut dicit bñs aug⁹. Tertio ob  
 mittit cū pto mortu saluet cū for  
 midat iudiciū volgi vel carnis au  
 rario vel quodcūq; tpeale. cū tñ her  
 ita dñent i aū q simpliciter caritati p  
 ponit. Quarto amittit p malum  
 exemplū quod datur pxorimo. Dñi  
 aug⁹ i libro de pastorib⁹. Qui i spū  
 pū male vivit qñ i illo ē eū a quo  
 attendat occidit. ergo q te pmitus  
 suo malo ex⁹ ad peccandū induxit il  
 le aūm suā occidit et tuā. suā per  
 malitiā tuā p exemplū. De quo dicit  
 xpc mathei 18<sup>o</sup>. De hoī p quē sit scā  
 dalū. Dñi ecā arj<sup>o</sup> 1<sup>o</sup> eth<sup>o</sup>. Pessi  
 m⁹ ē ille q nō vitat malo solū ad se  
 sed ecā ad alios. ergo tales multipli  
 at pnuent. Dñi gregorij i mōb⁹.  
 Tot morab⁹ qd dign⁹ ē quot exēpla  
 puitas i posteros reliquit. Sed vide  
 re qñq; velle aliquā ymaginē fa  
 re ipam libent⁹ faceret et formaret  
 scdm pulchra et bonā ymaginē q  
 scdm prauā. Sed nos libent⁹ vitā  
 nrām form⁹ scdm pūā ymaginem q  
 scdm bonā. Si tñ videm⁹ hoem pec  
 care statū diam⁹ ille peccat quare  
 nō peccare. Si aut videm⁹ hoem o  
 rāte mille p̄ nr. nō diam⁹ ille tñ  
 orat nos volum⁹ sicut tñ orare. cū

nos potius debem⁹ vitā nrām formē  
 scdm bonā ymaginē q scdm pūā  
 Tertio amittitur qñ quis hēdibus suis  
 iustas res relinquit. nā quot denari  
 os eis sciens relinquit de iusto qñ tot gla  
 dijs tñstigit. ergo tales hēdes vel filij  
 si illas res iuste acq̄sitas sciens possidet  
 tunc dāpnat cū p̄nab⁹. Et scdm xpi dñi  
 i euāgelio. Filij surgent adūs⁹ p̄ntes.  
 hoc intelligit q i iudicio extremo si  
 cut i inferno puniet eos duplicat⁹.  
 quia d̄runt de eis sicut de crudelib⁹  
 occisorib⁹ eoz. tñ pu<sup>o</sup>. De p̄e ip̄o  
 d̄runtur filij. qm p̄t ip̄m sūt i obpro  
 briū. Scdm quod ē ḡuissimū q̄a i inf  
 no p̄t eos torq̄bunt ad m̄n⁹ per  
 i p̄p̄ta i tñ q nescio utrū gr̄u⁹ p fi  
 lios vel p demones puniatur. Dñi  
 legit q quidā comes quo ad estima  
 tionē satis bonus. post obitū suū vi  
 sus ē a quodā scō hēmita i inferno i  
 quadā scala ignea stante. et cū q̄ret  
 ab eo cur ibi eēt cū tñ satis laudabi  
 lē vixisset i mūdo. respondit q p̄t  
 possessionē cuiusdā ecclē quā parvus  
 suus sibi vsurpabat. et ip̄e amonito  
 nō eā restitisset q̄a eā licite posside  
 estabat. ex quo ab anteq̄ ad eū sic de  
 uoluta eēt et fatebat se eē decimū pos  
 sessorē et q̄quot de generacione illa  
 qui eā sciens possident morientur il  
 luc ad eū et ad eandē scalam futuri eēt  
 Septimo amittit vitū nrām i natū  
 tis articulo paup̄i subhendo. Nam  
 qui vitū nrām paup̄i i natū subh  
 it spūale hōidū amittit. Dñi ā  
 brosius. Paste fame morientē. si nō  
 paup̄i occidisti. gr̄a hui⁹ p̄t queri v  
 trū dare elemosinā cadit sub p̄cepto  
 Respondeo q dare elemosinā i natū  
 articulo cadit sub p̄cepto quod patet  
 per hoc q̄a ip̄sam obmittentes eterna  
 lē punient. Et patet mathei 21<sup>o</sup>  
 Curru et nō dedistis michi maducie  
 Et ratio hui⁹ ē quia cū dilect⁹ pxorimi  
 sit i p̄cepto nr̄e ē omnia illa eadē  
 sub p̄cepto sine q̄bus dilect⁹ pxorimi nō  
 seruat. Ad dilectōē ergo pxorimi p̄t  
 aiet ut nō solū velim⁹ ei bonū sed  
 ecā opemur scdm illud i iohis tho.  
 Non diligam⁹ verbo neq; lingua







tor est quia occulte alloq[ua]t[ur] pri-  
 mo. vi. ca. 10. Si mordeat serpes  
 i silenao nichil eo mun[us] habet  
 qui occulte proximo detrah[er]e. toruo  
 se eam i[te]dit detractor dum a laude  
 ei[us] inapit cui detrah[er]e. et deinde sub  
 dit non dico hoc aio detrahendi  
 sed ut fides ei adhibeat. dicit se mul-  
 tu amare eu[m] cui detrah[er]e. et ego dico  
 q[uo]d eum sic diligit sicut uidas xpm  
 dilexit q[uo]n[iam] eu[m] falso osculo f[er]didit  
osus. Qu bonu[m] facis et corde ma-  
 lu[m] meditaris. Oscula q[uo] iudas xpo  
 dedit hoc m[er]ito d[omi]n[u]s. Ergo tales su[n]t  
 proditores proximor[um] sicut uidas  
 xpi. Tertio quia detractores peio-  
 res sunt furibus illis qui vestes  
 et alia bona t[er]palia furant. Un[de]  
 ambrosius. Tollerabiliores sunt  
 fures qui vestes et alia bona t[er]p-  
 alia diripiunt q[uam] fures qui fama[m]  
 nostr[am] bona[m] dilaniat. tu[us] ra-  
 tio p[ro]t ee hoc quod dicit salamo  
 melius e nomen bonu[m] q[uam] mul-  
 te diuicie. Un[de] Cui nomen bo-  
 nu[m] auferat magis nocet  
 ei q[uam] si multas ei diuicias furaret  
 Quarto quia detractoris lingua  
 uidet ee peior inferno. Infernus  
 eni[m] solu[m] malos deuorat. lingua ei  
 detractoris bonos et malos. Insup  
 detractores vno morcello omedut  
 vna tota prouincia vel archiepa-  
 tu[m] vel prochna vel ciuitate vel vil-  
 la cu[m] eis alloquunt[ur] et e valde pi-  
 culosum cum dicit i tali prouincia  
 sunt raptores vel i t[er]ra ep[iscop]atu[m] u  
 furarij. in tali ciuitate adulteri  
 et sic de alijs. quia innocentes ibi  
 cum nocenti ifamant quod est ac-  
 iusticia hoc patet. quia si e vna  
 reus tunc tres vel plures sunt  
 innocentes. Quinto qa istud p[er]m  
 in alia p[er]m magis difficult[er] tu-  
 det expiari quod patet p[er] hoc  
 quia scdm augm. Non dignatur  
 p[er]m nisi restituat ablatu[m]. Um  
 igit p[er] detractione[m] abstuleris pri-  
 mo tuo bona[m] fama[m] sua[m] q[uo]d int[er] bo-  
 na[m] t[er]palia e aliqd nobilissimu[m]. quod  
 tu sume d[icit] impossibile vel summe

difficile videt[ur] ut ei possit ple-  
 ne restitue cum no[n] possis scire  
 i quot cordib[us] homi[nu]m virus tue de-  
 tractionis sit diffusum quare et  
 Un[de] sciendum q[uo]d int[er] omnia p[er]m is-  
 ta duo p[er]m saluet detractio et ri-  
 oblatio magis difficult[er] dimittunt[ur]  
 ho[m]i[nu]m quia sine restituaone nec valet  
 oratio nec lacrimay effusio etia[m] si tot  
 lacrimas effundes sicut petrus et  
 maria magna effudert q[uo]n[iam] p[er]m  
 sua amare planxert. It[em] p[er]m  
 sio nisi fiat scdm possibilitate[m] p[er]  
 d[omi]n[u]m restituaone. Ergo detractores  
 q[uo] iuste proximob ifamaueit te  
 nentur i publico reuore et ei bona  
 fama[m] restitue scdm posse et nosse  
 si volut gram et miaz dei i remissi-  
 one p[er]m oseq[ue]nt[ur]

**D**etractio fit sex modis. Primo  
 cum quis occulta mala pri-  
 mi sui maifestat ei ifamando et  
 ofundendo et si ea intencione etia[m]  
 si veru[m] e q[uo]d sic de proximo loquit[ur]  
 malu[m] ad nocendu[m] ei mortale est  
 obigra. Si quis aliqd occultu[m] p[er]m  
 omisisset ad t[er]ra[m] et soli deo ostaret  
 et si publicares alio ad ifamandu[m]  
 ei peccares mortu[m] licet veru[m] eet  
 Sed si maifestares illi qui posset  
 prodesse hoc eet bonu[m] et lauda-  
 bile quia i hoc quet[ur] salus proxi-  
 mi. It[em] si ille apud q[uo] tu proximu[m] ifa-  
 masti alii eade[m] intencione hoc oc-  
 cultum malu[m] reuelat saluet ip[su]m  
 ifamando silit peccat mortu[m] et sic  
 de singulis ascendendo. Q[uo]d p[er]m  
 peccant cum quis i vna tota t[er]ra  
 vel ciuitate ifamat. vmo si aliqs  
 maifeste i aliq[ua] ciuitate ifamat e et  
 fan ei notoriu[m] e i illa ciuitate et  
 tu venires ad alia ciuitate vbi ho-  
 no saet. tuc si tu publicares ibide[m]  
 p[er]m et excessum illi ho[m]i[nu]m ea i-  
 tencione ut etiam ibi ifamaret  
 gunt peccares. Silit si quis de lo-  
 ginquis p[er]m veniet ad te et me-  
 cio fiet de illo homie tuc si manu-  
 festares ei hoc maifestu[m] malu[m] il-  
 li ho[m]i[nu]m quo ifamatus est i ciui-  
 tate illa ea intencione ut cum

meccp  
 ut emedaet



ifamares grauit' peccares. ergo nō  
lo mō dēm<sup>9</sup> manifestare mala prox  
imi illis q̄ nō sciūt alias et maxime  
ubi prodest sed obēē p̄t. **Secūdo** au  
dita mala de proximo cū augmento  
referte alijs. et heu hoc valde se  
ē vt mala proximoz aggruantur  
et augmētant qd̄ tñ multā ē p̄u  
losum hōi et grande p̄am talia ma  
la cū agmēto p̄ferre et sic p̄ximū  
suū ofunde. **Tercio** cūna falsa  
ipone proximo et sic hoc ē grauissimū  
inf' p̄am detractionū q̄vix remut  
at' tale p̄am. **Quādo** iheo<sup>9</sup> Non faa  
lis venia p̄ua dixisse de rās // Et  
to cū q̄s negat occulta bō prox  
imū. **Iuāt** cū aliq̄ referunt de  
proximo et ille iuidus negat hoc  
bonū verum ēē quod dicit de illo  
cū iuidet q̄uis verum sit in se et  
tñ faat hoc ex iuidia et vindicta  
ḡuit' peccat. **Quinto** cū quis ni  
tit' minue bona manifesta prox  
imi que nō p̄t ex toto negare tñ iu  
atur ea minue. **Un̄ hugo** Detractor  
ē q̄ bona proximi iqtū p̄t dimi  
nuit. **Sexto** cū quis bona proximi  
i mala dicit dicens ea ēē facta ma  
la intēione cū tñ cor soli deo pa  
teat. **Un̄ hugo** Detractio ē locutio  
ex iuidia procedens bona aliorū  
denigrans. Et hoc quod sic bona  
proximi quis dicit i mala p̄cedit  
ex iuidia et ex desū caritatis. **Un̄**  
**augo** Tertū est q̄ de malo incto  
nemine iudicare que tamq̄ meipm  
diligere. **Insup** est magne nequi  
ae et p̄sūtatis i hōie q̄ sic proxi  
mū suū iudicat et bona bona sua  
deprauat. **Un̄ cris sup matheum**  
Vtut' difficile aliq̄ suspicit ma  
lū q̄ bonus ē sic difficile aliq̄ sus  
picat bonū qui mal' ē. **De ibide**  
Om̄s homo scdm se estimat al  
terum. **Sciendum** q̄ summe ca  
uē debem<sup>9</sup> ab hys sex modis de  
tractionū. vt ergo hoc meli<sup>9</sup> ser  
uare possem<sup>9</sup> nullus nostrum  
debet loq̄ de proximo absente  
quod nollet loqui eo p̄tē. **Un̄**  
**dicit leuica 19** Nō maledices surdo

**Surdo** maledicat q̄ absenti detra  
hente q̄ si surdus eet. **Surdu** q̄q̄  
qd̄ sibi alta voce clamat. absens vō  
q̄q̄ distat p̄ duas leuras vel aplū  
non audiret detrahentē q̄q̄q̄ clama  
ret. **Noli** dilige detrahentē ne era  
dueris. **Pauca** enī sunt qui huic vno  
plene renūciat. **Ex isto** patet q̄ det  
hente ē de p̄am et tñ grauit' offen  
dit in hoc deus. **Un̄ aug<sup>9</sup> sup illud**  
**p̄s.** p̄ me ro vt diligeret detrahebāt  
michi. dicit plus nocet i mēbris rō  
q̄ aias itficiat creatoris q̄ q̄ eius  
carnē mox i resurrecturā p̄merunt.  
Et apterea detractores grauit' pu  
nient' a deo. et q̄q̄q̄ etiam desperat  
tagone mortis. vt patet p̄ exem  
plū. **Fuēt** duo socij clerici quoz  
vn<sup>9</sup> detractor pessim<sup>9</sup> de nemine  
poterat bñ loqui. q̄ i infinitate de  
tentū cū ad p̄tencā a soao mone  
tur. cui pendens ipi<sup>9</sup> monita in  
nullo se penitō correrit. atq̄ ad  
extrema appropinquaet adiurato  
a soao p̄misit q̄ inf' 10 dies sibi  
appareret si posset i si de<sup>9</sup> p̄mittet.  
et sic mortuus ē. post paucos iḡ  
dies deo p̄mittente nō p̄ salute  
ei<sup>9</sup> sed vt ceti tñ erudirent' exē  
apparuit totus nig' et accensus to  
tus ignitus foris et intus i incendio  
infernali igne. **ad au<sup>9</sup> ospm** cū  
ille tremare deficer' dixit ei ego  
sum ille infelix quondā soa<sup>9</sup> tu<sup>9</sup>  
pro quo oras sanū. **ha** ego sum  
p̄tue dāpnata. et cum ille que  
ret quō sibi accidisset i agone. re  
pondit cum eem i extremis duc  
tus sum corā iudice. **tū** obmutes  
cem p̄ t̄ore vidi multas aias sole  
luadios ad iuitē de me man<sup>9</sup>  
extendentes et clamātes. **vindi**  
**ca** dñe sanguinē nr̄m de illo mē  
date detractore q̄ nos apud hōes  
mendaat ifamauit. **ad hāt** vocē  
cū me iudex ispicet taruo volu et  
irato et ego i ei<sup>9</sup> rōspai tritus et  
ofusus et deprolatis de me mal'  
michi isa<sup>9</sup> memetipm et magnā  
miaz dei su oblita. **desperas** si p̄tē  
dāpnat



**E**quitur de pacē eoz q̄ libent  
 audiūt detractiones. cōt̄ quod  
 p̄m̄ p̄mo p̄nt valē p̄ba sacre sc̄p̄  
 ture que illud dissuadet. Ec̄ 27 De  
 p̄i aures spinis et noli audire linguā  
 neq̄. Un̄ querit utrū peccet quis  
 audiendo detractore. Respondetur  
 sc̄dm̄ thomā 2: q̄ 21. Si aliquis de  
 tractones audiat absq̄ resistētia  
 videt detractorū osentire. un̄ fit p̄a  
 cept̄ p̄m̄ illi. et si q̄dē inducat eū  
 ad dethendū vel saltem ei placeat  
 detractio p̄t̄ odium ei⁹ cui nō mi⁹ dethit  
 peccat q̄ dethens et q̄nq̄ magis.  
Un̄ b̄nard⁹ de consolacione. Detrahē  
 aut detrahētē audire quod hoz  
 dāpnabili⁹ sit nō facile dixerim.  
 Si vero p̄m̄ ei⁹ placeat sed ex t̄ore  
 vel negligētia vel etiā ex v̄cā  
 dia quādā obmittat detrahentem  
 repellē et ostendē q̄ ei detractio dis  
 plinat tunc peccat quidē sed ml̄  
 tom̄. q̄ dethens et plerū venialit̄.  
 q̄nq̄ p̄t̄ ip̄m̄ mōrle esse ut qua  
 ex officio icūbit ei detrahentē corri  
 gē vel etiā p̄t̄ aliquod p̄cūlū in  
 seguens vel p̄t̄ radice qua t̄or  
 quan⁹ q̄nq̄ p̄t̄ eē mōrle. quod fit  
 cum homo sit disposit⁹ ē ut p̄pter  
 nozē autūq̄ rei t̄palis faciat aliq̄d  
 p̄hibitū vel p̄termittat aliq̄d  
 q̄d ē p̄ceptū in lege dina talis t̄or  
 est p̄m̄ mortale alioq̄m̄ ē venia  
 le. Itē qui libent̄ audiūt detrahē  
 proximis suis sunt sicut canes. q̄a  
 sicut cū vn⁹ ledit canis tūt om̄s  
 garrūt et eū lacerāt et mordet.  
 Sicut sic faciūt detractores cū audi  
 ūt alicui obloq̄ tūt obloq̄ta ap  
 plaudūt i sup et v̄ba sua opponūt.  
 et sic aīa p̄prias stant et mortē  
 garrūt. Conē quos dicit augustin⁹  
 Nō automodas aures tuas ad pa  
 piendū v̄ba detrahentis ne capi  
 as mortē i aīa tua. dethenti et au  
 dienti v̄tūq̄ ē mors aīe. et ut  
 breuis sc̄cludam. Detractor i libē  
 auditor portat dyabolū i lingua  
Un̄ legitur de quodā op̄s qui eāt

i purgatorio qui vehementē afflige  
 bat a fetore clerici sui id ē capellani  
 existens in inferno ascendens ad ip  
 sum quia detractiones ei⁹ q̄nq̄ au  
 dierat et cum satis ac̄ter non corri  
 puerat q̄q̄ ep̄us i se satis fuerat  
 bonus. Itē infelix sit lingua detrac  
 toris hoc patet p̄ ele exm. fuit q̄dā  
 maxm⁹ detractor religiosoz sacer  
 dotū et alioz bonoz hoīm. q̄ trade  
 mortuus p̄ ē p̄ multos vero anos  
 tum aperiebat sepulchrū ei⁹ totū  
 corpus putridū erat p̄t̄ linguam  
 ei⁹. i signū q̄ lingua illa nō fuit d̄t̄  
 ūtam tediū pro eo q̄ multos lese  
 rat. et miser ille homo cui⁹ lingua  
 illa iam anima post iudiciū cor  
 pus et anima i eternum torquebitur  
 nec tū osumetur. Un̄ apoc̄ Mo⁹  
 fugit ab ip̄sū et

si frane lingua illa mō  
 se volueret rōde non  
 valebant  
 mouet

Sequit̄ tertū p̄ceptum

**N**on mechaberis et Quod  
 p̄ceptum expresse prohi  
 bet lesionem iugalem  
 i p̄sona diueta. sicut p̄cedens  
 p̄ceptū prohibet lesionē alicui⁹  
 i p̄sona p̄pua. Sed sc̄dm̄ augu  
 stinū hoc p̄ceptū prohibet oem  
 illicitū sc̄bitū et hoc implicite.  
Un̄ dicit nō mechaberis id est  
 nulli alii excepto fedē mā niali  
 om̄stereberis. ut dicit glosa in l̄ian  
 Saendū tū q̄ illud p̄ceptum  
 t̄ns̄gredunt̄ septē ḡna hominū  
 Primi sunt fornicarij sicut soluti  
 tum soluta. et licet quidā dixer̄t  
 fornicacionē simplicē nō eē p̄m̄  
 mōrle. hoc tū sc̄dm̄ henricū de  
 firmariū ē flm̄ et ip̄ossibile p̄pter  
 duo p̄mo quia fornicatio d̄uenit  
 i lege diuina prohibita. lex aut̄  
 diuina nichil prohibet nisi pec  
 catū mōrle et iō r̄lingit q̄ formi  
 catio simplex sit p̄m̄ mōrle. Sed  
 patet euident̄ ex hoc q̄ nichil a

fm̄



p[ro]p[ri]etate celestis regni ex  
 cludit nisi p[er]m[ission]e m[er]ito. t[ame]n aut[em]  
 p[ro]p[ri]etate simplicem fornicatione exclu  
 dit a p[ro]p[ri]etate celestis regni  
**Ut patet p[er] ap[osto]l[um] eph[esios] 1<sup>o</sup>.** Hoc  
 autem scitote quia omnis fornicator  
 aut immundus n[on] habet p[ro]p[ri]etatem  
 i[n] regno x[risti] et dei quare &c. Et quo  
 patet q[uo]d luxuria e[st] malum p[er]m[ission]e quia  
 nunq[ua]m p[otes]t fieri et voluntarie fieri  
 sine p[er]m[ission]e m[er]ito. **Homidum** p[otes]t fieri  
 sine p[er]m[ission]e iusticia exigente. ut cum  
 iudex amore iusticie aliquem occidit  
 vel etia[m] vinu[m] in repelle[re] decet ut pa  
 tet in qu[od]o p[re]cepto. **It[em]** aliquis p[otes]t  
 furari sine p[er]m[ission]e et hoc in extrema  
 n[ecess]itate quia tunc sunt omnia i[n] te  
 i[n]festa p[otes]t quis laborare sine p[er]m[ission]e  
**It[em]** quis p[otes]t iurare sine p[er]m[ission]e q[ua]nq[ua]m  
 et etiam iuramentu[m] q[ua]nq[ua]m sine p[er]m[ission]e  
 recipere. s[ed] et irasci p[otes]t quis q[ua]nq[ua]m sine  
 p[er]m[ission]e. **Sed** null[us] p[otes]t fornicari scilicet  
 qui peccet m[er]ito. **Donam[us]** q[uo]d aliquis  
 nullu[m] malu[m] cogitavit neq[ue] dixit neq[ue]  
 fecerit et omnia bona egerit que  
 excogitavit p[otes]t et semel fornicat[us]  
 et sic decedit absq[ue] penitencia tunc  
 ex n[ecess]itate dampnabit[ur]. etiam si om[n]is q[ua]nq[ua]m  
 ad fine[m] m[un]di celebrabit[ur] ab e[cc]l[esi]a  
 eo solo liberaret[ur] eu[m] a morte et  
 ha. et ap[osto]l[us] illa[m] breve[m] delationem  
 om[n]ib[us] gaudijs celi et societate b[ea]tor[um]  
 privabit. **Qu[on]iam** i[n] h[oc] **Qu[on]iam** luxuriat[us]  
 vivens mortuus est. **Sciendum** q[uo]d  
 ad detastatione[m] hui[us] fornicationis  
 q[ua] fit cum meretricib[us] valent tria.  
**Primu[m]** e[st] hoc q[ua] q[ua]nq[ua]m forte sunt co  
 iugate et sic credit q[ua]nq[ua]m se aliquis  
 peccare cum t[er]tib[us] simplicia forni  
 catione et ip[s]e q[ua]nq[ua]m amittit adul  
 teriu[m]. **Secu[n]do** quia q[ua]nq[ua]m t[er]tib[us] amittit  
 i[n] c[er]t[um] quia fors[us] t[er]tib[us] m[er]itricib[us]  
 cum s[an]guine illis qui peccant  
 cu[m] eis. ergo si duo consanguinei  
 peccaret cum vna soluta m[er]etrice  
 tunc p[ri]mu[m] absolvetur a simplicia  
 sacerdote sedus aut[em] mittit[ur] ad  
 auctoritatem ep[iscop]i **Tercio** q[uo]d cum  
 talib[us] peccant magno amittunt  
 se discrim[en] et licet n[on] s[un]t coniugate

celebrabitur

lafer

q[ua]nq[ua]m

vel affines eius. ip[s]i t[ame]n s[ecundu]m wilhelmum  
 lugo i[n] s[um]ma[m] m[er]ito capto de luxuria e[st]  
 peccant ac si forent ex quo equal[is] est  
 creptus &c.  
**Secu[n]do** sunt qui amittunt s[er]v[itu]t[em]  
 quod e[st] illata defloratio v[ir]ginu[m]  
 ad detastatione[m] hui[us] p[er]m[ission]e saluet s[er]v[itu]t[em]  
 valet q[ua]tuor. **Primu[m]** e[st] magnitudo hui[us]  
 p[er]m[ission]e q[uo]d ostendit i[n] hoc q[uo]d s[er]v[itu]t[em] filius  
 enoz q[uo]d filia[m] iacob dyna[m] corrupit ut  
 factus est hac de causa cu[m] p[re]s[er]e suo et  
 toto p[ro]p[ri]o suo. ut legit[ur] **gen[esis] 34<sup>o</sup>** ubi  
 iuvenies h[isto]ria[m] rei geste. **Secu[n]do** quia  
 hoc p[er]m[ission]e v[ir]ginitatem que est p[re]zau  
 rus i[n]comparabilis. **Qu[on]iam** **salamo** Non  
 e[st] digna ponderatio i[n]veniens aie.  
 omnia eni[m] v[ir]ginitas i[n]terris p[re]cellit digni  
 tas v[ir]ginitatis. **Qu[on]iam** **ambrosius i[n] libro**  
**de officijs.** **Sup[er]greditur** d[omi]n[us] huane  
 nature per qua[m] ho[m]ines angelis affiliant[ur]  
**Idem** **Qu[on]iam** n[on] nubuit neq[ue] uxores ducit  
 sicut angeli i[n]terris sunt. **Insignu[m]** hui[us]  
 dignitatis debet[ur] eis s[er]v[itu]t[em] centesim[us].  
 cu[m] coniugatis solu[m] dat[ur] t[er]cesim[us]. et vidui  
 solu[m] sexagesim[us]. **Insup[er]** p[ro]p[ri]o isto the  
 sauro nunq[ua]m recuperari p[otes]t. **Qu[on]iam** **vidor**  
 de s[er]v[itu]t[em] bono. **Om[n]e** p[er]m[ission]e recipit m[er]ito  
 neru[m] p[er]m[ission]e s[er]v[itu]t[em] v[ir]ginitas at  
 si labitur nulla penitencia reparatur  
 ad integritate[m]. **Qu[on]iam** etia[m] i[n] h[oc] **Audet**  
 loqui cu[m] omnia posset deus. suscipere  
 t[ame]n v[ir]gine[m] post tuina[m] n[on] p[otes]t valet  
 quide[m] libere de p[er]m[ission]e sed valet conae  
 corrupta. **Tercio** quia v[ir]go casta  
 e[st] v[ir]go et sponsa x[risti] quia e[st] s[er]v[itu]t[em] sac  
 dos qui v[ir]gine[m] ducit i[n] v[ir]gine[m] ut h[er]et  
 leuit[is] ayodo quis vere diligit spon  
 su[m] v[ir]ginis. x[ristu]m n[on] sponsam eius  
 polluet. **Hoc** patet si quis maritu[m]  
 aliu[m] mulieris veniat et fideliter  
 diligit uxore[m] illi[us] nullo m[er]ito polluet  
 eret etia[m] si vxor[em] sentiret ei. **Insup[er]**  
 adu[er]te debet[ur] t[er]tib[us] q[uo]d x[ristu]s qui est  
 sponsus v[ir]ginis s[er]v[itu]t[em] et videt q[uo]d s[er]v[itu]t[em]  
 sam ei[us] polluit. et si hoc t[ame]n fiet cu[m]  
 vxore tua legitima[m] no[m]ine p[er]m[ission]e illu[m]  
 et irascens sup[er] eu[m] qui tibi tale[m]  
 i[n]iuria[m] et irreuerentia[m] facit i[n] co  
 iuge tua et cu[m] hoc te p[er]m[ission]e et videte  
 Sic simile attendendu[m] est de p[ro]p[ri]o

v[ir]ginitas

p[er]m[ission]e

det



cui omnia nuda et apta sunt. q̄ indubita  
 t̄ tlem iuriam et irreuerentiam sibi i sp̄o  
 sa sua fr̄m grauit̄ i te vindicabit nisi  
 penitueris et eū penitētia placaueris.  
**Q**uarto quia ille q̄ illiate deflorat  
 aliquā v̄ginē aliq̄i ē occasio mille for  
 nicationū quas illa p̄nom̄ amittit.  
 sed ille qui prima corripit clausura  
 vel sepē alicui⁹ orti vel vinee occasio  
 ē illi⁹ dampni quod faciūt q̄ postmōm  
 veniūt qui alit̄ nō intrassent. modo ē  
 regula ois q̄ qui occasione dampni de  
 dit dampnū dedisse videt̄. quia talis v̄  
 go sic corrupta q̄m̄ nūq̄ manū legi  
 timū habebit sed s̄is sit omnibus. et q̄  
 cui⁹ pat̄m sic p̄tulerit ille qui eā pu  
 m̄ violauit om̄i reus est. **P**oen  
 diū q̄ herē d̄ia int̄ stuprū et raptum  
 nā stuprū est illiate defloratio v̄ginū  
 ita t̄i q̄ ip̄a puella spontanea vo  
 luntate i talem deflorationē cōsentiat  
 raptus aut̄ dicit q̄ p̄ raptoris vio  
 lentia v̄go deflorat̄. et talis raptor  
 grauit̄ peccat et det̄ extor̄ia cum oī  
 bus suis fautorib⁹ ut patet 36. q̄ 7. c. 1  
in eccl̄a dicit̄ ext̄ de adulterio q̄ si  
 quis deflorat v̄ginē iurā tenetur eā  
 ducere vel maritare. sed si deflorat eā  
 volūtaria ad neutrum tenetur. In foro  
 t̄i penitentiā ē iurgendū t̄i q̄ puel  
 le satisfaciat vel cū ea cōponat. ergo q̄  
 sores d̄nt iungē illis qui v̄gines deflo  
 rauit̄ pro p̄na ut eis satisfaciāt. et  
 t̄i nūq̄ p̄ tale dampnū recōp̄sare q̄a <sup>plene</sup>  
 v̄ginitas ē thesaur⁹ i cōp̄abilis. **Q**  
 illi defloratores v̄ginū ḡiūt p̄uānt  
 patet p̄ ex̄m t̄le ailes quidā v̄ginem  
 quadā sepi⁹ corrupuerat. quo mortuo  
 cū illa pro eo oraret et flet̄ mortuus  
 miles visibiliter appens voce rauastia  
 eā alloquēs. q̄ dū quēt̄ causa rauastia  
 ei⁹. ait q̄a i voce dulcedinis gloriabar  
 cantilenas luxuriosas et seculares de  
 cantādo. tu⁹ cū cura nigriūna et sta  
 biosa et vlc̄ib⁹ plena appent̄ et inqui  
 ret causam. respondit q̄ nullū glori  
 abar̄ i curib⁹ meis de pulchritudine  
 more militū illa extendens et ornās  
 sup̄be nūc̄ int̄ sp̄mas gradior̄ cruoz  
 et vulneror̄ i illis. illa it̄m d̄ix̄ d̄ne q̄b

vū

est reliquus status corporis. at ille  
 ap̄i oculos tuos et vide et reuert̄ pa  
 lū a pectore quo amictus videbatur. et vid̄  
 et max̄imū bufonē et tet̄imū pectori  
 ei⁹ ih̄eū ita ut brachis ei⁹ collum  
 stringet et os suū ori suo iunget tu⁹ eā  
 vent̄ p̄ ventrem ei⁹ dependens pe  
 dibus ei⁹ genitalia sua q̄i quibusdam  
 plotis stringet ligare videbat̄. **Q**uā  
 quare hęc patet̄ r̄ndit pro osculis  
 lubricas q̄bus te et alias mulieres  
 illiate osculatus sum hęc ocula p̄aor  
 pro aplexibus aplerus bufonis p̄  
 ope libidinis i genitalib⁹ cruoz sine  
 cessacione. cū mlt̄ q̄ret̄ utrū ab hys  
 penis eet liberandus. respondit  
 nō. ores pro me quia nichil in p̄dest  
 q̄a et̄nalit̄ dampnatus sum et hoc ideo  
 quia medianā penitentiā neglexi  
 hoc d̄co disparuit. mulier postea in  
 clausorū elegit ibi peccata sua defle  
 uit et

**T**ertii sunt q̄ t̄isgredunt̄ lege  
 iugalis promissionis q̄ fide  
 iugalis thori tenē violantes p̄ adul  
 teriū se polluit. **Q**uā dicitur adaltea  
 tio q̄i ad alteri⁹ thori illiate agressio.  
 Et ideo adulteriū est ḡm̄ pat̄m q̄ stu  
 p̄i quia maior ē iuria iabrosuū  
 liens que alteri⁹ p̄tati subicitur.  
 Magnitudo hui⁹ p̄c̄i potest ōndi p̄  
 sex. primo p̄ hoc q̄ ē et̄ sacramentū  
 m̄d̄nū quod ipse deus instituit i pa  
 dis in statu inocentiae. **Q**uā nō fit in  
 iuria tanto sacramento absq̄ magna  
 dei c̄uelia. **S**i monachus profess⁹  
 ordine sancti bened̄a vel alterius sa  
 p̄c̄i peccat̄ t̄isgrediendo ordinem  
 quē ille instituit. quid t̄it̄ de illis  
 qui t̄isgrediūt̄ ordinē quem deus  
 instituit p̄ se salū matrimonū. **S**ed  
 p̄ hoc q̄d est octariū iuri nāli. **Q**uā p̄  
 ex̄ p̄cepto iuris naturalis est hoc q̄d  
 t̄ nō vis fieri alteri ne feceris. ergo si  
 t̄it tu non velles q̄ aliquis cū vx  
 ore tua peccat̄ sit nec tu cū vxore  
 alteri⁹. **I**us enī naturale docet̄ hoem  
 q̄ hoc nullo⁹ facē debeat hoī alio q̄d  
 sibi odit fieri. **T**ercio quia hoc pat̄m  
 ex̄supat om̄e furtū t̄pale quia id q̄d  
 aufert sibi cum sit creatura rōlis



est man<sup>9</sup> quatuor s<sup>9</sup>ba terrena. hoc  
patet quia plus debet dilige<sup>r</sup> uxore  
sup<sup>9</sup> omnia t<sup>9</sup>palia ymo sup<sup>9</sup> omnes alios  
hoes i mundo existentes. **Un<sup>9</sup> genes<sup>9</sup>**  
**Dixit adam de eua uxore sua p<sup>9</sup>**  
hoc relinquet homo p<sup>9</sup>rem et mrem  
et adhebit uxori sue. In signu<sup>9</sup> hui<sup>9</sup>  
multi sunt qui poa<sup>9</sup> vellent exheredi  
tai et omibus t<sup>9</sup>palibus priuari q<sup>9</sup>  
q<sup>9</sup> hoc malu<sup>9</sup> scient et volu<sup>9</sup>ntarie i sui<sup>9</sup>  
uxoribus sustineat. **Pr<sup>9</sup>to quia hoc**  
viciu<sup>9</sup> s<sup>9</sup>damo assiliat ho<sup>9</sup>radio. Cum  
enu<sup>9</sup> vir et mulier sit vna caro v<sup>9</sup> pa  
tet ex veteri testamento ut hec gen<sup>9</sup>  
**Et postq<sup>9</sup> d<sup>9</sup>ns misit sopore i adam**  
et tulit vna de costis ei<sup>9</sup> et inde for  
uit euan tunc post sopore et for<sup>9</sup>aoe<sup>9</sup>  
eue dixit ada<sup>9</sup> hoc nuc<sup>9</sup> os ex ossibus  
meis et caro de carne mea. **It<sup>9</sup> in**  
novo testamento ut habet i eu<sup>9</sup>gelio  
ubi x<sup>9</sup>p<sup>9</sup> dicit Jam sunt no<sup>9</sup> duo sed vna  
caro. ergo qui auferit uxore sua ali  
cui id<sup>9</sup> est ac si seipm ei auferret. **Ergo**  
prohibio adulterii i decalogo i  
mediate ponit post prohibiaonem  
homicidii et ante phibiaonem furti.  
**Un<sup>9</sup> clemens papa.** Quid i oib<sup>9</sup> p<sup>9</sup>is  
adulterio g<sup>9</sup>u<sup>9</sup> s<sup>9</sup>dm eni i penis loal  
tenet id<sup>9</sup> e in prohibiaonibus. **Qui**  
to p<sup>9</sup> o<sup>9</sup>ndi p<sup>9</sup> mala que ueruit ex  
adulterio. **Sequit<sup>9</sup> et hoc homicidia**  
v<sup>9</sup> dauid cum i adulteriu<sup>9</sup> cecidiss<sup>9</sup>  
fent infra fidele milite suu<sup>9</sup>. **Sequi**  
t<sup>9</sup> inde ead<sup>9</sup> incestus ut saluet quis  
cognoscat filia<sup>9</sup> p<sup>9</sup>is sui vel ei<sup>9</sup> uxore  
ignorans quis sit p<sup>9</sup> ei<sup>9</sup>. **Sequitur**  
ex hoc pad<sup>9</sup> ex hereditaones filio<sup>9</sup>.  
**Un<sup>9</sup> ca<sup>9</sup> 22<sup>a</sup> mulier relinuens vnu<sup>9</sup>**  
sui peccabit statuens heditate ex a  
liano m<sup>9</sup>o<sup>9</sup>no. **Sciendu<sup>9</sup> q<sup>9</sup> mulier**  
q<sup>9</sup> de adulterio accepit filiu<sup>9</sup>. ita q<sup>9</sup> ille  
puer qui no<sup>9</sup> est filius suscipit sibi he  
ditate ab eo q<sup>9</sup> putat esse p<sup>9</sup> et suscipit  
heditatem cum alijs filijs qui sunt  
ve<sup>9</sup> heredes. tunc d<sup>9</sup>s mulier filiter  
et talis filius spurg<sup>9</sup> si hoc scierit  
fecerit vel admiserit i preuidia  
hedu<sup>9</sup> ambo tam mulier q<sup>9</sup> spurg<sup>9</sup>  
dapnabuntur si sic decedunt. ergo  
s<sup>9</sup>ulte agendum e<sup>9</sup> multu<sup>9</sup> in tali cau  
s<sup>9</sup>dm i for<sup>9</sup>aoe discreti s<sup>9</sup>fessoris. Et

q<sup>9</sup> ad o

p<sup>9</sup>ro

not

de hac materia plenus habetur  
i suma p<sup>9</sup>san<sup>9</sup> q<sup>9</sup> 2<sup>o</sup> 2<sup>o</sup>. **Sec<sup>9</sup>to p<sup>9</sup>**  
ostendi grauitas adulterii ex pen<sup>9</sup>  
q<sup>9</sup> affliguntur pro hoc vicio. **Pr<sup>9</sup>o**  
quo no<sup>9</sup>ndu<sup>9</sup> q<sup>9</sup> adulteriu<sup>9</sup> q<sup>9</sup>q<sup>9</sup> p<sup>9</sup>it  
corpali<sup>9</sup> t<sup>9</sup>paliter sp<sup>9</sup>ualit<sup>9</sup> et naliuer  
**Primo corporalit<sup>9</sup> un<sup>9</sup> 2<sup>o</sup> R<sup>9</sup> 12<sup>o</sup> Dixit**  
nath<sup>9</sup> ad dauid p<sup>9</sup> q<sup>9</sup> misit adul  
teriu<sup>9</sup> non recedet gladius de domo  
tua vsq<sup>9</sup> i sempit<sup>9</sup>ni<sup>9</sup> eo q<sup>9</sup> desperabis  
me et tuleris uxore<sup>9</sup> vie<sup>9</sup> ethei. **Et**  
q<sup>9</sup>q<sup>9</sup> talis adult<sup>9</sup> ex p<sup>9</sup>missione d<sup>9</sup>na  
torquetur q<sup>9</sup>q<sup>9</sup> h<sup>9</sup> in p<sup>9</sup>ni a dyabolo  
i t<sup>9</sup>re aliozum. **Un<sup>9</sup> petrus damian<sup>9</sup>**  
**dicit.** Quid<sup>9</sup> vir rufus i vigilia ger  
uasij et prothasij m<sup>9</sup>m mane fuges  
ut boues suos ad pascua ducet. qui  
dam vicin<sup>9</sup> suus se illu<sup>9</sup> febricitatem  
silians lam<sup>9</sup> uxoris ingreditur que  
uxor mariti sui febricitante et fr  
gus sustinentem amplectatur quam  
ille cognosens statim recessit. nec ml  
to post maritus ei<sup>9</sup> rediens stratum  
recepit et petiuit debitu<sup>9</sup>. cui uxor  
exprobrans ait optie posses hodie  
etiam m<sup>9</sup>m ingredi que tibi stigua  
est cum ceteris cristianis cu<sup>9</sup>q<sup>9</sup> att<sup>9</sup>ca<sup>9</sup>  
ille audiret quod loq<sup>9</sup>ret et p<sup>9</sup> ordine  
didicisset. **St<sup>9</sup>na<sup>9</sup> m<sup>9</sup>re agnouerunt**  
se ee delusos. tande<sup>9</sup> sup<sup>9</sup>to sp<sup>9</sup>u<sup>9</sup> vin  
dita<sup>9</sup> a d<sup>9</sup>no postulabant et ut lat<sup>9</sup>te  
adulteriu<sup>9</sup> notu<sup>9</sup> facer<sup>9</sup>. mox adult<sup>9</sup> de  
mone plenus et seipm lacerans etia<sup>9</sup>  
t<sup>9</sup>ur mo<sup>9</sup> in altum volans mo<sup>9</sup> i<sup>9</sup>ma  
se impetu p<sup>9</sup>apitans mo<sup>9</sup> ad p<sup>9</sup>icem  
caput elidens mo<sup>9</sup> ad p<sup>9</sup>uimentu<sup>9</sup> se  
prostruens tande<sup>9</sup> infeluc<sup>9</sup> ai<sup>9</sup>m cora  
p<sup>9</sup>lo exalauit. **It<sup>9</sup> q<sup>9</sup>q<sup>9</sup> p<sup>9</sup>uuntur**  
t<sup>9</sup>palit<sup>9</sup> ut a ure suscipiuntur et quoda<sup>9</sup>  
lapidebantur ut patet ioh<sup>9</sup> viij<sup>o</sup>. **Ubi**  
scribe et pharisei duxerunt muliere<sup>9</sup>  
in adulterio dephensam ad ih<sup>9</sup>m  
dicentes q<sup>9</sup> moyses p<sup>9</sup>cepisset talem  
lapidare. tunc x<sup>9</sup>p<sup>9</sup> dixit qui sine  
pecc<sup>9</sup> e<sup>9</sup> p<sup>9</sup>imu<sup>9</sup> lapide i ea<sup>9</sup> mittat  
sed si mo<sup>9</sup> o<sup>9</sup>ms debent lapidari forte  
lapides deficient. sed si h<sup>9</sup> no<sup>9</sup> t<sup>9</sup> i fu  
turo lapidabunt nisi penituerint  
**It<sup>9</sup> sp<sup>9</sup>ualit<sup>9</sup> saluet i priuac<sup>9</sup>one reg<sup>9</sup>**  
ni celestis. **Un<sup>9</sup> ap<sup>9</sup>lus Adulteri reg<sup>9</sup>**  
ni dei no<sup>9</sup> possidebit. **It<sup>9</sup> et naliuer**

Adulteri



**Apoc 21** Et ps eoz i stagno et sul  
 fure et igne vrenti **Offe** Omis aduile  
 ri qd dibanus suatensus. **Un** legitur exm  
 q quida vir sanctus et deuotus ora  
 uit pro vxore sua defuncta. illa aperit  
 adit ei q sequet ea. **Et** dixit eum ad  
 domu derruna in qua vidit demoes  
 horribiles portantes **et** pta vna ignea  
 i qua proiecit burges vnu mortuu  
 de vlla sua et vxore alci et ibi stru  
 rebantur et baluabnt tam i metallo  
 bulienti et natabant i tali pena tam  
 pisa in olla bulienti et ambo dama  
 uert ve ve ve. quod ille audiens pt  
 ruit est. **tunc** vxor ei ei ai hui quod  
 hui nosti balnearer ego etnalit nisi  
 nua dei p penitcia me a pco reuo  
 casset. **Ali** eni r' hato maritali thoro ad  
 ulterino amore sibi iuice adheferut  
 diu sil peccantes et hoz ptoz ego  
 mediat' fui et eis ma et modu ad h  
 pperandiu dedi. **sed** illis i pccas mo  
 rientibus ego pma p'vili salutare.  
 tuc vir dicens quid tunc eis pfiut  
 o'fessio i agone et sacmctor' susceptio  
 rudit mulier nichil eis profiut quia  
 no ex caritate sed noze p'fessio talis co  
 fessio et penitencia. **Un** ap'us **Sola**  
 caritas est que liberat a morte. **et** go  
 q' non fit ex caritate no e meritoriu  
**Quia** transgreduit legem **ap'us**  
 gularis professionis qui vocam d'antene  
 quo se deo ascrixerat miserabile violat.  
 et ista peccant de deo d'antem et at veri  
 tatem d'ine obliuionis q' sedeo ascrix  
 erant. **Ite** d'les saclegi d'antur ut sunt  
 religiosi et sacerdotes i sacris ordinibus  
 o'stina et sc'e moniales postq' p' velacio  
 ne fuerint deo s'fete. **et** hoc omibus pam  
 est est p'das graui' quia i eo maior fit  
 iuria ipi deo. **Quia** transgreduit lege  
 nalis odiaonis ut bestiosi qui ai s'fa  
 guineis ad' amiserit quod cum aialia  
 aliqua bruta face verentur ut patet  
 de camelo q' p'pue m'i sue refugit am  
 ce. **Un** narrat p'is r' **libro** de aialib'  
 q' quida oculos cameli clamide sua  
 obtexit et sic nuz sua submisit. quod  
 tu camelus post scubitu agnouiss  
 stam illu calab' p'mit et suis pe  
 dibus saultauit **Ite** hoc peccatum

hoem quasi canem reddit. canis eni i  
 ope suo non obseruat sanguinitatem  
 Item p' magnitudine hui' p'm aplus  
 paulus edidit sathane ad trui am  
 dum illu fornicatore qui cu nouer  
 ta sua peccauit **ut** habet i cho. 170.  
**Sexti** transgreduitur legem natural  
 iclinacionis qui vicio idiabili se otamu  
 nat' o'tra natura peccates et natu  
 rale vsu coeundi quacumq' arte vel  
 igenio p'ntentes. **Et** hoc pam scdm  
 augustinu est graui' omnibus alijs  
 p' quod muti et indiabale dicitur.  
 eo q' ipm noiare turpissimu e ita q'  
 ob loqueris et aures audientis pol  
 luanur **ut** patet 32 q' i meo. **Et** istud  
 idem pam p' sui enomitate est  
 vnu de p'cas exclamabus et diui  
 na vlagne iugit' postulatibus. **Un**  
 genes 18 dicit d'ns. **Clamor** zodomoz  
 et gomorreoz multiplicatus e et  
 pam eoz agguatu e nimis. **et** post  
 d'ns q' admiras et dubitans super  
 tanto scete dicit. **descenda** et videbo  
 vtru clamore ope o'pleuet quasi di  
 cet **In**credibile michi videtur homines  
 tm flagitiu petrasse et tm pam i hua  
 na natura esse. **Et** hec ead' fuit vna ca  
 quare xpc distulit tam diu incarnari.  
 et insignu hui' omis zodomite exsancti  
 sunt in nocte natiuitatis x' ad designa  
 du q' amo i huana natura nuq' ueniri  
 tate pam debet qua natura filij dei  
 dignificauit cum homo natus sit.  
**Et** sciendu q' zodomite pessimi ho  
 sunt. **Un** genes 13 **Ho**es aute zodo  
 mite erant pessimi et p'cores coram  
 deo nimis. **Ite** grauitas illi' pam pa  
 tet ex vinda subuisionis quib' ciuita  
 tum. in qua vinda attendendum e  
 q' d'ns no solu voluit puniri nocetes  
 sed ead' inocentes saluet puulos v  
 ni' diei. **In** hoc prouisum pueris ne  
 diu' viuentes exempla pam seque  
 rentur et graui' d'apnarent. **Et** ead'  
 cura iacentes regiones puniri vo  
 luit non solu ho'es vno aialia et  
 tre nascencia ipsam q' tra destrux'  
 ea d'itendo i mare mortuu i quo  
 nichil viuit nec quis nec p'fab.  
**Un** genes 19 **D**ns pluit sup zodo.

*[Marginal notes on the left side of the page, partially obscured and difficult to read.]*

*[Small marginal note on the right side of the page.]*



ma et gomorra igne et sulphur de ce-  
lo et subvertit civitates has et oem re-  
gione uniuersos habitatores urbium  
et cuncta tre virentia. Et ai ista pe-  
na puritati e hoc patm tpe abrahe  
vsq; ad hanc diem et viteri longu  
spatium est lapsu. quia ab abraham  
vsq; ad xpm tñfacti sut duo milia sex-  
centi septuaginta sex ani hoc fil' spu  
tis sunt qtuor milia anoz et nonagita  
duo. et adhuc vsq; hodie et semp pui  
e hoc patm quod an tot annos ppet  
tu est. quia nichil potest ibi viuere  
saluet nec auis nec pisces ergo idem  
locus iam dicitur mare mortuu. Itē  
nec homo debet de tñ pno cogitare.  
vn vxor ipi' loth educta de zodomā  
cū filiabus et marito respiciens retro  
vsa e istatua salis ad ostendendum  
qntū displiceat deo memoria huius  
peccati

**S**eptimi sunt q' tñgrediūt legem  
naturalis dilcōnis vt sunt ipi  
viuges scubiu couigale cū nimia  
libidine excentes. Ad cuius pleniorē  
itellam e aduertendu q' matrimonialis  
actus fit sex modis. **P**rimo cū fit  
causa prolis procurande ad cultū  
dei. et hoc est opus pietatis et nul-  
lū patm sed pota' meritoriu. Vñ  
genes 3<sup>o</sup> dixit dñs ad adam et eua  
crescite et multiplicamini. **S**ecundo cū  
fit causa reddendi debiti et hoc  
est actus iustitiae. Vñ ap'ls proxi-  
mū debiti reddat. quia quilibet  
i' mōnis cōstitutū tenetur reddere  
debitū cū ab eo exigitur pro loco  
et tpe. et si quis hoc ex cōceptū di-  
mittet graui' peccatet. et tali  
mō actus mōnial' ad reddendum  
debitū pro loco et tempore nullū  
e patm sed pota' meritoriu.

**T**ercio cum fit causa fornicationis  
vitandae non tñ sed in iuge. et  
hic actus etiā e licitus et nullum  
patm non tñ videtur habē causa  
meriti. et isto mō pēs antiq' vsq;  
sunt acti iugali cum magno  
tōre dei et cū magna mentis puri-  
tate solū incidentes d' deo diu-  
cultas p'pagationē. **Q**uarto cum fit

causa delectationis et tunc distinguitur  
qā vel illa delectationē extet affū mōnial-  
li aut fornicatio. Si maritali ut putū si  
d' delectatio sistat inf' tōs mōnial' ita q'  
eā nō cognoscat si vxor ei' nō eet sic sō-  
lū peccat venialit'. Si aut' affū forni-  
catō ut pū qñ affū delectationis et au-  
piscenae fertur ext' tñmos mōnial' ita  
q' agnoscat vellet etiā si vxor ei' nō esset  
tunc peccat mōdū quia tunc amor  
vsq; delectationis pponit deo. **Q**uinto  
amittit actus mōnial' q' dicitur ipenao  
sus et e ille actus q' ex sola libidine pro-  
uenies metas honestatis et tōnis tñ-  
tendes. quod pmo faciando libidine p-  
metas blandicias aut cū expleide libi-  
dinis. ut cū utunt' calidis a' icentiuus  
ut potētor sit i illo fito vel tū conatur.  
facit cū nō multū appetat tū credo mō-  
lit' peccare s' ille quito. **S**exto cū extra  
vsū agnoscat vxore suā tū mōlissie  
peccat. **S**e al' nam suā seruat sic det' i  
homo. nō det' homo esse sicut equus  
et mulus vel aliud al' brutū. **P**o No-  
lite fieri sicut equus it' **I**stud patm e mō-  
imū ita q' p'dicator p'p' sui turpitudinē  
nō audeat noiare. pmo it' omis spēs  
luxurie e pessimā. **P**o quāq; sunt spēs  
luxurie. **S**unt fornicatio. sup'ri. adul-  
teriu. incestus. et patm de nam qd e pe-  
simū. **V**ñ qñ g'ussie peccat adulterū  
sed g'uid' iustitiosū sed omis tñtendunt  
de naturā delinquentes. **A**ug<sup>o</sup> Valde  
delectabile eet q' eet mulier acata  
gladio et vir fuso. **I**stud patm clamat  
i' telū p'p' sui enormitate. et e mauius  
q' cū quis cū p'pria m're peccaret tñ  
cause est de hoc p'co loq' dū

**S**ciendū q' quāq; sunt tēpora in  
q'ibus ab actu mōniali abstenen-  
dū e. **P**rimū tempus e qd' ma an  
pasca. quia tunc legiatur i capite ieiun-  
ni. **E**gredietur sponsus de cubili suo  
et sponsa de thalamo suo. **E**t merito  
quia sicut ieiunat a cibo carnali sic  
etiā a delectatione carnali. ut i ipi  
p'cozi a deo dimittantur qd' illucite  
de om' p' totū anū vixit p' illud sicut  
tpe sibi etiā abstrahē det'. **V**ñ ber-  
nardus i' s'no de sanctificatione ieiun-  
ni. **P**o t' eo q' ab ipis uas abstrē







nec timet angelū nec eam ipm deū  
 nec eam signū crucis nec aquā bndictā  
 sed suā seuitā excent violent' ihoēs eū  
 spoliādo **T**ertio quia inūfno punit dya  
 bolus ubi ē pp' locus tormētoꝝ. sed illi  
 i mūdo ubi de' dedit hōi libertate de se et  
 suis reb' face s'dm volūtate. ergo mel  
 to illi raptōres pnt dia angeli dyaboli  
 missi i mūdu ad faciendū illud i mūdo  
 qd dyabolus facit i infno ergo dicitur ei  
 i iudicio. **I**te i ignē etnū maledū q' p'para  
 tus ē dyabolo rē. **S**ciendū at q' nō  
 solū raptōres sunt q' rapiūt. sed eam q'  
 p'cipiūt et qui cōsulunt et q' eos sciunt  
 ad hospitiū reapiūt. et q' inde comedūt  
 et bibūt vel pro suis debitas furtū vel  
 rapinā sciunt reapiūt. t'les tenentur  
 ad restitucionē p'ns quā habuerūt. **Q**  
**U**eritur et dicitur quid ergo faciet vx  
 or raptōris vel suus p' ne comedē de  
 furto vel rapina. **R**es qd diciturū. **S**i ma  
 ritus habeat aliqd de iusto de ill' rebus  
 det mlt' separā expendē et vitū sumē.  
 si v'eo nichil habeat nisi de rapina v'  
 si sit de iusto aliq' hoc tū ita p'mixtū  
 ē q' dicitur nō p't. tū mlt' s'dm doctores  
 nō det de rapina comedē vel de furto  
 sed aliunde sibi vitū q're vel a cōsagui  
 neis vel amas et labore manū/ eam v'  
 acq'endo eleōsinas ostiāt v' dicit hosti.  
**S**i at maritus sit ita malus q' oīno co  
 stat eā viuē de rapas rebus. **E**cā  
 possit sibi aliunde vitū q're. tū forte  
 ne fame moriat' restat ei t' remediū  
**P**rimo q' viuāt de dote vel spōsalias. nā ut  
 dicit gl'osa. **I**n hoc casu p't recupare dote eam  
 stante m'ionio. **S**cdm r'mediū ē v' enūciat  
 epō qui p'pellē maritū ut p'atit vxore de  
 iusto. **2** q' **S**i p'cauerit vel omittat eā aliam  
 p'sone honeste q' de honesto lucro sibi p'uideat  
 ut habeat' ext' de pignatib'. **T**ertiu' r'mediū  
 ē q' si sit tā arto poita q' de nullo alio possit  
 sibi vitū acq'ere vel iuenire tū p't viuē de  
 rapina. q' nēcas legē nō h't. et qd qd sit ex  
 pendit' dolent' accipiat et utat' s'dm qd  
 paratus p't ad subleuandū solā n'p't' et  
 p'ponat' f'mit' restatue q' cas' potest q'quid  
 inde supserit. **S**emp' tū vxor tenetur mō  
 debitu reddē i castibus p'das et e' d'uerso.  
**E**st tū sciendū q' quāuis vxor de oue  
 vel boue vel alia re rapta i sp'e comedē  
 nō possit ext' casū vltie nātis si tū res

11<sup>mo</sup>

sit emptā de re rapta p't in comedē eam  
 sine casū vltie nātis. **Q**u' ratio ē cū erū  
 res rapta venditur tū i p'prio dato vitū  
 furti vel rapine purgat' p' hoc q' emes  
 volūtate dādo instat' d'itū tali rei.  
 vñ illud p'au' late q'lib' p't ab eo scapere  
 nec tenetur restatue. **Q**uidā tū magni  
 doctores dicit' q' vxor licet p't uti de reb'  
 sic p'mixas dū tū i mente habeat q' libet  
 vellet muē de licas acquisitas. **S**ciendū tū  
 q' nulli homi licet comedē de rapina vel  
 furto p't nātis articulū nec eam eleō sine  
 dādo sunt de tali sed restatue de s'c' h'nd'  
**Q**u' ex m' legit' q' quidā miles rapuit auidā  
 vidue vna' v'atū paup'. q' cū flet et in  
 stant' petet ut ei v'atū restatue. **A**pter  
 puos pueros quos habuit. **R**idit si ego eā  
 nō recepim' tū ab' se q's me t' capet et  
 v'atū retinuit et recessit. post obitū ei'  
 p'uitus ē ad iūf' demonib' et vñ' d'egat'  
 et infangabil' int' cetōs p'uit. tū ille  
 dāpnatus dicit ad tale demonē. tū  
 me tā stānie p'sequis et p'nis plus q'  
 aliq's ali'. **R**idit s'br dyabolus si ego  
 nō facem aliud facit. her sunt q' p'ry  
 lista dū v'atū a paup'e vidua v'olēt  
 rerep'isa. **S**cdm sunt qui p' idē h'nd'  
 exactionē a subditis bona extorquet'  
**U**bi tā sciendū q' licet vlt' debitu  
 censū nullus d'ns p't aliqd extorq'ere  
 a subditis sine p'no. ex causis tū rōbi  
 libus p't petē modēatū subsidū dūmo  
 hoc petat sine coactione. **P**rim' ca  
 sus i quo vlt' censū debitu licet d'no  
 petē moderatū subsidū videlicet p'  
 defensione p'rie. puta ut cum patria  
 iuste ab hostib' iudicatur. tunc enī  
 subditi nō solū tenent' res suas i  
 nri sed eam tenentur ad hoc corporalit'  
 laborare. **S**cdm casus si sit captus in  
 iusto bello. **S**ecus si ex iustu p'ncipis  
 vel ipe vel p'li debeat' v' et' h'edicos v'  
 paganos. **T**ertio casus ē s'idebeat' filiū  
 militāre vel filiū d'epōsare i omib' et p'li  
 bus p't licet petē a subditis moderatū  
 subsidū. **S**ed si d'ns vlt' lude i aleis et i  
 alijs vanitatib' expendē vlt' vires. **A**pter  
 tales causas nō licet quicq' exigere a  
 subditis. et si exigat tenet' restatue s'dm  
 vlt' ext' de cōsuetudine i fine r'. **S**cdm  
 dū q' qui vlt' accipit a suis subditis nō







proximorum. **I**te venatores qui cum equis  
et canibus suis hominibus in segetibus suis  
dampna inferunt et sic de aliis. **I**te vecto-  
res qui cum curribus suis per agrorum  
vadunt et sic dampna eis inferunt. **I**te  
rustici qui quos agrorum proximorum sibi ad-  
guos cum aratro diminuunt et suos  
augmentant. **U**n ex m. idyal cesarij  
legitur quod rustico cuidam mortuuro dy-  
abolus assistens palam ignitum ora eius in-  
mitte murebatur. **A**le culpa ignorans  
quod se urebat semper dyabolum pntem  
habebat palam siquidem eundem cuidam in  
ano subtraxerat de agro suo ut agrum suum  
augmentaret. **Q**uod que cogente iam da-  
ne cessitate suos amicos ad eum cum subtrax-  
erat misit ablata restitue promisit et  
veniam postulavit. quibus ille respondit  
non ignoto finite eum bene torquent. itez  
treatur ut prius et unum misit nungos ut  
p. sed veniam non aserat. **T**uo cu lacrimis ve-  
nientibus et darentibus quod non potest mori mis-  
net viue licet. **I**ndit mo bene vindicatus  
sum. mo remittat. ab illa igitur hora  
omnis error dyaboli abcessit. **I**te ex m. de  
pnabibus quod dicit pueros suos fideliter i-  
re quod nec ipis nec cuiquam alio homini  
aliquid subtrahat et firmiter recipiant.  
**L**egitur quod quidam puer defunctus est et u-  
dia pntatus. que puer qui per velamen  
stemplabatur et multum ei seuerus in-  
debat. **D**yabolus quoque eundem puerum ac-  
cusabat dicens. **D**ne iudica iustitiam  
scdm quia puer iste gmano suo obulu  
fiatus est nec uide fecit pntem n. res-  
tuit ablatum. cui dms velles ut p tantillo  
puer istu dampnare mea iustitia non est  
sine mia. **S**upplicanibus pro puero qui  
busdam de suis quibus puer serueat culpa  
puero remittitur. sed ad preceptum iudicis  
puer in puteum igneum proiatur. in qua tanta  
pena sustinuit quod pntem hanc ubi exprime  
non potuit. ptea de puteo extractus in-  
dite iocundum et dulcem iueit. dataque fina  
corpi restituit et obulu ppolue missus est.  
et mirantibus amicus qui aderat per signa  
quod in eo iuenerit ubi ei impulsus sunt trede.  
**I**te quod homo post hanc vitam punitur  
pro nimis rebus patet per ex m. **N**a filius  
cuiusdam durus decedens confessus est qua-  
uis tamen noue eet anoz. **I** post mortem  
agnus mri dixit se esse in magna pena

purgatorio quia non solueat quedam  
debita que admodauerat a fratria pntis  
sui ad ludos facendos et globos emendo-  
ner de hoc mece fuit in morte ut soluisse  
tales hallenses. et petiuit a mri ut p  
eo soluet et sic pena sine habet. que  
respondit se libent velle face et iassa  
one facta fecit omnes pntem tales hal-  
lenses solue faul et famulab. suis  
quod ei illos ascessant. **P**ostmodum puer  
agnit illi in magna claite itamans quod  
eet libentus a pena et positus in feliate  
maxima. **Q**uatu sunt vxores quod  
res vxoz firtue subtrahit ut de ipis  
de voluntate vxoz elias faulit quod  
fieri non dnt. **M** scribitur 33 q 3 nichil  
sed nuquid vxoz in aliquo casu potest fa-  
re eleosina sine licentia viri. **R**espondeo  
quod sic et hoc in plura casu. **P**rimo si vx-  
oz tua fuerit lucra. **S**edo si habuerit  
res pafnales id est pntem. **P**ro dotem ubi  
huius pafnalita de consuetudine loci  
hnt et vxozis sunt potest de illo eam iu-  
to maia elias face. **T**ertio si faciat eleo-  
sina de rebus sue dispensacioni omis-  
pntem de pane et vino et huius que de ap-  
pbato more solent ad dispensacionem vxoz  
pntem potest face et det face eleosinas mo-  
deate tamen quod egestate iugibus non indu-  
cant. **E**t debet formare ofaenam quod non sibi  
displaceat viro licet aliqui displiceat  
vel prohibeant. quoniam aliqui prohibent  
ut tpeut vxores non a toto sed ab exco-  
su. potest eam sibi. **F**ortem ofaenam ex misericordia  
paupis cogitans quod si maibus videt  
placet ei quod sibi fiet elia. **Q**uid tunc  
dicendum est de illa mulieribus quod furantur  
viris et illa supflue et illitate et iutilite  
expendunt saltem in supbia vestiu vel  
cinguloz vel peploz vel eam quod in  
conuiujs cum viri absentes sunt mul-  
ta expendunt quod est vnu caplm de  
regula mromali. quia existentes in mat-  
monio dnt se iuicem esse fideles in rebus  
temporalibus et vnu non subtrahit alij et  
in vtilite expendit. **I**te reprehendendi sunt  
illi viri qui recludunt omnia bona sua  
ab vxozibus nulla eis pntem omittente  
tanquam sint analle et faule. hoc illi solum  
face debent qui hnt vxores tales que  
ne occasio mali eis eet pntem elis in pntem











Deventu qd hoc intelligitur de magnis re  
 bus un sed etiam ipius ut patet i qbusda ho  
 bus qui puas res hnt vende vel eme et in  
 teide multiplicat meaut et proximos de  
 apuit Sed si dias veni q uuro. rideo q  
 petas i hoc quia sine naate uiras et no  
 me dei tu iuanu assumis Sed um dias  
 no creditur nisi no uiaueru. respondeo no  
 laudabile i te q sic te rexisti q nulla ubi  
 tuas fide adhibeat nisi hoc quod loqris  
 ei cu iuramento affmas Sed si um dias nul  
 li creditur aplius nisi uat nec aliqs pr  
 iam vende vel eme nisi iurauit. respon  
 deo no e uniuersali vex quia plues boni  
 viri emut et vendut et cu nullo iurant  
 ena i magis et adius epaionib sed  
 simplia ubo affmat vel negant sdom dm  
 r q dicit sit pmo u e est no non **Un em**  
 legatur i dyal cesarij q duo tuces colon  
 it cetera pta sua ofessi sunt duo pan q  
 ade i se sunt valde magna licet ppe usu  
 mitorib hys dieb pua vident et q  
 nulla viz medacu et puutu. dne nichil  
 possim eme vel vende nisi oporteat  
 nos meti et iurac et sepius puurare.  
 qd du dicit pleba pta ista valde sut  
 ualde gna et a saluatore prohibita di  
 cenda sit sermo u e e no no. respodeo  
 no possim hoc preptu i negociacioni  
 b nris custodie. aut sacdos vnu ofili  
 moo et bn ceder vob nolite meam no  
 lux iurac sit micanu vltis dae sic eum  
 laudate. et promiserit ei q acceptac  
 velle hoc vno ano hoc petuit sacdos  
 ab eis. ipedierte ergo eos sathana quia  
 semp salua huane aduifat pene nichil  
 illo ano vendiderit ruis q ano ruolu  
 to ad suu plebanu dixit. obia huus  
 ani nob sut multu dapnosa omis a  
 nob defluut n aliq sine iuamento  
 vende possu. tuc sacerdos nolite time. q  
 repnao e et fixu tenere i corde vno q  
 n aduifitas nlla paupras nos a tali  
 proposito auirat et dms vob bndiq. q ex  
 vob sus opucti pmiserit q custodire  
 vellent ei ofilu diu q preptu p  
 omis dies vite sue etia si oportet eos  
 mendicare. nua res stan dms iustia  
 apstaut tepaooz et reperit oes ho  
 mies eos plusq ceteros mitoroz sic  
 quetae fa q sunt i breui diuites ita vt  
 miraret. et ruis ad suu ofessore gns

qut pe ne

suas ex

egerunt eo q p eius salubre ofilu a ta  
 graubus ptas forent exoneati et foris  
 i rebus ditaa. **Secundi** sunt mercato  
 res qui i starea delinquit et hoc fit epli  
**Primo** cu quis het diuisa pondera sic q  
 vendit ad mi et emit ad mai. **Secdo** cu  
 habet mensura iusta et pond iustu. f  
 snent male mensurat vt caupones q  
 replent mensura cu spuma et eaa dig  
 cu libe supponit et silit panice de qui  
 cu polluce vlna rthut zcus **Tercio** cum  
 quis het iusta libra et mesura sed facit  
 vt res pondeosior sit tpe vendicionis vt  
 q lana rppit aq vel pip poit ad cellau  
 et vnu cum aqua linphat et sic de alijs  
**Duplex** dapnu habebut tales **Primum**  
 tpale **Deuo**. Non habeb i starea cuo di  
 uersa pondera et post aut duuas tpe logo  
 Sic p oppoiti cuo moriut. tales etiam  
 res male acqsite ato pdunt. **Spuale e**  
 dapnu q cu scriptu sit p q peccat p her  
 et puier qui igitur i starea peccat mei  
 to i starea mychael punientur. vbitur  
 mala eoz i magno ponde ho vno eoz  
 nullu ponderis ee videant. **U sunt**  
 qui ppe dilaaone tps res vendut ma  
 iori pno q valet vel vale possit nisi du  
 bui sit q nices vendute tpe solucionis  
 debeat pl vel mis valere quia tr linte  
 pnt vendi tm plus q tu estiat qd debe  
 ant vale tpe solucionis **Et** hoc itellige  
 si iste venditor iam nolebat vende nices  
 sed itendebar seruae vsq ad illud tpe r  
 tuc primo vende. cu eni venditor sta  
 tuat i corde suo pro quanto velit re sua  
 dare no pt ppe dilaaone pau agme  
 tae. **vbiq** **Si** quis iam vellet vende  
 equu vnu pro decz florenis promittit  
 tur s ppe dilaaone ad dimidiu a  
 nu dat eu pro vndeam florenis tuc  
 vndeam florenu det restitue q usu  
 ra omisit. sed si aliq dicit no possim  
 vende nices nras sine dilaaone. rideo  
 cu dilaaone licet vende sed ppe dilaa  
 aone non licet pau augmetne. quia q  
 vendit res longe curu ppe dilaaonez  
 solucionis q eis i cotineta soluet usura  
 omittit vt pz de vsua ca ofiluit  
**Quarti** sunt q aliud ostendit et aliud  
 vendit et sunt illi q occidit malum  
 sub bono et superio ponit id q bonu



# ut f. l. h. vendans

ē in spū hoim sed i medio id quod de  
terius ē et dicunt q totū sit sicut superi<sup>9</sup>  
apparet et sic mēacendo proximos deca  
piuit **Ex m i dpal cesarij a latrona** que  
dā venit i xl d'fitei pāa sua flectens un<sup>9</sup>  
corā ofessore genua sua quid qd se boi  
meminerat fecisse cepit enūare et cū  
phariseo i eua<sup>9</sup> se iustificare dicens dñe  
tot sextis ferijs i pane et aq̄ ieiunare <sup>soles</sup>  
elias meas dare etas frequentare  
et multū ihunc modū face. **au sacdo**  
dixit ad quid dñā venisti nūq̄ pro istis  
opibus vltis reape penitēāa quare  
non dicitis pāa vā. **Indente** illa n<sup>9</sup>  
m oficia su. **ut sacerdos** cui<sup>9</sup> officij ep<sup>9</sup>  
respondit mulier ferrū soles vende.  
ad ille quā soles aliqñ mōres pāa  
las i ligaturis maiorib<sup>9</sup> i mīscere di  
tente illa soles. **respondit** ecce hoc cri  
miale ē pāa quia dolus et fraus. **sedo**  
itrogauit soles aliqñ menti iurare  
et pūare. **Indit** illa q i d'ib<sup>9</sup> sepi<sup>9</sup> ex  
do tno q̄siuit dices soles emul<sup>9</sup> is v<sup>9</sup>  
aliqñ maledicē et alijs plus vēdenab<sup>9</sup>  
iuidē. **illa** indit i hys sepe deliqui. et  
plebanus ista oīa pāa mōria sunt et  
nisi pēitēāa egeitis adignā v<sup>9</sup> vbi  
i gehennā. **trua** illa i v<sup>9</sup>ib<sup>9</sup> peccasse se. <sup>ei<sup>9</sup></sup>  
rognouit et q̄q̄ de cerco ofitei didiat  
debet. **Quā** matores sunt qui vili<sup>9</sup>  
solent rem emē q̄ valeat vt dūgit  
i nāte cū quis coactus et nāte cogēte  
oportet eū cū bōndapno sua vendere  
et talis emens et multū nu<sup>9</sup> pro eis  
dē rebus valui sunt dans tenetur  
ad rōpensare dāpnū proximi. hoc  
ist nō adūtant qui qñq̄ si possent  
libent<sup>9</sup> ement pro vno floreno quod  
valēt duos et de hoc sibi nullā ofitā  
volūt face cū tñ tal res omūit sic  
nō venditur sed ille ex mera nāte  
sic vendē cogitur **Exemplū** de vno  
qui emit pētios redditus et ctos  
semp vni florenū pro q̄tuordea  
sed venditor ex nāte coactus sic vē  
didit sed alt<sup>9</sup> cū dāpāone sui et suor  
sic emit **Itē** alijs qui vni vni equū  
pro xl florenis vendidit q̄ vñ deca  
valuit et sup hoc oressit ei 21 flore  
nos p ānū et insup i eodē āno bis  
omūit cauit. et talibus pāa non di  
mittunt nisi restituat rōpensant

dāpnū proximis et quod dñm ē de vē  
ditore enam itelligendū ē ex pte ep  
toz. vt qñ venditor et edēt rē sua  
mū pāosam ēē q̄ sit vt puta ven  
didit auz pro mūoz pāo q̄ et edi  
dit ēē auricalā. aut al' sanū qd pu  
tat ēē ifinū et sic de alijs. nā si ep<sup>9</sup>  
hoc agnoscat iuste emit et ad resti  
tione tenetur **sdm thomā 2<sup>2</sup> q**  
**na** **Septi** sunt qui miosum et de  
stuosum vendit pro bono **Quā** q  
querit vtrū venditor tenet dicit m  
tū rei vendēde **Respondet** **sdm thō**  
**2<sup>2</sup> q na** venditor qui rem miosam  
vendendā exponit ex hoc dat ipe ep  
tozi dāpnū vel pūali ocaſione dāp  
nū quidē si p̄t hui<sup>9</sup> vā ū res sunt  
mūozis p̄ij et ipe nūctū de pāo mī  
nuir. pūali aut<sup>9</sup> puta si p̄t viciū hu  
ius vsus rei reddat ipeditus vel noxi<sup>9</sup>  
puta si aliquis vendit equū claudi  
cāntē pro veloci vel domū ruino  
sā pro fina vel cibū corruptū pro  
bono et sic de alijs **Respondet** si hui<sup>9</sup>  
modi sit ocaſulta vicia et venditor nō  
detegit eū dolosa et illiata venditio  
et tenetur venditor ad dāpnū resti  
tione **Si** vco viciū rei fūcit māi<sup>9</sup>  
puta cū equis sit monoal<sup>9</sup> vel cū  
vsus rei et si nō apetat vñ p̄t ape  
re ali<sup>9</sup> et venditor p̄t hui<sup>9</sup> viciū  
subſtat de pāo quātū oportet nō  
teneatur ad māifestandū viciū rī  
q̄ p̄t hui<sup>9</sup> viciū forte emptor vel  
let plus de pāo subſtrahi q̄ eēt sub  
hendū **vñ** venditor p̄t licite viciū  
rtūe her ille **Septimū** sūt q̄ pro  
prompta pecunia emit et tōtine  
ti illi eidem vel alio vendit eodē  
et p̄t dilacionē dant carū q̄ val<sup>9</sup>  
vel valē p̄t. et nullū laborē vel ali  
quod dubiū nec aliquas expensas cu  
har re habuerit sed imete eode tpe  
et loco p̄t dilacionē multo carius  
vendiderit q̄ emerit **vbiq̄** **Et** aut  
illū emit tū ē i bono foro et p̄t di  
lacionē carū vendit q̄ solue p̄t. **Itē**  
qui qñq̄ emit duo vel quatuor va  
sa vini pro p̄opta pecunia et imete  
p̄t dilacionē multo carū vendunt  
et qñq̄ nūq̄ exē cellac thuntur et  
qñq̄ bis vel t̄ vendit et tñ i eodem



loro manet. **I**te qui emunt parvum vel  
 lanam vel huiusmodi pro propria pecunia  
 et immediate vel carius vendunt propter  
 laconem et tales nunquam lucrantur plus quam  
 ille qui talia in amonia duxit et vel  
 militaria in magnis expensis et laboribus.  
**C**irca hoc quæritur utrum negotiatores  
 sint licite lucrari accipe et carius vende  
 si emptum sit. **R**espondeo cum laborat pro  
 omnibus et quasi se mercantur negotia  
 gerunt sint moderate lucrari accipe.  
 scilicet de immoderato. **E**t de episcopo et de  
 diacono. **R**espondetur quod hoc intelligitur  
 dum est ipse venditor rem melioravit  
 aut eam quod parvum in multum secundum divi  
 tate ipsius vel loci vel propter pretium cui  
 sese exposuit trahendo rem de loco ad  
 locum pro carius vendere dum tamen mode  
 ratum fiat ut dicitur. **Q**uæritur negotiatores  
 sunt qui in tenebris loca eligunt et luce  
 solis et claritate diei obtinuerunt et hoc  
 id faciunt ut res alii appareat quod sit sicut  
 parvum. **V**nde dominus merito dicit eis illud  
 matthei. **A**vertite eos in tenebras exteriores  
 quia in tenebris dilexerunt in tenebras  
 habebunt et in hoc ostendunt se malefacere  
 vel agere. **V**nde de talibus dicit christus in eu  
 gelio ut habet iohannis. **O**mnis qui enim  
 male agit odit lucem et non venit ad lucem  
 ut non arguatur opera eius qui autem facit  
 veritatem venit ad lucem ut manifestentur  
 opera eius quia in deo facta sunt. **E**t tales nego  
 tiatores qui causa decipiendi hoc faciunt qui  
 in eis oculos et conatur velare unde aucto  
 ritas. **O**culos domini omnia aspicientes  
 conantur velare qui malum pro bono nu  
 tuntur vendere dare vel mutare. **E**t  
 tales in casu quo nunquam proximum dece  
 pissent tamen sola intentio eis ad eternam dap  
 nationem sufficit. **M**onui sunt qui mecum  
 chancas conveniunt et pactum faciunt da  
 do eis propriam pecuniam ut sibi super numerum  
 assignatum tot paria vel tot facta mecha  
 nica appareant et sciunt verum quod tunc  
 illo sibi assignato multo plus eis de  
 mechanicas solvent talia eis parata  
 sic et sic nimis gravat istos pauperes me  
 chancos sic quod ex ipsis otinuis labori  
 bus vix sibi nutrimetur accipit. **D**ec  
 ni sunt qui illas res vendunt quod ad  
 nullam usum sunt utiles nisi ad pec

candum sicut gladios et sagittas itox  
 icatis aut venena aut flos tesseris  
 aut huiusmodi tunc idubitant peccant oes  
 qui faciunt vel qui vendunt vel tenet vel  
 donat et omnia mala sequentia ipsis  
 putabuntur. **I**n occasione dampni dat dap  
 num dedisse videtur pro eo. **S**i culpa  
 concordante thoma et ostenditur. **D**i autem ille res  
 que vendende sunt sint esse vales ut  
 arma in iusto bello aurifigium et orname  
 ta ecclesiastica. et etiam quedam venena ad  
 aliqua medicinalia vel ad aialia novum  
 qui talia vendit vel parat vel dat  
 non propter hoc peccant nisi forte prohibiter  
 dicitur. **I**tem quod emptor querat ad malum re  
 faciendum tunc enim non debet ei vendere nec  
 dare nec accommodare. **V**bi gratia. **S**i unus  
 qui vellet unum iniuste occidere vel alias le  
 taliter vulnerare. tunc illi non des gladium  
 vendere vel accommodare alias reus eris illi  
 propter hoc. **I**tem aurifaber faciens anulum aureum illi  
 quem facit veratim velle aburi sicut dando  
 aliam mulierem in matrimonio constituta vel  
 virginem ut allucinat talem mulierem vel vir  
 ginem ad dilucium actum talis aurifaber  
 erit reus in peccato illo et sic de aliis. **E**t hoc idem  
 possumus per talia exa agnoscere. quia si quis  
 querat hominem aliquem ad occidendum eum  
 iudicans illi facere locum ubi eum inveniet  
 reus erit hominidum. **I**tem si quis indicaret  
 aliam fornicatam volenti prostribulum sine  
 locum occultum ubi tales meretrices inveni  
 ret reus erit illius peccati. quia est regula  
 iuris quod qui occasione dampni dat dap  
 num dedisse videbitur. ergo unius saltem  
 loquendo quicumque vivat vivo vel factis  
 aliam ad peccandum reus erit illoque omni  
 peccator. **Q**uæritur sunt qui in diebus  
 festis in amonia sua excent et de  
 hac materia invenies super precepto tunc.  
**Q**uæritur sunt qui emunt rapina  
 vel furtum. **V**bi sciendum quod qui facit vel  
 probabiliter creditur esse furtum vel rabi  
 nam et sic emunt gravatur quicumque modis  
**P**rimo quia tenetur semper rem red  
 dere eam si alii emptum moriatur vel vio  
 lentem mori auferatur. ergo quicumque emunt  
 rapinam vel rem furtivam semper tenentur  
 restituere eam si decem annos emissis et al  
 eodem die sibi mortuum fuisse vel eam eadem  
 die qui emunt sibi violentem auferatur ad  
 huc tenetur restituere si non veratim peccat











corpus sup azimū ponent et ad que  
cūq; locū illud deferret ibi sepilietur  
putantes q; ad eam delaturus eēt  
vel ad domū sacerdotis q; aliā mā  
nesnebat. placuit pacto sacerdoti. azi  
mus corpus usurarij sup se positū nō  
deducens ad dexterā vel sinistra tulit  
hoc ad patibulū et se excusans coram  
omī aplo proierit illud a se sub patibu  
lo et sepulchro ē i sepulchro pīm suorū

**U**surā multis modis committitur  
primo cū aliq; pensant cū dīo  
ne ad pactū plus recipiendi et sunt  
expressi usurarij eā sōm iudicium  
eēt. **S**edī sunt qui prestāt sine aliquo  
pacto q; aliquid vlt̄ sorte accipiant  
alias nō mutuantur isti sunt usura  
rij quo ad deū. **P**er inreacionē corrup  
ruptā quā prohibet saluator luce vi  
o. Mutui dantes nihil vnde sperātes.  
ergo q; aliq; recipiendi sub spē aliq;  
mutuat p̄cipue pecunia si nō alias nō eēt  
mutuatiū. quidq; postea accipiat u  
surā q; nō eēt si nihil postulet tene  
tur ad restitucionē. **T**ercij sunt qui  
mutuant res suas ad certum tū. quo  
veniente nolunt prestare vlt̄iore  
dilacone donec aliq; emolimētum  
p̄cipiant licet expresse nul petant.

**Q**uarti sunt qui vendūt res suas  
longe carius p̄p̄ dilatacone t̄p̄is q;  
si eis incōtinētia soluent vt patet ex de  
usuris cō. **C**onsuluit 2. **E**st enī ḡnalis  
regula q; quid q; accēdet vlt̄ capitale  
usurā ē. **V**bi 10. q; 3. **Q**uinti sunt qui pro  
propm pecunia iā emūt et imēdiate  
p̄p̄ dilaconē illi idē a quo emerunt  
vel alio cōsūso vendunt i cariori fo  
ro q; valet vel vale p̄t hoc patet sup

**q; 3. Sexti** sunt qui emūt vinū vel  
bladū cū adhuc crescat tū in bono  
foro q; v̄sile ē q; nullo tpe solucōis  
ita modicam soluet et talis usurā  
committit. **Obiura** dicit q; iō emunt  
vinū ab ipis vindemiatorib; cū sint  
i nāte cōstituti 2 tū pro vili p̄ao q;  
idubitanē tpe solucōis multo plus  
soluet. s̄l̄ et illi qui emūt a rusticis  
frumētā et tū pro vili p̄ao q; tpe so  
lucōis plus soluet et tales om̄s s̄t  
usurarij et tenentur ad restitucionē

**Q**uid si quis emit fr̄us profu

tuos hoc āno de agro seminato  
**R**espondeo nō ē usura. quia dubi  
tatur utrū plus vel mi; debeat  
valē et cum hoc stat ad huc i uolūte  
dei utrū velit eos cōsuare a tem  
pestate aeris et alijs p̄ualis sup  
uenturis. et eodē mo dīcendū est  
q; si emit fr̄us p̄ueniēdos ad tres  
vel q̄tuor ānos. **S**eptimi sunt q;  
recipiūt aliq; p̄gnus vel cōdit  
pecunia sup p̄p̄m aliq; et s̄t  
eius nō i sorte. **C**irca quōs queritur  
quid de commutabus quarūda ciuita  
tū q; dant pecunia ad usurā. **R**ūdo  
sōm rap. om̄s illi aues quoz aucto  
re 2 cōsilio sit usurarij sunt. et eodē  
mo si ciuitas vel ciuitates recipet ali  
q; p̄gnus s̄t ciuitas vel castrum v̄  
hui; et fr̄us eius nō cōputant v̄  
sorte om̄s tales usurarij sunt. **Ar. 11**  
**S**icut v̄r 2 2 q; 3. **S**icut intellige

de vno q; pecunia locaret sup m̄strū  
vel aliq; ciuitate et sic de alijs et s̄t  
hui; moi tollet et eos i sorte nō cōputa  
ret usurarij ē et tenetur ad restitua  
onē. **O**ctauū sunt q; dant ḡniū v̄tus  
vt postea recipiant nouū. et de hys  
dicit raymūd; q; usurā committit quia  
melioze rē accipit. **Q**uod intelligit  
ostē. q; aliquis p̄p̄ hoc facit vt illa  
melioze lucretur. si v̄o faciat ne sua  
mess̄ peat et v̄de accipiant. **F**aciat nō  
committit usurā. **S**ed etiam tū sine du  
bno excusatur q; noua p̄sumit quod  
deat mi; valere. **S**ecū si p̄sumit q;  
plus debeat valē. **E**t ē. **R**audant.

**N**on sunt q; emit a paupib; oues  
vel boues quas illi nō h̄nt forte i  
talia aualia locant eis. quid ergo de  
illis. **R**ūdo s̄m nulli si emptor v̄t. **S**icut  
credit q; venditor illa nō habeat et  
locat ei pro ānuā pensione usurā ē  
vel saltē i fraude usure fit. si v̄o cre  
dit eū habē et sine fraude emit nō  
ē usura. **D**ecimi sunt q; mutuant  
pecunia sub eo pacto vt illi s̄l̄ re  
mutuat. **U**trū tales committat usurā  
**R**ūdo s̄m thō 2 2 q; ad. **L**icet ē q; mu  
tuata v̄nū s̄l̄ mutuet aliud sed nō  
licet obligare debitoze ad mutuat  
in posterum faciendū 2

**Q**ueritur utrū liceat ampe mu



huius sub usura **Andeo** scdm tho 2<sup>o</sup> 2<sup>e</sup>  
**Andeo** Non licet aliq induere ad mutu  
 stionu sub usura licet m ab eo qui pat  
 e facit et q exeret usuras mutuui ampe  
 sub usuris pp aliqd bonu ut e subue  
 tio natus vel alcei. Et intelligit ul  
 rianis no solu de absoluta nate sed ead  
 de nate ualutatis qua aliqs asetur  
 agendo negotia sua. Sed hac cessante  
 pum cu accipitur pp lucru alec vel  
 hu moit tuc scdm eundem acipe ad  
 usura e paim mozte. **Queritur** v  
 tri licet dona et elemosinas recipere <sup>ab usura</sup>  
**Andeo** fm vltim. Sic nisi p h effiaat  
 no soluendo. na tuc q rapet ab ipis  
 tenet eis restituere vel illis a qb ipi re  
 ceperit. scias si utaqz hct aliq pp usu  
 ris et p hoc no effiaatur n soluendo  
**Queritur** vtru licet maritu rapere  
 dote a pre uxoris sue q e usura. **Andeo**  
 scdm willy. Si p no sufficiat ad soluen  
 du q de usuris ht et maritus sciens vo  
 luntate vel hns ignorata a rasmam no  
 darrat cu filia no det recipere dote atri  
 pre. Si at no pumbat forez ee usura  
 ru vel alias ee soluendo q m no erat  
 pt dote recipere i soluone licet p mod  
 stat veite hct willy. Quia at dicit  
 q sciens veite no recipiat dote. aut si  
 recepit restituit illis qbus p rribat.  
 Si aut i veitate soc de alijs bonus eat  
 sufficiens ad soluendu tuc gener idu  
 bitant pt dote rapere. **Queritur** vtru  
 licet creditori rapere quod usura ei det  
**Andeo** scdm willy si bo fide creditur  
 ei pecunia ut ex ia ommodu suu facit  
 et lucrando forte si ex ea libearet re  
 ape pp quod miiuit eadsi ille alias no  
 sufficiat usuras solue. Si alia causa credi  
 dit pum ad ludendu i alea vel dadu  
 meitu vel hytoni no det debuui ab  
 eo rapere. n usuras extortas sufficiat re  
 stituere. **Ando** e ead q ead tm de  
 restituit usura voragunt q ea rstringit  
 oim q potuit. hoc p rtra eaz solu  
 none multiplex remediū adhibuit  
**Qua** si promissis aliqs usura solue  
 rogi no debet ad soluendu. q usure

sunt indebita. **Ex de usuris** co debito  
 res. qua qcumqz uider sententia daret  
 ad psoluendu usuras extortas scda  
 icurreret. It scdm remediū e q post  
 soluone pt eas repetere et usurarius  
 tenetur sibi restituere q p usura ab eo  
 recepit. **Circa** quod querit vtrum  
 usurari teneatur ad dapna debitori  
**Andeo** scdm raymundū tenetur ad oia  
 dapna q ille pp soluone vsue passus  
 e. vti domū suā pp hoc vilius vendidit  
 et si alia adduxit. aut si pp hoc alia sub  
 usura qsuat. **Circa** remediū e q si no  
 vtr restituere tunc pt iudicia vel alio plao  
 denūciare. et uider siue talis plao ex  
 officio suo pt illū cogere ad restituendu  
**Ando** q antiquis usurarij fuerit ab  
 alijs hoib valde depecti et cu h vari  
 put narrat willy lugd i summa maiorz  
**Q**uantiq i vna rō ciuitate vix iuuebat  
 vn fenerator. et ille no fenebat nisi  
 data fide q no publicaret. de hoc q cer  
 titudinalit sciret eu ee usurariū. tuc  
 ampliq dicebat do ei dom dyaboli  
 et vinea ei vinea dyali et sic de ceteris  
 reb. **Q**stulū paas no dabat ei i missa.  
 ignis a vicinis ei i domo ei no fuebat.  
 puei ei ad ocausum ei expauescebant.  
 i alteruū cu digito denostbat. nunc  
 vco nro tpe fuit cles cathedary pncipu  
 et ab hoib ei assurgit ei  
**De** vtridecimi sunt q recipiūt dona  
 vel munuscula a iudeis. **Circa** quod h  
 nōnda sunt duo. Pmo quare de no  
 luit q iudei penitus asumerent sed no  
 dispgent. quare eos no prosequit sit  
 hētos sed sinit eos viuē q no ex toto  
 deleantur et hoc fit ppter ts rōnes.  
**P**rimo qz ifine mundi dnt dūa p  
**Q**ueritur ad vespam 2<sup>e</sup>. et don it fm  
 da x ut habet iohis p<sup>o</sup> fiet vnu ouile  
 et vnus pastor. **Q**u ead ihe in dieb  
 ill saluabitur iuda. **S**eda ratio qz sunt  
 librarij nri qtu ad vctus testamentū.  
 et ergo ne pagani dicant vos xani  
 istas iras oposustis ergo hē m vct  
 testamentū et dca pphetaz a iudeis. **T**ia  
 ratio e pp meoziale dnice passionis







9. sanguis

unū oculū p hoc intelligi debet  
 qd p uat regno celesti quod omps  
 deus datur e omib elab suis. cui  
 iudicio dicit illud mathei 21 Venite  
 bndicta pns mei possidete rgnū patū.  
 ubi legitur regnū i singulari et no  
 i plurali. quia omis sa et clā unū reg  
 nū possidebunt. qd diuident sibi iura  
 ex cui te sic qd hoc quod omis possident  
 unū possidet et cōsū. **in gregorius.**  
 Omnia enī sūt omibus cōia. ppter eū q  
 i omib e oia. **in diuclm.** vnusquis  
 i m gaudet de gaudio alci q tu de  
 suo ppro. et hoc id fit qd vnusquisq p  
 se diligit proximu suū sicut seipm.  
 ergo omis elā i celo sunt et erunt re  
 ges et regine. **in de quolibz clō dicit**  
 illud ps. Posuisti dñe sup caput ei q  
 cōia rē. hoc regno et corona pnat se  
 culis iustor. **in aut duos oculos iactat**  
 p hoc intelligi dēt qd etnalit ai corpe  
 et aīa pūni dēt. qd homo ē apostus et  
 corpe r aīa. sed i morte aīa sepatur a  
 corpe tūc aīa peccatoris sola pūnet  
 usq ad nouissimū diē. sed i rēsurē  
 et in nouissimo die tūc aīa r corpus  
 sūt cōiū. **in pātr ai eodē**  
 corpe et aīa et ai eisdē mabz r oculis  
 et fēcīs mēbus aiū quibz peccauit  
 etnalit pūnietur. **in bernard.** In q  
 mēbro aut creator magis offenditur  
 i eo pātr grau' tōqbitur. **in aut es**  
 oculos iactat p hoc iudic. debet qd et  
 nalit sepabitur a uisione sē trinitatis  
 saluet pns et fily et spūs sū q uisio  
 r mētes et pmiū elōz. **in iohes.** h  
 ē uita etna ut agnoscat te solū dñm  
 uerū et quē misisti filiū tuū ihm xpm.  
 et qd iocūda sit ista uisio ondit ap ha  
 dauid i ps dicens. **in m nulle ani**  
 an oculos tuos tāq dies hestna que  
 pterit. **in aut quatuor iactauerit**  
 p hoc intelligi dēt qd sepabitur a  
 quatuor ordiubz scoz noui testamēti  
 i quo testamēto iam sum' q aplis  
 martiribus cōfessoribus et uirgibz.  
 ista sunt qtuor ordines noui testame  
 ti grialit loqdo. **in aut quāq oculos**  
 iactauerit p hoc intelligi dēt qd onus

salus q effluxit ex quāq uulnēibz ihū  
 r i eo frustbitur. ergo de elibz aqueit  
 bernardus i psona r. **in dñe satis ppter**  
 uulnēatus sum nūq pro iūquitate tua  
 afflictus sum. cur afflictione addis af  
 flicto. magis aggruant me uulnēa pā tu  
 q uulnēa corpis mei. **in aut sex oculo**  
 iactauerit p hoc intelligi dēt qd dñs iū  
 diao regret ab eo quō sex opa mē ex  
 tuit d. **in math 21** cōsurū et nō dēdisti  
 michi rē et tūc subiūget talibus sen  
 tēciā illā horribile. **in maledicti** in  
 igne etnū qui pparati sūt dyabolo et  
 angelis ei. ista horribil' fīa intelligi  
 dēt p sex oculos. **in dōd** quantum pā  
 i elibus ludis ppter pēdōi ē multatu  
 dine pātr q i ludo accidunt. pnt ei  
 ubi accidē dēt et octo pātr. **in pūmū**  
 ē ydolatrā quod ē r pūmū pcep  
 tum ubi dicitur nō adorabis deos  
 alienos. sed iustor taxillū pōit deo  
 et frū eum deū suū. **in aug.** hoc  
 ab hoīe colitur quod ptecebis dili  
 gitur. hoc p qd ad depatū taxilloz  
 sēdm iulij iugō i sumā uiaoz  
 largitur quod nō lē largiretur  
 ad pteceptū dei. qd si paup peteret  
 denariū ppter deū forte uir daret  
 unū obulū. sed ad pteceptū taxilli  
 dat qmz mediētā sē sue. ppe enī  
 largior ē ad pteceptū taxilloz q  
 beatus martin' ad pteceptū dñi.  
 ppe enī nō solū dat mediētā  
 pallij pmo totū palliū et mēdu  
 tunicā et camisia et nud' sequit  
 dam suū dyabolū. et i hoc appaet  
 magna stulticia iustor q se uilissē  
 seruituti subiat dñi taxillū sūt dñi  
 stant et ad hoc se stringit ut fa  
 ciat quod ppe iussit. **in merito dei**  
 dēndus ē talis iustor. **in seneca.**  
 Si pdeis murē dñari alio mui  
 nūq risum teneas quātomagis  
 ridiculū ē q os caninū r taxillū  
 qui frū ē de osse canis quod mō  
 ris ualoris q mus hoī dñetur.  
**in dēdōi** at qd sit de' dēdit r tras  
 cōdiabz suis qbz tota scriptura  
 scribitur p quā uolūtas dei fīdibz



ifinuatur. sic taxillus h̄t 21 p̄icta  
 quibus lufor agnoscat voluntate  
 dei sui. **S**edm̄ est execrabilis iuratio  
 et blasphemia que i talibus ludis  
 frequent̄ idē et istos eius resu-  
 ditur. hor̄ rōuatozū et blasphem̄  
 oz p̄ncipes sunt qui club̄ luso-  
 ribus hospitiū dēdit. vel q̄ uesti-  
 menta eoz vel alia delusa diu-  
 dūt vel cū ipis familiar̄ bibūt  
 vel ab ipis sortem lūnis recipiūt.  
 sicut am̄ quis lucrat. **Q**uod du-  
 pliat̄ intelligitur. primo qui videt  
 de lumine illo aliquatū peccant  
 2<sup>o</sup> qui denarios illos rapiūt qui  
 danant ad lūne. sit. cū quis luc-  
 tur et tunc coacens quibz dar dena-  
 rū ad lūne. et ergo qui tales  
 denarios recipit et eos ad ludū  
 luauit tenetur ad restitūone. et sic  
 blasphemare ē de p̄ceptū vbi dicit̄  
 non assumes nomen d̄i r̄. **U**n̄ etiā  
 q̄nqz d̄ns ip̄na vindictā de luforibz  
 dāpit. **U**n̄ legitur de quodā mi-  
 lite qui dū occasione ludū p̄ oculos  
 dei iuraret. p̄ziū oculi eū de capite  
 ei exiliert et i aleam̄ ceciderit.  
**I**te quidā sagittā cū iato est valde  
 ex hoc q̄ i ludo p̄didit sagittam̄ dixerit  
 vsus reū quasi vellet se vindictā de  
 deo. sequena v̄o die cū idem sagit-  
 taris eadem hora sederet ad ludū  
 rediit sagitta sup̄ aleam̄ sanguino-  
 lenta. **I**te caue d̄t quilibz homo-  
 ne vel taxillos vel alea ad ludū  
 nāria locet. sicut enī valde malū  
 reputaretur q̄ aliam̄ sceleratozū  
 gladiū locaret v̄n̄ aliquem sc̄m̄ et  
 iustū v̄z iusticiā debet. sic malū  
 reputaretur qui locat taxillos si  
 credit occasione illa deū blasphe-  
 mādū vel q̄ crucifigendū. **S**im-  
 p̄m̄ est fractio solēnitatū. quia  
 sc̄m̄ ludo. **I**n p̄ncipue solēnitatibz  
 p̄ncipue omittit lufores p̄m̄ nō  
 attendentes qd̄ legit̄ nūi xv de illo  
 qui collegeat ligna i sabbato mor-  
 te moriatur h̄o ille aut d̄ns lapidibz  
 obruat eū om̄is turba. **C**onstat at̄  
 peius esse. tum blaspheumus et  
 piurus lude quā i sabbatis collige  
 ligna. **Q**uartū ē obedienaa pa-  
 rentū qz quilibz tenetur obedire  
 p̄ntibus i bonis et iuris et ē hoc  
 de quartū p̄ceptū. **Q**uintū est

et homicidū. **I**ntēdū enī vnus lufor  
 pro solo obulo inffiat alū et hoc ē  
 de quātū p̄ceptū. **S**extū ē furtum  
 quia tales lufores efficiuntur quoz p̄  
 modū fures et sic q̄nqz sequent̄ su-  
 pendunt. et hoc est de b̄ p̄ceptū  
**N**ō furtū facies. **S**eptimū ē f̄m̄ tes-  
 timoniū. qz sepius d̄ngit q̄ vn̄ phi-  
 bet f̄m̄ testimoniū de alio dicens eū  
 lucratū esse cū tū p̄didit h̄c ē d̄ra  
 septimū p̄ceptū. vbi dicitur non  
 falsū testimoniū dices. **P**rtimū est de  
 fideriū lucrandi quod ē cupiditas  
 que ē radix om̄ maloz. v̄t dicitur i  
 th̄o. quātū et hoc ē de nōm̄ p̄cep-  
 tum. vbi dicit nō cupisces rē p̄mi-  
 tu. **N**onū p̄m̄ ē i m̄ia. qz vn̄  
 lufor alū spoliarē vellet vsqz ad  
 camisiā si amode posset. et sicut in  
 d̄m̄ xpi i eua<sup>o</sup> misericordes d̄a sut  
 b̄t. sit ecouerso. **I**nmisericordes ipe  
 uices sunt. **U**n̄ iacobi iudiciū et sic  
 sine m̄ia qui h̄c nō facit m̄iam.  
**D**ecamū ē vsura maxia que atē  
 dicitur nō solū i anno vel i m̄se sed i  
 eodē die vel hora ex de excessibz  
 p̄relatorū inter d̄icos. **V**ndecamū  
 est stēptus prohibitiōis sc̄e m̄is  
 et̄e. nam glosa d̄t qz h̄c v̄b̄ d̄t  
 prohibita nō t̄m̄ dissuasi. **Q**uode-  
 camū est scandalū proximi. corū  
 p̄ntur enī multi qui ad ludū sp̄i-  
 ciendū mala s̄uctudine ueniunt.  
**U**n̄ marci de h̄o p̄que scandalū  
 venit. **P**ertūdecimū ē amissio t̄p̄s  
 et om̄ bonoz que isto t̄pe quis fac  
 debuisset. et ē magna p̄lucra qz  
 lufor q̄n̄ potuit facere ad p̄m̄ et  
 lucrat et proximi edificatione. **I**de  
 honore. ip̄e facit quod sibi ē dapno-  
 sū. proximo scandalū et deo d̄tume-  
 losum. **Q**uartūdecimū ē p̄iurū.  
 sepe enī iurat lufor se lucratū fuisse cū  
 i veritate p̄didit. **Q**uintūdecimū  
 ē fraus. sepe enī defraudat alū  
 iurando iactando d̄putando r̄cis.  
**S**extūdecimū ē iā et odū. qz sepe q̄  
 lufor p̄dit prouocatur ad irā sic male  
 dicit sibi p̄m̄ et quoz proxis et  
 isup̄ q̄nqz acquit odium de alū  
 qui ab eo lucrat. **Q**uodam̄ sep-  
 timū sūt v̄ba m̄daci. quia sepe  
 vn̄ mentitur i dapnū al̄i. **S**up̄  
 hoc hoc iudicū eū q̄nqz v̄beibus et  
 d̄sept̄ q̄nqz ad domū p̄m̄ p̄ueit

em

2m

1<sup>o</sup> m̄ ē p̄m̄ iuratiōnis qz sepe q̄nqz nūat  
 p̄m̄ v̄bis et



dicitur bar uxorē et pueros et totā  
 familiā. **D**icendum qd ipse lufor  
 puzus maibus scipm amittit. et  
 pdit que filius dei manib9 crua  
 xis redemit. **U**n bernardus lo  
 quens i psona dñi ad clez dicit. Ego  
 acquisiui te maib9 crucifixis et tu  
 re consumis matb9 a demonibus  
 dedicatis. Et est magna ingrati  
 do qd homo ipugnat eu i illa pte  
 co ppozis sui in qua dñs pro amoe  
 ipi9 tñi dolore sustinuit. Item lufor  
 ipi9 dñt oculos cordis ipē pñt iue  
 nire qd sibi pñt diffuadet. sed ipē  
 lucrus ē et uertit oculos mentis  
 deoz sum. tunc occurit sibi debet  
 qd lucrans ē tñ illa pecunia etia  
 dāpnatione. **S**i aut pdit et uetat  
 oculos sursum. tñ occurit sibi det  
 qd pdit etia hēditatē et bñam uita  
**S**i aut eiat oculos mentis circa  
 se tunc aduēt dēt demones. qui  
 cum tñq leones rugientes tñ tñ  
 dant et tñ deuozare affectant. si dō  
 omēs pñt eis sup lufore daret  
 tñ exemplū legitur i dyaligo cesa  
 ry. **Q**u lufor quidā totus eat i ludēditis  
 do tēpē ut nec die nec nocte qēret.  
 et in sup semp saculū cū nimis se  
 cū fēbat ut sciam uolentib9 lude  
 obuiaret i ludo. ita aut expedito  
 et fortunatus eat ut vix ab illo  
 aliquis sine dāpno recederet. ut ar  
 postea et pñab9 ostendetur qd tñm  
 deo tales ludi i quibus uerire i  
 uide et blasphemie suscipiatur pñt  
 vba rotantur et qd forerit pmissū  
 i dyabolo ut tñ eo ludeat aim ml  
 ns illuseat atz eius sciaueat qd mltoz  
 marfubia euacuerat. nocte utitur  
 quidā domū ei9 i spē cuiusdā lude  
 volens itans saculū nūmib9 rē  
 tñ plenū sub ascella portās dota  
 bulā sedit denarios libeat apposuit  
 resses iactauit et atasiuit. cū tñ  
 prope procedet et multip lufori  
 tā pecuniā quā apponet defussit.  
 iactis aut nup no dyabolo estu.  
**A**t ille nūc satis ē appropinquat  
 nūc matutiale tpe oportet nos  
 tre tollens qd illum p tectū traxit.  
 nūc visera regulis rethentibus  
 mufcabilē exausit. et quid de cor  
 pore fōm sit vel in que locū illud  
 proiecit vsq hodie auctis qd ipm  
 nouerat ignoratur. mane uero

vltrez eius rlique regulis ihen  
 res repte sunt et sepulta. **E**re ho  
 uno exemplo onditur qd dyabolus  
 suos mistros sinit ad tpe bñ prospāe  
 et qlit eos i fine renūnet corpora  
 s9 occidendo aias ues i penas etias  
 ppetuo scāi cruciados detruedo it  
**E**candū pñapale ē quid iuris  
 de eo quod pditur vel lucit  
 i alea puta qñ et quibus psonis  
 sit reddenda sit pecunia talis. **¶**  
**P**ro quo sciendū qd quicūq ludit  
 et auaricia saluet causa lucrandi. qd  
 lucratur tali intentione siue pui siue  
 magnū tenetur restituere. **¶**  
**S**i quis ludit ex auaricia et tñ iue  
 ctione multū lucrandi et si tñs solū denarios  
 quatuoz lucratur tenetur restituere.  
 ratio hui9 ē qd cū ludus sit queda ex  
 poliano nō pē quis liate p ipm aliqd  
 acipē et sic nō sibi etine. **D**ed quib9  
 restitue debz utru ipis vel alijs. **¶**  
**A**d hoc rñdeo scdm doctores. **P**rimo  
 si cū lufisi filio aliau9 pñs q nō hz  
 perulū tñstense et qui adhuc ē sub  
 obediencia pñs tunc restituere tenentis  
 pñt eius. **I**te si scdo cū uroze aliau9  
 maia lufisi et lucrus es q nō habet  
 res pafemales tunc tenentis restitue  
 maio ei9. **I**te 3o si cū religiosō tunc te  
 neris restitue plūto suo vel monaste  
 rio. **I**te quarto si tunc scdm dñm  
 dessoris danda ē paupibus. et ratio  
 ē qd bona sacerdoti sicut hō p paup  
 rū. **I**te quinto si lufisi cū illis q sut  
 mente capti surdi muti ceq et qui  
 morbo ppetuo laborant quia tales  
 rebus suis posse nō pñt. ergo q talib9  
 viat tenetur restituere nō dico illi qui  
 amisit sed tutori et procuratori suo.  
 sed si tales auctā lucrarentur tunc  
 non tenentur restituere tibi qz nō ē  
 dignus rehabe qz i te fuit eos spo. **¶**  
 liare voluisti nō etiā pñt liate sibi  
 retine sed scdm dñm dessoris te  
 netur paupibus talia erogare. **D**ex  
 to quicūq traxit aliquē ad ludū  
 tenetur restituere qd viderit scdm  
 thō 2o 2o q 22. **E**t nota q ista pñt  
 large intelligenda ē scilicet qm mo  
 vbi sibi induxit eu cū ille alias nō  
 eat lufis. **I**te siue adduxit i pñ  
 pio siue i medio ludi cū ille uellet  
 desiste. **S**i at lucratur ab eo qui  
 ipm iuitū traxit ad ludū tñc nō



tenet sibi r' statue. sed det 2 m' cosilium  
 confessoris paupibus erogae. Secundum r' g' r' g'  
 Innocentiu 2 thoma Sextimo si fraudulenter  
 ludit 2 m' tho ubi sup' tenet r' statue. et i  
 tellige siue 2 misit fraude an' ep' q' finge  
 bat se quai' m' sciu de ludo et si q' h'oz  
 q' possit decipi. cu' m' d'ape m'enderet.  
 siue 2 amisit fraude m' nro ludo. ut s' b'  
 mittendo tapillos flos. seu etia' verob'  
 male. 2 fraudulose iactando seu medaag'.  
 d'icendo q' obtinisset vel male pecuniam  
 nuicando et oia' huius Octa si e' q' v'at qn'  
 voluntarius cu' voluntario lust. et q' h'z p'pua  
 bo q' p' alienac. et no' tenet sibi e' r' statue  
 ne etia' n'pe sibi r' tme. Ro e' q' cu' ludus  
 sit queda' ex spoliatio no' p' quib' licite  
 p' n'p' aliquid licite acq'ie 2 s' no' p' t'  
 r' tme Sed ne illi det r' dde q' e' no' est  
 dignus reb'ie. q' quatu' m' se fuit p'p'm  
 ex poliac conebat. Ita sup'da' collegi  
 ex summa p'ysam et ex summa ioham's  
 q' nullus cu' deo p' posside reb' m' ludo  
 acq' sitas sed debet eas r' statue 2 dare. sit  
 iam sup' tactu' e' si p' salua' p' p' t' h'  
 exemplum Na' h'pe b' n' r' illu' fuit qui epi  
 da' adolescens co' sangu' nei b' n' r' illu'  
 epi' rufus noie qui fuit m' eis p'ncio  
 Et cu' ep'us dina celebraret ille iuit  
 ad tabna et ad suos confodales 2 ibi  
 cu' eis ludu' ex'unt. p' aliquod t'p'  
 ved' m'f'mata e' vsq' ad morte 2 s' m'  
 eade' m'f'mitate defunctus e' Ep'us  
 p'petuit suffragia pro eo fieri co'it' ap'lo  
 sibi subiecto q' p'plus g' tant' ac' p'uit  
 q' adolescens ille fuit laudabilis quo  
 ad p'lim vixit et lo' diligebat' co'it'  
 ab oi' p'plo Quada' die cu' ep' salure fac'  
 obtulisset pro aia' defuncti. 2 eet p' q'  
 missam i' denotione sua appuit ei d'  
 finitq' i' totus ignitq' Et cum q'iet  
 quib' eet Rndit Ego su' aia' co' sangu'  
 nei tm' pro quo i' am' oras q' et'nal'  
 dampnatus sum. Tur ep'us p'xitus  
 dixit quo' ho' meruisti tu tam lauda  
 bili vixisti et ego sp'abam adhuc h'pe  
 te innocencia' v'g'male Qui r'ndit s'  
 e' q' adhuc v'go sum sed p'p' ho' solu'  
 dampnatus sum q' habui m'ofuetu' ne  
 de' m'f' dina ora se ad tabna ad co'  
 sodales meos 2 s' ibi cum eis lust. et  
 q' q' lucratus fui m' r'p'nam. 2 sui eis  
 quq' occasio ire et blasphemie Et de  
 ho' no' for' manu m' constam' ne egi

adolefecit

mane

de ho' p'mam quauis quq' a' mo'it'  
 fu' m' p'mombus et ab alyb' bonis  
 ho'ibus. sed heu' ho' no' g'iaui. n' m' h' me  
 emedam. ergo et'nalit' dampnatus fu'  
 Et hac' oratione sc'ripfit btus grillus  
btus augo. Tercio sciendum e' quo et  
 qual' t'ies ludi p'nt ee liciti 2 fieri  
 sine p'cc'o mo'ali. Rndeo q' aliquis ludu'  
 fit licitus ad ho' r' q'uit' eoz. p'mo r'quit'  
 congruitas p'sone. d'ic'as em' m' alea  
 no' licet q' pub'q' aleator r'pellit' a'  
 dignit' d'ic'ali no' obstante osuene. Ep'  
de excessibus platoru' Int' d'ic'as Et  
 t'ies de me deponi p' si se no' cor'p'e  
 erit se q' e' Si quis. T'edo r'quitur  
 congruitas me. v' n' pro estulento et  
 potulento ludi p' Tercio r'quit' t'p'  
 ut quod no' ludatur t'p'e luctus vel  
 p'me vel co'rd'm's. Quarto r'quitur  
 q' no' faciat cont' lege ludi. ut q' no'  
 male r'p'utet' n' etiam ludente pro  
 nocet. n' eaa ex cupiditate ludet sed  
 solum pro r'creatione v'ium no' qn'  
 p' deductione t'p'is luditur to' quod  
 sic lucratur 2 m' Thom' d'andu'  
 e' paupibus Et raimunda d'it saltem  
 i' iudicio aie No' q' ludus alea e' om'is  
 ludus q' i' m'it' fortue. ergo ho' q' d' h'ic  
 de ludo alea intelligit' de quocunq'  
 ludo sine fiat talea sine t' carit' d'ep'ict'.  
**E**quit' de h'is q' vale' p'nt'  
 ut auaz' libent' m'ist'as r' b'  
 r'stituat si frequent' ea me  
 vitatus. p'mu' e' q' m' r'stituat p' t'  
 cep' no' erit bonu' totiq' e'ce 2 etiam  
 om' indulgentiaru' de q'bus gaudent  
 et sp'ant boni. t'p'e aut' n' gaude' nec  
 sp'are p' de p'ib'. Et aut' r'stituut' t'  
 om'is fies sp'uales r'stituut' ei et o'cs  
 amitt' dei fratres ei q' f'uit et m'p'  
 societ'as totiq' e'ce ex qua p'ce h'z i' oib'  
 bonis e'ce. Qu' p' p' t'rep's ego sum  
 om' tim'cau' te Secundum q' i' iusto q' pos  
 fider' velut nolit' diu no' possidebit s'  
 eu' cito eade' r'lm' que' o'z. Qu' p' d'eli  
 quet' alienis d'ic'as suas Qu' q'm se  
 p'nt' Et quida' d'ices habuit totam vita  
 sua m' d'ic'is 2 q'gregat' magna' suma'  
 pecunie 2 nullu' herede' habuit. Qua  
 diezu' sedebat et cogitabat se mo'it'uz  
 2 t' non posset v'ri v'ic'as d'ic'is suis  
 Et dixit oia' mea multa bona habes  
 q' q' d'efideas v'ri h'ic p' horrea mea

ut r'c' acou

vita



plena sunt frugibus. tunc mee plene  
sunt auro et argento. cellaria mea plena  
sunt vino. quia anima mea semper letata  
est a me iniqua recedat. **Stati** audit  
vocem dicente sibi stulte haec nocte  
morte subitanea morieris. et quae con-  
gregasti tui manebunt. et dyaboli  
repetent auri tuum. atque et ad infirmum  
reduent quod super firmum est eade nocte mor-  
iebat sine confessione et contritione et facto.  
**Tertium** est quod in iudicio dicit congruent  
de eo omnes quorum res iniuste vel violente  
retinuit. primo etiam pro modo loquendi  
res quas iniuste habuit quaedam contra  
eum fuerunt defecunt. **Quia** cogitavit dicitur  
quodlibet auarus quod tot testes habet contra se  
iudicio quot hoies spoliati sunt ab  
eo et etiam quod res iniuste possedit tot  
testes contra se habebit. **Quot** testes contra  
se aliqui habebunt qui multas res  
iniuste possederunt. **Quintum** quod corpora  
infirmi non sanantur nec infirmis aliquo  
modo sume debet. non pro posse restituat.  
quod si contra fecerit contingit ei sicut  
iudeus qui in herusalem denarios de iniusto  
tunc accepisset buccellas intravit in  
caesarianas et magis poterit eum pos-  
sedit. **Sic** et auarus contingit si fuerit  
tyrannus et sacerdos quod ei licentiam  
sine re dedit una cum eo sit dampnetur.  
**Quintum** quod non deus nisi aliquis scorum  
non maria nisi angelus nisi in morte ei iudicium  
subueniunt nisi restituat. **Primo** deum et  
sanctos angelos carere neminem oportet in  
vita quam in morte et eadem mortem.  
**Quia** misere et infelix est ille qui contra deum  
et iniusta ponit deo et omnibus sub  
et potius vult carere deo et omnibus  
sub quam contra restituat. **Sextum** quod quilibet  
res iniuste possessa pro vel magnum  
valoris eum in perpetuum cruciabitur et  
in aia usque ad iudicium et post iudicium  
in corpore in et aia quovismode torabitur.  
**Quia** qui unum denarium iniuste sine  
possedit et moritur multum punietur  
qui duos denarios plus. quod florenum  
multo amplius et de aliis ascen-  
dendo. **Item** tunc auarus si cogitet pati-  
bulum infernale sibi erectum. a quo aliquo  
modo euade non potest nisi per restitutionem  
quod non dicitur per in rebus habitis restituat  
**2m** augm. Quis latro videns pati-  
bulum non libere restituat quod per se si per 4<sup>o</sup>

// sibi erectu

euade recedet. **Un** augm. Quis enim ait  
ut vinceret continuo perdere noluit. **Un** di-  
uer eligens potius vitam mendicantem quam  
releam morte. **Septimum** est quod filii quorum  
iniustas res licet forte parui vel nichil de  
illis rebus habent. **Item** si cogitet diuitiam quae  
pro morte sua futua est in eius filiis. erga  
eum vix enim semel in anno memores non erunt  
ipsum ut eius amissionem faciat. **In** semetipso  
autem potest respicere quia parui boni pro suis  
fecerit. et sibi fieri non dubitet fieri et mel-  
to minus. quod habundantiam iniquitatis re-  
gestat caritas multorum ut ait deus. **In**  
legi de quodam dicitur quod multas res iniuste  
possedit et volens expiari fidelitate filii  
sui petiuit ab eo. ut amore ipsius dignum  
suum ad ignem poneret donec solum unum  
dum maria expletet. ut et si ignoscere  
posset unum eum prope diligeret. **Et** filius  
cepit hoc attemptare sed qua cito aurore  
ignis sensit. digitum retraxit dicens ad  
patrem. **Quid** te in hoc iurare quod totum  
corpus meum cremare. **Et** per ad filium  
**Quid** me tunc iuaret si pro te eterna-  
lit dampnaret. et sic omnia iniusta restituat.  
et vitam in bono finiuit. **Item** cogitavit  
dicitur tunc auarus. quod pecunia iniuste acta  
et filius suus relicta occasio erit mortis.  
**Un** exodi 21. **Si** quis pro iniustitiam oc-  
cidit proximum suum. morietur homo ille.  
**Primum** auarus est filius eius quod est of-  
fensa eius et caro de carne eius. ite vixit eius  
quod teste re et eadem erunt duo in carne  
vna. **Tales** proximos si vixit filios et  
omnes heredes gladio iniustorum reu. quod  
eis relinquit occidit. et hoc pro iniustitia  
fuit cum res scient scit esse iniustas quod  
eis relinquit. **Nam** quod denarios fuerit  
eis relinquit de iniusto quod tot gladius  
eos infigit. **Et** filios et heredes suos  
eterna morte dampnat. **Item** dicitur de ipis  
dicitur vbi in euangelio. **In**fringent  
patres in filios et filii confringunt ad-  
uersus patres. **Et** tales filii dupliciter  
puniat patres suos. **Primum** quod dicitur est  
quod arguentur de eis filii sicut de cru-  
delibus occisoribus. **Un** prom. de pre-  
cipio conueniunt filii. quoniam propter ipsum sunt  
in obprobrium. **Item** quod quid est quod in  
Iherosolymis super eos conueniunt ad in-  
improperia in in quod nestro utrum  
grauis pro filiis vel pro demonibus pun-  
iantur. **Item** legitur quod quidam vsus  
habuit duos quorum vnus expunctus  
// filios



in quodam sermone dicens p[ro] suo p[ro]p[ri]o  
si mouem[ur] in vita ista. tunc mouem[ur]  
in corpe et a[n]i[m]a. ergo r[ati]o[n]e 2 r[ati]o[n]e vni[us] cui[us]  
quod d[icitur] Cum p[ro]p[ri]o et si indignant[ur] r[ati]o[n]e  
Debes tu confessor n[ost]r[us] e[ss]e. vade si mou  
volueris et nos p[ro]manebim[us] i[n] bonis  
m[er]itis Qui tacuit et abijt m[er]itum et  
paup[er]em vitam ibi duxit p[ro]uendo d[icitur]  
Tandem p[ro] mouebat[ur] et p[ro] aliq[ui]d t[em]p[or]e  
s[er]u[us] mouebat[ur] filius 2 f[ili]i Cum iste bon[us]  
heremita intellexisset p[ro]p[ri]um 2 f[ili]um mor  
tuos m[er]ita 2 motus. desiderabat statim  
coru[m] sibi notificari Tandem ut p[er]c[us]it  
ut m[er]etur eos vide[re] vna die. t[em]p[or]e  
i[n] oroe sua. venit angelus d[omi]ni et d[icit]  
ei. fiat t[em]p[or]e quod petisti Arripuit eu[m]  
cum manu dicens veni t[em]p[or]e onda[m] eos.  
et duxit quo ip[s]e nesciebat. tandem veie  
bat ad monte[m] p[ro]nu[m] Et dicit angel[us] ei  
vis vide[re] 2 audire p[ro]p[ri]um 2 f[ili]um tuu[m].  
Cum r[ati]o[n]e polo. et vidit ballem et  
audit miserabilem voce[m]. Et vidit p[ro]mo  
p[ro]p[ri]um bulentem i[n] igne sicut vinu[m]  
p[ro]p[ri]u[m] i[n] vna et magna olla buliete  
Et dixit p[ro]p[ri]o de de maledicta sit ho  
m[er]ita creptus sum et vent[us] q[ui] me p[ro]p[ri]o  
Que cum au[er]isset heremita tremunt  
et dixit Q[ui] p[ro]p[ri]o estu[m] ho[m]i[n]i Et dixit f[ili]i  
dilecte fili. b[e]n[e]d[ic]tus sis q[ui]a tu iustitiam d[omi]ni  
et causti istam spe[er]antia[m] 2 penam  
ista[m] horribilem. sed caue t[em]p[or]e 2 serues  
deo Et m[er]itu[m] q[ui] loquebat[ur] venit fr[ater]  
sicut p[ro]p[ri]o m[er]itu[m] igne n[ati]o[n]e  
m[er]ita et sup[er] f[ili]u[m] p[ro]p[ri]u[m] i[n] olla et  
ropt[er] filius maledicte p[ro]p[ri]o i[n] p[ro]p[ri]o d[icitur]  
rens maledicte sis t[em]p[or]e m[er]itu[m]  
q[ui] iusta acq[ui]sita fr[ater] me h[er]editasti 2 fr[ater]  
me dampnasti Et co[n]uerso p[ro]p[ri]o ad filiu[m] d[icitur]  
Maledictus sis tu fili q[ui] p[ro]p[ri]o te h[er]ita  
iusta iuste acq[ui]sisti et t[em]p[or]e timui. 2 fr[ater]  
me i[n] omni bono p[ro]uani et m[er]itu[m] pe  
na[m] p[ro]p[ri]o d[omi]ni. Quibus dicit filius  
vni[us] p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o aliqua suffragia  
iunget vel p[ro]desse Cum dixerunt no[n]  
q[ui]a m[er]itu[m] i[n] f[ili]o nulla e[st] r[ati]o[n]e p[ro]p[ri]o Et t[em]p[or]e  
videret q[ui]a m[er]itu[m] eis no[n] get aliq[ui]d spes r[ati]o[n]e  
cessit 2 fr[ater] saluatus e[st]. Queritur v[er]u[m]  
quis teneatur statim iusta r[ati]o[n]e  
R[ati]o[n]e 2 m[er]itu[m] t[em]p[or]e 2 q[ui] l[icitur] sicut acci  
pe rem aliena e[st] contra iustitiam.  
Ista et eam detinere. q[ui]a p[ro]p[ri]o ho[m]i[n]i q[ui] aliq[ui]d  
detinet re aliena iusto d[omi]no r[ati]o[n]e  
eu[m] ab usu r[ati]o[n]e sue 2 fr[ater] facit ei iustitiam

q[ui]a iustitiam e[st] aut q[ui]a n[on] p[ro]p[ri]o modic[us] licet  
in p[ro]p[ri]o morai. sed quilibet tenet statim  
p[ro]p[ri]o desere 2 m[er]itu[m] id e[st] 21 Quasi  
a facie colubru[m] f[ug]e p[ro]p[ri]o Et id q[ui]  
libet statim tenetur r[ati]o[n]e. vel p[ro]p[ri]o  
dilatione p[ro]p[ri]o. vel m[er]itu[m] p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o  
si occultu[m] e[st] p[ro]p[ri]o confessorum. vel sac  
dotem aliu[m] sine no[n]s expressione ab  
id q[ui] p[ro]p[ri]o v[er]u[m] r[ati]o[n]e co[n]ced[er]e. et m[er]itu[m]  
22 Ray. Quid si deneget dilatio  
ne. et velit q[ui] cedat bonis suis 2 r[ati]o[n]e  
tuat R[ati]o[n]e tenetur absq[ue] dilacione  
cede[re] omnibus bonis etiam si oport  
teat ip[s]u[m] mendicare In sine culpa  
p[ro]p[ri]o accipe vite n[ost]ra filius ex[em]p[le] ne  
cessitatis. Que v[er]u[m] ille accipe  
p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o dilacione aliquo R[ati]o[n]e q[ui]  
q[ui]a sicut no[n] det caru[m] vende[re] re[m] aliq[ui]d  
p[ro]p[ri]o dilacione q[ui]o n[on] r[ati]o[n]e aliquam  
p[ro]p[ri]o dilacione. q[ui]o si d[omi]n[us] vni[us] p[ro]p[ri]o  
p[ro]p[ri]o tenetur tibi ho[m]i[n]i p[ro]p[ri]o comp[er]e  
infortem. Quid si quis o[mn]i[n]o e[st]  
potens ad r[ati]o[n]e d[omi]n[us] R[ati]o[n]e 2 m[er]itu[m]  
23 Volcat de ho[m]i[n]i et p[ro]p[ri]o solvere  
quam cito poterit. Querit[ur] quib[us]  
r[ati]o[n]e d[omi]n[us] s[er]u[us] furtina vel rapta  
vel alias mala recepta R[ati]o[n]e 2 m[er]itu[m]  
ray ei cui res subtrahata fuit. vel si  
defunctus e[st] suis hereditibus 2 fiat  
caute quantum p[ro]p[ri]o sit p[ro]p[ri]o religiosum et  
huo[man]o. ita t[em]p[or]e q[ui] nulla p[ro]p[ri]o fuit  
prodar[et] Et 2 m[er]itu[m] ray quilibet male fide  
possessa tenetur r[ati]o[n]e rem[er]itu[m]  
omnibus fructibus p[ro]p[ri]o. et quos ip[s]e  
o[n]s p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o si possidisset Et de  
r[ati]o[n]e. et p[ro]p[ri]o Et intellige fructus q[ui]  
sup[er]fuit. deductis illis expensis q[ui]  
fuit p[ro]p[ri]o fructu[m] p[ro]p[ri]o con  
gregandoru[m] et consuandoru[m] Si aut  
fuit vage r[ati]o[n]e obis d[omi]n[us] sue  
h[er]edes ignoratur. t[em]p[or]e t[em]p[or]e r[ati]o[n]e  
consilium confessoris qui auct[orit]e[m] h[er]e  
distribuat i[n] p[ro]p[ri]o causas 2 p[ro]p[ri]o v[er]u[m]  
suis paup[er]u[m] maxie v[er]u[m] ep[iscop]u[s] r[ati]o[n]e  
sibi t[em]p[or]e casum de vage r[ati]o[n]e  
Sed dices sacerdotes 2 monachi m[er]itu[m]  
m[er]itu[m] multu[m] loquit[ur] de r[ati]o[n]e i  
iustis ut sibi r[ati]o[n]e R[ati]o[n]e q[ui]  
iuste acq[ui]sita no[n] d[omi]n[us] dari n[on] sacdo  
tibus nec monachis nec paup[er]ib[us]  
n[on] e[ss]e n[on] monasterijs sed r[ati]o[n]e  
fuit v[er]u[m] h[er]editibus cu[m] s[er]u[us]



sem quida dices valde de rebu  
 iustis acqstis et volens p ho satis  
 facere deo etiam mhonore beate  
 vgnis construxit eam qd darent  
 ornavit. Pstro igitur ope quendam  
 sm epm vdiut ut eandem etiam con  
 sedet. Qui cu ad petitione eiq demiss  
 eandem etiam vespe conspectura mcut  
 et iuvenit quendam dyalu state extep  
 maibus vruq pietem plectante. **Qu**  
**dit epus Quae h scab** **Qui d admo**  
**paupscu dyabolus** In pcedio mo  
 fo **Qui dicit epus.** Quis dedit t ho  
 pcediu **Rndit** none tu concordas cu  
 fac scriptura p ea q de vsua et iustis sunt  
 vbus mea sunt. **Epus dicit** ras deo  
 vante auferi t possessione ista. **De**  
 mo rndit ergo iurua m mfeb tu ut  
 ipe deus aliqua m velit iurua fieri.  
**Epus dicit** ne go iurua t fieri qrais  
 aduon te p crucifixu ut quid qd de  
 tuis h iueneris nocte tollas alia m  
 tacta rlinquendo **Rndit** domo un fiat  
 qme igt fo cum epus cu mag ppli  
 tinda ad etiam dediturq pcedet  
 r m omi quide lapide iuenerit. **Q**  
**Querit** qualiter rstituat q impediunt  
 aliq ad rsecutione aliau muneis  
 vel bnfigy **Rndeo** si impedit aliqne cu  
 iam detrahi e op ei detur. et ipe ep o  
 dio prociat reudu tur tenet ad r  
 stitucione equale m sua facultate  
 Si aut impediunt aliqua smatu st  
 q ei det tur tenet quide ad aliqua r  
 copensacione no m tenet ad equale.  
 qd abhic fuit dubiu vru ei daretur.  
**Querit** qualiter sat fiat pro hys q r  
 stitu no pnt. ut mutilacio membru  
 stup et silia **Rndeo** sm 10. In hys quide  
 dampni neq m se necq i equolenti  
 rstitu pt sat fiat p rcompensacione  
 facienda ambituo bom vi **Concordat**  
**tho 2o** **Querit** de illis qui male  
 rripuit a psonis etas quo tenent  
 ad rstitucione **Rndeo** sm **ray** **Dites**  
 et potentes q rreperut p fraudas m  
 nas r oportunitates vel hmoi tenent  
 rstitu ipis vel ecc. Sed formicary r  
 hmoi turpes psona quidq preti et  
 in actu rreperut a cleus tenentur  
 rstitu ipi ecc n forte eis fuerit datu  
 missa elemosine m sua nate **Strendi**  
 q metur qd rreperit pro salaria a

a secularibus psonis h pt rime. sed q  
 quid rcpit a cleus pro tli actu tenentur  
 rstitu ecc **Queritur** vru qn rceditor  
 dimittit debitori vru tur st libeat us a  
 solucione **Rndeo** si rceditor sponte et ppa  
 voluntate dimisit no tenet amplis rsn  
 tue. ergo si paup esses et rceditor tibi spote  
 et ppe dm dimittet absolutus es. silt si  
 haberes rstitu r velles rstitu. et rcedi  
 tor t ex gracia vel ex amicia dimittet  
 absolutus es a rstitucione **Secus** **deceptus** si  
 vel coactus. vel qd puut se iniqua aliq  
 posse rht. **Del** e qui se posuit ad mang  
 rceditoris. sed m no mtenoebat rstitu  
 pmo spaut q pro modico vel nullo  
 quiteret. alias no posuisset secularis. no  
 e absolutus a rstitucione sed semp mti  
 casu tenet ad rstitucione. **Queritur**  
 vru quis absoluat a rstitucione **R**  
 ille cui debar r mist sine donauit **Rndeo**  
 absolut si e pna que ista donae possit.  
**Sciendu** aut q no solu mag sed etia  
 pua rstituenda sunt **Don** epm coufus  
 quida ordib cisterciensis cu missi cet ab  
 abbate suo et dret mife p aqua quada  
 et no hret naulu promist naute obulu  
 miffmitte **Qui** cu postea mortuus cet  
 r no missit illu obulu nt confessus  
 fuff negligencia illam qd vltimenderat  
 eo q paru cet pdictu obitu p obitum  
 m oculos hebat. **Qui** m creuit ut ma  
 ior mundo ei videtur **Et** cum adno ab  
 sistet q i mgressu celi eu impediret  
 nisi obulus solus **Et** cu no possi euade  
 n ille obulu i eo puert ad **petitionem**  
 ad petitione angeloz et sanctorz qui  
 bus fuerat promissa e aia ad corpus  
 rdie et confessus e illud abbati et mif  
 sus e illi obulus suus cu mag velate  
 quem ut mox rreperit rousa exspiant  
 et celi gaudia mcut

**Q**uoniam testimonium  
 dices **Obi** m augm  
 prohibetur ome no  
 cumentu qd quis p  
 stitate sub led p m  
 Et cont ho pceptu  
 faciut octo gna hom. **Imi** sunt fl  
 testes r mendaces hoies q pius ho  
 bus porimis noc voluntibus prant  
 aug m p sui flm testimoniu. **Pro** quo  
 sciendum q flis testis m flis testimonio  
 multa mala rmittit. **Quo** p pua



aiam occidit tunc suo mendacio 2 flo testio  
 sap. **Os** quod mentitur occidit aiam. **Sed**  
 xpi negat qz corruptio peccati e nega  
 di. **Un** qz veritate di negat xpi negat. **Imo**  
 e valde horrendu non dei assume in tes  
 nomiu flitit. **Tercio** proximu ledit et  
 dampnificat aut in rbus aut in fama  
 aut in pna id e in corpe cu flo testimo suo  
 Et quilibet hie bonus homo p se sus  
 pe die cu xpo illud pte. **Insurrexerunt**  
**i me testes** **Nondu** qz thomas 2 2. q. 1. n.  
 dicit qz flis testis peccat mortl et tenet  
 ad rstitutione omi se. q. 1. et hie pui  
 ant ad do no solum in futuo sed etiam  
 qnqz in pni. **Ex** m p. m. **Pro** qo no  
 q mendaciu e fla significatio vocis cu  
 intencione fallendi. **Un** qut vru ma  
 is ptem st menti vbo vel fro. **Rudeo** 2 m  
 ho i quodlibeto. **Cum** eadem intencio  
 st fallendi i vroz vroz peccat egliter  
 vbum et frim assumuntur ut mstru tu  
 fallendi. **Un** no rferit quatu ad ptem  
 vru aliquis vbo vel scripto vel nutu  
 vel quo cuqz fro mentatur. **Sicut** ne  
 rferit ad homicidm. vru aliquis gladio  
 vel serui mfricat. **It**e quest i qo dif  
 fert mendaciu a flo. **Rudeo** flm  
 dicit qnqz credit se vni die. et m ho de  
 quod estat vni ee no e veru. **Sed** me  
 ric e qn aliquis loquitur aliquid quod  
 veracit scit no ee veru 2 st cont monte  
 ppuu loquitur na et monte di qz cont  
 mente ire. **Ergo** difficult vel miqua  
 p scie aliquem menti n solus deus  
 qz qn flm loquit qd credit ee veru no  
 mentitur sed flm loquitur. **Sciendum**  
 q qnqz fime q pnt vale ad detestacione  
 huius pti mendacii. **Imu** qz illud est  
 dyaboli ptem qz pnu mendaciu amittit  
 dyabolus ut hecuz gen. e. cu dixt p  
 mis pntibus mis nequaqua moiem  
**Un** lo viij hecuz de dyabolo. **Un** loqt  
 mendaciu ex ppuu loquit. qz mendax  
 e et p. eus go mendax hz lingua dyaca  
**Edom** e ho quod illud ptem inqnat me  
 bru i qo magi mdecens e i mudicia. s.  
 os hois. reddid em illud abhoiabile. **Do**  
**Un** p. 12. **Abhoiatio** e do labia me  
 data. **Si** aliquis os suu apm hret mus  
 tis et alijs i mudis qnqz vellent ibi  
 mte et promitteret ea ibi nidificae  
 os eius abhoiabile eet homibz. **Sic**  
 os mendax abhoiabile est deo cu in mud

ei  
 qutu

rba

mendacii plus displiceat do qm i mudicia  
 inuicem. **Terciu** e quod illud ptem fut  
 hoem filem fle monete go quatu pua  
 let flor bono flo floreo. tm pualet homo  
 verax ho falso et mendax. vng bonus  
 florens v. plus qm mille fl. et vnus  
 ho verax plus mille mendacibz. **Et** sit  
 fla moneta no v. ad emendu ne ad ve  
 dendu. **It** ho mendax ad nichilu v. n. ad  
 gehena. **Et** tu e quod mendaciu e qda  
 venenu qz tante efficacit qz i vpo. **Ex**  
 tens hoem mfricat up illud sap. **Os**  
 quod mentit occidit aiam. **Ergo** men  
 daces huc lingua veneata et m. 2. e  
 quo msci hoies no timent illud ve ne  
 nu quod m ore sonant. **Quatu** e qz ho  
 ptem multu displiceat do et homibz.  
**Quia** sicut os multu diligit veritate  
 2 m illud pte. **Et** e em veritate dilecti  
 st ecouso multu dicit ptem mendacii.  
**Un** p. pdes omi q loquit mendaciu  
**Un** aug. merito pditur meciens qz se  
 tmat ab eo quod e. id. quod no e. **Ins**  
 etia mendaciu e abhoiabile cora deo ho  
 bus et ecouso veritas valde amendabil  
 cora. **Un** e laudabilis cora hoibus et  
 horozabilis qua hie vbu e e verax 2 iustq  
 i vrbis et mfacti. **Et** quid vituabilis  
 qz ille e mendax i vrbis et fallax i facti  
 et duo promittit vix vnu soluit. **Et** non  
 du quod qz v. se a pto mendacii. **Imo**  
 cauere os qz r moueat a se occasiones  
 mendacii qz fut due. **Ima** e cupiditas  
 ex cupiditate em plura mendacia p  
 cedunt ut p. i modis p. 2. ubi.  
**Ad** e tior mudanciac em occasioe  
 petrus xpi e negant dicens non  
 noui hoem. **Sciendu** q mendaciu  
 e plex s. p. miosum officiosum et v  
 cosum. **In** pmo offendunt illi qui  
 mentunt cont fidei veritate ut q  
 dicit xpi no ee natu ex ma vigne et  
 hmoi. **Sed** offendunt illi qz p meda  
 cu ledit pti fama et ho noze. **Sicut**  
 e mendaciu fle detractionis. **Imo** offendunt  
 illud illi qz p mendaciu p. m. dap  
 nificant in bonis exteioribus sicut illi  
 qz flm aliquid defozut iudici vel tyra  
 no et qz flm testimoniu ed aliqne mca  
 peccinaria componunt ex quibus  
 p. m. dampnificat. **Un** quod qz  
 quid de testo flo. **Rudeo** 2 m thomam  
 2. 2. q. 1. n. **Testis** flis peccat mortl

e hoibz

p. 12. **Abhoiatio** e do labia me data. **Si** aliquis os suu apm hret mus tis et alijs i mudis qnqz vellent ibi mte et promitteret ea ibi nidificae os eius abhoiabile eet homibz. **Sic** os mendax abhoiabile est deo cu in mud



equatū puzus ē et factū inquitum  
 cont' iusticiā tāquā de q' ē spēale p  
 ceptū in decalago et illis īndubitat  
 tenetur ad r'stitutionē omī q' p'p'm  
 ei' amitt' p' ei' testimoniū 12. q. 7. hō  
sane. et. q. 5. Si res aliena Item  
 queritur utru liceat testi aliquid  
 accipere Respondetur in profendo testio  
 melius det r'ope n' tm expensas ab io  
 qui eum producit q' q'3 ventur' Et si  
 accipit turpit accipit et r'stituet ei  
 a quo accepit n' ille dederit ad corru  
 pendū teste tur em det dal ei m'ua  
 i'uria accepit Sedo m' p'rm officiosu  
 offendunt illi q' ex quadam pietate  
 memunt' pro consuanda vita p'p'i  
 ut si quis videat hoīem q'u ad morte  
 dicit se nō vidisse eū Sedo m' hoc  
 offendunt illi q' m'entur' p' consuanda  
 p'mēna hoīs ut v'go volente eam p'  
 flozare m'entur' dicit se eē iungata  
 q' m' hō offendunt illi q' m'entur'  
 p' consuanda homib' exteioris s'ba. ut si  
 quis videns p'done aliq'ue spoliare  
 dicit p'cas s'bi q' nō portat pecuniā  
 q' quod q'itur utrum sit licitū m'ent'  
 p'p'i libe'atione hoīs a quocūq' p'iculo  
Indeo fidm thoma 2 2 q 5 r 10  
 sed licet veritate occultat' provident  
 sub aliq' dissimulatione ut etia aug' dicit  
Quia m' doctores omē quōdē men  
tarū ē p'rm ad nimis veniale siue  
officiosum siue iocofum sed p'miosu  
semp ē p'rm mōde q' ē cō caritatem  
di vel p'roximū 2' Cetero m' mendaciam  
iocofa offendit' fingit ut hoīem me  
lārolū exultarent 2' m' idem offe  
dunt illi qui m'entur' pro aliquoz  
solatio sicut illi q' ex cupite alijs p'pla  
rendi fingunt aliqua iocosa m'edacia  
ut eos ad r'sum p'notent 3' m' id  
offendunt illi q' m'entur' ex adolacoe  
iocosa sicut qui flē emendant hoīs  
ut ex ho mag' placeat' Secundo qui  
m'bo p'cepto offendunt sunt deisores  
qui offendunt p'p'mos deidendo et  
subsanando et quilibet t'is v'ceū det  
illud Subsānans subsānabi et dezi  
dens deudebz Cetera quod q'itur v'ru  
deusio p' p'rm mōde Rū 2m thōz  
2 q 11 y Invidiū q' aliquis malū ali  
 cui' p'one vel desūm m'udum vel  
 i' r'sum p'ont deusio d' Et si quide

hō fac' inquitū malū ē p'vū s'm se p'  
 deusio ē veniale Sed q' accipz q' p'vū  
 rōe p'ne p' aliq'ue m' m'ide ē eū oīno p'  
 uipendere et tam vile estare ut de ei'  
 malo nō sit curandum sed p' q' p' hō  
 hūdiū 2' deusio ē mōde p'rm et tanto q'  
 uuis quāto maior irreverentia debetur  
 p'ne q' illud' Un' g'ustimū p'rm ē m'ri  
de d'm et ea que di sunt sit b'ram v'gme  
2 s'ob. Sedo est grauis deusio p'ntū q'  
i' maiori r'uentia sicut hūdi. 3o deusio us  
torū p' qua etiā hoīs de b'n agendo t'pe  
dunt Ceterū sicut discordiā m' hoīs s'c  
quod p'rm d'ns m' omīa alia maxime de  
testatur sicut p' oppositum in cordis caritate  
et cordū v'itate maxime delatū Un'  
isti m' r'ueca plus p'turbant quā ille q'  
lanis ei' lancea aperuit vel q' r'pm r'ua  
claus afficit Cui' rō ē s'm he m'ru de  
p'rl q' tales euis sanguine euacuat p' q'  
ora pacificavit siue que m'celis siue que  
m'itūb' Itē istud p'rm ē opus d'ya' et cō  
rūi op' x' v' d' d'p'abolo scriptū ē 10 r  
q' d'ispet oves. 2' v' d' de se d'it mat 12  
Qui nō congregat m'cū d'ispet' 2' p'm  
et ad suos eius p'inet v'ire et pacificā  
Un' math 11 b'n pacifici q'm filij di v' d'  
buntur. Un' q' m' pastorali q' di v'o  
cantur filij q' pacem faciūt. p'ocul'dubio  
sathane sicut filij qui eam confundūt  
Quartū sicut qui p'oximo fraudulente  
locant' qui hnt mel in ore. 2' fel m'oz  
de 2' p'oximos decipiūt et tradunt Un'  
v'sus Quando bonū facis 2' malū m'cedis  
loquar' p' scula q' uidat d'ns d'et h' tu  
m' d'as Sciendū q' q' aliquis fraudulente  
bonū loquit' de alijs et v' q' audiens eū  
loquatur oppositū 2' malū de eodē talis  
dupl'r peccat. P'mo m'fepo q' fraudulente  
loquit'. 2o m'p'oximū cui m'it' d'ac oca  
sione obloquendi Quinti sicut q' p'p'm  
cū v'cijs et improp'cijs p'turbant Et  
isti m' he m'ru de p'rl spualit' m'facem  
x' sp'unt et sp'unt v'borū suoz amabile  
ei' faciem m'faciunt Un' auctoritas et  
facie x' v'z alapis contūde q' p'oximū  
i' p'nciā m'itit' confundit' Queritur  
utru stuelia siue v'ciu sit mōde p'rm  
Rūdo q' p'p'ue 2' p' se' stuelia ē p'rm mō' loq' d'o  
le et non minus quam furtim vel  
rapina maxime q' loquit' a'io de hono'  
tando p'oximū Et ratio hui' ē q' hō  
nō minus amat honore suū qui ei p'

+ q' p' r'uelando mōde 2' redio sit illi qui aliq' ludic'











hnti tollē quā cū possed indigentibz  
 denegare Ergo tantoū te scias tuade ho  
 quantū possed pōre et nolū Sicut  
 aut q mge mōpendio thete veritatis  
 dicit **Q**uā quib r tmet supflua ex i  
 faciali cupidite s e mōre pōm a pōpui  
 tū signū hū affū e q quib rō po  
 tūb putreste apud se quā vclr alib dī  
 pensare **V**erbigrā sicut ille q panem  
 vel carnes vel fumentū 2 hūmō imes  
 tribula pme p mittit anquā paupibz  
 cogare vellet et hō ex mīma pōtate  
 qz tmet sibi semp defice. et qnz hūb  
 vix audet nēte suā comedē **E**t m hō e  
 filis busom de quo legitur **Q**uēdit et qn  
 capud sup tiam eugit. tū tmet sibi ad h  
 tiam deficere. et non audet plus comedē  
 de fra nī mquatu pē cum vno pede te  
 ge sine tollere **E**rgo qlbz possidens bō  
 paha det paupibus condūde. **U**n  
cuqz da rō mtra qui rōdet mēlo **U**n  
etiam beda sup lucam **N**ō rprehēdi  
 dmes q tiam colueut. vel fams mhor  
 rea congregauerit sed q fiducia vite  
 m illis posuerit. nē paupibus cogā  
 uerit. ut ab eis rōpetur in etms tab  
 natulū **N**ō exm de diuitibus te naci  
 bus loquit q quidā dmes tpe fams  
 ne auderet voces quulosas paupm  
 ad quādā suā hēditate mō quādā aquā  
 se instylit vbi p mīma fame pauper  
 plus clamans et cū sequentes pō suste  
 rationē quorum voces audirens rōdē  
 nō duābo cū cambz istis **E**t s mēsa  
 frī suā pōni rōio m aliam camera  
 vbi hēb voces paupm audire nō poss  
**E**t statim quidam armata pulsant  
 i porta dicens **N**ūcūb di sim 2 loqu  
 volo tū dno **S**ed cū futor de man  
 dato dū suū cū afferet ibi nō eē pōd  
 mentris **N**ā in illa camera se mōtio  
 tulit ne paupm clamore audiret  
**E**t nūc ex pte di cito cū ego ut co  
 pat coram dō rōdē racione de oibz  
 spalibus sibi amissis. **Q**uā dmes moy  
 ad mortē mfirmatus. a carū suis ad  
 pūm et confessionē exhortabatur at  
 tencus **Q**uōd ille audire rōmūt s  
 dixit ego ad iudiciū di citatus rōpa  
 rum et iam ad etnā mortē ad iudicatu  
 sum sine omī spe etne saluti qz sicut  
 nō exm mām 2 rpassione ad pan  
 ped r s eadem dīstruioe sine mām  
 sentēciatus som 2 ifelice mām oppia

finis

q rā

vro

2 rō 2 corpg 2 vitā 2 māy pōdit. **U**n  
**U**n iacobi iudiciū sit ei sine mām. q h nō  
 facit mām **S**eptimi sunt q cupiscut  
 honore et pulchōz pēnu. honore pō  
 exaltationē et supba pulchre pō hoc  
 ut hōibus placeat et hō e pōm **S**ed  
 si quis naturalit appetet pulchritudmem  
 nō m cō dūm pō hō vūe vellet s qnz  
 pē eē sine pō **O**ctam sūt q ancilla  
 vel famulū pōm sibi attrahunt cū  
 tū **f**amilias alias a dūm nō rcedē mē  
 dant quōd e prohibitu m lege ut hēt  
**exodi** **N**ō cupiscet ut ancilla rē **I**tem  
 e cont legem nē qz e lex nālū. quod  
 t nō vīs fieri vide ne tu alii feceris  
**E**t uin rē m euangēlio **Q**ue vultis ut  
 faciant vobis hōies rē go **S**i tu habēs  
 faulū vel faulā fidele et nō velles q  
 quis t eū vel eam **A**bstrahēt s r tu pē  
 tu teneus **N**om sūt q i mīmo amoc  
 afficiunt ad tpalia tū mtra dūm hoc  
 e veniale **D**e rīm q appetit aliena cū  
 voluntate condicionata s si possēt hē  
 sine offensa di ac iūua pōm tū  
 et tūc vel nullū vel veniale pōm e  
 sine etem condicione actuali addant  
 sine habitualr eam mtebant.

**N**on cupiscet vxore  
 pōm tu **U**bi pro  
 hz oib contupiscētia  
 carnis qz mtra t vī  
 pcepto pōhūt actu  
 carnis h pōhībēt  
 aut cupiam carnis

**U**bi nondū quōd cont pceptū sūt h  
 eoz quā hōm. **S**om qui deliberate co  
 cupiscunt et libent ope actū pēriet  
 si possēle rōis foret. et tales cont p  
 ceptum di faciūt et peccant mōr h  
 vbigrā **S**i quis vna die centū domos  
 mriet et m qualibz domo cupiscētia  
 malā sibi p visum acqret tot pōm  
 mōrta amitteret **U**n mat ij **Q**uā  
 videt mulierē ad cupiscēndam eā  
 s ut cupiā mīscat m affm corōis 2  
 m consensum rōmū. et etiā si facultas  
 affit face dīponat iam mēchatūb  
 e eam m corde suo. qz sm vna volun  
 tas pro sō rputabz **S**ed sūt qui vel  
 lēt 2 possēt sed tmet mūdū 2 rām  
 dūm hōm sed si sōrent se posse late  
 mīactu nē dūm nē scōb nē salute mē  
 rnzaret qui hō ope pēriet. **E**t hēb



q̄ sic dimittit grauit̄ d̄m offerunt  
 qua voluntas est deliberata ad actū  
 illud Tertij sunt q̄ nō concupiscunt  
 n̄ actum pet̄e volunt sed faciunt  
 ut concupiscunt ut multe mulieres  
 sūt et virgines que ad h̄o se lauat  
 et ornat ut amabiliorez fiant q̄ nō  
 solū in plateis et choreis ymo i ecca  
 corda viroz vulnerant dū eis n̄t  
 calore albo n̄t rubeo n̄t fauiliari col  
 loq̄o n̄t manuū i ectione n̄t vultu  
 tuū xp̄sione. n̄t oculoꝝ lasciuia  
 m̄tione laq̄um et occasione rime  
 prant Et tales q̄ nō s̄t concupiscunt  
 n̄ actū fac̄e volunt sed concupiscit vo  
 lunt sunt occisores marū Quo h̄m  
q̄ h̄o none vi t̄ ab eo ḡmorem  
 r̄t sup̄me p̄secutione q̄ suggestioe  
 maligna ex̄o p̄nciosa. sc̄m ali occa  
 sione ab eo p̄c̄it ab̄is quas r̄d̄it  
 q̄m a iudeo qui sanguine illū fudit  
 Quarta sunt q̄ nō concupiscunt n̄  
 volūt concupiscit. n̄t ead̄ actū fac̄e  
 p̄ponit sed tm̄ delectant̄ in moro  
 sa delectatione cū plena ratione et  
 voluntate et t̄lis morosa delectatio  
 ē p̄m̄ mōrle Cont̄ quod heu multi  
 faciūt tā mulieres q̄m viri. q̄ li  
 tet nolūt concupisc̄e n̄t velūt ab  
 alijs concupiscit. tamē volūt die age  
 festū i r̄h̄quib̄ noctuaz et turpū  
 cogitationū. qd̄ tm̄ nimis ē p̄icu  
 losim qz facillime ex h̄o p̄m̄ mōr  
 le marit̄. Quod probat iacob q̄  
 i canonica sua cū d̄t Concupia  
 r̄ ai m̄tior delectatio cū concepit  
 subaudiendo consensum rōm̄s p̄m̄  
 p̄m̄ s̄ mōrle Sciendū s̄m q̄e  
 goꝝū q̄ huāna temptatio p̄f̄it  
 m̄tub̄ s̄ suggestioe. delectatione  
 et consensu Si em̄ suggestio m̄du  
 cit passione que ē subitus motz  
 cogitantis seu delectantis in re  
 cogitata sic ē veniale p̄m̄ Si at  
 suggestio m̄ducit passione q̄ est  
 quedam ac̄e fōzlis delectatio t̄  
 aut nō ē sentit̄ delectatio in t̄li  
 cogitatione r̄t nō est p̄m̄ vel solū  
 veniale Aut sentit̄ delectatio i co  
 gitando. et hoc contingit dupl̄t̄ Aut t̄  
 delectatio racionis nō consentit  
 m̄delectatione r̄t adhuc ē veniale  
 Aut consent̄ r̄t sic ē p̄m̄ mōrle.

siue consentiat m̄delectatione m̄tioris  
 actus siue consentiat in r̄m̄ opus  
 Quis rō qz non solū consensus verus  
 p̄m̄ cū quis consentit in opus ē p̄  
 catū mōrle sed etiam m̄p̄tatum  
 ut quis consentit in solam delectationem  
 m̄tiorē nō aut in opus Et h̄o h̄z v̄t̄e  
 si delectatio cadat sup̄ obiectum m̄tū  
 delectatio deformitatem ad r̄m̄ rōne  
 Si aut quis nō delectat̄ m̄delectatione  
 turpū p̄m̄ si aliquid placeat cogitare  
 de spē alius mulieris pulchre absq̄  
 alia deformitate concurrente s̄t con  
 sensus in t̄m̄ delectatione nō est p̄m̄  
 mōrle sed potius veniale

Et s̄c̄ h̄m̄ s̄m̄ q̄m̄ p̄p̄ozij



**N**ue sunt pna aliena  
 quoz si pcor in uno  
 i morte dephensus  
 fuerit sit dampnatus  
 ac si pna pro licet  
 ho nobis videat ma  
 lile q homo dampnat pro alienis  
 sit pna. Ideo omis solliciti distite no  
 ue esse qua homi que breuit dca  
 q dampnate pro alienis pna. **Prmu** e  
 missio cu quis iubet alim peccae ut  
 vbigna. dms q iubet famulu vel p  
 qui iubet filium vel et dca q iubet an  
 cillam h facere q sunt cont caritate  
 di et proximi. Sicut rustici qui iubet  
 suos dampna mfeie pximis cu peccoi  
 bus suis mgmibus vel mfegetibus  
**Del dca** que iubet ancilla ad peccat  
 alteri id et ibi qma pnae quod m  
 bn cognoscit a voluntate illis 2 s  
 alyb mssionibz illis 2 h s iubens  
 2 obediens ambo dampnabunt. **Un**  
**ysue** 18. **Fili** pena finis cum dno afflictus  
**Un** tles tenent ad rstitutione. **Un**  
 deo q an quis probabilr credit ex  
 mssione sua secuta ri ablacione vel  
 noie suo fram rata habuit alias no  
**Edm** pna alieni e consilium. q  
 cuq go alci consilium sine suo supior  
 sine pai sine suo mfeiori vel alio mo  
 quo cuq dampnabi cu id q ope pfitit  
**Un** peunt mali consiliaz dnozum  
 qui suadent guerras rapinas exaccio  
 nes. vel aly qui suadent fornicaciones  
 et firta vel hmoi 2 alyb qbuscuq mal  
 consiliaz d di 2 pna caritatem vige  
 tibz q r eunt omi pcor 2 ma  
 loz q ex consilio eo ppetrata sunt  
 vel ppetrabunt et illoz pena s acci  
 dentalis augmetabi vsq ad nouis  
 diem si s decedunt. **Ego** quilibet  
 sibi caue det a consilio 2 a doctna  
 mala qz tles cora deo homicida re  
 putabi. **Un** augo fr iohi homicida  
 yabolus dz non q gladio armatus  
 vel pro emctus ad hoem veniat sed  
 qz malu vbiim seruauit. **Noli** go  
 pnae te no ee homicidam qn fa vtiq ma  
 la psuades. **It** tles consiliaz  
 ut con turpi morte mouunt. **Un**  
 de amo hes 3. q fuit suspensus ad

paribulit quod pparant mordacheo  
 ite p de pncipibus qui dederunt con  
 silium cont damiele ut mittert in lacu  
 leonu q postmodu p se missi fuerit  
 mlacu 2 sic alcornibus deuorati ut  
 het damiele v. **It** p m archifol  
 q malu consiliu dedit cont dauid et  
 postmodu serpm suspendit ut het  
**It** id solliciti cauendū e a ma  
 lo consilio qz ut frequer malu con  
 siliu sup rpm deuoluet. **Em** tpe p  
 secucionibz pame fidei fuit quidam co  
 siliarus pusus q consilium psto ut  
 faceret fieri thauru enau. et i meo lacus  
 npi thauru faceret magnu foimen ad  
 optoro cu quo clauderet. Et s ramos  
 mtus ponet 2 igne subtus thauru  
 ponet 2 s a ramos mabiles 2 lame  
 tabiles voces audiet cu ab igne et  
 calore torquentur. **Quod** p fuis vo  
 lens exprm consilium eunde pmitit  
 mtpofuit 2 s dom dca casti 2 n  
 faciente consilium neassimu sup illu  
 deuoluetur. **Terciu** pna alieni e  
 consensu vtz cu quis ex corde diligt  
 malu quod alr facit vmo et fouet  
 et tales digni sunt morte. **Quia** nul  
 li place det illud quod do magis dis  
 plicet ho e pna et iusticia. **Ego**  
 si no iussisti ne consulisti s solu  
 consilium ad mala facienda que sine  
 tuo consensu no fuissent ppetrata  
 reus eris omi illozu maleoz male  
 foz et dampnabeuz cu male face  
 tibz. **Un** Ro 2 digni sunt morte  
 no solum qui faciunt sed qui consensunt  
 malefacientibus. **Vbigna** cu no iubet  
 aliquis lude ne consilium s solimmo  
 consentis m h rns euz. **Sib** p et  
 mr no iubent filiu vel filia choisae  
 sed consensunt m h rns euz. **Un** srip  
 tim e. **Consentientes** et facientes  
 pai pena pueni fut. **Quartu**  
 pna alieni e adulacio. **Et** sunt  
 isti q pna emendant in hoibus qui  
 male faciunt p h amplius dampna  
 buntur. **Na** qui ita laudat vel adu  
 lantur male facientibus ita rei euz  
 quod amo sicut illi q faciunt pna  
 pra cu aliquis peccat mtepai et no  
 laudari det. **Jo** iam pna aduatores  
 et laudatores pcor mali pfortat

p. 7

27

37

97



<sup>de ipso re</sup> <sup>bor</sup>  
 I malitios et p<sup>r</sup> defectuone ma  
 lozu hoies v<sup>e</sup>rudantur face quod  
 e m<sup>u</sup>scabile audie et io tales p<sup>r</sup>iceps  
 sunt om<sup>n</sup> maloz istoz Et tales val  
 de r<sup>e</sup>prehensibiles sunt na p<sup>r</sup>utit  
 ordme r<sup>e</sup> romis m<sup>u</sup>o quod laudat  
 illud quod r<sup>e</sup>prehensibile et illicitu  
 e et vitupant etia subsanant id qd  
 salubre et laudabile est. et p<sup>r</sup>icia ties  
 sunt maledi a do ut h<sup>e</sup>tin p<sup>r</sup>fare

adula  
tous

**De vobis** q dicitis bonu malu et ma  
 lu bonu ponentes tribus in luce. et  
 amaru indulte et dulce in amarum  
**Quae** putatis q iam ta feie qua vi  
 cot h<sup>e</sup>ant p<sup>r</sup>ia etia nescient nisi quia  
 laudant m<sup>u</sup>hys q facit 2 io no cog  
 noscut se ee p<sup>r</sup>iores sicut cora do sunt  
 et ita decipiunt. **Un** p<sup>r</sup>fare et ciur  
 q b<sup>r</sup>ificiant et q b<sup>r</sup>ificiant p<sup>r</sup>cipit  
**Un** etiam seneca **Malu** hoiem bla  
 de loquente agnosce tuu laqum esse.  
 lz em suu venenu blanda locutio.  
 p<sup>r</sup>deo nolite laudae malu et deridere  
 bonu qz ho e vnu de sumis p<sup>r</sup>iculis  
 i etia di **Un** aug<sup>u</sup> sup ps **Duo** sunt  
 qua p<sup>r</sup>ecutoru. s. vitupantiu et lau  
 dantiu. sed plus p<sup>r</sup>sequit lingua ad  
 ulatoru qm manu p<sup>r</sup>sequens **Un**  
 etia iho s<sup>r</sup> ps nichil e q tam facile  
 corumpit metes homi sit adulacio  
 plus em nocet lingua adulantis  
 qm gladius p<sup>r</sup>secutoris **3o** cognosti  
 pt ex eo qz aduatores ligant hoies  
 i p<sup>r</sup>is delectat em face ea i quibz  
 no solum no metuit r<sup>e</sup>prehendi sed  
 etia laudator opator **Item** ties ad  
 ulatores ponit et consunt puluilla  
 sub capite iacentis in p<sup>r</sup>is. **Un**  
**De** qui consunt puluilla **Er** qo  
 vbo dicit qz iome sup etz **Quisqz**  
 male agentibus aduatur puluilla  
 sub capite iacentis ponit. ut qui cor  
 ripti ex culpa debuerat in ea fula  
 tus laudibus iacetat quiescat

**Equit** vide quo mali i ma  
 li in malitios suis laudant  
 et v<sup>r</sup>uosi in v<sup>r</sup>utibus  
 v<sup>r</sup>identur. **Pro** quo sciendum q vi  
 tia p<sup>r</sup> aduatores accisierit sibi v<sup>r</sup>utis  
 noia **Na** supbia incedit vestru  
 impuloz calcaoz et omi exteriorum  
 gestoaz ab ipis honestas e m<sup>u</sup>rtua

ut dicendo qm bn decorat te ista m<sup>u</sup>ra  
 vel ista vestis qm pulch<sup>r</sup>es m<sup>u</sup>facie qm  
 bn decorat et illud pep<sup>r</sup>u. qm pulch<sup>r</sup>e  
 mcedis 2 qd **It**e auaricia noiat p<sup>r</sup>ouide  
 tia ut quis die noctu qz omnibus v<sup>r</sup>ibz  
 laborat pro acquisitione r<sup>e</sup>z t<sup>r</sup>palu sine  
 iuste sine iniuste vel quocunqz mo. p<sup>r</sup>  
 sine st cu deo sine cont<sup>r</sup> d<sup>m</sup> m<sup>u</sup>me cu  
 rans. omz solitudme sua adhibens  
 quo possit t<sup>r</sup>palia congregas 2 cu tanta  
 auditate q n<sup>u</sup>qua etia<sup>r</sup> faciat. et i  
 ho r<sup>e</sup>patur m<sup>r</sup>no **Un** aug<sup>u</sup> ad queda **Qu**  
**Auar**q m<sup>r</sup>no e s<sup>r</sup>ibz. **3o** dissolutio social  
 v<sup>r</sup>ruditas e noia. ut quis conformat  
 se alijs m<sup>r</sup>no sine inbom sine i mal  
 sine licit sine i illicit. sit m<sup>r</sup>chorisando  
 p<sup>r</sup>atumdo m<sup>r</sup>ludendo 2 qd 2 his ab adula  
 toribz no noiat dissoluta **Quarto** astu  
 cia ab ipis adulatoribz p<sup>r</sup>udentia noiat  
 ut quis st astuta i m<sup>r</sup>canis 2 i alijs  
 suis negotijs lurt m<sup>r</sup>cedendo et deci  
 p<sup>r</sup>endo fraudanda 2 rufando p<sup>r</sup>imos  
**Quinto** lapa constia libertas ai noiat  
 ut cu quis sine t<sup>r</sup>ore di v<sup>r</sup>unt m<sup>r</sup>chil  
 curans et t<sup>r</sup>mens d<sup>m</sup> m<sup>r</sup>coquaciobus  
 locutiombus 2 m opibus s sine oi t<sup>r</sup>o  
 re di peccat et q detabilia fut eam  
 p<sup>r</sup>erant his letus ab adulatoribus  
 noiat **Sexto** garrulitas affabilitas  
 noiat ut cu quis e garrulata sine v<sup>r</sup>  
 sine mulier s<sup>r</sup>uila o<sup>r</sup>a p<sup>r</sup>ofens non  
 curando v<sup>r</sup>u d<sup>m</sup> m<sup>u</sup>o offendit t<sup>r</sup>eb  
 noiant solaciofi

**Equit** vide quo vide v<sup>r</sup>utes  
 et v<sup>r</sup>tuosi v<sup>r</sup>identur **Et**  
 p<sup>r</sup>mo cu quis e abstinent  
 et tot p<sup>r</sup>ce v<sup>r</sup>uic et tm i n<sup>r</sup>tyl c<sup>r</sup>en  
 tus ee **Un** abstinentia auaricia seu p<sup>r</sup>  
 ritas noiat qz no andeat vn de bo  
 nis sibi concess. cu tm his no p<sup>r</sup> p<sup>r</sup>  
 curarem no dimittit sed qz s<sup>r</sup>it se red  
 dituz rone ee de oibus creaturis  
 quo vsus st io abstinet **It**e si huie  
 diligit ex<sup>r</sup> qui dicit d<sup>r</sup>scite a me qz  
 mit<sup>r</sup> sum et huilis cotoc huilitate  
 p<sup>r</sup>idoz suae in b<sup>r</sup>is in factz 2 m<sup>r</sup>itur  
 scandalum cane t<sup>r</sup>mens illud d<sup>m</sup>  
 x<sup>r</sup> **De** hoi p que scandalu  
 fit t<sup>r</sup>it t<sup>r</sup>is ab amatozibus h<sup>u</sup>ng  
 mundi p<sup>r</sup>poeta noiat **Tercio** ma  
 ruitas cu quis matue mcedit i v<sup>r</sup>z  
 i s<sup>r</sup>is cauens leuitate mont<sup>r</sup> ostende



tur his matutatis amantudo noiat  
Quarto q est deuotionis. i. cu quis mit  
expelle extraneas occupationes 2 deo  
quietu et in quietu cor offerre. tur his  
ques deuotionis pigra noiat. Quinto  
simplicitas s. cu quis in pphetam i  
simplicitate cordis queat deum 2 in  
omni p studeat simplicitate. colibe onde  
tur his simplicitas noiat. et talis a  
mundi amatoribus deudet. **Un** iob  
deudet iusti simplicitas. Sexto timor  
dei litigiosa astia noiat. cu sit deum  
p oculis hz in vobis 2 in frub timens  
omni offende. his no di timosus s. erro  
neus in consua. **Septimo** fuge publicum  
et mala societate singularitas noiat  
ut cu qd vob sibi caue a mala societate  
aditens illud deum. **Cu** scio stus eius.  
cu pisp pntibus. tur talis singularitas  
2 despectio pprim noiat. **Octauo** si  
quis iustitiam qut et qigt tur his  
spaciens 2 austerus noiat. **Nono** si qd  
grum homi hz tur adulator noiat.  
**Decimo** si quis corruo 2 mfozom  
pprim intendit tur psuptuosus di  
uitu pprim alienu e. **Unde**  
fub et sunt illi qui tuet  
malefcores 2 ad quos hnt  
rtransim. obigra aliquis fuit. et hz  
apud que furtu abscondit. vel raptor  
rapina. **Vel** cu quis tuet malefcore  
no pmitte de rpo fci iustum iudicium  
et multa huoi. **Ergo** si es potens 2 i  
constio tuo tuetur raptores cu rapis  
rus eis omni illoz pccoz qz no cent  
tot raptores si no cent tot tutoes  
Et de hys scribit dms p ysaiam. **Ra**  
pna paupm in domo tua. **Hz** aut  
qz in domo tua mittit quod e cont  
deum ab hys quos hospicio rripis  
stent rus eis omni maloz illozum.  
**Sextum** pprim alienu e pncipano  
in pccis alienis vtz cu quis pte hz i  
lucro pccis et pms pte hz in pena  
ut qui scient emunt rapina vel fir  
tum vel inde amedant vel bibant  
tales em tenent ad rstitutione mquitu  
de hys iustis acqstis vsi sunt. etia  
si octo vel p amedissent vna aucam  
firata quilibz tenet rstitue qntu  
ad ipm pmet. **Sic** intelligendu e  
de hys q a iudeis do vel munuscula ac  
cipunt q ab alijs p ofina rreperit

et tales tenent rstitue no ipis iudeis  
sed illis a quibus vi p ofuram extor  
serunt si illoz noticia hnt sin aut it  
scdm consiliu confessoris ont. **Hz** dai  
paupibus. **Idem** dicitur dms e de iuso  
ribus qui bona p ludu pncipant  
qz omni tales tenent rstitue satisfi  
re in consiliu confessoris prudentis  
et intelligentis de sco illo cu ludum  
**Ergo** nullus det cum iusoribus bibe  
nt amede ut ab eis aliquid rripe ad  
lucro vel alias mo quocunq. **Hz** iudi  
ces q pmittit pane vel vnu morai  
ppr pccm 2 aly qm plumi qui p  
cipant quocunq mo friont in lucro  
pccis vt vroz et pccu stent hz tes  
male acq tas. **Na** cum vroz qm pccu  
sardof belis ab igne abusta sunt ut  
legi in danieli. **Septimu** alienu  
pccm e cu quis multa e in pccis q  
corripit 2 rprehendit tonetur. **Un**  
qbus iustis subditos 2 filios corripuit  
prou tenentur et expedie videntur  
pro loco rpe vna cu ipis pccant. **Un**  
legitur de sacerdote heli. **Hz** **Qui**  
no correxit filios suos ique agentes  
vel qz tacuit. vel qz tepide correxit.  
pntus e hz p morte rpaletm qz fract  
cubus cadens de sella rroz simi  
spia. et si e in ifno no tuemus ali  
causam n q filios suos no correxit ut  
debiit. **Hz** quod dms cu subitanea  
morte miffent. **Un** filij a pntibus  
et layci a prelatis suis rprehendunt  
nequa q ipi vel subditi indignent  
na ad ho tenentur alios dapnarentur.  
**Un** eze. **Hz** si dicente me ad rppum  
morte moueris. f. pro tua supbia q  
uiciaa luxuria et tu no amicauas  
ei neq locutus fueris. **Hz** i mgtate  
sua mouet sanguine eis de manu  
tua rgram. **Octauu** pprim alienu  
e no obstare pccis et ho pccat ad  
platos et ad pidentes. **Un** vob p  
lati et om qui subditi vroz non  
colicetis sed pmittitis eos mfre rap  
ni paupibus pullos auras anctas  
pecoras eoz fuges auferre equos  
vros in pabulum. gmmare fructus  
ortoz vnicoru firai. vel vi ampe  
paupes vitupelae pntu ledere



inde et male tractare et huic non prohibetis vos dampnabimini **De** **ezech** dicit dominus platis Non ascendisti ex adverso ut posuisti vos murum pro domo israel ut staretis in domo domini Quis enim reoribus ad hoc statuti sunt quod unusquisque terra sibi subiecta in pace te nequeat et si forte ipse non et platus non spoliat subditos et tamen non resistit et si esset terra tua ita ampla sicut mare vult mare omnia pariter que sunt mea per raptores quibus resistere posset tunc de omnibus hiis coram deo reddendum est ratione Item vos presbiteri famulas si filii vestri vel familia tua mala perpetrat dampna inferendo primis et si eos per posse non emendat et si multa bona opera facitis ieiunando orando vigilando elemosinas dando et huic non minus dampnabimini Cur putatis quod deus percutit hominem hominem nunquam ad horum istorum et dejectionem illorum Non sed unusquisque ad deo ad hoc peccatum accept ut mala secundum vires prohibeat et suos subditos ab mansibus malorum defendat unde si presidentes peccata prohibe mala et non faciunt dampnabuntur Non peccatum alienum est non manifestare peccatum homini ad corrigendum et ad emendandum Unde quicumque scit peccatum alterius et non permittit sine in anima sine in rebus cum tamen bene posset illum permovere reus erit si hoc non fecerit Sicut si sis aliquis peccatore et possis hoc manifestare quod ipse dicitur et emendaretur si non facies reus es Item si sis rem furatam cum aliquis iniuste tentat et non vis deo re publicare ut si suam rem rhabere posset cum tamen hoc omnimode et licite posses reus eris coram deo et illo peccato Item si unus interfecerit dampna pro in peccato sine in agro sine marito et si proclamares eundem tunc talis sic proclamatus resisteret a dampno inferendo et nolles hoc facere in subsidium deo re tunc reus es coram deo Item si quis vellet aliquem iniuste capere et bono modo illum permovere posses et non facies reus es Item cum videres aliquem occulte peccare et posses hoc manifestare

illi qui posset prodesse et emendare ne hoc ille unum peccaret et nolles hoc facere sed sit simulares tunc es periticeps illius tunc Sed alii dicunt tunc alii iusta fieri vident quod hoc pertinet ad me Rideo quod ex precepto sine caritatis quilibet tenetur pervenire periculum sui proximi corporis et anime cum hoc omnimode posset Item si videres reum trahere erga foueam et non permovere reus cum homicida illius es coram deo si infoueam cadet et si morietur Item cum in synode precipitur omnibus in eadem parrochia existentibus ut manifestent omnia publica ad corrigendum ea quod quidam non curat et ideo seipsum misericorditer dampnant ergo quicumque causa consanguinitatis vel familiaritatis vel causa lucris non potest peccatum quod credendum est esse in iura pura symoniam committeret et peccatum peccaret Item quicumque sciret hereticum sine phylthomissam et non prodere moribus peccaret Quia melius est tales corruptores fidei prode platis esse qui die in pane et aqua ieiunant

Applicat peccata nonne aliena

Inopine quoda nobilia de vena Nobis parit

97







aliquid peccati quod est veniale in se quod  
 est mortale tunc de veniali fiet mortale et  
 omnia peccata per que dicitur  
**U**et quod modis Primo per confessionem qualem  
 que fit publice tunc multum et coram multum  
 ut sit coram per purificationem vel etiam aliis  
 et illa confessio habet efficaciam ad dimissionem  
 venialium ex rebus sive ex contritione confite  
 ex humilitate confessionibus ex oratione  
 sacerdotum qui dicit super populum quiescat vultu  
 et deo per devotionem peccatorum in ipsa confessione  
 publicam que percurant peccata sua dicit  
 Deus propitius esto mihi peccatori De peccatis  
et sunt actiones Tercio per aliquam benedictionem  
 confessionem de corde aqua sale Item aqua benedicta  
 in ipso non est facta sive est quedam dispositio  
 ad sacramentum. Unde dicitur de omni nequitia  
 et venialia et de quod efficitur factum per dicitur  
 possit Item in ipso aqua non benedicta addita est  
 virtute totum est benedictum Quarto per confes  
 sione bonum est in mente contriti qui adven  
 tit ad aliquid veniale commisit Unde casus  
 sacerdotum super illud per ad omni in tu  
 clamant dicit. Deus nescit differre que  
 puncto cordis senserit sibi supplicare  
Quinto per orationem peripue dicitur de prima  
 die et cotidiana Augustinus de cotidiana le  
 vitibus peccatis sine quibus huius vita non dicitur  
 cotidiana oratio fidelium satisfactur et Secundo  
 per epistolam benedictionem et per quosdam per  
 sacerdotem quod manentem est in carnis usque ad  
 sine misse Septimo per elemosinas  
 benedictionem Unde dicitur per tua elemosinas  
 redime Unde canitur Item absconde elemo  
 sinam in sinu pauperum quod sit aqua per magis  
 igne ira elemosina peccati Et addit qui  
 da per iniquitatem remissionem que est elemo  
 sina spiritualis De quod luc vij Dimittite  
et dimittentur Octavo per dignam curam  
 remissionem De coro di 2 Omni de Amen  
Et quidam etiam per orationem orationem  
De fac oratione ro unice de hys die  
Confiteor tibi de peccatis meis oro  
Signor edo domo per hanc venialia pono  
Et non solum per ista specialia iniuncta sed  
 etiam per quodlibet opus bonum delentur  
 peccata venialia Et sicut thomas de caetano  
 doctor super plura vel pauciora venialia  
 per peccata remittuntur per quod per hanc orationem  
 vel bonum fuerit contritum quod de pluribus

vel paucioribus saltem implate contritio  
 contineat unde non est ut per hanc semper omnia  
 venialia dimittantur  
Quod utrum teneantur penitentia de venialibus  
per secundum thomam 2o dis xvij cu di aliis  
 ad aliquid tene quedam necessitas importat  
 necessitas autem est dicitur una absoluta et per hanc  
 homo non tenetur facere ea sine quibus non est  
 salus et homo non tenetur ad peccatum veniale  
 penitentiam quod morte ex homo non incurrit nisi  
 forte ex contemptu dicitur Alia necessitas est  
 suppositione alicuius finis sive dicitur aliquid  
 esse necesse sine quo non possumus sine merito  
 consequi Et homo non teneatur et quod homo penitentiam  
 de venialibus agat si ei remitti  
 deat in hac vita et per hanc non dicitur propter ali  
 quod ad aliquid Et 1o dicitur quod homo non  
 tenetur ad penitentiam venialium nisi large sumendo  
 si si ei in vita penitentiam remitti deat  
Ut rum veniale post dimitti voluntate ma  
nente ad illud per thomam ubi super non  
potest colli culpa nisi reordinetur voluntate  
quod reordinari non potest quod divina procuratio  
maneat alias contra duo opposita sunt et 1o  
 nullo modo veniale dicitur per quod dicitur volun  
 tate ad illud manet  
Ut rum ad remissionem venialium requiritur 2o  
per secundum thomam ubi super peccatum veniale non  
 dimittitur quod dicitur voluntas manet in 1o  
 ut in dicitur in ipso ad rem voluntate ab  
 eo quod prius volebat est displicere ei quod  
 voluit Et talis displicentia quod est gravis  
inordinata et dolor actionis et 1o veniale  
le sine etiam actione non dimittitur quod 1o  
dicitur de venialibus quorum memoria  
homo etiam de oblivione in quibus non  
reordinatur  
Ut rum homo teneatur confiteri peccata venialia  
per secundum thomam ubi super confessio ad homo  
 nata est ut penitentibus satisfactionem accipiat  
 per modum voluti peccati aut veniali non  
 debet taxata quod pena in est proportionata pe  
 ne peccati mortali aquo distat in infinitum unde  
 per solam contritionem meliore peccati remitti  
 potest veniale Sed a saltem per in anno teat  
 confiteri quod non debet in venialia dicitur quod  
 da quod in hoc casu propter preceptum esse testatur  
 peccata venialia confiteri Alii autem dicitur  
 quod sufficit quod sufficit quod se reputet factum  
 et se immune a peccato mortali ostendat ut  
 ad contritionem admitti possit preceptum non est ad



obligandum illos quo hnt aliq que  
confitei deant. **Qu** si alicui p gratiam  
collatū eet ut a pccō veniali t̄mūm̄  
eet sicut b̄c̄ d̄p̄i e collatū nō t̄cet ad  
illud p̄ceptum  
**Qu** tū pccō veniale possit r̄mitti sine  
mōr̄i. **Qu** s̄m̄ t̄p̄i ubi sup̄ r̄moto p̄ore  
r̄mouetur postiorib. n̄ postior r̄stituit  
n̄ p̄ore r̄stituto. **Per** uoz aut̄ t̄p̄i t̄m̄  
veniale opponit̄ e postior ip̄a caritate  
cōn̄ qm̄ d̄m̄ ip̄a caritas nō r̄stituit̄ p̄  
d̄ssione p̄c̄i mōr̄ib n̄ fuoz t̄p̄i r̄p̄a  
p̄t̄ m̄q̄ r̄p̄acione consistit p̄c̄i venial  
d̄missio a t̄ nō d̄mittit̄ ei cō mōr̄le  
nō d̄mittit̄  
**N**ōndū q̄ d̄c̄i e m̄ d̄missione p̄c̄i mōr̄  
l̄s et venialib. q̄z unū mōr̄le nō d̄mittit̄  
sine alio. q̄z si t̄ r̄mittit̄ unū p̄c̄i mōr̄  
le tūc̄ r̄mittit̄ t̄ om̄ia mōr̄ia etiam  
si mille h̄c̄ p̄c̄i mōr̄ia. nō em̄ p̄  
oc̄e d̄m̄diare gradū suū ut d̄mittit̄ p̄c̄i  
et p̄c̄i non d̄mittit̄. **Qu** t̄ d̄c̄i q̄z  
**Dei** p̄c̄i s̄m̄t̄ opa. et h̄o est quod le  
git̄m̄ i euāgelio q̄ totū h̄oem saluū  
fecit in sabbato. **U** l̄nga d̄i p̄c̄i de  
niam nō d̄m̄diabit d̄ut totū aut̄ in  
t̄p̄i te lacrimante d̄abit. Sed unū veni  
le b̄n̄ d̄mittit̄ sine alio. **Et** r̄ō e q̄z  
nō h̄nt cōceptionē ad̄m̄c̄i q̄ p̄c̄i a  
ūp̄m̄s sicut mōr̄ia q̄z i eis nulla  
est aūp̄o a deo s̄ caritas man̄ et gr̄a  
d̄i stat tū veniali p̄c̄i sed non tū  
mōr̄i p̄c̄i

Explant

LANDES-  
UND STADT-  
BIBLIOTHEK  
DUSSELDORF



















